Joseph-Rudyard Kipling

SE LASĂ NOAPTEA

EDITURA PORTO-FRANCO

Coperta de : RADU DORIN MIHAESCU

RUDYARD KIPLING

SE LASĂ NOAPTEA

Versiune românească de
VLAD MUȘATESCU

EDITURA „PORTO-FRANCO"
GALAȚI, 1992

ISBN : 973-557-128-5

Redactor: I. DORIAN
Tehnoredactor: C. BRADLER

Dat de tipar 10.02.92
1500 exemplare broșate. Hîrtie tipar de 70 gr/mp
Format 16/60x84 Coli tipar 12,5

Tiparul executat sub c-da nr. 2 la
Societatea Comercială — editură și imprimerie
„Porto-Franco" S.A. — Galați
B-dul George Coșbuc nr. 223 A
ROMÂNIA

I

— Ce ne face dacă ne prinde ? zise Maisie, cu o nuanță de neliniște. Tu știi, n-avem voie să umblăm cu acest lucru !...

— Mă va bate, iar pe tine te va închide în camera ta, reflectă Dick fără ezitare. Ai cartușele ?

— Da, le am în buzunar, dar sînt destul de zdruncinate cînd merg. S-ar putea să facă explozie, aceste cartușe ?

— ...Nu știu ! Dacă ți-e frică, ia revolverul și lasă-mă să le duc eu.

Maisie mergea cu pași repezi, cu mîna deasupra periculosului pachet și cu nasul în vînt. Dick o urma avînd în mînă un mic pistol.

Acești copii descoperiseră într-o zi că viața le-ar fi insuportabilă fără tragere la țintă. După ce se gîndise mult la aceasta și se lipsise de tot, Dick izbutise să economisească șapte șilingi și jumătate, cu care să plătească o armă proastă, de fabricație belgiană.

Maisie nu putuse să contribuie la asociația lor decît cu suma de o jumătate de coroană : costul a o sută de cartușe.

— Îți e mai ușor să faci economii decît mie, zicea ea : îmi plac lucrurile scumpe, și tu nu ții la așa ceva ! De altfel, adăugă ea cu hotărîre, este de datoria băieților să se privezе...

Dick mormăise puțin la această socoteală ; dar tot el mersese să cumpere munițiile pe care era vorba acum să le încerce.

Exercițiul revolverului nu intra în programul lor de toate zilele, după cum hotărîse persoana care era socotită că

servește de mamă acestor orfani. Dick era încredințat în paza ei de la zece ani, și de zece ani ea pusese conștiincios deoparte pentru dînsa banii pensiunii, destinați întreținerii orfanului de sub tutela ei. Era o văduvă înaintată în vîrstă, doritoare, vai! de a se recăsători, și, fie dintr-o ușurință inconștientă, fie dintr-o nevoie naturală de a face pe alții să sufere, ea aruncase povara unei vieți nesuferite pe acești umeri tineri. În locul duioșiei pe care o aștepta copilul, ea nu îi arătase decît dușmănie; apoi ură. Cînd, mărindu-se, el căutase să se facă iubit, ea îl întîmpinase cu bătaia. Orele pe care nu le consacra îngrijirii modestului său menaj le întrebuința la ce numea ea educația morală a lui Dick Herdar: religia, așa cum o putea concepe mediocra ei inteligență, și studiul textelor Bibliei: nu trecea niciodată de acestea. Cînd nu avea nici un motiv de nemulțumire personală împotriva elevului său, ea îi dădea să înțeleagă că el avea împovărătoare datorii față de Creator. Așa că Dick învățase să-l deteste pe Dumnezeu cu aceeași înverșunare cu care o detesta pe doamna Jannett. Ce se poate mai înspăimîntător decît o astfel de stare sufletească la un copil?

Din ziua în care teama de o pedeapsă fizică îl îndemnă pentru prima dată să falsifice adevărul, ea îl socotea un incorigibil mincinos. De atunci el începu să mintă firesc; dar mințea cu dibăcie, cu șiretenie... Și, ca să spunem așa, cu economie, neriscînd niciodată cea mai simplă plăsmuire fără necesitate, neșovăind deloc, altă dată, în fața celei mai cumplite închipuiri, numai ca ea să fie crezută și să-i ușureze puțin viața. În lipsa altor foloase morale, acestei educații îi datora cel puțin deprinderea de a trăi singur, care nu-i fu nefolositoare cînd se duse la colegiu, unde camarazii săi își bătură joc de săracele lui haine peticite.

În timpul vacanței, el trecea sub autoritatea doamnei Jannett, care, pentru a nu-l lăsa să-și scuture lanțurile disciplinei în contact cu libertatea de afară, îl bătea mereu sub un pretext sau altul, înainte ca el să fi petrecut douăzeci și patru de ore sub acoperișul său.

În timpul acesta, într-un an, toamna îi aduse o tovarășă de robie: un atom de fetiță cu coade negre lungi și cu ochii cenușii care rătăceau fără zgomot în casă, tot așa de tăcută ca și el. În timpul primelor săptămîni, ea nu vorbi de-

cît cu o capră, unica ei prietenă, care stătea în grădină. Doamnei Jannett nu-i plăcea acest animal, pe care nu-l găsea „creștin", ceea ce, fără îndoială, era adevărat. Ea i-o spusese cu asprime noii venite.

— Bine ! răspunse „atomul" cu un aer de hotărîre, voi scrie notarului meu că ești o femeie răutăcioasă. Ammoma este a mea, înțelegi ? Numai a mea !

Doamna Jannett făcu un pas către vestibul, unde se găseau așezate umbrelele... și bastoanele. Atomul înțelese, tot atît de ușor ca și Dick, ce însemna aceasta.

— Eu am mai fost bătută, reluă ea cu liniște, și mai tare n-ai să mă poți lovi niciodată. Dacă mă vei atinge, voi scrie notarului meu că nu-mi dai să mănînc îndeajuns. Nu mi-e teamă de dumneata.

Doamna Jannett nu se mai duse pînă la vestibul. Cît despre fetiță, după o pauză, pentru a se asigura că tot pericolul trecuse, plecă să găsească pe Ammoma în grădină și vărsă lacrimi amare pe gîtul prietenei sale.

Dick află că o chema Maisie. Mai întîi el o văzu cu ochi răi ; se temea să nu-i stingherească puținul de libertate de care încă se bucura. Nu se întîmplă nimic, micuța se feri de orice apropiere prietenoasă și lăsă pe Dick să facă primii pași. Cu mult înainte de sfîrșitul vacanței, durerea pedepselor suferite laolaltă apropiase pe cei doi copii, obligați să se ajute în tăcere pentru a înșela tirania paznicului lor.

Cînd sosi clipa în care Dick trebui să se întoarcă la colegiu, Maisie murmură încet :

— De acum înainte va trebui să ies singură din încurcătură !

Dar adăugă, îndată, ridicînd cu energie capul :

— Ei bine, mă voi descurca ! Știi, mi-ai promis că-mi faci cadou o zgardă din fire de paie pentru Ammoma. Trimite-o imediat !

O săptămînă mai tîrziu, ea scria pentru a cere zgarda o dată cu întoarcerea poștei și se mira că i-a trebuit lui Dick atîta timp ca să i-o procure. Cînd în sfîrșit i-o trimise, ea uită cu desăvîrșire să-i mulțumească.

Vacanța trecu și reveni de mai multe ori. Dick se transformă într-un tînăr deșirat, mai timid ca niciodată în hainele lui rupte. Doamna Jannett nu renunțase niciodată pen-

tru el la procedeele ei de altădată ; dar pedepsele colegiului, unde era bătut în medie de trei ori pe lună, treceau marginile răbdării şi dispreţului pentru slaba vigoare a acestei coloroanţe.

— Ea nu-mi face aşa rău, explica el Maisie-ei, care îl îndemna la răzvrătire. Şi apoi, cînd mă burdueşte e mai puţin rea pentru tine...

Îşi tîra zilele, neglijat în ceea ce priveşte corpul, sălbatic în instincte. Cei mai mici din camarazii săi de la colegiu băgaseră de seamă că el avea momente de furie cînd îi lovea dintr-o dorinţă de a experimenta. De mai multe ori, îmboldit de acelaşi spirit de răutate, el încerca s-o facă să plîngă pe Maisie ; dar fetiţa ştia să se apere :

— Tu nu găseşti că noi sîntem, amîndoi, destul de nenorociţi şi aşa ? îl întreba ea. Pentru ce să ne chinuim mai mult ? Mai bine să căutăm lucruri care să ne distreze ! Şi să uităm restul...

Revolverul fusese rezultatul acestei căutări.

*

* *

Copiii nu se puteau folosi de ei decît pe partea cea mai noroioasă a plajei, acolo jos, departe de trăsurile băilor şi de zăgazuri, sub povîrnişurile năpădite de iarbă ale fortului Keeling. În această parte, refluxul descoperea aproape două mile de pămînt ! Lăsa în urma lui bancuri de nomoi felurit colorate, care, sub razele soarelui, răspîndeau dezgustătoare miasme de alge putrezite. Era deja tîrziu, după-amiază, cînd Dick şi Maisie atinseră scopul cursei lor.

Ammoma îi urmase alergînd cu răbdare în urma lor.

— Uf !... Marea miroase foarte urît pe aici ! spuse Maisie respirînd. Nu-mi plac miasmele de aici !

— Ţie nu-ţi place niciodată nimic din ceea ce nu este făcut într-adins pentru tine ! îi răspunse cu asprime Dick. Dă-mi cartuşele. Vreau să trag cu primul... La ce distanţă crezi că pot să bată aceste mici revolvere ?

— Oh ! bat cel puţin o jumătate de milă. Şi produc zgomot !... Ia bine seama la cartuşe ! nu-mi plac chestiile astea dinţate pe care le au pe margini. Fii atent, Dick !...

— Să n-ai nici o teamă. Știu să trag. Eu am să trag în dig.

Trase un foc și Ammoma fugi behăind... Glonțul făcuse să sară cîțiva stropi de noroi la dreapta piloților înghirlandați de vareq [1].

— Bate sus și deviază în partea asta, spuse Dick. La rînd, Maisie. Nu uita că se descarcă violent.

Maisie luă pistolul și înaintă cu grijă pînă la marginea lacului de noroi, ținînd degetul deasupra piedicii, buzele și ochiul sting strînse cu putere, pentru a ținti. Dick se așeză pe un bulgăre de pămînt pregătindu-se să rîdă ; Ammoma se apropie, oarecum neîncrezătoare. Capra era supusă la experiențe necunoscute în plimbările de după-amiază : ea nu se mai mira de nimic. Găsind cartușiera deschisă pe pămînt, ea începu să o scormonească cu botul.

Maisie trase, dar nu putu să distingă unde se duse glonțul.

— Eu cred că am atins farul ! zise ea, străjuindu-și ochii pentru a cerceta întinderea mării pustii.

— Și eu sînt sigur că ai nimerit în semnul de oprire de la Marazion, spuse Dick cu o bolboroseală batjocoritoare. Țintă joasă și la stînga ; poate ești mai îndemînatică... Oh ! privește la Ammoma, mănîncă cartușele !...

Maisie se întoarse cu revolverul în mînă, foarte repede, ca să vadă pe Ammoma cum aleargă din fața pietrelor pe care Dick i le azvîrlea. Într-adevăr, nimic nu este sfînt pentru o capră ! Cînd te gîndești că aceasta, bine hrănită de stăpîna sa care o adora, îndrăznea să devoreze muniții !...

Maisie alergă să se încredințeze că Dick nu o înșelase cîtuși de puțin...

— Da, a mîncat două. Groaznic animal ! Ele vor forfoti în stomacul său și o vor arunca în aer !... Ar fi una bună !... Oh ! Doamne, Dick ! te-am împușcat ?...

Revolverele sînt jucării perfide în mîinile copiilor. Maisie nu putu să explice cum se făcuse, dar un nor de fum negru o despărțea de Dick, și ea, biata micuță, era sigură că isvitura pornise în plină față a tovarășului său.

---

[1] Vareq sau goemon — plante marine din familia algelor.

Îl zărise sculptînd și aruncîndu-se în genunchi înaintea lui, strigă :

— Nu ești rănit, spune ? N-am făcut-o într-adins !...

— Desigur că n-ai făcut-o într-adins ! spuse ștergîndu-și obrajii, în timp ce fumul se împrăștia. Însă aproape m-ai orbit ! Și apoi, această pulbere mirositoare este o oroare !...

Nu departe de acel loc, o mică urmă cenușie arăta pe o piatră drumul glonțului. Maisie începu să scîncească.

— Taci, spuse Dick sculîndu-se dintr-o săritură și scuturîndu-se. N-am nimic.

— Nu ! protestă Maisie, dar aș fi putut să te ucid !... Ce-aș fi făcut atunci ?...

Și colțurile gurii se lăsară în jos ca și cum ar fi fost gata să izbucnească în lacrimi.

— Ei bine, te-ai fi întors acasă și ai fi povestit totul doamnei Jannett !

Dick făcu o grimasă de plăcere, la acest gînd ; apoi, îndulcind vocea :

— Te rog, nu te chinui ! de altfel ne pierdem timpul ; trebuie să ne reîntoarcem pentru ceai. Eu vreau să mai încerc.

Maisie nu aștepta decît o încurajare ca să izbucnească în lacrimi ; dar nepăsarea lui Dick, a cărui mînă totuși tremura strîngînd cartușiera, o făcu să se rețină. Se culcă la pămînt, cu inima strînsă, în timp ce el bombarda metodic digul.

— În sfîrșit ! strigă el văzînd o bucată de algă detașîndu-se din schelet și căzînd.

— Lasă-mă să încerc și eu, zise Maisie cu autoritate ; voi trage mai bine acum.

Începură să tragă, fiecare la rîndul său, și traseră atît de mult încît micul revolver începu să se strice în mîinile lor. Ammoma, care continua să stea departe de ei — căci putea să facă explozie dintr-o clipă în alta — păștea la o parte, întrebîndu-se de ce îi aruncau pietre. În curînd văzură o bîrnă plutind în mijlocul unei mocirle și o luară ca țintă, așezîndu-se unul lîngă altul, deasupra taluzului fortului Keeling.

În acest timp, pistolul, stricat cu desăvîrșire, se arăta din ce în ce mai recalcitrant.

— În vacanța viitoare, spuse Dick, vom cumpăra un altul cu percuție centrală ; va bate mult mai departe.

— Pentru mine nu mai există vacanță viitoare, zise Maisie ; plec.

— Unde pleci ?

— Nu știu. Notarul meu a scris doamnei Jannett. Trebuie, mi se pare, să plec să-mi fac educația în altă parte, nu știu unde, poate în Franța. Sînt mulțumită că plec .

— Mie nu-mi place asta ! Cred că eu voi rămîne aici... E adevărat, Maisie, că pleci ? Atunci, vacanța aceasta este ultima pe care o petrec cu tine ? Și eu mă întorc la colegiu săptămîna care vine !... Vroiam...

Sîngele îi tînăr îl împurpură obrajii ; Maisie smulgea mereu mănunchiuri de iarbă și le arunca pe povîrniș în jos, către o glaucia cu corolă galbenă, care făcea din cap semne singuratice, la mîngîierea vîntului, colosalelor bancuri de nisip și mării de un alb lăptos.

— Aș vrea să te revăd citeodată, zise ea după o tăcere. Tu ?

— Și eu ; însă ar fi mai bine să ținteși mai precis, adineauri... cînd ai tras...

Maisie îl privi o clipă cu ochi imenși. E același băiat care, cu zece zile înainte, împodobise coarnele Ammomei cu fîșii de hîrtie și apoi, așa gătită, trimisese sărmana capră să-și plimbe rușinea pe drumul public ?

În sfîrșit ea coborî ochii : nu, acesta nu putea fi același Dick.

— Ești un dobitoc ! zise ea cu un ton de mîngîietor reproș.

Și apoi, imediat, instinctul îi inspiră un atac indirect :

— ...Nu ești decît un egoist ! Închipuie-ți ce-aș fi ajuns dacă acest oribil glonț te-ar fi atins ! Nu sînt deja destul de nenorocită ?

— Pentru ce nenorocită ? Pentru că o părăsești pe doamna Jannett ?

— Oh ! nu.

— Atunci, pentru că mă părăsești ?

Nici un răspuns. Dick nu îndrăznea să o privească. Simțea, nelămurit, că cei patru ani petrecuți alături îl legaseră de dînsa. Și cu cît simțea mai mult, cu atît mai puțin era în stare să o exprime. Ea sfîrși prin a-i spune :

— Nu știu ! Poate pentru aceasta. Eu cred...

— Trebuie să știu ! Nu cred !...

— Atunci să ne întoarcem ! zise Maisie cu o voce slabă...

Însă Dick nu era dispus să bată în retragere.

— Nu știu cum să spun lucrurile, reluă el cu un ton rugător ; dar îmi pare foarte rău că te-am necăjit alaltăieri cu privire la Ammoma. Acum totul s-a schimbat ! Înțelegi, Maisie ? Pentru ce nu mi-ai spus că trebuie să pleci și m-ai lăsat s-o aflu eu ?

— Te înșeli, Dick ! Eu ți-am spus-o. Nu voiam să-ți fac rău...

— E posibil ! Însă, iată, sînt ani de cînd trăim în același loc și nu știam că țin atît la tine.

— Oh ! să ții la mine, Dick ?...

— Altădată, poate nu ; acum, însă, e adevărat !... Și tu, Maisie, scumpa mea Maisie, te rog spune-mi, îmi ești tot atît de apropiată ?

— Fără îndoială că-ți sînt apropiată ! Dar la ce ne-ar folosi aceasta ?

— Cum ?

— Fiindcă eu plec !

— Da ; însă dacă îmi făgăduiești, înainte de a pleca... Să-mi făgăduiești numai, vrei ?

Pentru a doua oară, cuvîntul „dragă" îi veni pe buze, chiar firesc, ca și cum s-ar fi obișnuit să-i pronunțe. În existența sa, la doamna Jannett și la colegiu, nu se obișnuise, dîndu-și de puțin, cu termenii duioșiei și îi trebuia mai întîi instinct pentru a-i găsi. Îi apucă mîna înnegrită de fumul pulberii.

— Făgăduiesc, spuse solemn Maisie. Dar dacă te iubesc nu mai e nevoie de făgăduieli.

— Mă iubești deci ?

Și ochii li se întîlniră fără veste, după cîteva minute, traducînd ceea ce buzele lor erau neîndemînatice să exprime :

— Oh ! Dick, nu, te rog ! Totul era plăcut în această dimineață, și acum iată că totul s-a schimbat !

Ammoma îi privea de departe. Văzuse adesea pe stăpînii ei certîndu-se ; niciodată nu-i văzuse îmbrățișîndu-se. Frumoasa glaucie, mai învățată, înclina capul cu un aer aprobator. Sărutarea lor nu era fără pereche, însă era prima pe care ar fi primit-o sau ar fi dăruit-o vreodată, în afară de aceea pe care le impunea datoria ; da, prima sărutare. Ea le deschise noi orizonturi, către lumi necunoscute și glorioase ! Și pentru că sufletul se înălțase deasupra pămîntului și se îndepărtase de casa unde îi așteptă ceilalți, ei rămaseră în liniște mult timp, așezați unul în fața altuia cu mîinile împreunate.

— Nu mai poți să mă uiți acum, zise în sfîrșit Dick. Simțea în obraz o urmă mai arzătoare decît aceea a pulberii.

— În nici un caz nu voi uita ! răspunse Maisie.

Se priviră și văzură că nici unul, nici altul nu se asemănau cu prietenii de adineauri. Un miracol îi transformase, un mister pe care ei nu-l puteau pătrunde. Soarele apunea și vîntul serii adia în lungul povîrnișurilor plajei.

— Am întîrziat prea mult la ceai ! zise Maisie ; să ne întoarcem.

— Mai întîi să consumăm restul de cartușe, propuse Dick.

Și el ajută Maisie-ei să coboare povîrnișul fortului pînă la mare. Un coboriș pe care ea l-ar fi putut face singură foarte ușor, chiar alergînd. Tot atît de serioasă ca și el, în acest timp, ea luă mîna mizgălită pe care i-o întindea tovarășul ei.

El se înclină cu stîngăcie ; atunci ea îi dădu drumul și el roși.

— E foarte drăguță mîna ta, îi zise el.

— Așa ! răspunde ea, cu un surîs de cochetărie satisfăcută.

Fata stătu în picioare alături de Dick, în timp ce el încărca revolverul ca să tragă pe mare, pentru ultima dată, cu o vagă idee, în minte, că el proteja pe Maisie contra tuturor pericolelor din jur. O mocirlă așezată deasupra unui banc de nămol reținea ultimele raze ale soarelui, transformat la orizont într-un disc roșu aprins. Această lumină ab-

sorbi atenţia lui Dick o clipă ; apoi, el îndreptă arma către larg... Se simţi atunci învăluit din nou de o atmosferă de miracol, căci o avea lîngă el pe Maisie, care-i promisese că-l va iubi totdeauna, pînă cînd...

Un suflu de vînt, care devenea din ce în ce mai puternic, îi arunca în faţă lungul păr negru al prietenei sale, în timp ce, în picioare lîngă el, cu o mînă pe umărul său, ea se întorcea puţin ca să cheme capra, şi într-o clipă el fu în obscuritate, într-o dureroasă obscuritate...

Glonţul se cufundă şuierînd în marea pustie.

— Ţintă greşită ! spuse el, clătinînd capul. Nu mai sînt cartuşe. Să ne grăbim pentru a ne înapoia acasă.

Nu se zoriră deloc. Merseră foarte încet, la braţ, şi foarte nepăsători că Ammoma, neglijată, cu explozivul în corp, ar putea să sară în aer sau că ea continuă să alerge în urma lor ; căci ei intraseră în posesia unei moşteniri aurite, de care se bucurau fără a se grăbi, cu înţelepciunea nepăsătoare a tinereţii lor.

Dick avu idei de viitor.

— Eu, zise el, eu voi fi...

Ezită o clipă.

— Nu ştiu bine ce voi fi. S-ar putea întîmpla să nu-mi iau examenele. Însă, de exemplu, eu fac minunate caricaturi profesorilor mei. Oh ! la la ! Dacă ai vedea...

— Ei bine, fă-te artist, atunci ! zise Maisie. Tu îţi baţi joc întotdeauna de schiţele mele ; poate tu vei reuşi !

— Nu voi mai rîde niciodată de ceea ce vei face, îi răspunse el. Hotărît ; voi fi un artist şi voi crea capodopere.

— Artiştii au totdeauna nevoie de bani, nu-i aşa ?

— Am o rentă de trei mii de franci pe an. Tutorii mei mi-au spus că voi dispune de ea la majorat. Ar fi de-ajuns la început.

— Oh ! Sînt mai bogată eu, zise Maisie. Voi primi şapte mii cinci sute de franci de îndată ce voi avea douăzeci şi unu de ani. De aceea doamna Jannett e mai bună cu mine decît cu tine. Dar îmi este egal, aş fi preferat să am pe cineva care să mă iubească ; un tată şi o mamă.

— Îmi aparţii, eşti a mea pentru totdeauna ! zise Dick.

— Da, ne vom aparţine pentru totdeauna. Ce bine e...!

Ea îi stringea brațul vorbind. Întunericul, bun paznic, îi ascundea pe amîndoi... Dick nu putea să zărească decît profilul Maisie-ei și obrazul ei, cu umbra lungilor gene care voalau ochii ei cenușii. Astfel, îndrăzni să se oprească o clipă înaintea ușii de la casă, și să se despovăreze de mărturisirea care de două ore îi venea mereu din inimă, pe buze :

— Te ador, Maisie ! șopti el.

Îi păru că murmurul vocii sale umplea întinderea și răsuna în lungul și latul acestei lumi, pe care, mîine și zilele următoare își făgădui să o cucerească pentru ea.

Intrară.

Pentru bunul renume al disciplinei, e mai bine să nu descriem scena care urmă. Mai întîi, timpul mesei trecuse de mult, și apoi Dick era cît pe aici să se împuște cu o armă oprită. Doamna Jannett îl primi cu amenințări îngrozitoare.

— Mă jucam, explica învinuitul, și pistolul a luat foc singur.

Imposibil, într-adevăr, de a ascunde obrazul său, împestrițat de bobițe de pulbere.

— Dacă îți închipui că ai să mă bați iar, adăugă el, te înșeli. N-ai să mă mai atingi niciodată, înțelegi ? Poftește și adu-ne ceaiul ! N-ai avea pretenția să ne oprești mîncarea ?...

Doamna Jannett deschise gura, dar nu scoase nici un cuvînt. Era galbenă de mînie. Maisie nu zicea nimic, totuși încuraja din ochi pe Dick. Seara se desfășură groaznic. Doamna Jannett profetiza o judecată imediată a Providenței, urmată de o coborîre a vinovatului în Infern. Însă Dick era în Paradis și nu înțelegea nimic.

Tocmai cînd el urcă să se culce, această femeie își regăsi spiritul ei rece. Dick urase noapte bună Maisie-ei, cu ochii plecați și de la depărtare.

— Dacă nu ești un gentleman, străduiește-te să fii manierat ! îi spune doamna Jannett pe un ton iritat. Poate te-ai certat cu Maisie iar, fără îndoială !

Aceasta însemna că uitase sărutul obișnuit de seară. Maisie, palidă, cu buzele albe,oferi obrazul cu un aer de în-

diferență senină, și Dick i-l sărută respectuos, ieșind imediat roșu ca jăraticul.

Noaptea asta avu un vis înspăimîntător : cucerise lumea toată și o aducea Maisie-ei într-o cartușieră ; dar ea o punea la picioare și în loc să-i spună „mulțumesc !“ ea striga : „Unde este zgarda de fire de pale pe care mi-ai promis-o pentru Ammoma ? Egoistule, du-te.“

II

— Nu doresc răul publicului englez ; dar aș vrea să văd cîteva mii dintre cititorii noștri împrăștiați printre aceste stînci ! N-ar mai fi atît de grăbiți să primească ziarul lor de dimineață. Închipuiește-ți pe bunii noștri burghezi : „Amicul Justiției“, „Cititorul asiduu“, „Pater-familias“, și pe concetățenii lor, pirjolindu-se pe acest nisip înfierbîntat.

— ...Cu o cîrpă albastră peste față și cu hainele zdrențuite ! ...Are cineva un ac ?... Eu am o bucată de pînză de împachetat.

— Îți dau eu un ac de saltea pentru șase inci din pînza d-tale ; am genunchii pantalonilor găuriți.

— Șase inci ! De ce nu șase pogoane, din moment ce ești aici !...

— Dă-mi acul îndată ; voi vedea ce pot rupe pentru dumneata din marginea acestei bucăți de pînză. Abia am cu ce să apăr prețiosul meu corp împotriva intemperiilor... Ce tot schițezi pe veșnicul dumitale album, Dick ?

— O schiță, „corespondentul nostru special înnoindu-și garderoba“, replică Dick.

Faptul este că tovarășul său, după ce se dezbrăcase de niște pantaloni de călărie, uzați pînă la curea, făcea ciudate încercări pentru a așeza o bucată de pînză groasă, cel puțin peste cea mai largă ruptură și gemea, cu gesturi de disperare, constatînd gravitatea pagubei.

— Pînză de împachetat, dacă vrei. Chiar pînză !... Niciodată nu voi avea destulă ! Hei ! pilotule ! Vrei să-mi dai toate pînzele canonierei voastre ?

Un cap împodobit cu un fes se ivi o clipă, printr-o deschizătură din partea din urmă a corăbiei ; se clătină de două ori într-un larg surîs și dispăru din nou. Omul cu pantalonii rupți, îmbrăcat numai cu jacheta și cu o cămașă de flanelă gri, continua cîrpitul său fantezist, în timp ce Dick bufnea de rîs deasupra desenului său.

Douăzeci de canoniere înconjurau un banc de nisip, unde mișunau soldați aparținînd diferitelor corpuri de trupă. Unii se scăldau ; alții își spălau hainele. Un morman de sîrmei, de saci cu zahăr, cu făină și de muniții navale semnălau punctul în care unul dintre vase fusese forțat să debarce în grabă toată încărcătura. Un dulgher din flotă, plin de cerușă, înjura energic, căznindu-se să apropie cele două margini, arse de soare, ale unei crăpături largi din coca.

— În primul rînd se strică acest afurisit cîrmaci ! zicea el condamnînd tot universul. Apoi, catargul ! Și la urmă, cînd dracul ăsta de vas nu știe ce să mai inventeze, iată că se desface, ca un lotus chinezesc !

— Exact ca și pantalonii mei, frate necunoscut !... zise croitorul improvizat, fără a ridica ochii de la opera sa. Ah! Dick, mă întreb cînd voi revedea un magazin adevărat...

La acest strigăt din inimă, nu era alt răspuns decît necurmatul murmur iritat al Nilului. Valurile sale se năpusteau în lungul unui zid de bazalt povîrnit și se spărgeau spumos într-un baraj de stînci, la o jumătate de milă în josul bancului de nisip. S-ar putea spune că întinderea galbenă a fluviului căuta să respingă pe oamenii albi către țările lor îndepărtate. Un miros de noroi, indescriptibil, se ridica în aer deasupra albiei descoperite prin scăderea apelor, și era în același timp apărarea unei munci aspre pentru echipajele vaselor, în navigația lor către sud, de-a lungul ndlncurilor. Pustiul se întindea pînă aproape de mal, unde era campat, printre mici dune cenușii, roșii sau negre, cîte un corp de călăreți, și dromaderul lor de șea. Consemnul era ca nimeni să nu se depărteze de corăbii. Într-adevăr, nu fusese nici o alarmă și nici o luptă timp de cîteva săptămîni ; dar Nilul era un dușman împotriva căruia trebuia

să se lupte ; curenți după curenți, stînci după stînci, grupe de insule după altele, atît de multe, încît oamenii pierdeau sentimentul depărtării, al direcției, mult timp. Mergeau de cîtva timp : nu știau unde. Făceau un lucru : nu mai știau ce. Înainte se întindea drumul mișcător al fluviului, în cealaltă extremitate se găsea un oarecare Gordon, care-și apăra viața într-un oraș numit Khartoum. Coloane de trupe se găseau azi în acest pustiu și mîine în altele. Se găseau pe fluviu, în susul și în josul lui. Unii așteptau în jos, la nord, clipa îmbarcării. Alții se pregăteau la rîndul lor, către Assiot și Assuan, pentru plecare. Vulete stranii, zgomote vagi, zvonuri adevărate sau false alergau, zburau, circulau de aici încolo, pe suprafața acestei țări dezolante care se întindea de la Souakim la a șasea cataractă și soldații presupuneau, în genere, că într-un loc se găsea un șef suprem, care conducea toate aceste mișcări...

Rolul acestei coloane navale era să păzească vasele de valuri, să protejeze recoltele de pe marginile fluviului împotriva călcării de către oamenii ce trăgeau corăbiile în acele direcții, să doarmă și să mănînce cînd poate și să se arunce cînd are ocazia fără împotrivire, în gura flămîndă a valurilor Nilului.

Corespondenții ziarelor asudau și-și rupeau picioarele în rînd cu soldații, într-o ignoranță aproape completă de ceea ce se petrecea. Trebuia, însă, să distreze, să intereseze să excite Anglia, la ora dejunului ei, în fiecare dimineață, trebuiau să dea socoteală ziarelor că Gordon era mort sau viu, că armata de ajutor este decimată de lupte, de nisip sau de apă. Campania din Sudan, foarte pitorească, se preta într-un cuvînt la descrieri vii și însuflețitoare. Din timp în timp, cîte un corespondent special se aranja să fie ucis, ceea ce aducea serioase avantaje foii care-l întrebuința, și mai ales tactica bătăilor africane, cu luptele lor corp la corp și incidentele lor eroice, dădea naștere la miraculoase salvări, demne să fie telegrafiate cu optsprezece pence cuvîntul. Un număr mare de reporteri însoțeau diversele detașamente. Unii dintre ei, rămași aproape veterani, se țineau în urma cavaleriei, pe vremea ocupării orașului Cairo, în 1822, sub domnia efemeră a lui Arabi-pașa ; aceștia fură martorii prime-

lor încălzări nenorocite, lîngă Souakim. Ei trăiră aceste oribile zile de nesiguranță, cînd erau masacrate sentinele, în fiecare noapte, pe negîndite. Alții urmaseră pe noii veniți, recruți aduși în vîrtej prin capătul unui fir telegrafic, pentru a înlocui pe alții mai bătrîni, morți sau răniți.

Printre cei mai vechi, printre aceia care trăiseră mult timp amăgirile serviciului poștal și prețuiseră valoarea mîrțoagelor egiptene, cumpărate de la Cairo sau la Alexandria, printre aceia care știau să ademenească un telegrafist recalcitrant sau să potolească vanitatea jignită a vreunui ofițer de stat major ținînd la reguli învechite, primul dintre toți era omul pe care noi l-am văzut adineauri în cămașă de flanelă : brunetul Torpenhow, el însuși.

El reprezenta Sindicatul Central al Presei, în campania actuală, și tot el îl reprezentase în războaiele trecute. Sindicatul nu ținea să i se dea socoteli scrupulos exacte asupra operațiunilor militare : cum el se adresa marelui public, tot ceea ce cerea era culoarea locală și o mare abundență de detalii, căci aducea mai multă bucurie în Anglia un soldat, care fără a ține seama de disciplină, iese din rînduri pentru a-și ajuta un camarad, decît douăzeci de generali deveniți plesuvi de truda supravegherii detaliilor serviciilor tehnice ale intendenței.

Torpenhow zărise, într-o zi, la Souakim, un tînăr așezat pe marginea unei redute părăsite, aplecat asupra unui carton. Acest tînăr desena liniștit un grup de cadavre întinse pe cîmpia de nisip.

— Pentru cine ? îl întrebă el scurt.

Ziariștii se opresc să-și vorbească ca și comis-voiajorii, la drumul mare.

— Pentru mine ! răspunse tînărul fără a-și ridica ochii. Aveți tutun ?

Torpenhow așteptă să-și termine schița ; apoi, după ce o privise :

— Ce faci pe aici ?

— Nimic. Treaba se îngroașă, eu am venit. Sînt mulțumit să lucrez în șantiere, la pictarea clădirilor, poate și să fiu însărcinat cu paza unei mașini hidraulice. Nu știu nici eu bine.

— Ai destulă îndrăzneală ca să faci mai mult, replică Torpenhow, privindu-şi în faţă noua cunoştinţă. Desenezi totdeauna tot aşa de bine ca şi acum ?

Dick îşi arătă schiţele, una după alta, anunţînd scenele desenate.

— „Răscoală pe o corabie cu porci chinezeşti", „Supraveghetor înjunghiat de un comprador", „Catargiu Somal biciuit", „Obuz explodînd pe cîmpul din Berbera"", „Soldaţi morţi, efect de lună, lîngă Soualkim"...

— Hm ! făcu Torpenhow, nu vreau să spun că nu-mi plac toate aceste schiţe a la Verestchagin [1] ; dar, gusturile şi culorile... Ai ceva de făcut acum ?...

— Nu, mă distrez aici...

Torpenhow cuprinse dintr-o aruncătură de ochi spectacolul dezolant dimprejur.

— Pe cinstea mea, ai un fel ciudat de a te distra ! Ai bani ?

— Destul pentru ca să trăiesc. Spune-mi, ai vrea să mă angajezi, din întîmplare, pentru campanie ?

— Eu nu ; dar poate Sindicatul meu. Ai talent şi presupun că nu vei fi pretenţios pentru leafă !

— Nu, nu încă, aştept o ocazie bună.

Torpenhow aruncă din nou o privire aprobatoare asupra desenelor.

— Da, zise el, ai dreptate să pui mîna pe ocazia care ţi se va înfăţişa.

Călare pe cal intră repede pe poarta celor „Două vase de război", traversă oraşul în galop şi expedie următoarea depeşă :

„Găsit desenator bun. Abil şi ieftin. Trebuie să hotărîm ! Va face ilustraţii".

Tînărul aşezat pe meterezul redutei continua să deu din picioare, murmurînd :

— Ştiu bine că norocul va veni pînă la urmă, azi, mîine ! Dar, pe Jupiter, va trebui să-mi cîştig timpul pierdut, dacă voi scăpa viu de aici !

---

[1]) Verestchagin (Vasili) pictor rus, născut la 1842. Autorul unor frumoase tablouri istorice şi militare. (N.T.).

Seara, Torpenhow anunță pe noul său prieten că Sindicatul Central al Presei consimțea să-l pună la încercare, plătindu-i întreținerea și toate cheltuielile timp de trei luni.

— Și, á propos, cum te numești ?

— Dick Heldar. Îmi lași libertatea alegerii lucrului ?

— Ești pus la încercare. Să justifici alegerea. Te sfătuiesc să nu mă părăsești. Merg în interiorul țării cu o coloană, și voi face tot ceea ce voi putea pentru dumneata. Încredințează-mi cîteva schițe după natură ; vreau să le trimit...

Cu voce înceată Torpenhow își zicea :

„Este cea mai bună afacere pe care a făcut-o vreodată Sindicatul, și Dumnezeu știe, totuși, dacă a avut un desenator așa de ieftin !"

Și astfel, Dick fu încorporat în strălucita și onorabila confrerie a ziariștilor, cu dreptul nestingherit să lucreze atît cît e posibil și să cîștige ceea ce îi dă Providența și ceea ce îi acordă directorul său. Acestui privilegiu de pizmuit, timpul adaugă, dacă noul venit este puțin înzestrat, o ușurință de vorbire irezistibilă cînd încearcă să cucerească o masă sau un pat, aruncătura de ochi a unui samsar, dibăcia unui bucătar, construcția unui bou și stomacul unui struț, de o rară putere de asimilare. Din nenorocire, mulți dintre acești aleși mor înainte de a-și fi atins perfecțiunea supremă, și maeștrii artei nevoind să vadă de cele mai multe ori ce este în ei, cînd s-au întors în Anglia, gloria lor e literă moartă pentru cei mai mulți.

Dick urma pe Torpenhow în toate părțile unde-i ducea fantezia reporterului, și, în doi, ei găsiră mijlocul de a săvîrși isprăvi care-i satisfăcură aproape ! Aspra lor viață contribui mult la apropierea lor, căci ei mîncau din aceeași gamelă, împărțeau același pahar de băut, și, solidaritate fără seamăn, curierii lor plecau împreună. Dick fu acela care se gîndi să îmbete un telegrafist, într-o baracă din apropierea celei de-a doua cataracte, și să profite de timpul în care victima sa zăcea cu voluptate pe pămînt, pentru a pune mîna pe informații secrete, dobîndite cu multă trudă de prea încrezutul corespondent al unui sindicat rival. El făcu o copie după manuscrise și o trimise lui Torpenhow, care, sub pretextul că toate mijloacele sînt bune, în război ca și în dragoste,

scoase un pitoresc și excelent articol din notele copioase ale confratelui său. Torpenhow fu acela, în revanșă, care avu ideea... Dar povestirea strălucitelor fapte pe care le săvîrșiră împreună sau separat ar umple mai multe volume! Se lăsară închiși într-un careu, unde era cît p-aci să fie măcelăriți de soldații cuprinși de panică; se bătură, cocoțați pe dromaderi de povară, pînă în răcoarea zorilor; fură zdruncinați, fără să se mai plîngă, de neobosiții căluți egipteni, sub un soare orbitor, și clătinați de valurile Nilului, o noapte în care corabia lor, din nenorocire, se aruncase într-o stîncă ascunsă, care o spintecă.

În momentul în care îi regăsim, erau așezați pe bancul de nisip, unde transporturile debarcau trupa ce mai rămăsese din coloană.

— Da! spuse Torpenhow sfîrșind de cîrpit bucata cea mai prețioasă a îmbrăcămintii sale, asta a fost o afacere măreață.

— De ce afacere vorbești, întrebă Dick, de cusătura dumitale sau de campanie? După părerea mea amîndouă fac o pereche.

— Ar trebui poate să-ți aduc Euryale-ul de deasupra celei de a treia cataracte, pretențiosule!... Și tunurile de optzeci de tone de la Gadhul!... Cît despre mine, mă declar foarte satisfăcut de pantalonii mei.

Vorbind astfel, el începu să se întoarcă grav către el, în felul unui clown, pentru a se arăta sub toate fețele.

— Foarte drăguț! ripostă Dick. Mai ales aceste litere imprimate pe pînză: B.G.T. care sînt foarte bine. Aparțin unui sac din Indii: Governement, Bulloch, Train...

— Dar de unde!... Sînt inițialele mele: Gilbert Belling Torpenhow. De asta am șterpelit această bucată... Dar ce dracu fac cămilele, acolo jos?

Torpenhow, adăpostindu-și ochii cu mîna întinsă, privi către cîmpia semănată cu mărăcini. Deodată sună furios o trîmbiță, și oamenii împrăștiați pe bancul de nisip alergară la armele și efectele lor.

— „Soldați din Pisa surprinși în timpul băii", constată Dick cu cea mai mare liniște... Îți amintești tabloul? E de Michelangelo; toți începătorii îl copiază. Adevărul este că toate tufișurile din jurul nostru mișună de dușmani.

Grupe de soldaţi cocoţaţi deasupra cămilelor, pe malul drept, chemau infanteria în ajutor, şi ţipetele lor răguşite, venite din partea din vale, dovedeau că restul coloanei, simţind pericolul, fugea.

Pe cît de repede este încreţită de vînt suprafaţa unei ape liniştite, tot aşa crestele stîncoase şi vîrfurile subţiri ale măracinilor se însufleţeau la mişcarea oamenilor înarmaţi. Din fericire ei rămaseră mult timp departe, scoţînd urlete de bucurie şi făcînd gesturi sălbatice. Unul dintre ei începu chiar să pronunţe un discurs. Soldaţii nu trăgeau, erau chiar prea fericiţi că au o clipă de răgaz pentru a se aşeza în careu. Cei din jurul bancului de nisip se alăturaseră camarazilor lor, şi vasele, care urcau cursul ţinîndu-se la o distanţă de unde se putea auzi glasul, îşi aruncară unul după altul, pe malul cel mai apropiat, toţi soldaţii lor, afară de bolnavi şi cîţiva oameni de pază.

În aceste împrejurări, oratorul arab încetă îndemnurile sale, pe care ascultătorii săi le aprobau prin strigăte.

— S-ar zice că sînt fanaticii mahdiului ! murmură Torpenhow arătînd cu mîinile înspre centrul careului. Sînt mai multe mii de oameni... O ştiu, triburile din această regiune nu sînt împotriva noastră !

— Atunci înseamnă că mahdiul a luat încă un oraş, replică Dick, şi că el a grăbit pe toţi aceşti diavoli asurzitori, de care el n-avea nevoie, pentru ca să ne extermine. Dă-mi binoclul dumitale.

— Cercetaşii noştri ar fi trebuit să ne anunţe ! înjură un subofiţer, sîntem împresuraţi. Ce mai aşteaptă să deschidă focul ? Să mergem băieţi, grăbiţi-vă !

Soldaţii n-aveau nevoie de îndemnuri ; ei înşişi se aruncau gîfîind, în extremităţile careului, ştiind prea bine toţi că cei care ar rămîne departe, odată bătaia angajată, era aproape sigur că vor muri într-un fel foarte neplăcut. Micile piese de o sută cincizeci deschiseră deodată focul ; apoi careul începu să se îndrepte încet către dreapta, pentru a cuceri o movilă.

Englezii cunoşteau deja acest fel de luptă ; plăcerea nu era nouă. Era mereu aceeaşi formaţie, sub înspăimîntătoarea căldură ; mereu acelaşi miros de pulbere, de piele tăbăcită ; mereu acelaşi atac nebunesc al duşmanului, aceeaşi

presiune în partea cea mai slabă a fortăreței omenești.. Cîteva minute de amestecătură disperată, corp la corp, apoi liniștea pustiului, străpunsă numai de strigătele fugarilor care urmăreau pe călăreți. Trupa începea să se neliniștească.

Tunurile bubuiau din cînd în cînd, și careul se deplasa ușor, cu toate împotrivirile cămilelor.

Atunci începu asaltul a trei mii de luptători, care nu citiseră niciodată în manuale că ar fi posibil trupelor masate să se miște împotriva unui foc deschis. Cîteva detunături izolate anunțară apropierea lor. Înaintea lor, ca să-i călăuzească, se vedea un număr oarecare de călăreți, dar grosul forțelor lor era compus din omenire fără haine, pe jos, înarmată cu lănci și săbii.

Instinctul pustiului, unde luptau continuu, le spunea fără îndoială că partea dreaptă a careului era mai slabă, căci ei neglijaseră frontul. Obuzele îi secerau în trecere, deschizînd mereu în rîndurile lor căi și goluri, ca perspectivele acelea ce se închid repede, care se zăresc în cîmpurile cu hamei ale comitatului Kent, cînd trenul trece prin fața lor, cu viteză. Focurile de pușcă ale infanteriei, păstrate pentru momentul oportun, îi abătea prin numărul lor neînchipuit. Nici o trupă civilizată n-ar fi putut să îndure iadul pe care îl sufereau ei. Cei vii săreau în sus ca să evite morții care se agățau de picioarele lor; cei răniți blestemau, se tîrau înainte de a muri, și totul era ca un torent negru deasupra digului unei mori, abătîndu-se din plin peste partea dreaptă a careului.

Atunci poziția trupelor pline de praf și cerul de un albastru pal al deșertului dispărură în vîrtejurile fumului. Tufele de scaieți și stîncile împrăștiate pe pămîntul înfierbîntat căpătară deodată o importanță extremă, căci ele serveau ca punct de reper combatanților, care calculau retragerea lor în agonie din piatră în piatră, din tufiș în tufiș, pentru a-și croi un drum de scăpare către ai lor.

Întru nimic nu semăna cel puțin cu o luptă organizată. Năvălitorii păreau în număr suficient pentru a ataca careul din patru părți deodată. Rolul careului se mărginea la a trage asupra a tot ce vedea înaintea lui, să împlînte baioneta în spatele aceluia care pătrundea în linia lui, și cînd unul

dintre ai lor cădea, să prindă pe ucigaș, pe care se răzbunau omorîndu-l, repede, printr-o lovitură cu patul puștii.

Dick aștepta la început cu răbdare, împreună cu Torpenhow și cu un doctor tînăr ; însă inacțiunea lor deveni în curînd de netolerat. Nu puteai să dai îngrijiri răniților, atît timp cît atacul n-ar fi fost respins, așa că cei trei tineri treburăi să înainteze spre partea cea mai slabă. În acest moment, se produse o irezistibilă presiune din exterior ; lăncile se înfipseră șuierînd ; un călăreț urmat de vreo treizeci-patruzeci de combatanți se năpusti urlînd și tăind în dreapta și în stînga cu sabia. Partea dreaptă a careului slăbi, din toate părțile alergau oameni în ajutorul ei. Răniții, știind că nu le mai rămîneau decît cîteva clipe de viață, apucau pe dușmani de picioare sau, tîrîndu-se către o carabină părăsită trăgeau oribește în îngrămădeală. Dick avu senzația unei lovituri violente în cap, de-a curmezișul căștii sale ; el ațintă revolverul asupra unei fețe negre, mînjită de spumă, care pierdu în curînd aspectul unei figuri umane. Torpenhow, căzut sub un arab a cărui ciocnire îl doborîse, dar care îl tîrîse cu el, se rostogolea pe pămînt în brațele adversarului său, încercînd să-i scoată ochii ; doctorul lovea cu săbiuța sa la întîmplare, și un soldat fără cască trăgea deasupra umărului lui Dick, a cărui față era plină de grăuncioare de praf de pușcă, aprinse.

Instinctiv se întoarse către Torpenhow. Reprezentantul Sindicatului Presei scăpase din strînsoarea dușmanului său; se ridică, ștergîndu-se pe pantaloni. Arabul, cu amîndouă mîinile la frunte, scoase un strigăt teribil, apoi, reapucîndu-și lancea, se aruncă asupra lui Torpenhow, care răsufla la adăpostul revolverului lui Dick. Acesta trase două focuri; omul căzu, nemișcat. Feții întoarse spre cer îi lipsea un ochi.

Focul detașamentelor marinărești se îndoi și acum se amestecă cu aclamații vesele : atacul eșuase ; inamicul fusese pus pe fugă.

Interiorul careului părea un abator și pămîntul împrejur evoca ideea unei măcelării. Dick își deschidea un drum, clătinîndu-se prin mijlocul oamenilor înnebuniți. Rămășițele bandelor se retrăgeau, urmate de o mînă de călăreți, care dispărură în curînd din fața ochilor.

Mai departe de liniile morților, o lungă lance arabă, plină de sînge și aruncată în retragere, zăcea într-un tufiș de mărăcini; dincolo întinderea tristă și nemărginită a pustiului. Apunînd, soarele atinse oțelul cu una din razele sale și-l schimbă într-un disc de un roșu aprins. Dick ridică revolverul și-l îndreptă către orizont. Privirea sa era mereu atrasă de această iradiere stacojie, care tulbura. Singurătatea și zgomotele din jurul lui păreau că amuțesc într-un murmur tot așa de slab ca și tălăzuirea unei mări liniștite... Avea revolverul... și licărirea sîngerată... și vocea unui nevăzut care vorbea despre el... ca altădată... ca într-o existență anterioară, poate... El aștepta ceea ce trebuia să urmeze! Atunci i se păru că se produce un troznet în capul lui; într-o clipă el se găsi în obscuritate... într-o obscuritate dementă. Trase la întîmplare, și în timp ce glonțul zbura către pustiu, el murmură: „Am gonit viața! Nu mai sînt cartușe. Trebuie să ne grăbim pentru a ne întoarce acasă".

Duse mîna la frunte și o retrase acoperită de sînge.

— Ai primit o lovitură gravă, dragul meu! zise Torpenhow. Și mi se pare că pentru mine... mulțumesc! Ține-te în picioare; nu trebuie să leșini aici!...

Dick căzu țeapăn pe umărul lui Torpenhow pronunțînd cuvinte neînțelese, ca „Țintă joasă și la stînga"... Apoi se prăbuși la pămînt și-și pierdu îndată cunoștința. Torpenhow îl luă în brațe și-l tîrî lîngă un chirurg; după aceea el se așeză să scrie o dare de seamă asupra a ceea ce se numește „o bătălie sîngeroasă, în care armata noastră a arătat încă o dată etc..."

Toată noaptea, în timp ce trupele făceau tabără în apropierea canonierelor, o mare figură neagră dansa pe nisip strigînd că Khartoum, blestematul, era mort, mort, mort; că doi marinari englezi fuseseră trași în țeapă deasupra stincilor de la intrarea în oraș, că oamenii echipajului fuseseră măcelăriți pînă la cel din urmă... și că Khartoum era mort, mort, mort!... Și, atît cît ținu lumina strălucitoare a lunii, se putu vedea dansînd pe cîmp marea figură neagră, pe nisip.

Dar Torpenhow nu băgă de seamă. El veghea la căpătîiul lui Dick, care nu înceta să ceară cu glas tare, Nilului nepăsător: „Maisie", mereu, „Maisie".

— Privește-mă ce fenomen ! zicea Torpenhow acoperind pe bunul său prieten cu cuvertura, am mutra unui bărbat și ăsta nu vorbește decît despre o femeie ! Este adevărat că nu e primul la care eu văd acest efect al delirului... Na, Dick, bea !

Dick bea și răspunde :

— Mulțumesc, Maisie.

III

După cîteva luni campania din Sudan se sfîrșise și rana de la capul lui Dick se vindecase. Sindicatul Central al Presei plătise o oarecare sumă desenatorului său ocazional, nu fără a-i atrage atenția, pentru a justifica suma redusă a salariului, că nu era întru totul satisfăcut de lucrul său. Dick acontă cecul la Cairo, aruncă scrisoarea în Nil, își luă rămas bun de la Torpenhow, care se întorcea în Anglia, strîngîndu-i călduros mîna.

— Mă gîndesc să-mi iau un mic concediu, îi zise corespondentul. Nu știu încă unde mă voi aranja la Londra ; dar, dacă ar trebui să ne regăsim, Providența ne va purta de grijă. Și dumneata ? Vrei să rămîi aici ?... Știi că nu va mai fi mult tărăboi pînă ce trupele noastre vor recupera Sudanul de Sud. Plec, adio ! Rămîi cu bine !.. Să te întorci cînd nu vei mai avea bani, și nu uita să-mi trimiți adresa dumitale.

Dick hoinări prin Cairo, Alexandria, Port-Said, mai ales prin Port-Said. În multe țări din lume se întîlnesc neleguire și viciu ; însă esența concentrată a tuturor viciilor și tuturor nelegiuirilor din continent se găsesc în acest oraș. În sînul acestei gheene cu maluri de nisip, unde mirajul tresaltă fără răgaz în atmosfera lacurilor sărate și ai șansa să vezi trecînd prin față, cu puțină răbdare, cea mai mare parte a oamenilor și femeilor ale căror nume, din orice rang ar fi, au fost publice.

Dick se instală într-o casă mai mult zgomotoasă decît respectabilă. Își petrecea după-amiezele pe chei, urcînd pe bordul vaselor, salutînd numeroși prieteni, grațioase englezoaice cu care schimbase vorbe puțin cuviincioase pe terasa lui Sherperd's-Hotel, cu ziariști aferați, cu căpitani de transporturi militare, cu ofițeri de duzină... și cu alte persoane, de profesiuni mai puțin recomandabile.

Pentru studiile sale, el alese între toate rasele Orientului și Occidentului, cu avantajul de a-și observa modelele sub influența unei vii excitații, care accentua tipurile lor: la mesele de joc, în taverne și în alte locuri rău famate. Pentru a se distra, privea canalul, nisipurile scînteietoare, corăbiile în trecere și spitalele albe ale armatei. Transcria cît putea mai bine, cu alb și negru, sau mai bine în culori, toate subiectele pe care i le trimitea Providența și, cînd acest izvor îi lipsea, pornea în căutare de noi documente. Era o meserie plăcută, dar care îi epuiza punga. Încasase dinainte sferturile rentei sale, de o sută douăzeci de lire. „E vorba acum să lucrez cu adevărat, își zicea el, dacă vreau să nu mor de foame".

Chiar în acel moment primi o telegramă de la Torpenhow din Anglia:

„Întoarce-te grabnic. Ai prins aici. Te aștept".

Un surîs simplu îi ilumină trăsăturile feței.

— Să mergem. E de bun augur, își zise el. Vreau să fac o orgie în seara asta. Dar, pe legea mea, e cam tîrziu!...

Depuse jumătate din banii pe care îi avea în mîinile cunoștințelor sale, domnul și doamna Binat, a căror profesiune o vom defini suficient, spunînd că-i comandă, numai pentru el, o ședință de dansatoare zanzibarite, „tot ce este mai deosebit".

Domnul Binat era beat mort, după obiceiul său. Cît despre doamna Binat, ea răspunde cu un surîs șiugarnic:

— Domnul dorește un scaun, fără îndoială? Și domnul va face desene, nu este așa? Domnul are un ciudat fel de a se distra.

Binat, întins pe un pat de campanie în camera cealaltă, ridică o clipă capul, arătînd o față de paloare groaznică.

— Eu înțeleg! bîlbîi el. Cunosc pe domnul... este artist, cum am fost eu... domnul va sfîrși prin a coborî din viață în iad.

Și ridea cu un rîs timpit.

— Vii cu noi să vezi dansatoarele, tată Binat, răspunde tînărul pictor. Am nevoie de dumneata.

— Pentru figura mea, nu e așa?... Pentru figura mea și pentru groaznica mea degradare?... Oh! Doamne! nu vreau. Cine mă duce? Dracu! Sau, cel puțin, tu, scumpa mea Celeste, pretinde-i plată atunci!

Și excelentul Binat începu să geamă gesticulînd.

— Totul se vinde la Port-Said, zise nevasta lui. Dacă bărbatul meu ar avea chef, ar fi... să vedem!... o jumătate de liră mai mult, e bine?

Dick plăti bacșișul și nebunescul dans avu loc chiar în acea seară, într-un loc închis, în spatele casei celor doi soți. Doamna matroană, în rochie de mătase mauve închis ce părea mereu că e aproape să alunece de pe umerii ei galbeni, era la pian și fecioarele goale din Zanzibar începură să freamăte sălbatic, la sunetele unei muzici de tavernă europeană, sub lumina lămpilor cu petrol. Binat, așezat pe un scaun, privi fix, fără să vadă ceva, pînă cînd excitația muzicii străine și evoluțiile învîrtiturilor balerinelor aprinseră alcoolul care ținea locul sîngelui. Atunci fața sa păru că se aprinde de o poftă nerușinată; Dick îl apucă brutal de bărbie, îi întoarse capul spre lumină și începu să deseneze în picioare, aplecat spre zid. Doamna Binat îl privea cum lucrează, surizînd de i se vedeau toți dinții.

Într-o oră, lămpile începură să miroasă, să scoată fum; dansatoarele, una cîte una, se aruncară zdrobite pe pămîntul bătătorit. Dick închise albumul, permițînd modelului său să arunce o privire de recunoaștere, și se îndepărtă, în timp ce Binat spunea:

— Eu sînt acela!... Arătați-i și spuneți-i că sînt eu?

— Domnul a plătit, răspunse nevastă-sa. Domnul e liber, cu plăcerea de a vă revedea, domnule.

Poarta îngrăditurii aceleia se închise. Dick traversă drumul nisipos pentru a intra în tripoul cel mai apropiat.

— Dacă norocul îmi este credincios, își zise el, bună afacere! Dacă mă va părăsi, va trebui să rămîn aici. Dar

nu mă părăsește. După ce așezase mizele sale pe masă într-un chip pitoresc, și lăsase să treacă trei ture fără a îndrăzni să privească numerele, el se găsi mai bogat cu douăzeci de livre. Rămase cu cîștigul său, ieși pe poartă și plecă fără întîrziere cu căpitanul unei corăbii de comerț, într-o stare destul de interesantă.

IV

O ceață deasă învăluia orașul și era foarte frig pe străzi, așa era vara în Anglia. Părăsind docurile peatra a ajunge în cartierul din West, Dick își zise :

— „Ce dezolare reconfortantă ! Nimic nu s-a schimbat, aici !... Ce să fac, acum ?"

Casele, grămădite unele lîngă altele, nerăspunzîndu-i, le contemplă o clipă, și privirea sa o apucă în lungul străzilor obscure, pline de mișcare zgomotoasă.

„Oh ! voi, le zise el, locuințe de iepuri din țara mea, știți ce vă rezervă un viitor apropiat ? Ei bine, veți avea să-mi adăpostiți servitorii și frumoasele mele servitoare ; îmi veți da parte din comoara regilor... În așteptare îmi trebuiesc haine și încălțăminte, pentru ca să pot păși cuviincios cu picioarele peste toate lucrurile."

Făcu un pas înainte cu oarecare bruschețe și zări că unul din pantofi era găurit pe o parte ; cînd se aplecă să examineze avaria, un trecător îl împinse jos, pe trotuar.

„Foarte bine ! făcu el ; încă o socoteală de aranjat cu ceilalți. Vă voi răsturna eu mai tîrziu..."

Costă atît de scump să cumperi haine potrivite și încălțăminte ceva mai fină ! Dick sfîrși colinda sa prin magazine cu convingerea că este convenabil îmbrăcat pentru cîtva timp, însă nu mai avea în buzunar decît cincizeci de silingi. Se reîntoarse în cartierul docurilor, luă o cameră al cărui pat avea cearceafurile marcate prea vizibil și puternic imprimat, precauție folositoare împotriva hoților. De altfel, aceste cearceafuri nu păreau să fi fost întrebuințate vreoda-

tă. Cînd socotelile sale fuseră terminate, se duse la sediul Sindicatului Presei pentru a se informa de adresa lui Torpenhow. I se dădu fără greutate. În acelaşi timp află că avea de încasat un sold din onorariu.

— Cît? întrebă el, cu aerul unui om obişnuit a umbla cu milioane.

— Între treizeci şi patruzeci livre, răspunse funcţionarul. Dacă d-voastră doriţi, vi-i putem da imediat, deşi obiceiul casei este de a face socotelile la sfîrşitul lunii.

„Dacă las să se vadă că am nevoie de bani, gîndi Dick, sînt pierdut! Voi vedea ce e de făcut mai tîrziu".

Apoi cu glas tare:

— Nu merită oboseala! De altfel, mă duc să petrec o lună la ţară. La întoarcere vom termina această mică chestiune.

— Dar sperăm, domnule Helder, că n-aveţi intenţia de a înceta colaborarea cu noi?...

Studiul fizionomiilor făcea parte din meseria lui Dick; el scrută repede pe aceea a convorbitorului său.

„Acest om, îşi zise el, are gînduri ascunse. Nu voi aranja nimic înainte de a-l fi văzut pe Torpenhow. El trebuie să găsească modalitatea unei bune afaceri!"

Plecă, fără să fi promis ceva şi intră în cămăruţa sa, acolo jos, lîngă docuri.

Era în a şasea zi a lunii, şi această lună — făcuse el socoteala cu o groaznică precizie, — avea treizeci şi una de zile.

Gravă problemă, pentru un om care nu este cu totul sălbatic şi care e obişnuit să mănînce bine, să trăiască douăzeci şi patru de zile cu cincizeci de şilingi! Problema devenea aproape de nedezlegat pentru un călător rămas fără sprijin în singurătatea Londrei. Dick trebuia să plătească pentru cameră şapte şilingi pe săptămînă, însă îi rămînea prea puţin, un şiling pe zi, pentru mîncare. Începu, firește, să cumpere instrumentele necesare meseriei sale; se lipsise atîta timp! Îşi făcu socoteala, după căutări şi calcule care îi luară o jumătate de zi, şi ajunse la concluzia că hrana cea mai bună o constituiau cîrnaţii şi cartofii de patru bani porţia. Or cîrnaţii, o dată sau de două ori pe săptămînă la dejun, nu sînt de nesuferit; la prînz, chiar cartofii copţi de-

vin monotoni ; la cină ei par groaznici. După trei zile, Dick avea groază de cîrnaţi ; patruzeci şi opt de ore mai tîrziu, îşi punea ceasul în gaj pentru a se ospăta dintr-un cap de berbec, mîncare mult mai puţin economică, cu siguranţă, cum nici nu s-ar crede, din pricina oaselor şi sosului. Apoi reveni la cîrnaţi şi cartofi. Încercă, în cele din urmă, să se limiteze numai la cartofi şi suferi de crampe stomacale. Atunci îşi amanetă vesta şi cravata şi se gîndea cu durere la sumele risipite nebuneşte în alte timpuri.

În rarele sale plimbări ţinea puţin la exerciţiul care deştepta în el dorinţe de nerealizat, ajunse să împartă pe oameni în două categorii : oameni care par buni la înfăţişare şi ar putea să-i dea ceva să mănînce, şi aceia care ar fi incapabili. „Eu nu ştiu ce mă opreşte să fac atîtea observaţii asupra feţii omului !“ gîndea el melancolic.

Ca recompensă a umilinţei sale, Providenţa îl îngădui într-o zi ca un birjar să uite o mare bucată de pîine pe masa prăvăliei unde el mînca cîrnatul său de seară. Şi-o însuşi, gata să apere, dacă ar fi trebuit, prada împotriva lumii întregi, şi această pomană a împlinirii îl reconfortă.

Totuşi luna se sfîrşi. Dick, arzînd de nerăbdare, merse să-şi încaseze banii, apoi alergă la Torpenhow. Urcînd la ultimul etaj al casei luxoase, unde locuia prietenul său, simţi în lungul scării mirosul mîncărurilor ce se pregăteau. Ajunse în sfîrşit într-o cameră unde două braţe viguroase îl apucară şi îi zdrobiră mîinile... Torpenhow îl trăgea afectuos către fereastră vorbindu-i despre douăzeci de lucruri deodată !...

— Dar îmi pari slăbit, sărmanul meu Dick ! exclamă deodată ziaristul.

— Ai ceva de mîncare ? răspunse el, cercetînd cu ochii toate colţurile camerei.

— Da, tocmai am terminat masa. Îţi plac cîrnaţii ?

— Ah ! nu, te rog, orice în afară de cîrnaţi...

— Ce-i cu moftul ăsta nou ?

Dick istorisi cu volubilitate povestea sa în ultimele trei săptămîni, apoi îşi descheie vestonul, nu mai avea vesta.

— Am răbdat mult ; am răbdat pînă la capăt ; dar am scăpat de toate cu bine !...

— Ei bine, să fie cu noroc! Poate n-ai făcut bine, însă cel puțin ai nervi!... Hai să mănînci! Vom flecări mai tîrziu.

Dick se aruncă asupra ouălor înpănate cu slănină și se îndopă pînă ce îi fu imposibil să mai înghită. Torpenhow îi oferi în sfîrșit o pipă umplută cu vîrf, și el fumă în liniște, cu aerul fericit al unui om care timp de trei săptămîni a fost lipsit de bunul său tutun.

— Uf; zise el în sfîrșit. E delicios. Ei, și ce mai e?... Ce ziceam?

— Dar de ce dracu n-ai venit la mine?

— Nu pot: îți datorez deja prea mult, dragul meu. De altfel, urmam tradiția acestei mizerii provizorii, și îți spun că această foame o să-mi aducă fericire mai tîrziu. În sfîrșit! a trecut, și nimeni din Sindicat nu-și închipuie din ce motiv am fost nenorocit. Să mergem acum! Spune-mi precis, în ce stare se găsesc afacerile mele?

— Ai primit telegrama mea, nu-i așa? Ei bine, ai prins aici. Place nespus ceea ce faci. Nu știu de ce, dar așa e. Admiratorii dumitale, bunii noștri burghezi, găsesc că ai prospețime și o manieră originală... Ei vorbesc de „impunerea matale". Pe scurt, o jumătate de duzină de jurnale îți caută colaborarea și editorii vor să-ți ceară să le ilustrezi cărțile.

Dick mormăi cu dispreț.

— S-ar dori de asemenea să fii văzut terminînd aici schițele trimise de acolo, ca să-ți le cumpere. Se pare că banii plasați în dumneata nu sînt fonduri pierdute... Cine ar putea să ne explice, Doamne, nepătrunsa nerozie a publicului!

— Eu găsesc că acest public este de o remarcabilă inteligență.

— Adică, e totdeauna gata să se arunce asupra cutărui sau cutărui lucru, sub pretext de artă, și tu ai norocul să fii obiectul ultimului său acces. Pentru un moment, ești la modă, nu-i nimic de zis! Îmi pare că sînt singurul la Londra, care te cunosc puțin; am arătat unor oameni suspuși cîteva dintre studiile pe care mi le-ai dat; venind după desenele trimise Sindicatului în timpul campaniei, ele au prelungit succesul dumitale... Oh! norocul este cu dumneata.

— Aşi ! Norocul ! Norocul, pentru un om care a muncit ca un cîine, cutreierînd lumea, în aşteptarea reuşitei. Le voi da eu şansa !... Mai întîi îmi trebuie un atelier.

— M-am gîndit la aceasta, zise Torpenhow, ducîndu-l în cealaltă parte a culoarului şi deschizînd o uşă. Camera pe care o vezi nu este în realitate decît o mare mansardă ; dar cred că aici vei putea lucra. Iată-ţi „luminătorul", lucarna, geamlîcul spre nord ; cum vrei să-l spui. Vei avea loc să te plimbi şi un aşternut să te culci. Îţi ajunge ?

Dick trecu repede în revistă această mare cameră, care ocupa o treime din etajul superior al hotelului. Jos, sub ochii săi, curgea Tamisa. Un palid soare galben, pătrunzînd prin fereastră, lumina murdăria locuinţei...

Trei trepte conduceau de la uşă în culoar ; altele trei urcau la camera lui Torpenhow, în faţă. Sub scară, era o umbră, străbătută din cînd în cînd de lumină şi se auzeau hohote de voci masculine, zgomote de bătăi în uşă. Ca să ajungi aici, la mansardă, trebuia să urci şapte etaje inferioare, într-o întunecime jilavă.

— Eşti liber aici ? întrebă prudent Dick, ca un adevărat fiu al pustiului, care cunoştea preţul libertăţii.

— Absolut ! Vei avea chei să deschizi peste tot, toate îngăduinţele. Într-adevăr, nu este casa pe care aş recomanda-o unui membru al Asociaţiei Tineretului Creştin ; dar pentru dumneata, va merge. Am reţinut aceste două camere în timp ce îţi telegrafiam.

— Este de o mie de ori prea bun, dragul meu.

— Să nu-ţi închipui că ne vom odihni cumva !...

Torpenhow îşi trecu braţul în jurul umărului lui Dick, şi astfel, amîndoi se plimbară de-a lungul mansardei, botezată de acum înainte atelier, într-o dulce şi liniştită tovărăşie de idei.

Deodată auziră că bate cineva la uşa lui Torpenhow.

— Vreun palavragiu, cu siguranţă, care vine să-mi ceară să beau ! strigă vesel bravul băiat.

Însă palavragiul intră... Era un personaj măreţ, în vîrstă, îmbrăcat într-o redingotă cu revere de mătase. Avea buzele palide pe nibil întredeschise şi sub ochi atîrnau nişte umflături cărnoase, ca nişte buzunare.

„Aha! Slăbiciune de inimă", gîndi Dick, observînd aceste semne trădătoare, în timp ce noul venit, prezentîndu-se ca director al Sindicatului Presei, îi strîngea mîna cu afecțiune, „slăbiciune prea mare, chiar pulsul îi pricinuiește tremuratul degetelor!".

— Eu sînt unul dintre cei mai înfocați admiratori ai dvs., domnule Heldar, spunea acest om, și țin să vă declar, în numele Sindicatului, că noi avem față de dvs. cele mai mari obligații. Din partea dvs., sper că vă veți întoarce la noi, primii care am avut plăcerea să vă facem cunoscut publicului...

După această frază, el făcu o pauză, ca să răsufle din cauza celor șapte etaje.

Dick aruncă o privire rapidă lui Torpenhow, ca pentru a-l consulta, văzu pleoapa stîngă a corespondentului aplecîndu-se încet și rămînînd o clipă nemișcată.

Astfel prevenit, începu imediat ofensiva.

— Mi-o voi aminti desigur, răspunse el. De altfel, m-ați plătit atît de bine încît niciodată n-aș putea s-o uit. Dar după ce mă voi fi instalat cu totul aici, aș vrea să-mi dați schițele mele. Trebuie să fie aproape o sută cincizeci!...

— Eh!... iată cu adevărat despre ceea ce vroiam să vă vorbesc, domnule Helder! Mă tem însă că nu ne vom înțelege... În lipsa oricărei convenții particulare, Sindicatul socotește că desenele sînt proprietatea sa.

— Ah! atunci, pretindeți să le opriți?

— Vezi bine!... Și noi ne-am bizuit pe dvs., mijlocind o mică expoziție, care, datorită numelui și creditului nostru în presă, vă va fi de o netăgăduită utilitate. Atît desenelor cît și dvs...

— Desenele cît și persoana mea îmi aparțin, domnule! M-ați angajat printr-o telegramă, fixîndu-mi salariul cel mai mic posibil... Pe lîngă aceasta nu veți avea pretenția de a reține originalele! Bunule Dumnezeu, este tot ce am pe lume!...

Torpenhow, care supraveghea scena, începu să fluiere încet.

Dick măsura atelierul, părînd că reflectează. El vedea tot acest mic stoc de mărfuri, care constituiau primele piese din echipamentul său, confiscat, chiar și debutul campaniei

artistice, de acest domn în vîrstă, cărula nu-i reținuse bine numele, dar care spunea că reprezintă un „Sindicat", lucru pentru care el simțea că nu-i datorează nici cel mai mic respect. Ceea ce depășea însă orice măsură, era nedreptatea procedeului : văzuse adesea, în alte țări, împunîndu-se dreptul celui mai puternic pentru a șicana valoarea morală a lucrurilor, a binelui și a răului ; dar îi părea deodată că ar avea o plăcere nestăvilită să strîngă de gît pe acest personaj în redingotă, și cînd el ridică din nou vocea, aceasta avea o blîndețe prefăcută în care Torpenhow recunoscu fără greutate semnul care anunță atacul.

— Mă iertați, domnule, zicea Dick cu o extremă politețe, ați vrea mai bine să-mi trimiteți un om mai tînăr decît dvs, cu care să pot aranja această chestiune ?

— Eu vorbesc în numele Sindicatului, și nu văd nevoia unei terțe persoane...

— Ei, bine, vreți să știi pentru ce ? fiți drăguț, dați-mi imediat desenele, vă rog !

Directorul privi pe Dick, apoi pe Torpenhow, care rămînea mereu nemișcat, cu spatele aplecat spre zid. Era pentru prima dată cînd i se întîmpla ca un funcționar să-i ordone să „aibă bunătatea" de a face ceva...

— Da, este mai curînd un furt premeditat, îi zise liniștit Torpenhow, dar v-ați făcut socotelile, de astă dată, fără angajatul dvs.

Apoi, întorcîndu-se către Dick, cărula părea că-i este greu să mai continue :

— Fii atent ! Aici nu sîntem în Sudan !

— Ar trebui să luați în seamă, reluă directorul, că Sindicatul nostru v-a făcut cunoscut...

Era o observație nenorocită ; ea aminti brusc tînărului cei cîțiva ani de hoinăreală, de singurătate, de lupte, de speranțe amăgitoare... și această amintire forma un neplăcut contrast cu aparența de prosperitate nerușinată a individului, care își propunea să-i fure rodul muncii sale...

— Ce să-ți fac ? răspunse el, privind fix pe director. Ar trebui să te burdușesc zdravăn, ca pe un hoț ce ești ; dar ai fi în stare să mori, și nu doresc moartea dumitale, cel puțin în acest atelier ; asta mi-ar aduce nenorocire, în ziua

mutatului meu... Oh! Rămîi însă liniştit, te rog! Ţi-aş face rău...

Reţinu cu o mînă braţul adversarului său şi începu cu cealaltă să-i pipăie grăsimea, pe tot corpul.

— Doamne! zise el lui Torpenhow, priveşte, te rog, pe acest bădăran cu părul cărunt care vrea să fure. Am văzut odinioară un cămilar din Esner cărula i se jupuia pielea neagră prin lovituri de curea, fiindcă furase o livră de curmale proaspete. Era uscat şi aspru din cauza frînghiei biciului; dar, ăsta e moale în toate părţile! S-ar spune că şi carnea femeii!

Nimic nu este mai umilitor decît să fii astfel pipăit şi tratat de un om, care dispreţuieşte să te lovească. Directorul Sindicatului se sufoca, pur şi simplu. Dick se întorcea în jurul lui, pipăindu-l cu vîrful degetelor, ca o pisică călcînd lîna deasă a unui covor. Arătătorul său se plimbă o clipă peste faţa lipsită de sînge a victimei sale, apăsîndu-i umflăturile de culoarea plumbului de sub pleoape.

— Şi dumneata, zici că vrei să-mi ei bunul meu? Dumneata? Cu ochii ăştia? Nu ştii că poţi muri dintr-o clipă în alta? Atunci? Fă-mi plăcerea şi trimite numaidecît o vorbă la biroul dumitale şi fiindcă eşti şeful, dă ordin să mi se aducă desenele prin Torpenhow! Şi să nu lipsească nici unul, hai!... Nu... Aşteaptă puţin; mîna dumitale tremură... Haide! E bine. Haide imediat.

Îi întinse un carnet. Omul scrise ordinul. Torpenhow îl luă şi plecă fără să spună un cuvînt, în timp ce Dick întorcîndu-se în jurul prizonierului său, care rămînea mut, paralizat, ca prins de o forţă magnetică, îi da liniştit cele mai bune sfaturi pentru mîntuirea sufletului său.

Torpenhow reveni în curînd încărcat cu un enorm portefeuille. În momentul în care intră, auzi aceste cuvinte pronunţate de Dick, cu o voce împăciuitoare:

— Cred că lecţia îţi va servi. În orice caz, aminteşte-ţi că dacă ai să înaintezi plîngere şi ai să mă acuzi de violenţă, aş şti să te regăsesc şi să te corijez atît de aspru încît ai putea să mori de-a binelea. Aceasta n-ar face de altfel decît să-ţi grăbească puţin sfîrşitul sau în orice caz să te satur pentru mult timp. Acum, du-te, şterge-o!

Omul ascultă şi se duse împiedicîndu-se...

— Iată o bandă de hoți! strigă Dick cînd el fu plecat. Îți poți închipui ceva mai infam decît acest individ, care complotează liniștit să despoaie pe un sărman artist de tot ceea ce posedă?... Socoteala desenelor, Torp?

— Da: o sută patruzeci și șapte. Ah! sînt forțat să-ți mărturisesc că debutezi bine, pentru întoarcere!...

— Pentru ce se așează în calea mea? Ceea ce voiau să-mi ia nu era decît o afacere de cîteva livre, pentru acești oameni, dar pentru mine era totul... Crezi că va înainta plîngere? Oh! nu, i-am dat o mică consultație gratuită asupra sănătății, care-l va face să se gîndească.

Două minute mai tîrziu, Dick, întins jos, pe burtă, se adîncea în conținutul portefeuille-lui; examina una cîte una toate schițele sale și izbucnea în rîs zgomotos, gîndindu-se la prețul derizoriu pe care-l pretinsese pentru ele.

Torpenhow îl lăsase în contemplația sa; cînd se întoarse, destul de tîrziu, după amiază, el zări de la ușă pe Dick sărind de bucurie înaintea ferestrei.

— Am făcut o afacere cum nici nu credeam, Torp! strigă el dînd din picioare; hotărît, desenele mele sînt foarte bune. Se vor vinde ca pîinea caldă. Vreau să fac o expoziție pe cont propriu. O să turbeze cei care voiau să mi le fure...

— Haide, răspunse Torpenhow, mereu calm, hai să luăm puțin aer și să rugăm cerul să te mîntuiască de păcatul trufiei, dacă se poate!... Și apoi ocupă-te să-ți aducă lucrurile din cocioaba unde locuiești, ca să căutăm să aranjăm puțin această sufragerie...

V

După cîteva săptămîni, Torpenhow, întorcîndu-se la Londra după o odihnă la țară, găsi pe Dick așezat, cu fața veselă, înaintea șevaletului său.

— Ei bine, merge mereu, acest succes? îl întrebă el.

— Mereu, dragul meu Torp. Și-l vreau, îl vreau fără

încetare! Vacile cele slabe au murit; trăiască vacile cele grase!

— Ia seama, dragul meu, cînd nu urmărești decît cîștigul riști să faci o treabă proastă.

El se lungi pe un divan, unde micul fox-terrier, care îl urma, sări numaidecît pentru a se încolăci și a adormi pe pieptul său. Dick își prepara paleta. În fața lui o masă de modele păstra urmele norocoase ale ghetelor soldatului care, desigur, o părăsise. Un manechin stătea nemișcat lîngă un morman de obiecte diferite, teci de sabie, tigve, centuri, decorații, peste uniforme și pachete de tunici. O panoplie de arme exotice era atîrnată pe zid. Soarele de toamnă apunea la orizont, învăluind toate acestea într-o ceață de aur. Umbrele întunecau deja colțurile atelierului.

— Da! strigă Dick cu o voce hotărîtă; da, iubesc succesul, îmi plac complimentele, iubesc plăcerea și, mai presus de orice, iubesc banii, ceea ce mă face să apreciez numai oamenii care îmi procură toate acestea. Înțeleg, totuși, că ele nu sînt de nici un folos corpului!

— Nu vorbești rău despre ei, fiindcă profiți de pe urma lor. Îmi închipui că această senzațională expoziție a operelor tale ți-a adus mult, hai? Ai știut că ziarele au numit-o „Parada sălbatică"?

— Ce mă interesează? Am vîndut tot ce am avut, tot pînă la ultima bucățică de pînză. Cred, pe cuvîntul meu, că domnii cunoscători mă socotesc drept un artist, care s-a format singur, ca o specie de mizgălitori din piață! Alaltăieri, unul dintre acești bonomi mirați a susținut că umbrele pe nisipul alb nu pot să fie albastre... albastru marin, cum le-am pictat și cum sînt! E adevărat că acest observator, m-am convins repede, nu văzuse niciodată altă plajă decît aceea de la Brighton. Aceasta nu-l împiedica să filozofeze asupra Artei. Mi-a făcut un curs, mă rog, și m-a sfătuit cu tărie să studiez tehnica. Ah! dacă l-ar fi auzit bătrînul Kami!

— Ah! Ai lucrat dumneata la Kami? Cînd?

— La Paris, timp de doi ani. El ne învăța prin sugestie, fără să indice ceva prin cuvinte. Singura explicație pe care o dădea era: „Continuați, copiii mei! Descurcați-vă după cum puteți!" Și totuși, avea un penel dumnezeiesc și înțelegea culoarea. O visa; o vedea...

A propos de culori, întrerupse Torpenhow, îți amintești efectele extraordinare pe care le-am văzut în Sudan?

— Taci! zise Dick adînc mișcat de evocarea acestei amintiri. Îmi vine poftă să plec numaidecît acolo! Ce tonuri calde! Opalul și pămîntul de umbră, chihșo, bariș și rubiniul și roșul cărămiziu, și sulful... minunatul galben al sulfului, ca și creasta unui cacatoes! Și alături de acesta, fonduri brune, cu stînci aproape negre, luminînd peste tot, și o friză decorativă de cămile desenînd o ghirlandă de flori, pe un cer pal și pur, ca o peruzea.

Se sculă și începu să meargă prin atelier.

— ...Ei bine, dacă aș încerca să redau astea, așa cum le-a făcut Dumnezeu, și să le înfățișez ochilor cu talentul pe care îl am...

— Încîntătoare modestie!... Continuă.

— ...O jumătate de duzină de găgăuți de ambele sexe ar pretinde că ele nu există și că, în orice caz, aceasta nu este artă.

— În loc să te ocupi de toate aceste baliverne, în lipsa mea, Dick, ai fi făcut mai bine să te fi dus la cîrciumă și să te fi îmbătat.

— Ai dreptate, ar fi fost mai înțelept... Dar, cel puțin, discursurile acestor amatori m-au învățat cîte ceva.

— Ah! Ce, te-au învățat ei ce este arta?

— Da! să dai publicului ceea ce este capabil să înțeleagă și odată ce i-ai dat..., să reîncepi. Așa, uite!... (el întoarse o pînză care avea față ascunsă spre zid), iată o mostră de artă veritabilă. Va fi reprodus în facsimil pentru prima pagină a unei reviste săptămînale. Am intitulat-o „Ultimul glonț"... Îți amintești mica acuarelă pe care am făcut-o la porțile de la El-Moghrib? Același subiect, mult mărit. Iată cum l-am reluat aici: am atras, dîndu-i să bea, modelul meu, un magnific carabinier; l-am îmbătat, l-am îmbătat cumplit, pînă cînd am ajuns să-l fac un sălbatic, îngrozitor, stăpînit de draci. I-am așezat pe cap o cască colonială, am făcut ca fața sa să exprime groaza tragică a morții; am făcut să izbucnească sîngele din rană... Poate nu era frumos, nici prea desăvîrșit; dar îți jur că era un soldat care luptă, un om care moare.

— Mereu modest! zise Torpenhow.

Dick începu să rîdă.

— Ah ! vorbesc pentru dumneata... Nu, cu adevărat, l-am făcut de la mine mai bine, ţinînd socoteală de strălucirea picturii în ulei. Ei bine, ai crede că directorul acestei mizerabile reviste a avut obrăznicia să-mi spună că tabloul meu ar supăra pe abonaţii săi ?... Că e prea brutal, prea grosolan, prea violent ? Desigur, omul este blînd ca un miel, nu-i aşa, cînd îşi apără viaţa !... Acestui director îi trebuia ceva mai calm, în culori mai clare... Ah ! ce-aş fi putut să-i răspund ? Dar mai curînd aş încerca să conving un nătărău decît un director al unei reviste de artă. Mi-am luat înapoi „Ultimul glonţ", şi iată rezultatul noii mele munci. Am îmbrăcat pe luptătorul meu într-o mărea ţă haină roşie, fără cusur, asta-i artă ! Am lustruit scrupulos pantofii săi, vezi acest mic luciu, corect aşezat în dreptul degetului mare ? Asta-i artă ! I-am curăţat carabina cu cea mai mare grijă, căci toată lumea ştie că o carabină este curată cînd te serveşti de ea : iată arta ! I-am lustruit casca : se întrebuinţează totdeauna pastă de poleit, în campanie, căci fără ea nu e artă ! Am ras pe omul meu, am dat trăsăturilor sale o expresie de pace senină şi deplinătate fericită. Rezultatul : o medalie de croitor militar. Preţul : graţie cerului, dublu faţă de cît aş fi obţinut pentru prima mea schiţă, care nu era deloc rea !...

— Şi atunci, îţi închipui că asta o să rămînă opera dumitale personală ?

— De ce nu ? Eu am făcut-o, eu singur, pentru cea mai mare glorie a artei naţionale şi în cinstea lui Dickenson's Weekly.

Torpenhow trase cîteva fumuri din pipa sa fără a spune ceva, apoi dădu verdictul, o dată cu un nor de fum albastru din piept :

— Dacă nu ai fi decît un burduf umflat de vanitate idioată, domnule Dick, aş da din umeri şi te-aş lăsa să te duci dracului, călare pe mizgăleala dumitale : însă cînd mă gîndesc la prietenia ce mă leagă de dumneata, cînd constat că te făleşti atîta cu infernalul dumitale amor propriu, susceptibilitatea ridicolă a unei fetiţe de doisprezece ani, cred necesar să mă deranjez pentru binele dumitale. O să vezi îndată !...

Și cu vîrful ghetei sale, Torpenhow sfîșie pînza, în timp ce foxterrier-ul, deșteptat, crezînd că aude un șoarece, sări pe pămînt.

— N-ai decît să te miinii, dacă vrei ! continuă el. Nu ?... Taci ?... Atunci urmez : nici un om născut din femeie, nici unul, înțelegi, nu este atît de tare încît să disprețuiască publicul și să-și bată joc de el, chiar dacă acest public este... așa cum l-ai calificat tu...

— Dar el nu știe nimic ! El nu vede nimic ! Și de altfel ce se poate aștepta de la ființe născute și crescute în această lumină ?

Dick arătă cu un gest ceața galbenă, care încerca să lumineze fereastra.

— Dacă le trebuie pomadă, noi le dăm pomadă, pentru că ei o plătesc. Aproape toți sînt bărbați și femei, nu sînt zei.

— Frumos și bun ; însă n-ai dreptul să-ți bați joc de ei. Dacă nu ici seama, vei cădea foarte repede sub vraja carnetului de cecuri, ceea ce e mai rău decît moartea. Te vei îmbăta de banii ușor cîpătați : iată-te pe jumătate amețit. De dragul banilor, mărturisești că ești gata să faci, cu hotărîre, opere proaste, ca și cînd n-ar trebui să se întîmple să le faci, tot atît de bune, fără s-o vrei și fără s-o știi !... Ei bine, eu care te iubesc, Dickie, și știu că mă iubești, eu o să-ți tai nasul dacă nu-mi promiți că, fie și pentru tot aurul din Anglia, nu vei mai face așa ceva. M-ai înțeles ?... Jură !

— Imposibil ! răspunse Dick. Ar trebui chiar să mă supăr, căci mi-ai stricat pînza, și negreșit voi avea o scenă la Dickenson... Dar e mijlocul dumitale de a urî. Ești atît de cumplit de rezonabil !

— Ei, ca pentru Dickenson ! De ce lucrezi pentru magazine acum ? Asta înseamnă a înjosi talentul.

— Asta îmi aduce foarte mult dorîții dolari, răspunse Dick, cu mîinile în buzunare.

Torpenhow îl contemplă o clipă cu un profund dispreț.

— Te socotesc om și nu ești decît un copil.

— Nu este adevărat ! strigă Dick cu o emoție subită. N-ai deloc idee ce înseamnă posesia a cîțiva bani pentru un sărman pictor căruia i-au lipsit totdeauna. Ah ! dacă ai ști

cîte lipsuri am uitat, cîte bucurii am cucerit. Pentru că sînt la modă, vreau să profit, atîta timp cît va dura aceasta. Publicul plătește, pentru că el nu înțelege nimic!...

— Și care sînt, mă rog, pretențiile Majestății Voastre? Nu poți să fumezi destul, nu bei, nu mănînci bine și trebuie să te îmbraci la întuneric, dacă judec ținuta dumitale.

Alaltăieri, n-ai vrut să cumperi un cal, cînd ți-am propus, pretinzînd că ar putea să cadă și să rămînă șchiop, și că n-ai nevoie să iei trăsura ca să traversezi strada. Oricît de nebun ai fi, în sfîrșit, nu poți presupune că anumite hoteluri și marfa vie care se vinde acolo n-ar fi indispensabile vieții... Atunci, la ce dracu ai nevoie de bani?

— Pentru a-i avea lîngă mine, și pentru a mă simți încălzit la lumina lor. Providența îmi trimite nuci atît timp cît eu am dinți să le sparg; n-am găsit încă ceva ce vreau să dau; dar îmi țin dinții gata!... Și apoi, cine știe, poate dumneata și cu mine, datorită acestui bun chilipir care-mi vine, am putea să facem în curînd înconjurul acestei vaste lumi...

— Să nu facem nimic? Să ne plictisim singuri? Fără a lupta cu dușmanii și fără a avea adversari cu care să ne luăm la întrecere? Mulțumesc! Într-o săptămînă n-aș mai putea să-ți vorbesc. De altfel, eu n-aș merge, căci n-aș vrea să profit din suma destinată sufletului dumitale!... Să terminăm, Dick, nu mai avem ce discuta; ești un mare bleg!

— Eu nu găsesc! Cînd eram pe bordul acelei corăbii cu porci chinezești...

—La dracu cu toate amintirile foarte obscurului d-tale trecut. Porcii nu sînt pentru publicul englez, punctul de vedere în plină mare nu este punctul de vedere de aici, și respectul de sine însuși este respectul de sine însuși, peste tot același. Du-te să te plimbi, nu mai sta în loc și să ne silim să ne formăm puțin „bunul simț", dacă se poate. Eu mă duc să aștept pe camaradul nostru „Antilopa", care trebuie să sosească. Pot să-i arăt cocioaba dumitale?

— Bineînțeles. O să ajungi să mă întrebi, în curînd, dacă trebuie să bați la ușă!...

Torpenhow sosi în curînd, urcînd cu greu pînă la al șaptelea etaj, cu confratele căruia îi anunțase vizita. Era

cel mai vechi, cel mai puternic, și cel mai urias dintre corespondenții militari ai presei britanice, de unde această poreclă grațioasă, „Antilopa". Debuturile sale începeau de la invenția puștii automate, și de atunci el asistase la toate campaniile din lumea întreagă. Nu uita niciodată să anunțe, la începutul convorbirilor sale, tulburări în Balcani pentru primăvara apropiată și judeca de sus toate lucrurile, rămînînd cel mai bun om din lume.

Torpenhow îl puse la curent cu succesele lui Dick și cu aerele lui. El îi arătă pînza stricată, în fața căreia Antilopa strigă :

— Dar e o cromolitografie, o odioasă cromolitografie !... Desigur, Dick a pus mîna frumușel pe genul preferat de acest gogoman de public, care gîndește cu picioarele și citește cu coatele. Nepăsătoarea nerușinare a acestei pînze aproape îl scuză. Dar ce mai, nu trebuie să lăsăm copilul să meargă pe această cale. L-am tămîiat prea mult... Îl vom trata ca pe un al doilea Detaille și ca pe un supra-Meissonnier. Moda îl va pierde, dacă nu vom aranja lucrurile. Voi pune să fie tăvălit prin cîteva foi și-l voi burduși chiar eu în „Cataclismul" ca să-i curm trăncăneala și să-l forțez să lucreze...

Și cei doi oameni continuară să se întrețină asupra tînărului lor protejat.

În acest timp Dick era instinctiv minat înspre fluviu, spre a căuta o inspirație. Rezimat de parapetul de la Embankment, privea cum curge Tamisa sub arcadele podului din Westminster. Începu să se gîndească la sfaturile lui Torpenhow, apoi, urmînd aplecarea naturală a spiritului său, sfîrși prin a se cufunda în studiul fizionomiei gloatei. Se mira că unii oameni pot să rîdă, cu moartea vizibil înscrisă în trăsăturile feței lor. Alte fețe vulgare și grosolane cîteodată iradiau dragoste. Altele însă apăreau încrețite și ofilite de muncă. Fiecare putea să fie folositor : suferința săracilor îi servea la instruirea sa și averea bogaților plătea cheltuielile studiilor sale. Astfel, creditul său în lume și la Bancă se vedea mărit.

Cît suferise el ? Putea acum bine să ia taxă asupra mizeriei sau prostiei altora !...

Ceața se risipi puțin, și soarele străluci în apă, ca un disc mare de un roșu singerat... Dick rămase nemișcat, aplecat pe parapet ca să asculte vocea fluviului care se asemăna murmurului îndepărtat al mării, la reflux...

O adiere de vînt, alunecînd de-a lungul rupturilor de beumă, aruncă în fața tînărului fumul negru al unui vapor, care făcea curse în josul cheiului... Fu o clipă orbit... Atunci se întoarse instinctiv îndărăt și se găsi în față cu Maisie!

Imposibil să se înșele. Anii scurși făcuseră din copil o femeie, dar ei nu putuseră schimba nici ochii de un cenușiu șters, nici finele buze de purpură, nici această gură expresivă, nici această bărbie ferm modelată. Pentru ca totul să fie ca altădată ea purta o rochie cenușie, strînsă pe corp.

Sufletul omenesc, fiind fără putere și fără control asupra propriilor sale mișcări, Dick înaintă și zise: „Tu! Maisie!" — în felul liceenilor, care regăsesc un camarad.

Și Maisie, la rîndul ei, zise: Oh! tu ești, Dick?

Apoi, împotriva voinței lui și înainte ca creierul său, de abia degajat de ideile viitorului, care îl preocupau, să fi avut timp să-i comande nervii, simți sîngele bătîndu-i furios în fiecare arteră a corpului său, gura i se uscă. Ceața se îndesi din nou, și fața Maisie-ei îi apăru ca un alb de perlă, în lungul acestui voal aerian. Nu-și spuseră nici un cuvînt; însă Dick începu să meargă lîngă ea, și colindară cheiul, unul lîngă altul, cu același pași, fără a se mai întrece sau a se depărta unul de altul, ca în excursiile lor de după amiază, de altădată, pe plaja noroioasă. Deodată Dick întrebă, cu o voce puțin răgușită:

— Ce s-a făcut Ammoma?

— A murit... Oh! nu din pricina cartușelor, nu, din altă indigestie. Ea a fost întotdeauna mîncăcioasă!... Caraghios, nu-i așa?

— Ce este caraghios? Că a murit Ammoma?

— Nu!... întîlnirea noastră... Din ce parte veneai?

— Din colo.

El arătă estul, de-a lungul cetii.

— Și dumneata?

— Oh! eu locuiesc spre nord, în partea de unde vine negura, acolo jos, la intrarea în parc. Lucrez mult.

— Ce lucrezi?

— Pictură. Nu știu să fac altceva.

— Trebuie să lucrezi? Ce ți s-a întîmplat? Aveai o rentă de trei sute de lire...

— O am și acum... Pictez, asta-i tot...

— Și trăiești singură?

— Cu o prietenă. Nu o lua așa de repede, Dick; iată că am pierdut pasul.

— Ai observat?

— Desigur, nu ești niciodată în pas.

— E adevărat. Îți cer iertare... Ai continuat să pictezi?...

— Da, îmi plăcea. Am lucrat mai întîi la „Stade", apoi la atelierul Merton, la Saint John's Wood; în sfîrșit, am făcut copii la National Gallery, și acum sînt eleva lui Kami.

— Dar Kami este la Paris!...

— Nu, are atelierul său de elevi la Vitry-sur-Marne. Lucrez la el toată vara, și revin în timpul iernii la Londra, unde am casa mea.

— Vinzi mult?

— Așa și așa!... nu mult. Ah! iată omnibusul meu. Dacă îl las să treacă, pierd o jumătate de oră. Adio, Dick.

— Adio, Maisie... Nu vrei să-mi dai adresa? Trebuie să te revăd. Aș putea probabil să-ți fiu folositor. Eu... pictez și eu.

— Poate revin mîine în parc, dacă lumina nu va fi bună pentru lucru. Plec din Marble-Arch, unde mă întorc printr-un mare ocol. E plimbarea mea preferată. Te voi vedea cu siguranță!

Se urcă în omnibuz și fu în curînd cuprinsă de ceață.

— Cine dracu m-a pus s-o las să plece! strigă Dick întorcîndu-se acasă.

Torpenhow și Antilopa îl regăsiră așezat pe treptele atelierului, repetînd cu voce încetă: „Cine dracu m-a pus".

— Dracu îți va folosi mai mult, dacă vei spune ce ai făcut! spune Antilopa ridicînd masa sa neagră de după umărul lui Torpenhow și învîrtind în mînă o foaie — manuscris pe care cerneala începea să se usuce. Umblă zvonul, Dick, că ești atins de o sminteală la cap.

— Salut, Antilopo! Te-ai întors? Ce mai fac marii Balcani? Dar micii Balcanii? Îți spun că ai o parte din figură strîmbă, ca întotdeauna. Nu ești întreg.

— Lasă-mi mutra în pace. M-am hotărît să te aranjez în ziare. Torpenhow își refuză acest lucru dintr-un scrupul de delicatețe rău înțeleasă; însă eu tocmai am examinat toate mizgăliturile atelierului dumitale, și le găsesc pur și simplu infecte...

— Ah! dumneata le găsești? Ei bine! încearcă numai să le descrii; ești incapabil. Îți trebuie atît loc pentru a te mișca pe hîrtie ca unei corăbii de comerț încărcată, pe mare. Dar, să vedem! Citește-mi. Și caută să fii scurt, că mi-e somn.

—Hm! Iată concluzia paragrafului consacrat tablourilor dumitale. „Pentru o operă făcută fără convingere, pentru talentul risipit în trivialități, pentru o muncă vîzînd cu hotărîre cîștigul laudelor unui public zăpăcit de modă...

— Ah! bine, e vorba mereu de „Ultimul glonț!" Continuă...

— „...public zăpăcit de modă, nu este decît o judecată posibilă; uitarea, uitarea, frate mai mic al inteligenței și frate mai în vîrstă al disprețului. Cînd domnul Heldar ne va fi adus proba că nu merită această judecată...

— Aș! Aș! rise incorigibil Dick. Concluzia dumitale nu valorează nimic și nu e decît un jurnalism murdar; ceea ce nu o oprește să fie întru totul adevărată. Dar, spune-mi, specie de bătrîn atlet crestat și stricat, uiți că ești angajat la începutul fiecărui război să deschizi setea de sînge a brutalului și orbului public englez? În zilele noastre s-au suprimat luptele de arenă; dar s-au înlocuit prin articolele corespondenților speciali. Dumneata nu ești decît un gladiator obez. Deschideți o trapă și povestiți ororile pe care le-ați văzut. Aveți tot atîta originalitate ca și un „călugăr auster", o „actriță amabilă" sau un „ciclon devastator!"

...Și aveți pretenția să-mi dați lecții?... Antilopo, dacă nu m-aș reține și ai merita osteneala, aș face caricatura dumitale în patru ziare!

Antilopa se speriase. El nu prevăzuse aceasta.

— Ai, continuă Dick, eu confisc mizgăleala dumitale, și iată ce fac cu ea!

Manuscrisul zbură, rupt în bucăți mici, în locul întunecos de sub scară.

— Şi acum, pleacă acasă, Antilopo. Întoarce-te la pătuţul dumitale singuratic, şi dă-mi pace! Vreau să dorm pînă mîine.

— Dar nu e decît şapte! strigă Torpenhow încremenit.

— Este două dimineaţa, dacă e pofta mea! răspunse Dick îndreptîndu-se către camera sa. Sînt gata să trec printr-o criză serioasă, şi mă voi abţine să cînez.

Se închise şi zăvorî uşa.

— Nu e nimic de făcut cu acest om! zise consternat Antilopa.

— Să-l lăsăm! E nebun de legat.

La orele unsprezece, cîteva ciocănituri se auziră la uşa atelierului.

— Antilopa este încă cu dumneata? întrebă o voce din interior. Spune-i că aş fi putut să-i rezum tot stupidul lui articol în acest cerc vicios: „Oamenii liberi sînt sclavi, şi numai sclavii cunosc libertatea"... Spune-i de asemenea că este un imbecil, Torp, şi că şi eu sînt la fel...

— Foarte bine! vino să luăm masa. Nu e bine să fumezi pe stomacul gol.

Nici un răspuns.

VI

A doua zi dimineaţa, Torpenhow găsi pe Dick nehotărît, într-un nor de fum.

— Ei! nebunule, cum te simţi azi?

— Nu ştiu: mă studiez.

— Ai face mai bine să începi să lucrezi.

— Posibil! dar nu mă îndeamnă la nimic. Am făcut o descoperire Torp: mă gîndesc la mine.

— Să fie într-un ceas bun! Această revelaţie, pe care o încerci, este urmare a dojenilor mele sau a acelora ale Antilopei?

— Nu! Mi-a venit aşa, singură... Cu siguranţă, mă studiez mult. Haide! Vreau să lucrez.

Răsturnă o jumătate de duzină de desene neterminate, bătu darabana distrat pe o pînză nouă, curăți trei penele, asmuți pe Binkie, fox-terrier-ul, să muște picioarele manechinului, scotoci în colecția de arme și îmbrăcăminte și sfîrși prin a ieși brusc, declarînd că lucrase destul pentru astăzi...

— Desigur, e necuviincios, spuse Torpenhow. E prima dată cînd Dick pierde o dimineață luminată ca aceasta. Ce i-a trecut prin minte ? Aceasta mă va face să-l las singur cîteva săptămîni !... Poate s-a obișnuit să iasă singur ! Trebuie să mă liniștesc.

Sună pentru a chema pe garantul hotelului, un bătrîn chel, pe care nimic nu putea să-l mire, nici să-l zăpăcească.

— Beeton, domnul Heldar a cinat în oraș în timpul absenței mele ?

— Nu și-a părăsit o singură dată obiceiul, domnule, de o lună. De cele mai multe ori cina aici. Cîteodată mergea să-și petrecă seara la teatru, și se întorcea cu cîțiva prieteni care făceau gălăgie în casă, pentru că dînșii coborau pe rînd, cîntînd, ca să caute whisky...

— Iată ceva ce mă liniștește, își zise Torpenhow. Orgiile sînt salvatoare și, de altfel, Dick are capul întreg. Ah! dacă ar fi umblat după o femeie, m-ar fi neliniștit mai mult ! Binkie, cățelușul meu, să nu fii niciodată om, auzi tu ? Oamenii sînt brute supărătoare, care fac lucrurile fără să se gîndească !

În acest timp Dick se îndreptă către nordul din Hyde Park, însă în realitate i se părea că se plimbă cu Maisie pe plaja bancurilor de nisip. Își aminti deodată ziua cînd împodobise coarnele Ammomei cu panglici de hîrtie, și aceasta îl făcu să rîdă. Zece ani trecuseră de atunci !... Și imaginea Maisie-ei se lega strîns de aceste amintiri !... Maisie în rochie cenușie, pe prund, îndepărtînd de pe ochii săi părul ud, încurcat și rîzînd la vederea corăbiilor de pescuit, fugind și cu părul fluturînd la bătaia vîntului... Un soare de foc în norol, și Maisie cu bărbia în vînt, respirînd cu dezgust aburii sărați... Maisie fugind din fața vîrtejului care mătura plaja, în timp ce vîntul îi arunca în urechi un nisip tare ca grăunțele... Maisie, plină de o liniștită siguranță, spunînd doamnei Jannett îndrăzneață minciună, pe care Dick o confirma

printr-o minciună și mai mare... Maisie alegîndu-și frumos drumul, din piatră în piatră, cu un pistol în mînă, cu dinții strînși... Maisie, mereu în rochie cenușie, odihnindu-se pe iarbă, la gura unui tun al fortului Keeling, lîngă un mac de mare, care clătina ușor floarea sa galbenă :

Aceste imagini defilară prin fața lui una cîte una. Ultima rămăsese mai mult timp decît celelalte în fața ochilor săi. Se simțea fericit, perfect liniștit, cum nu fusese niciodată. Nu îi veni ideea că ar putea mai bine să lucreze în această dimineață decît să hoinărească prin parc.

„Se face o admirabilă lumină pentru a lucra", își zise el, totuși cu liniște, privind înaintea sa. „Asta trebuie să facă multă plăcere sărmanilor artiști... Ah ! iat-o pe Maisie"...

Ea se apropie de el, venind din Marble Arch, și imediat observă că mersul ei rămăsese același. Îi părea bine că o regăsește mereu pe „Maisie", mereu asemănătoare tovarășei sale de altădată...

Nu se salutară apropiindu-se, căci nu avea deloc acest obicei.

— Ce faci afara atelierului la această oră ? întrebă el ca și cum ar fi avut dreptul.

— Iau aer, foarte simplu. M-am enervat pe o bărbie pe care am sfîrșit prin a o șterge ; apoi am lăsat o grămăjoară de răzături pe cuțit și am ieșit...

— Cunosc asta ! Ce te-a necăjit ?

—Un gen de cap. Nu iese. Nu cunosc nimic mai descurajant...

— Pe mine nu mă nemulțumește nimic mai mult decît o pînză curățită pentru a picta pielea. Fibra devine lînoasă și reapare cînd culoarea s-a uscat.

— ...Dacă nu cureți cu grijă.

Maisie schiță cu mîna gestul volt. Avea o pată de roșu pe mînușeta albă. Dick începu să rîdă.

— Mereu tot așa de puțin îngrijită.

— Te sfătuiesc să nu mai vorbești ! Privește-ți mînușele dumitale !

— Adevărat ! a mea e mult mai murdară. Mă tem, vai, că nu ne-am schimbat prea mult. Totuși, să vedem...

începu s-o privească cu atenție. Pîcla albastru-pal a acestei dimineți de toamnă, răspîndită printre trunchiurile arborilor din parc, forma un fond străveziu drăguț, pe care-l tăiau : rochia gri a tinerei fete, pălăria sa de catifea neagră, așezată simplu pe cozile negre și delicatul ei profil.

— Nu, nimic nu s-a schimbat. Ce fericire !... Îți amintești ziua cînd ți-am cusut cozile într-un săculeț ?

Maisie făcu un semn afirmativ, și o lumină de surîs răutăcios trecu prin ochii săi, apoi îl privi pe Dick.

— Așteaptă puțin ! Gura ta se micșorează la cele două colțuri. Are ceva care neliniștește... Ce te frămîntă, Maisie?

— Nimic, decît cu însumi. Nu progresez, deși mă străduiesc mult ! Kami îmi spunea :

— „Continuați domnișoarelor ! Continuați mereu, copiii mei !" Nu-i așa că vă zicea la fel ? Este descurajanta sa manieră de a îndemna la lucru.

— Da, e bine așa. Totuși, el mi-a spus, vara trecută, că fac progrese și că mă va lăsa să expun, în acest an.

— Unde ? Aici ?

— Oh ! nu : în Salon la Paris.

— La dracu ! Zbori prea departe !

— E atîta timp de cînd bat din aripi ! Și dumneata, Dick, unde expui ?

— Eu nu expun ; eu vînd.

— Ah !... Care e genul dumitale atunci ?

— Cum, nu știi ?

El deschide ochii mari. Era posibil ca ea să ignore succesul său ? Cum să i-l facă cunoscut ? Nu erau departe de Marble Arch.

— Întoarce-te pe Oxford Street cu mine, vrei ? Vreau să-ți arăt ceva.

Un mic grup de curioși staționau înaintea unui magazin de gravuri pe care Dick îl cunoștea bine.

— Sînt cîteva reproduceri din operele mele în vitrină, zise el cu un orgoliu stăpînit.

Niciodată nu i se păruse atît de măgulitor să fie admirat.

— Iată genul în care pictez. Îți place ?

Maisie contempla furiosul galop al unei baterii de campanie, alergînd sub foc pentru a lua poziția... În spatele ei,

în mulțime, doi artileriști își schimbau impresiile asupra tabloului:

— Calul din stînga este pierdut, zice unul din ei. A primit o lovitură a dracului! Dar trage mult folos de la alții. Vizitiul e mai bun decît tine, Tom. Privește cu ce dibăcie își mînă animalul!...

— La următoarea lovitură, răspunse Tom, servantul numărul trei va cădea din cheson...

— Oh! nu. Se ține bine, va rămîne acolo.

Dick supraveghea fața Maisie-ei și inima sa se umfla de bucurie și orgoliu. Cît despre tînăra fată, ceea ce se spunea în jurul ei o izbea mai mult ca opera însăși... Iată ceea ce am dorit atîta!... își zicea Dick cu voce înceată.

— Privește pe toți acești oameni, în jurul nostru, Maisie. Nu-i așa că sînt surprinși? Nu văd altceva decît tabloul meu. Ei nu știu ceea ce îl face să zgîiască ochii și să rămînă cu gura căscată, dar eu o știu: am atins foarte precis.

— Da, da, văd... Oh! cît aș vrea să mi se întîmple într-o zi un lucru asemănător!...

— Ah! Vezi bine, a trebuit să merg să-l caut foarte departe! Nu mi-a venit singur... Ei bine, ce zici?

— Zic că e un adevărat succes. Povestește-mi cum l-ai căpătat!

Se întoarseră în parc și Dick începu să repete pentru ea toate aventurile sale, cu exuberanța unui tînăr care vrea să pară de valoare în fața unei femei. „Eu"-rile și „eu"-rile defilau de-a lungul povestirii sale, cum se succed stîlpii telegrafici, inevitabili și periodici, prin fața ochilor călătorului. Maisie asculta, cu o mică clătinare din cap de mirare sau de aprobare. Pățaniile dureroase ale povestitorului, lipsurile sale, luptele sale, toate acestea nu o tulburau deloc, nu o opreau să urmărească cu atenție povestirea. Pentru Dick, era ca și cum ar fi recitat un poem epic. La sfîrșitul fiecărei strofe, el încheia: și aceasta îmi dădu noțiunea culorii și aceasta mă făcu să înțeleg jocurile de lumină, și în cutare loc îmi apropia cutare clar, pe care voiam să-l posed..."

El făcu să parcurgă dintr-o bucată de drum jumătatea globului, vorbind, vorbind încă, cum nu vorbise în viața

tul. Şi în crescinda sa exaltare, fu cuprins de dorinţa nebună de a prinde pe această tînără fată, care îl aproba cu o uşoară mişcare din cap zicînd : „Înţeleg ! Continuă"... s-o prindă, să o răpească, căci era Maisie, căci ea pătrundea, în sfîrşit, gîndul său, căci ea era binele său, căci ea era adorabilă şi adorată între toate femeile...

Însă se reţinu...

— Iată cum am făcut ca să învăţ ceea ce ştiu, încheie el, tulburat. Acum dumneata.

Povestea Maisie-ei fu aproape tot aşa de cenuşie ca şi stofa rochiei sale. Ea povestea de anii unei munci statornice susţinută de un orgoliu sălbatic. Arăta începutul nesigur, dar stăruitor, neîndu-se descurajată nici de batjocurile grosolane ale negustorilor, nici de piclele stingheritoare ale muncii, nici de descurajatoarea duritate a maestrului său Kami, nici de ironica nepoliteţe a tovarăşilor de atelier. În acest timp, cîteva puncte luminoase străluceau în acest aspect cenuşiu : de exemplu, primirea unuia sau a două tablouri la expoziţiile din provincie ; dar această plîngere revenea fără încetare ca un refren :

— Vezi Dick, eu n-am cucerit niciodată succesul, şi în acest timp am lucrat mult !

Dick o asculta foarte mişcat, regăsind în glasul tinerei fete intenţiile auzite altădată, nu era ieri ? — cînd ea regreta că nu poate atinge degul, cu revolverul, cîteva clipe înainte de unicul lor sărut !

— Nu te mai mîhni, îi zise el. Succesul va veni. Şi apoi, vrei să mă asculţi şi să mă crezi ?... În ochii mei, nimic în lume nu mai există mai de preţ decît acea mare floare galbenă, pe care o vedeam înaintea noastră, într-o zi, deasupra fortului Keeling.

Cuvintele se aranjau singure în capul său şi îi veneau pe buze fără ca să-şi dea osteneala !

Maisie, puţin tulburată, îi răspunde :

— Fără îndoială, nu e nimic !... Într-adevăr, ai găsit succesul ; dar eu...

— Uită asta, Maisie, draga mea Maisie, şi lasă-mă să-ţi vorbesc. E imposibil să nu mă înţelegi. Îmi pare că aceşti zece ani n-au existat... Iată-mă întors şi nimic nu s-a schimbat în mine. Nu vezi, spune ? Amîndoi sîntem singuri pe

lume, amîndoi liberi, ei bine, nu te supăra, nu te supăra deloc : vom uni viețile noastre și nu vom face decît o...

Erau așezați unul lîngă altul, pe o bancă. Maisie împungea pămîntul cu vîrful umbreluței, de-a lungul pietrișului.

— Înțeleg, înțeleg, făcu ea încet. Dar trebuie să lucrez.

— Vei lucra lîngă mine, dragă ! Nu te voi încurca, ai să vezi !

— Oh ! Nu, imposibil. Munca mea va fi a mea și numai a mea. Am trăit așa mereu, independentă și nu vreau să aparțin decît mie însumi. Îmi amintesc bine... de ceea ce îmi vorbești ; dar totul s-a sfîrșit. Erau copilării. Nu știam nimic din viață ; nu puteam să prevedem ceea ce ne așteptă. Nu fi egoist. Dick ! Sper că pot obține și eu anul viitor, un mic succes ; nu mă lipsi de el.

— Îți cer iertare, dragă ! Nu am dreptate, sînt un nebun ! Într-adevăr, cum aș îndrăzni să-ți cer să renunți la viața dumitale sub pretext că am revenit ? Iartă-mă, voi sta de-acum înainte la locul meu și nu te voi mai supăra.

— Dar nu, Dick ! Nu vreau să dispari din viața mea.. acum cînd te-ai întors !...

— Ah ! Iartă-mă !... Credeam...

El devora din ochi această drăguță fată mirată, tulburată. Orice s-ar întîmpla el nu putea să-și interzică să spere, să triumfe chiar, dinainte ; cum s-ar fi îndoit el că Maisie va sfîrși într-o zi prin a-l iubi, că ea îl iubea !

— E urît din partea mea, o știu, zise ea cu glas încet, e rău, e egoist, dar am fost atît de singură !... Acum că te-am revăzut, țin să te păstrez în viața mea.

— Desigur ! răspunse el cu o sinceritate desăvîrșită, pentru că noi ne aparținem.

— Nu ! Nu ! Nu e vorba de asta ; m-ai înțeles întotdeauna Dick, și m-ai putea călăuzi în studiile mele. Știi atîtea lucruri ! Aș avea nevoie de sfaturile tale.

— Sigur !... Astfel, dorești să continui să te văd, ca să te ajut în munca dumitale ?...

— Asta, da. Însă nu mă înțelegi bine, Dick ! Vreau să rămîn liberă ! Nu mă înțelegi ; trebuie să-ți par egoistă, interesată. Poate chiar sînt așa. Să lăsăm trecutul acolo unde este. Vrei să-mi spui chiar acum părerea dumitale ?

— Am să-ți spun. Dar să vedem! Trebuie să-ți văd întîi tablourile, să-ți examinez schițele ca să-mi dau părerea... Nu-i așa, Maisie?

Și în ochii săi, care se întîlneau iarăși cu ai tinerei fete, o flacără trăda arzătoarea dorință de a o convinge.

— E bine! Prea bine! Vai! Căci mă tem să nu te hrănești cu iluzii irealizabile... o știu, o văd și totuși nu pot să rezist ispitei de a te păstra lîngă mine. Nu, n-ai vrea mai tîrziu, spune?

— Nu te teme de nimic; sînt prevenit. Și apoi, cunoști proverbul: „Regina nu poate face rău". Nici rezerva, nici bănuiala ta nu mă mîră; ci dimpotrivă, te învoiești. cunoscîndu-mă bine, să mă admiți lîngă tine.

— De ce? Ești mereu același Dick, și faci desene pe care le vinzi.

— Într-adevăr. Dar știi, Maisie, că te iubesc. Și știi de asemenea, cred, că nu este o iubire frățească?

Maisie avu acea imperceptibilă mișcare a pleoapelor care însemna că-și dă bine seama de situație și că îi pare rău că nu poate să oprească ceea ce o să fie, și cu glas tare, ea zise:

— Ar fi trebuit poate, vai!... să mă îndepărtezi înainte de a-ți da motiv să mă vrei...

Apoi, păru că se forțează să uite ceea ce înțelegea și ceea ce gîndea. Adăugă, aproape cu veselie:

— Trăiesc cu o tovarășă care are părul roșu și care face pictură impresionistă. Oh! N-avem același fel de a vedea.

— Ca și noi! răspunse Dick. Dar, destul! Vei vedea că peste trei luni vom rîde amîndoi de această deosebire de vederi de azi.

Maisie clătină capul cu un aer de nemulțumire.

— Știam că n-ai să mă înțelegi, zise ea, și cu atît mai rău, căci te-ar costa scump cînd mă vei cunoaște mai bine cu timpul; privește-mi ochii și spune-mi ce vezi?

Se ridicară și rămaseră o clipă muți, unul în fața altuia, studiindu-se cu atenție. Ceața se îndesise, înăbușind zgomotul Londrei colo jos; în cealaltă parte a porții, Dick privea cu amîndoi ochii. Chema în ajutor acea experiență a fizionomiilor, pe care o dobîndise atît de scump, în anii

de experiență : studia acei ochi cenușii, acea gură subțire, acea bărbie voluntară, tot acest ansamblu energic, atît de cochet împodobit cu o pălărie de postav negru.

— E aceeași Maisie, zise el în sfîrșit, cum eu sînt același. Ah ! Avem și unul și altul mica noastră voință, și desigur, va trebui ca una sau alta să fie pînă la urmă zdrobită... Vom vedea. Așteptînd, e necesar, nu-i așa, să vin într-o zi să văd pictura dumitale ? Și o voi vedea fără îndoială în prezența prietenei cu părul roșu ?...

— Duminica este cea mai bună zi, zise ea. Vino într-o duminică ! Am să-ți vorbesc de o mulțime de lucruri... Acum vreau să mă întorc să lucrez.

— Atunci, pe duminică ! De acum încolo, străduiește-te să ghicești ceea ce gîndesc. Și mai ales, să nu crezi un cuvînt din ceea ce ți-am spus ! La revedere, dragă Maisie, cu bine !

Ea fugi, cu pași mărunți și repezi ca un șoricel cenușiu. Dick o urmări cu privirea pînă ce dispăru. Dar nu auzi cuvintele pe care ea și le zicea încet, aproape înseninată : „E groaznic de egoist și imprudent ceea ce fac. Dar, la urma urmelor, pentru că am nevoie de Dick... El va găsi aceasta firesc."

Nimeni încă n-a putut defini exact ce se petrece cînd o forță irezistibilă se izbește deodată de un obstacol de netrecut ; mulți oameni au studiat această problemă ; îndată ce Dick se găsi singur, o cercetă cu îndrăzneală. Mai întîi el se măguli că efectul prezenței sale și al cuvintelor sale ar putea să aducă o schimbare favorabilă în starea de spirit a Maisie-ei. Apoi revăzu cu o simplitate singulară trăsăturile acestei tinere fețe care trăda o hotărîre de neînvins.

„Dacă știu încă să citesc o fizionomie, își zise el, în asta aș găsi orice, în afară de dragoste. Va exprima ea vreodată iubirea ?... Ce linii voluntare, la bărbie, și la buze !... Oh ! Știe ce vrea... și ce e mai rău e că e sigură că-l va căpăta ! Oricum e cumplit că m-a ales pe mine, dintre toți, nu pentru a mă iubi, ci pentru a-i servi. Și asta este Maisie !... E ea... De ce să-i rezist ? Oricum e o bucurie să o revăd ! S-ar spune că ocupă mintea mea cum îmi umple inima, după atîția ani !... Se va servi de mine cum m-am

servit și eu de Binat și de alte modele, la Port-Said sau aiurea... Are dreptate! Voi suferi, e adevărat; dar ce importanță are asta? Voi merge s-o văd în fiecare duminică, ca un adevărat tînăr inteligent, care face curte unei cameriste... Și cine știe? Va sfîrși poate prin a ceda!.. Nu! Această gură nu are deloc aerul că trebuie să cedeze vreodată... Cînd voi avea poftă s-o îmbrățișez, va trebui să mă resemnez privind tablourile sale! Ce drăcie de pictură poate să facă?

Își închipui deodată că vede pe un oarecare Dick Heldar, bine cunoscut de el, așezat nepăsător și stîngaci înaintea tinerei fete atente, și explicîndu-i arta, „arta femeii". Un fior îi trecu prin șira spinării:

„Să ne întoarcem" își zise el. „Haide să faci „artă", prietene!"

Și apoi, la jumătatea drumului spre atelierul său, se opri cu inima strînsă, pentru că îi veni deodată o idee geoaznică:

E singură la Londra, singură cu o impresionistă cu părul roșu, care are fără îndoială un stomac de struț, ca toate din această categorie. Maisie și ea trebuie să mănînce cînd au timp, nu interesează la ce oră din zi și să bea ceai la toate mesele. Am văzut studentele rusoaice și altele, la Paris, se hrăneau în același fel!... Maisie se va îmbolnăvi cu acest regim. Cum s-o opresc?... Ah! Dacă am fi căsătoriți!..."

Torpenhow intră în atelier o dată cu căderea nopții și privi pe Dick cu neliniște. Sfîntă și austeră iubire, pe care soarta a făcut să se nască între acești doi oameni aruncați în aceeași existență comună, expuși acelorași furtuni și legați unul de altul de jugul obiceiului, prin intimitatea muncii și a pericolului! Mai există vreo afecțiune bună și aspră ca aceasta? Nimic nu o zdruncină, nici contradicția, nici reproșurile, nici sinceritatea brutală. Ea rezistă la tot: aparențelor, uitării, neglijențelor, ar trăi chiar deasupra gravelor greșeli ale unuia sau altuia:...

Și cît de elocventă e, chiar cînd e tăcută!

Dick întinse, fără să zică ceva, prietenului său, pipa încărcată a sfatului. Gîndul său era departe; era lîngă Ma-

isie și se neliniștea la nenorocirea probabilă a tinerei fete. Cît i se părea de nou, dulce și sfîșietor, toate la un loc, lui, îndrăznețul călător, să aibă acum în lume o ființă de care să se intereseze, care să nu fie Torpenhow!... În afară de asta, Torpenhow nu avea nevoie de nimeni!... În timp ce Maisie! Ah! Maisie! Ce minunată întrebuințare ar găsi Dick, pentru ea, acestor bani de prisos pe care îi cîștigase așa de repede! El avea putința s-o împodobească, în felul său, ca pe un idol. O vedea deja mlădioasă sub greutatea colierelor de aur așezate la gîtul ei plăpînd și încîntător. Vroia brățări la mîinile ei rotunde, inele de preț în degetele sale. Ce drăguțe ar fi, astfel împodobite, aceste mîini strălucitoare și prudente, pe care el le ținuse între ale sale!... Dar vai! Ce idee nebună! Cum ar putea el să spere că Maisie ar lăsa să i se strecoare numai un singur inel în degetele sale?... N-ar rîde ea de această capcană de aur?... ...Proastă soluție! I-ar plăcea mai curînd să se găsească lîngă ea într-o semi-obscuritate a serii, și ar fi așezați unul lîngă altul; el, înconjurînd cu brațul său mijlocul subțire al Maisie-ei; ea, lăsîndu-și capul pe umărul lui, astfel să pară ca doi soți...

Ghetele lui Torpenhow scîrțîiau în astă seară mai tare decît de obicei, și vocea lui avea darul de a supăra foarte mult urechile. Cel puțin asta era părerea tovarășului său, care nu putea să-și oprească o iritație adîncă, și care condamna universul întreg pentru că bucuria unui succes mult timp așteptat și cele mai ademenitoare speranțe de viitor, i se păruseră deodată oprite, întunecate, anihilate de indiferența unei femei!

— Spune-mi, bătrînule, zise Torpenhow, după două sau trei încercări, fără rezultat, de conversație, n-am spus nimic, de curînd, care să te fi jignit, ai?...

— Dumneata? Nu. Ar fi imposibil.

— Bine!... Și nu suferi de ficat?

— Omul cu adevărat sănătos nu știe chiar dacă are un ficat! ...Nu, mă vezi puțin absorbit în reflecții generale... asupra existenței!... Spune, dacă vrei, că am o boală a sufletului...

— Omul cu adevărat sănătos, cum ai spus, nu știe chiar dacă are un suflet... Ce faci cu acest obiect de lux ?

— Nimic !... Visez, asta-i tot ! Cum îl cheamă pe scriitorul care a comparat pe oameni cu insulele, creîndu-și reciproc miraje și iluzii de-a lungul oceanelor de neînțelegeri ?...

— Nu știu, dar avea dreptate... Mai puțin „oceanele de neînțelegeri", că noi ne înțelegem foarte bine, d-ta și cu mine.

Fumul albastru de tutun, după ce atinsese în volute ușoare tavanul atelierului, cobora într-un nor întins mai ușor. Torpenhow reluă cu un ton mai afectuos, aproape timid :

— Dick, e la mijloc vreo femeie ?

— Aș vrea să fiu spînzurat, dacă m-aș gîndi măcar la lume, nu la o femeie ! De altfel, dacă îmi mai pui asemenea întrebări supărătoare, te previn că voi închiria un alt atelier ! Un atelier cu cărămizi roșii, cu ornamente pictate în alb și coșuri pline de begonii sau petunii și alte flori de maniere alese. Și voi avea muzicanți unguri în dolmane albastre, care îmi vor cînta ceardașe sub palmieri, de trei șilingi și jumătate bucata. Și tablourile mele vor avea cadre de pluș albastru ! Și voi avea vizitatoare care vor leșina cu catalogul în mînă, cînd vor fi încunoștințate oficial că se găsesc în fața unei capodopere ! Și dumneata le vei primi, Torp ! Da, dumneata ! Vei fi îmbrăcat într-un costum de interior din catifea maron, cu pantaloni galbeni și o cravată roșie...

— Cusută cu ață albă ! Mergi prea departe, Dick ! Mă ocup, evident, de ceea ce nu mă privește și toanele dumitale o dovedesc. Ia seama, totuși, că nu te-ai vindecat de amorul propriu nebunesc ; ai nevoie să primești o lecție bună, dragul meu !...

— Fie ! zise el, afectînd un surîs, cînd insula mea va fi pe punctul de a se scufunda, te voi chema în ajutor.

— Haida ! spuse Torp, vorbim prostii. Hai mai bine să petrecem o oră la teatru.

VII

Cîteva săptămîni mai tîrziu, Dick, întorcîndu-se, prin parc, în atelierul său, într-o duminică ploioasă şi tristă, îşi zicea :

„Iată pedeapsa pe care mi-o prezicea Torp... sigur e mai dureroasă decît aş fi crezut-o ! Dar ce are a face ! „Regina nu poate să facă rău"... Oricum, ea are idee de desen".

Ieşea de la una din vizitele sale duminicale la Maisie, vizite în care se găsea invariabil sub ochii verzi ai impresionistei cu părul roşu... Oh ! Cum o detesta pe aceasta !

Săptămînă după săptămînă, îmbrăcat în hainele sale cele mai bune, se îndrepta spre căsuţa atît de rău ţinută care se găsea colo jos, la nord de Hyde-Park. Prima dată fusese să vadă tablourile Maisiei-ei... După ce le criticase în amănunţime, dăduse sfaturi, vai ! Urgente şi indispensabile.

Săptămînă după săptămînă, simţise cum creşte iubirea sa şi, în acelaşi timp, consemnul pe care şi-l impusese, să-i izgonească numele de pe buzele sale şi să reziste dorinţei nebune de a o îmbrăţişa foarte puternic şi foarte adesea. Săptămînă după săptămînă, se convinsese de necesitatea de a întreţine pe tînăra fată numai din secretele artei sale, numai aceasta interesînd-o mereu, iar restul, într-adevăr, lăsînd-o nepăsătoare.

Atunci, în acest atelier clădit în fundul unei grădini umede în spatele unei umile vile nesănătoase, se resemnase el să suporte, fără a spune ceva, mica sa tortură săptămînală. Singura sa bucurie consta în a o privi pe Maisie la masa de ceai. Detesta acest ceai de muşeţel ; cu toate acestea bea cu supunere ceaşca ce i se servea, ca să prelungească vizitele. O bea, şi aproape de el, mereu, simţea privirea atentă şi supravegherea odioasă a impresionistei urît îmbrăcată, aşezată turceşte pe un scaun şi care îl privea în faţă cu linişte.

O dată, o singură dată, ieşise ea din cameră în timp ce se găsea acolo. În lipsa ei, Maisie vru să-i arate lui Dick un album în care ea lipise cîteva tăieturi din ziarele de provincie, conţinînd notiţe banale şi neînsemnate asupra lucrărilor trimise de ea la diferite expoziţii. Dick se înclină puţin cîte

puțin, în timp ce vorbea și îi sărută cu duioșie, deasupra paginii deschise, mînuța pe care ea o uitase acolo.

— Dragostea mea! Dragostea mea! murmură el, nu te mai ocupa de toate astea.

Și, cum ea părea surprinsă că el nu da nici o importanță acestor dovezi umile de succes, el se oferi, într-un elan de devotament nereținut, să-i facă el însuși un tablou care să fie semnat de ea, care i-ar aduce elogii.

— Ar fi murdar! răspunse ea cu indignare. Nu m-aș fi așteptat la o astfel de propunere din partea dumitale. Nu vreau recompensă decît pentru propria mea muncă, auzi? Și pentru o operă care să fie numai a mea.

— Atunci, desenează medalioane decorative pentru casa vreunui berar bogat, nu putu el să se oprească de a răspunde; aceasta ar fi cu totul genul dumitale.

Suferința îl făcea răutăcios.

— Voi face mai mult decît medalioane! îi zise rece Maisie.

Acest răspuns îi evoca într-un chip izbitor, cel puțin prin accentul vocii, imaginea unui atom de fetiță cu ochii cenușii care înfrunta cu îndrăzneală pe doamna Jannett. Dick fu numaidecît obsedat de această amintire, și era pe punctul de a se mărturisi vinovat și gata să-și ceară iertare, cînd intrarea celei cu părul roșu îl scăpă de această umilire.

Duminica viitoare, ei depuse la picioarele Maisie-ei o colecție de creioane de desen, atît de bune încît negustorul le credea capabile de a desena... aproape singure, ei alesese culori garantat inalterabile și începu să examineze, cu sîrguința cea mai conștiincioasă, pînza de pe șevalet. Stăruința necesară unui astfel de efort îi explică pînă la urmă adîncul gîndului său. Evanghelia artei lui Torp fu aceea care-l îndemnă, și el o făcu cu o convingătoare elocvență, ca și prietenul său, care, dacă ar fi putut să-l audă, i s-ar fi făcut părul măciucă.

Cu o lună înainte, Dick ar fi fost tot așa de surprins; însă fiindcă era pentru Maisie acest fel de a vorbi!... Căuta cuvinte pentru a exprima clar tinerei fete principii pe care el le ignorase totdeauna sau le disprețuise, însă adesea i se întîmpla să se oprească, neputincios să-și exprime gîndul.

Privea o bărbie care, cu toate lamentările Maisie-ei

se încăpățîna să nu aibe aerul că este de carne vie, era aceeași pe care el o tăiase nu demult cu cuțitul și spunea :

— Cu penelul în mînă, aș vedea mai bine cum s-o aranjez. Dar nu știu să-ți explic. Ai un colorit de manieră olandeză, foarte viguros, care îmi place mult, desigur !... Însă poate desenul lasă de dorit..., prescurtările mai ales... S-ar spune că n-ai lucrat prea mult cu modele vii ; și apoi, ai luat un prost obicei de la Kami, ca să tratezi părțile în umbră. Nu este atît de meșteșugit ! Ar trebui să te constringi, cîtva timp, numai să desenezi. Cu desenul, vezi, nu-i chip de trișat, în timp ce cu culoarea !... Trei șchioape patinate de searbădă, dar indemînatică mizgăleală, ajung cîteodată, e adevărat, să salveze un tablou prost ; însă acestea sînt șiretlicuri nedemne. Desenează cu forță, crede-mă ! Vom vedea după...

Maisie protestă energic ; el nu-i plăcea deloc desenul.

— O știu bine ! răspunse el. Găsești mai comod să compui capetele dumitale aplicînd un buchet de flori la gît, pentru a ascunde formele proaste.

Tînăra fată cu părul roșu începu să rîdă discret.

— Preferi să compui peisajele dumitale ascunzînd vacile în iarbă pînă la genunchi, ca să ascunzi greșelile construcției picioarelor lor. Îți spun că întreprinzi o muncă departe de talentul dumitale. Ai sentimentul culorii, da ; însă îți lipsește acela al formei. Ei bine, darul pe care îl ai, pune-l deoparte, uită-l pentru un timp și lucrează pentru a dobîndi restul ! Cu interioarele dumitale... dintre care unele sînt foarte bune, n-o contest, îți rămîne mereu același defect. Cu desenul, vei progresa sau cel puțin vei descoperi de unde vine slăbiciunea dumitale.

— Dar ceilalți... începu Maisie.

— Nu te neliniști de ce fac alții. Ei nu sînt clădiți ca dumneata. Reușesc sau eșuează prin propriul lor merit, și înseamnă să pierzi timpul în această bătălie — să te ocupi de vecin.

Se opri. Duioșia împotriva căreia el luptase cu strășnicie se reaprinsese în ochii săi. Acum privea pe Maisie și privirea sa spunea, fără ca el să fi avut nevoie să spună ceva, dacă nu era timpul să lase această pînză să se usuce

şi să uite atitea vorbe zadarnice, pentru a uni mîinile lor intru Dragoste şi Viaţă.

Maisie se gîndi mult la asta şi... sfîrşi prin a consimţi de bună voie noul program de studii care îi era indicat. Nu se gîndi la altceva; însă ar fi fost destul pentru ca Dick, entuziasmat, să fie în stare să treacă toate obstacolele din lume, să o ia în braţe ca să o ducă, în cea mai mare grabă, la cea mai apropiată primărie. De aceea el se simţea buimăcit de această absolută nepăsare faţă de dorinţele sale neexprimate, unită cu o instinctivă încredere în cuvîntul său. Desigur, el avea autoritate în casă, o autoritate care nu dura, e adevărat, decît o după-amiază pe săptămînă, duminica, de la unu şi jumătate la şapte; însă în acest timp influenţa sa era reală. Maisie se obişnuise să-i ceară părerea în toate: îl consulta asupra împachetatului unui tablou; asupra reparatului unei sobe care scotea fum... Impresionista nu întreba niciodată nimic; însă nu protesta împotriva vizitelor sale şi se mulţumea să-l supravegheze.

Dick descoperi că mesele celor două tinere fete erau neregulate şi insuficiente. Acest lucru îl ghicise chiar de la început: se hrăneau mai ales cu ceai, cornuleţe şi biscuiţi. Se învoiseră să conducă menajul pe rînd cîte o săptămînă; însă, în realitate, trăiau cu ajutorul insuficient al unei servitoare, foarte simplă şi redusă.

Maisie cheltuia cea mai mare parte a venitului său cu modelele iar tovarăşa sa, cu podoabele, podoabe tot aşa de puţin rafinate şi ieftine ca şi pictura sa.

În urma unei recente experienţe, Dick anunţă pe Maisie că proasta alimentaţie micşorează puterea de muncă, fără a ţine seama că ea ruinează şi sănătatea... Ea primi sfaturile lui şi-şi îngriji mai de aproape masa... Cînd Dick se simţea cuprins de adînca sa tristeţe, peste o săptămînă, în timpul lungilor amurguri de toamnă, îşi reamintea această mică reformă casnică împlinită de el; îşi amintea de asemenea ziua în care el trebuise să ia o perie pentru a face un savant curăţit în soba din salon, şi aceste amintiri îl dureau ca nişte lovituri de bici.

I se întîmplă ceva şi mai rău. Într-o duminică, impresionista spuse deodată că ea ar dori să facă un studiu al capului vizitatorului lor. Îl rugă să rămînă liniştit şi, adău-

gă cu neglijență, să privească pe Maisie. El se așeză, neîndrăznind să refuze, și timp de o jumătate de oră putu să se gîndească în liniște la oamenii pe care el însuși îi condamnase, în numele artei, la un chin asemănător. Își aminti, mai ales, pe nenorocitul Binat, artist și el altădată, care îi vorbea primul despre decăderea sa.

Acest „studiu" odată sfîrșit, se dovedi a fi cea mai primitivă schiță monocromă a unui cap omenesc, dar reproducea, într-o involuntară caricatură, speranța mută, dorința nebună și, deasupra tuturor, supunerea disperată a modelului.

— Ți-l cumpăr! strigă imediat Dick. Cît vrei?

— Oh! ar fi prea scump; răspunse ea. Cred că ai fi tot atît de satisfăcut, dacă...

Și foaia încă udă tremură o clipă în mîna tinerei fete, apoi fu aruncată în cenușa sobei. Cînd el o scoase afară, aproape imediat, schița era ireparabil pierdută.

— Vai, ce păcat! strigă Maisie. Nu o văzusem. Era asemănătoare?

Dick se aplecă spre mica ureche încadrată de păr roșu și zise încet: „Mulțumesc!"... apoi se duse.

— Cît mă urăște acest om, Maisie! zise ea după ce el ieșise; și cît de mult te iubește!

— Ce nebunie! Știu că Dick are multă prietenie pentru mine; însă el are lucrul lui și eu pe al meu...

— Știu că dacă un om ar avea pentru mine privirile pe care el le are pentru dumneata... Dar el are oroare de mine...

În acest timp, Dick nu gîndea mai deloc la ea. După ce îi mulțumise pentru sacrificiul pe care ea îl făcuse cu opera sa, o uitase cu totul. Traversînd parcul, în mijlocul ceții, nu simțea decît un sentiment de umilință apăsătoare, unde ea nu era deloc.

„Va trebui să izbucnesc într-o zi sau alta", își zicea el; „însă, cu toate acestea, nu e greșeala Maisie-ei... Ea are dreptate! Pentru ce aș dojeni-o? Iată trei luni de cînd am regăsit-o... trei luni! Dar ce este asta? Mie mi-au trebuit zece ani, ca să învăț ceea ce știu!... Și cîte mizerii!... E adevărat că eu n-aveam pe nimeni ca să-mi înfingă în fiecare săptămînă ace și cuțite de pe paletă în carne! Ah! micuța mea Maisie, dragă, dacă ți-aș birui vreodată încăpățînarea, cum te-aș vedea supusă la toate încercările pe care mă faci să le

trec! Dar nu, nu voi face nimic; ...eu voi fi tot atît de slab ca astăzi, aide! Numai în ziua căsătoriei noastre, voi ponegri părul roșu. Această fată ne aduce nenorocire! În așteptare, să trec proasta dispoziție asupra lui Torp!"

Torpenhow încercase de mai multe ori să-l dojenească pentru eternele lui distracții. Totuși Dick se apucase furios de lucru, după primele sale vizite la atelierul Maisie-ei. Vroia ca ea să poată cunoaște toată puterea talentului său. Din nenorocire, el o sfătuise atît de bine să nu mai dea cea mai mică atenție operelor altuia, încît ea îl asculta orbește asupra acestui punct: accepta părerile sale și nu se interesa nici de tablourile lui.

— Pictura dumitale miroase a tutun și a sînge, îi zise ea într-o zi. Nu știi să faci decît soldați?

— Vai!... răspunse el duios.

Și încet își zicea: „Aș putea să fac cu ea, dacă ar vrea, un portret care ar fi o capodoperă".

În această seară, el întristase puternic sufletul lui Torpenhow prin groaznice blesteme asupra artei. Apoi, se dezinteresă încetul cu încetul de propria sa muncă. La ce bun să încerc să fac tablouri bune, dacă Maisie nu se sinchisește să le privească? Își petrecu toate săptămînile așteptînd, în lenevie, duminica următoare.

Torpenhow nu se mai dumirea și indignarea sa nu mai cunoștea margini. Într-o seară, cînd el schimbase cu Dick, mai descurajat ca niciodată, cîteva reflecții aspre, se retrase la el pentru a se consulta cu „Antilopa", adus de cîteva complicații de politică continentală, asupra cărora vroia să-l întrețină.

— Zici că nu mai face nimic? zise grasul om; e nepăsător, irascibil?..., eu nu văd de ce te neliniștești. Dick e, fără îndoială, gata să facă dobitocii pentru o femeie!...

— Și găsești că nu e nimic grav?

— Pe legea mea, nu! Presupunînd că ea îl reține pentru un timp de la lucru, că îl chinuiește, că vine chiar, într-o zi sau alta, să facă o scenă pe scară, e posibil, dar toate astea ce ne interesează? Și atît timp cît Dick nu îți va vorbi el întîi, ar fi mai bine să ai aerul că nu știi nimic, crede-mă! N-are deloc o fire comodă!

— Cui să-i vorbești ! E ființa cea mai agresivă, cea mai orgolioasă, cea mai insolentă...

— Îi va trece, vei vedea ! Va sfîrși prin a băga de seamă că nu poate mereu să-și plimbe strălucirea de-a lungul lumii, învîrtind în mînă o colecție de tuburi de culori și penele amenințătoare. Îl iubești, nu-i așa ?

— ...Atît încît aș vrea să pot lua asupra mea toate amărăciunile și toate grijile care se pregătesc pentru el !... Și pentru aceste grele pedepse, vai ! nu pot să pun în loc pe propriul său frate !

— Într-adevăr : viața e un război unde nu există locuitori. Ar trebui ca Dick să trăiască experiența ca și alții. Dar, à propos de război, știi că vor fi răzvrătiri în Balcani, în primăvara viitoare ?...

— ...Ah ! Ei bine, ar fi trebuit să izbucnească mai demult ! Mă întreb dacă vom reuși să-l luăm pe Dick acolo, cu noi, în caz de război...

În acest moment, cel despre care se ocupau astfel cei doi prieteni, intră într-o stare de plictiseală în cameră. I se puse imediat întrebarea pe care Torp o formulase.

— Nu, răspunse el, nu m-ar tenta. Mă simt bine aici.

Bunăvoința Antilopei nu rezistă acestei defăimări. Îl învinui pe Dick că a luat în serios elogiile ziarelor, îi prezise o foarte apropiată schimbare a gustului public, sătul de operele sale, mereu aceleași. Făcu să strălucească în ochii săi perspectiva unei campanii în Orient, în tovărășia camarazilor Torp, Kenen, Cassavetti și alții. Îi descrise toate luptele la care ei ar asista și care ar putea să furnizeze atîtea subiecte de tablouri...

Dick își fuma liniștit pipa ascultîndu-l :

— ...Ți-ar plăcea să rămîi aici, nu-i așa ? Îți închipui că lumea-ntreagă va continua să leșine înaintea operelor dumitale ? Crezi că lumea n-are ceva mai bun de făcut ? Crezi că n-ar trebui să lucrezi fără încetare și să te înnoiești, pentru a merita aplauzele sale, gloria și bogăția ?...

— Lasă-mă în pace ! zise Dick. Știu asta tot așa de bine ca și dumneata. Îți închipui din întîmplare că sînt o ființă fără creieri ?

— Da, mi-o închipui ! Și să mă spînzuri dacă n-ai capul gol...

— Ei bine, atunci du-te și te spinzură mai repede !... De altfel, n-ar fi exclus să ți se întîmple așa ceva într-o zi sau alta, căci îți prezic că vei fi prins și condamnat ca spion de turcii în delir !... Și apoi, toate acestea mă obosesc și mă copleșesc... Sînt sătul ! Bună seara.

Se lăsă să cadă pe un scaun, unde adormi aproape imediat.

— Semn rău ! zise încet Antilopa.

Torpenhow luă pipa încă aprinsă care scăpase din buzele lui Dick și amenința să-i incendieze vesta. Apoi așeză o perniță sub capul adormitului.

— Nu-i nimic de făcut ! murmură el încet ; nimic ! Sărmană căpățînă spartă ! Nu mă pot opri să nu-l iubesc. Privește, iată cicatricea loviturii pe care a primit-o, acolo jos, în Sudan !

— Asta trebuie să-i fi făcut cam nebun.

— Nu !... îl socotesc nebunul cel mai clarvăzător în afaceri.

Dick începu să sforăie furios.

— Oh ! nu există nici o afecțiune care să reziste la așa încercare. Deșteaptă-te, Dick ! Dacă vrei să continui această muzică, hai să dormi altfel.

Încet, Antilopa mormăia printre dinți :

— Cînd o pisică a alergat pe acoperișuri toată noaptea, s-a remarcat că ea doarme în general toată ziua. E ceva din domeniul științelor naturale.

În acest timp Dick se depărta cu pași nesiguri, frecîndu-și ochii și căscînd...

Se duse fără să spună că nu dormise noaptea trecută, și în timpul insomniei îi venise o idee atît de simplă și atît de luminoasă încît fu surprins, că nu o avusese pînă acum. Era genială și plină de candoare. Era vorba să meargă s-o caute pe Maisie, într-o zi din săptămînă, să-i propună o excursie și s-o ducă cu trenul la Fortul Keeling, chiar acolo unde ei locuiseră împreună cu zece ani mai înainte.

Și a doua zi dimineață, tot privindu-și în oglindă imaginea sa plină de clăbuci de săpun, explica acestui chip mirat că dacă, în general, el e cu desăvîrșire lipsit de voința de a retrăi clipele trecute, avînd în vedere că asupra lucrurilor

stinse trece un vînt rece, plin de tristeţe, totuşi această regulă suferă excepţii...

— Iată una bună ! încheie el. Merg să vorbesc Maisie-ei.

Cînd sosi, părul roşu era din fericire la plimbare. Găsi pe Maisie singură, îmbrăcată în marele ei halat pătat de culori şi luptîndu-se cu penelele ei.

Ea nu prea păru satisfăcută că-l vede. Venind peste săptămînă, depăşea convenţia lor. Lui Dick îi trebui tot curajul pentru a formula propunerea sa.

— Lucrezi mult !... îi zise el în cele din urmă cu autoritate. Dacă te surmenezi astfel, te vei îmbolnăvi. De ce n-ai primi ceea ce îţi propun ?

— Dar, unde să mergem ? întrebă Maisie, cu un aer de plictiseală.

În picioare, în faţa şevaletului său, timp de multe ceasuri, ea se simţea, într-adevăr, foarte obosită.

— ...Unde vei dori. Vom lua mîine dimineaţă un tren şi vom cobori cînd el se va opri. Vom dejuna, nu importă unde, şi ne vom întoarce.

— ...Şi atunci, dacă lumina ar fi bună mîine, am pierdut o zi întreagă !

Ea ezită. Clătina cu un gest şovăitor marea sa paletă albă.

Dick se sili să nu lase deloc să-i scape exclamaţia violentă pe care o avea pe buze. Trebuia răbdare pentru a convinge pe această tînără fată, în ochii căreia munca trecea înainte de orice.

— O zi ? făcu el. Pierzi mai mult, dragă, dacă ai să încerci să profiţi de toate orele de soare. Excesul de muncă are acelaşi rezultat pe care-l are cea mai ucigătoare lene... Mergem ! s-a zis ! voi veni mîine în zori.

— Dar, cel puţin, socoteşti să inviţi de asemenea...

— Niciodată ! Te vreau pe tine şi numai pe tine. De altfel, ea ar refuza fără îndoială. Deci, pe mîine, negreşit ! Şi roagă-te lui Dumnezeu să fie frumos.

Se duse entuziast, şi prin urmare nu lucră nimic toată ziua. Îşi înăbuşi dorinţa nebună de a comanda un tren special ; însă cumpără o haină mare de kangoroo gri, garnisită cu blană de jder neagră lucioasă. După ce se întoarse acasă începu să se gîndească la apropiatul viitor !

— Mă duc să petrec în afară de oraș, cu Dick, toată ziua de mîine, anunță Maisie pe tovarășa sa, cînd aceasta se întoarse din piața Edgware Road.

„Părul roșu" răspunse :

— Sărmanul băiat, merită ! Voi profita de lipsa dumitale pentru a curăți cu amănunțime atelierul. Pardoseala are nevoie.

De mai multe luni, Maisie nu-și acordase nici o distracție așa că fără a ține seama de teama vagă pe care nu putea nici să o lămurească, nici să o bănuiască, își promitea o adevărata plăcere din plimbarea sa improvizată.

„Nimeni nu e mai încîntător decît Dick, cînd e înțelegător", își zicea ea ; „dar sînt sigură că mă va chinui cu probleme cărora eu nu voi putea să le răspund mulțumitor. Ah ! dacă ar vrea să nu se mai gîndească la toate acestea, l-aș iubi cu mult mai mult.

Ochii lui Dick străluciră de bucurie, a doua zi dimineață, cînd zări pe Maisie înfășurată într-un ulster gri, cu capul acoperit cu o pălărie de catifea neagră, înaintea vestibulului căsuței. Ar fi vrut numai ziduri de marmură, nu murdare imitații de scînduri pe zid pentru a înconjura demn această divinitate.

Înainte de plecare, impresionista chemă pe Maisie o clipă în atelier pentru a o îmbrățișa cu efuziune. Tînăra fată nu avea, evident, nici obiceiul, nici gustul acestor demonstrații ; sprîncenele sale urcară pînă la mijlocul frunții formînd o acoladă.

— Ai grijă, pălăria mea ! zise ea depărtîndu-se repede. Și alergă să-l ajungă pe Dick, care o aștepta înaintea trăsurii.

— Ți-e cald ? o întrebă el instalînd-o ! Ai mîncat suficient ? Pune această pătură pe genunchi.

— Mulțumesc ! Sînt cum nu se poate mai bine. Unde mergem, Dick ?... Oh !, te rog, încetează să fluieri. Vom fi socotiți drept nebuni...

— Să ne socotească cum or vrea ! Trecătorii nu ne cunosc și puțin îmi pasă dacă știu cine sînt !... Zău, Maisie, ești adorabilă așa !

Maisie își fixă imediat ochii înaintea ei, fără să răspundă. Aerul puternic al acestei clare dimineți de iarnă îi co-

lora obrajii. Deasupra caselor, valuri de fum de un galben crom se răspîndeau încetul cu încetul în azurul pal al cerului și neprevăzătoare vrăbii se înșirau una lîngă alta pe streșini, aclamînd încrezătoare primăvara.

— Va fi o vreme superbă la țară, reluă tînărul.

— Dar unde mergem ?

— Vei vedea !

Se opriră la Victoria Station și Dick merse să ia bilete.

O clipă, Maisie, confortabil așezată într-un colț încălzit al sălii de așteptare, își mărturisi încet că era indiscutabil mai plăcut să fie un tovarăș care să se însărcineze cu aceste mici corvezi decît să se expună ea însăși înghesuielii mulțimii. Dick o urcă într-un vagon Pullman, sub pretext că acesta ar fi mai bine încălzit. Ea se supuse acestei cîudățenii, holbînd niște ochi mari, scandalizați.

— Mi-e indiferent, zise ea în momentul cînd trenul se punea în mișcare, dar aș vrea să știu unde mă duci !

Către sfîrșitul drumului, numele unei stații cunoscute trecu deodată prin fața ochilor săi, și aceasta fu o săgeată de lumină.

— Oh ! Dick, zise ea, ești un trădător !

— Ei bine, credeam că îți va face plăcere să revezi acest ținut !... N-ai mai revenit, spune, de atunci ?

— Nu ! nu ! mă temeam să n-o întîlnesc pe doamna Jannett și eu n-o cunoșteam decît pe ea aici.

— Te înșeli ! Amintește-ți mai bine ! Se găsea și moara de vînt deasupra cîmpului de cartofi. O cunoști puțin, nu ? Din fericire nu s-au construit case în această parte !... Îți amintești cînd te-am închis aici ?

— Da !... Și cum te-a bătut doamna Jannett !... Totuși nu am spus că tu erai vinovatul...

— Îl ghicise ea !... Îți amintești ? Am vîrît un baston sub poartă pentru a o opri să se deschidă, și am strigat că mă duceam să îngrop pe Ammona de vie în cîmpul cu cartofi... M-ai crezut. Erai credulă pe atunci !...

Începuseră amîndoi să rîdă și se aplecară împreună spre ușă pentru a descoperi în împrejurimi amănuntele peisajului unde se lega iarăși firul amintirilor lor. În acest timp, Dick privea îndeosebi rotunjimea pură a obrazului Maisie-ei, atît de aproape de al său și ochii săi vedeau afluxul de sîn-

ge sub pielea fragedă. Se felicita pentru buna idee pe care o avusese de a încerca această probă, şi socotea că sfîrşitul zilei îi va aduce la urmă recompensa.

Sosiţi la destinaţie, coborîră şi se duseră să viziteze vechiul oraş cu ochii lor noi. Mai întîi se opriră să contemple, de la o distanţă însemnată, casa doamnei Jannett.

— Dacă ar ieşi deodată din casă ? zise Dick simulînd spaima. Ce-ai face ?

— I-aş face o strîmbătură.

— Arată puţin, ca să vedem !

Maisie făcu cea mai caraghioasă strîmbătură, încreţind nasul în direcţia murdarei căsuţe, şi Dick izbucni în rîs.

Ea zise atunci, cu un aer posac, imitînd intonaţiile temnicerei lor de altădată :

— E ruşinos, domnişoară ! Intră imediat. Vei învăţa pentru viitoarele slujbe : Colecta, Epistola şi Evanghelia ! Aşa te vei conduce, după cum ţi-am spus !... Vei fi lipsită de felul trei de mîncare, duminică ! Acest ticălos te-a îndemnat la rău, nu-i aşa ?... Cît despre dumneata, domnule Dick, dacă nu eşti gentleman, străduieşte-te cel puţin...

Maisie se opri brusc. Ea îşi amintea acum în ce împrejurare servise această frază pentru ultima dată.

— Străduieşte-te cel puţin să ai maniere ! completă Dick. Asta a fost totul ! Şi-acum, să mergem să mîncăm. Pe urmă vom merge la fortul Keeling. Vrei să mergem pe jos sau să luăm o trăsură ?...

— Oh ! să mergem, să mergem, ca altădată !... Cît de puţin s-a schimbat !

Merseră, îndreptîndu-se spre mare, pe străzile rămase asemănătoare cu ele însăşi, şi nostalgia locurilor de odinioară punea stăpînire pe sufletele lor. Plimbarea îi aduse înaintea unui cofetar, care avusese delicii pentru ei, pe vremea cînd banii lor de buzunar, puşi în comun, atingeau suma de un şiling pe săptămînă.

— Dick, ai vreun ban ? întrebă Maisie cu jumătate de voce, repetînd cuvintele copilăreşti care îi veneau pe buze.

— N-am decît trei bani, şi dacă crezi că ţi-i voi da ca să cumperi bomboane de mentă te înşeli...

Ah, nu ? atunci... Mai întîi, spuse ea, cămenta nu este aşa

de bună. Din nou risete, și din nou obrajii Maisie-ei se colorau în roșu, și în inima lui Dick, noi bătăi de inimă.

După o masă bună, coborîră pe plajă și o luară pe drumul fortului Keeling, de-a lungul unui ținut dezolant, măturat de vînt și care încă nu ispitise nici un constructor să clădească acolo case. Crivățul de iarnă, venind din larg, le șuiera în urechi.

— Maisie, ai vîrful nasului ca albastrul de Prusia. Te provoc la o fugă, cît de departe vei voi și unde îți va plăcea.

Ea aruncă o privire atentă împrejur apoi, cu un suris, porni atît de repede cît îi permitea rochia și alergă să-și risipească lenea.

— Făceam mii și mii de leghe altădată, zise ea îndată oprindu-se gîfîind. E absurd să nu mai poți alerga.

— Bătrînețea, draga mea !... Iată, cine se îngrașă se îngreunează în orașe !... Cînd voiam să te trag de cozi, în zadar te fugăream, căci o ștergeai departe din fața mea, rîzînd cu hohote. Am motive serioase să-mi amintesc, căci strigătele dumitale aveau efectul inevitabil de a o atrage pe doamna Jannett... și bastonul său !

— Oh ! Dick, nu poți să spui că am intenționat vreodată să te fac să iei bătaie !

— Nu, e adevărat... Oh ! Iată marea.

— Uite ! Și ea e aceeași, zise Maisie.

În acest timp, Torpenhow află de la domnul Beeton că Dick, îmbrăcat cuviincios și bărbierit cu îngrijire, cu pătură de călătorie pe braț, ieșise la ora opt și jumătate de dimineață. Își dădu părerea asupra unei fapte atît de neobișnuite, spunînd Antilopei, care sosea la el către amiază, ca să facă o partidă de șah și să înceapă o convorbire :

— E chiar mai rău decît îmi închipuiam !...

— Ce ? spuse celălalt. E vorba tot de Dick ? Nu-ți mai face atît sînge rău pentru el, ca o cloșcă pentru un pui abia ieșit din găoace ! Lasă-l pe băiat să alerge, poate că asta îl distrează ! Nu e un cățeluș, ca să-l atingi cu biciul...

— ...Îți spun, reluă Torpenhow, că nu e vorba de femei, ci numai de una !

— Știi ceva ?

— S-a sculat cu noaptea în cap ; la orele opt plecase... El ! Să-şi părăsească patul cînd era încă întuneric. Niciodată n-am văzut la el ceva asemănător, exceptînd campania. Şi încă... Îţi aminteşti că a trebuit să-l zdruncin pentru a-l deştepta înaintea bătăliei de la El Moghrib ? E revoltător.

— E singular, în plus. Poate să fi ieşit să cumpere un cal ! ...Ştii bine, e nebunia lui.

— Nu ! Aş fi ştiut-o... Îţi spun că e vorba de o fată tînără.

— O tînără fată ! o fată tînără !... De ce nu o femeie măritată ?

— Dick nu s-ar scula înaintea zorilor ca să facă vizită unei femei sau alteia. E o fată tînără !

— Ei bine, fie şi pentru o fată tînără. În definitiv, ce ne priveşte ? Ea îl va învăţa ceea ce el nu cunoaşte, să ştie că lumea întreagă nu se rezumă la el, la preţioasa şi incomparabila sa persoană...

— Ea îi va strica mîna. Ea îi va răpi timpul. Dick se va căsători cu ea şi-şi va pierde tot talentul. Va deveni un soţ respectabil,un om aşezat, casnic... Adio călătorii de lungă durată...

— Posibil ! Însă asta n-ar putea opri pămîntul să se mişte în acelaşi sens !... He ! He ! Aş da orice ca să-l văd pe Dick făcîndu-şi casă. Ar fi original. Prin urmare nu te mai necăji atîta. Ceea ce trebuie să se întîmple, se întîmplă. Unde e masa de şah ?...

În aceeaşi dimineaţă, tînăra fată cu părul roşu, culcată în camera sa, contempla tavanul. La ce visa ea ? De unde venea zgomotul continuu pe care ea îl auzea nelămurit ? Erau paşii neîntrerupţi ai tuturor pietonilor străzii, care se pierdeau în depărtare şi se reînnoiau fără încetare înaintea ferestrei sale pentru a se slăbi iarăşi ? Era ecoul sărutărilor repetate mereu... pînă cînd deveneau numai un continuu sărut ? Mîinile sale pe care le lăsa să atîrne în jos se deschideau şi se strîngeau nervos, dintr-un moment într-altul.

Servitoarea venită să cureţe atelierul bătu deodată în uşă :

— Vă cer iertare, domnişoară ; însă, pentru a spăla podeaua, trebuie să iau săpun galben sau vînăt ? În momentul

cînd să urc găleata de apă în culoar, mi-am zis că ar fi mai bine să întreb pe domnișoara ce preferă... Săpunul galben, domnișoară ?

Ce era în aceste cuvinte atît de simple pentru a exaspera o tînără fată cu părul roșu, căreia i se cereau respectuos poruncile ?... Pentru ce sări ea afară din pat, ca împinsă de un acces de turbare, pînă în mijlocul camerei și strigă din toate puterile :

— Ce vrei să fac eu ? Ia orice săpun și du-te dracului !

Femeia fugi. Tînăra fată, zărindu-se cumplit transfigurată în oglindă, își acoperi fața cu amîndouă mîinile... Îi părea că e gata să strige cu glas tare un secret rușinos.

...Într-adevăr, marea „nu se schimbase". Același reflux, lăsînd în urmă bancuri de nămol. Semnalizatorul de oprire de la Marazion juca mereu și se clătina în valul mișcător. Pe plaja de nisip alb, tulpinele uscate ale macilor se loveau unele de altele și păreau că-și urmează o veche convorbire, fără sfîrșit.

— Nu mai văd vechiul dig, zise Maisie.

— E adevărat ; dar, grație cerului, el mai rămîne în fața noastră printr-una din cele mai scumpe amintiri ! Nu cred să se fi pus în bătaie colo sus nici un nou tun, după plecarea noastră. Vino să vezi.

Urcară spre povîrnișurile fortului Keeling, și se așezară într-un colț adăpostit de vînt, deasupra unei mari piese de patruzeci de tone, a cărei gură era astupată cu un acoperămînt de pînză gudronată.

— Sărmana Ammoma ! zise Maisie...

Pentru mult timp, rămaseră tăcuți ; apoi Dick luă mîna tinerei fete și îi spuse duios pe nume.

Ea ridică capul și privi către mare.

— Maisie, dragă, reluă el, toate acestea nu-ți amintesc...

— Nu, răspunse ea printre dinții strînși... Nu, dacă ar fi asta ți-aș fi spus-o... Cu siguranță ți-aș spune-o... Dar, nu, nu e nimic... Oh ! Dick, te rog să fii înțelegător !

— Și gîndești că într-o zi vei putea ?

— Nu. Cred că nu.

— De ce ?

Maisie, cu bărbia sprijinită în mînă, fără a-şi întoarce ochii de la marea îndepărtată, răspunse în cuvinte precipitate şi sacadate:

— Ghicesc ceea ce doreşti, dar nu pot să consimt aici, Dick. Nu e greşeala mea, ţi-o jur... Dacă aş simţi că pot să iubesc pe cineva... dar nu, sînt incapabilă să iubesc... E un sentiment pe care nu-l înţeleg, iată totul...

— E adevărat, draga mea?

— Ai fost foarte bun cu mine, Dick; singurul mijloc pe care-l am ca să-ţi aduc recunoştinţă este să nu te înşel deloc, să-ţi vorbesc sincer... De ce te-aş minţi? Mă disprefuiesc deja prea mult!...

— Dumneata!... De ce?

— Fiindcă... fiindcă iau totul de la dumneata, fără să-ţi dau ceva în schimb. Simt că purtarea mea este egoistă şi josnică; şi de fiecare dată cînd mă gîndesc, asta mă întristează şi mă umileşte...

— Înţelege o dată pentru totdeauna că aceasta nu mă priveşte decît pe mine şi că dacă găsesc cu cale să mă ocup de dumneata, eu pot s-o fac fără ca să-ţi reproşez ceva. În ochii mei n-ai nici cea mai mică dreptate, draga mea!

— Ba da! Am încă multă, şi ascultă! Vorbesc mult, însă simt şi mai mult.

— Atunci, nu vorbeşti.

— Cum aş putea? Cînd ne găsim singuri un minut, şi începi!... Iar cînd nu spui nimic, ai aerul că te gîndeşti. Nu, nu vei şti niciodată din ce motive, dar acum îmi pare rău!...

— Doamne atotputernic! strigă Dick, incapabil să consimtă mai mult şi ridicîndu-se dintr-o săritură. Spune adevărul, Maisie, spune-l întreg, o dată pentru totdeauna! Să vedem: este ...este dragostea mea, cea care te plictiseşte?

— Nu, desigur!

— Dacă te-ar plictisi, mi-ai spune-o, nu?

— ...Da, cred că te-aş lăsa să vezi.

— Mulţumesc! Să acţionezi în alt fel ar fi groaznic şi teribil. Dar... pentru că iubirea mea nu-ţi este o povară grea, n-ai putea să termini prin a te obişnui s-o simţi, liniştită şi protectoare, în spatele dumitale?.. E prea mult, nu-i aşa? E un chin pe care ţi-l impun, cînd îţi vorbesc de năzuinţa mea? ...Cunoşti acest chin, deja?... Poate alţii...

Ca și cum ar fi socotit că această întrebare n-ar merita răspuns, Maisie tăcu.

— Ceilalți tineri ți-au vorbit cum îți vorbesc eu, Maisie?...

— Desigur!... Ei alegeau totdeauna momentul cînd eram în toiul lucrului ca să vină să mă deranjeze și să mă oblige să-i ascult.

— Și îi ascultai?...

— Da, îi ascultam cu liniște, și erau foarte surprinși că mă văd atît de puțin tulburată. Ei lăudau pictura mea și îi credeam sinceri. Eram atît de mîndră de elogiile lor încît le repetam lui Kami; dar într-o zi, niciodată nu voi uita aceasta, Kami rise de mine.

— Nu îți place să rîdă cineva de dumneata, Maisie, nu-i adevărat?

— Mi-e groază!... Dar dumneata, Dick, să vedem, spune-mi sincer ce gîndești de pictura mea, după tot cît ai văzut?

— Cinstită, cinstită, mai mult decît cinstită!... declamă Dick, citînd o veche reclamă comercială. Și Kami, ce ți-a spus?

Maisie ezită.

— Zice... zice că are sentiment.

— De ce încerci să mă înșeli, draga mea? Uiți că eu am lucrat doi ani cu el, știu cum se exprimă.

— Dar te asigur...

— Vreau să-ți spun, ceea ce nu vrei să-mi mărturisești: Kami apleacă capul într-o parte, privind pînza dumitale... așa, iată! Apoi mormăie rostogolind „r"-urile: „Există sentiment, însă el nu e spontan".

— Da, așa-i, și eu încep să cred că are dreptate.

— Să fii sigură.

Dick nu cunoștea pe lume decît două persoane incapabile de a se înșela sau de a vorbi greșit: Kami era una din ele.

— Atunci, zise Maisie, sincer mișcată, asta este și părerea dumitale? Adevărat, e foarte descurajant!

— Sînt mîhnit; dar mă întrebi ce gîndesc, și te iubesc prea mult pentru a te înșela asupra lucrului dumitale. El trădează voință, răbdare... Cîteodată... nu totdeauna! Și din cînd în cînd putere... Dar nu există, într-adevăr, nici un motiv ca să faci pictură... Cel puțin asta e părerea mea.

— Dar nu e nici un motiv deosebit, cum spui, ca să faci orice altceva, o știi tot așa de bine ca și mine și poți cu toate acestea să reușești, să ai succes...

— Dumneata nu urmezi calea cea bună pentru a ajunge aici. Kami nu ți-a spus ?

— Citezi mereu pe Kami ! Aș vrea să știu ce gîndești dumneata ! Haide, pictura mea nu valorează nimic, nu-i așa ?

— N-am spus și nu gîndesc nimic asemănător.

— E pictură de amator ?

— Nici asta ! Ești o muncitoare, draga mea, o muncitoare îndîrjită, și munca dumitale merită stimă și respect !

— Cu adevărat ? Pe la spate nu rizi de mine ?

— Nu, draga mea ! Înțelege odată că ești pentru mine mai mult decît orice pe lume... Pune această manta pe umeri... nu vreau să răcești...

Maisie se înfășură în blana mătăsoasă de jder, întorcînd în afară căptușeala gris de cangur.

— E minunată, zise ea mîngîindu-și bărbia, cu un aer gînditor, de-a lungul blănii. Ei bine, de ce n-aș încerca să obțin puțin succes ?

— Tocmai din cauză că încerci n-ai să ai. Înțelege-mă pe mine, draga mea ; noi nu sîntem artiștii propriului nostru succes ; noi sîntem făcuți pentru a traduce ceea ce inspirația, observația sau darurile noastre particulare ne descoperă. Pentru aceasta, ne trebuie mai înainte de toate să învățăm meșteșugul nostru ca să conducem cu siguranță materialele noastre și să le comandăm, în loc de a le asculta. Pe urmă, putem merge cu îndrăzneală, fără a ne teme de ceva.

— Înțeleg asta.

— Restul ne vine din afară. Dacă desfășurăm cu răbdare subiectele noastre, vom face treabă bună sau rea urmînd iscusința noastră mai mult sau mai puțin mare, servindu-ne de cărămizile și tencuiala profesiunii noastre. Dar, din moment ce începem să gîndim la aplauzele așteptate, și să ne jucăm rolul privind cu coada ochiului, vom pierde toată valoarea, tot talentul și toată abilitatea. În loc să-ți faci cu liniște munca, te preocupi fără încetare de im-

presiile altuia, impresii care nu sînt în puterea ta nici să le creezi, nici să le modifici. Mă înțelegi bine ?...

— Îți e ușor, dumitale, să vorbești astfel ! Operele îți sînt apreciate. Și în acest timp, oare nu te gîndești niciodată la galerie ?

— Ba da, de foarte multe ori ; dar cînd aceasta mi se întîmplă, sînt imediat pedepsit pe unde am păcătuit... Îndată ce tratăm cu ușurință arta noastră, făcînd-o să servească propriile noastre scopuri, la rîndul ei ne trădează și nu mai putem face nimic fără ea... La ce bun, de altfel, vrem să mirăm lumea ? E atît de mare ! Poate nu e decît a milionimea parte, care uneori, ne cunoaște, și ea ne uită repede!... Haide cu mine, Maisie ; te voi face să descoperi puțin din imensitatea sa. Eu cunosc cîteva din micile paradise pămîntești pe care ți le voi arăta, dacă vei vrea. Sînt insulele ascunse sub Ecuator ; să zărești abia după săptămîni de navigație pe ape a căror adîncime pare neagră ca marmora mormintelor... În timp ce mergi spre ele, privești, dinaintea corăbiei, zile și zile în șir la răsăritul soarelui înspăimîntat de a vedea oceanul atît de pustiu.

— Cine este înspăimîntat ?... Dumneata sau soarele ?

— Soarele, natural !... Și-apoi, sînt zgomote în adîncimea mării și sunete misterioase în aer, sub un cer vioriu. Cînd ajungi la insula dumitale, o găsești populată de umede și calde orhidee, de flori străine și minunate, care își întredeschid corolele ca buzele femeilor. Numai glasul le lipsește. E o cădere de apă de trei sute de picioare înălțime, ca o colosală bucată de jad verde, brodată cu argint. Mii de albine sălbatice trăiesc printre stînci și se aud, din cînd în cînd, nucile de cocos, burtoase, căzînd din arbori. Să ordoni unui servitor îmbrăcat în alb să prindă un hamac galben unde se clatină ghinde groase și grele ca drugile de porumb ; să culci capul și picioarele ridicate și să asculți zbîrnîitul albinelor în aerul subțire și căderea apei, a cărei spumă e de argint, pînă ce somnul te cuprinde.

— Poți lucra, acolo ?

— Desigur ! Îți agăți pînza într-un palmier și papagalii fac critica. Cînd ei te plictisesc, n-ai decît să le arunci o fructă coaptă de manguier, care se va zdrobi ca un pachet

de cremă, căzînd pe pămînt... Sînt acolo sute de locuri asemănătoare, Maisie. Haide să le vezi!

— Nu-mi prea plac acestea despre care îmi vorbești. Trebuie să fii leneș acolo. Spune-mi altceva.

— Ce ai gîndi de un mare oraș mort clădit din gresii roșii, cu aloeși crescînd între pietrele despecetluite? Această metropolă părăsită se întinde asupra nisipurilor de culoarea mierii. Sînt patruzeci de regi care dorm somnul de veci, în hopogeele lor, și fiecare dintre ei, Maisie, doarme într-un mormînt mai splendid decît al predecesorilor săi. Cînd vezi aceste palate, aceste străzi, aceste case, aceste cisterne, cauți ochii locuitorilor, te întrebi cine sînt oamenii care trăiesc în mijlocul atîtor minuni, și sfîrșești prin a zări o ființă vie, una singură : o micuță veveriță gri, lovindu-și nasul cu laba în mijlocul drumului din piață. Cîteodată întîlnești un păun cu coada în ochiuri colorate, așezat pe piatra sculptată a unei tinde, și tîrîndu-și enorma sa coadă, toată împodobită, pe un ecran de marmură tot atît de fin ajurat ca o dantelă. Sau mai bine o maimuță, o minusculă maimuță neagră, care traversează piața principală pentru a merge să bea apă dintr-o cisternă adîncă de o sută de picioare. Ea se rostogolește pînă la suprafața apei, ajutîndu-se de plante agățătoare care căptușesc zidurile și în timp ce ea își potolește setea, o tovarășă o ține de coadă, ca să nu cadă.

— Toate acestea sînt adevărate ?

— Le-am văzut eu. Am văzut cum se lasă seara în cetatea moartă și cum se schimbă lumina. Ajungi să crezi că are o inimă de opal. Puțin înainte de apusul soarelui, și tot așa de punctual ca un ceasornic, un mare porc mistreț, urmat de toată familia lui, intră alergînd pe poarta orașului. El are părul țepos zbîrlit și colții albi de spumă. Se suie cu greu pe umărul înnegrit al unei statui de piatră, care este chipul unui zeu orb și care urmărește cu privirea animalul spurcat, care, alegîndu-și un palat pentru noapte, pătrunde aici ca în mocirla lui, fîțîindu-și coada. Apoi vîntul pustiului se liniștește : nisipurile se mișcă tot mai greu; (se aude vocea lor cîntînd la picioarele zidurilor); „Acum ne culcăm pentru a dormi", și totul rămîne întunecat pînă se ridică luna... Maisie dragă, hai cu mine să vezi ce este lumea. Ea e rînd pe rînd foarte frumoasă și foarte

urită ; însă eu nu te voi lăsa să zăreşti nimic din ceea ce este urît... Ea nu se ocupă nici de pictura dumitale, nici de a mea, singura ei grijă şi singura ei ocupaţie este de a trăi şi a iubi. Te voi învăţa să prepari băuturile orientale, să suspenzi un hamac... Te voi învăţa încă mii de lucruri. Vei vedea cu ochii ce înseamnă culoarea, şi vom găsi împreună dragostea. Poate atunci vei putea crea vreo operă frumoasă. Vii ?

— De ce ? zise Maisie.

— De ce ?... Fiindcă nu poţi să faci cine ştie ce înainte de a deschide ochii asupra a ceea ce există şi înainte de a-l fi contemplat... Şi apoi, te iubesc, draga mea ! Vino cu mine. N-ai nimic care să te reţină aici ; nu aparţii nici unei ţări ; eşti, o ştiu, din rasa gipsies, figura te trădează !... Şi pe mine, numai mirosul mării mă duce şi mă poartă ! Să traversăm Oceanul, Maisie, şi să fim fericiţi !

El se ridicase şi, în picioare în umbra tunului, privea pe tînăra fată. Înserarea se lăsase fără ca ei s-o fi zărit ; scurta zi de iarnă trecuse. Luna strălucea pe marea netedă, lungi calcani de argint tiveau fiecare val al fluviului, venind să se aşeze pe bancurile de nămol. Vîntul încetase. În liniştea desăvîrşită dimprejur, ei auzeau zgomotul pe care-l făcea un asin păscînd iarba înăspriţă la cîţiva paşi de ei. Lovituri înăbuşite, precipitate şi regulat depărtate păreau că ies din nimbul lunii ca dintr-o tobă acoperită.

— Ce-i asta ? întrebă atunci Maisie. S-ar părea că-s bătăile unei inimi. De unde ?

Dick fu atît de dezamăgit de acest răspuns neprevăzut rugilor sale fierbinţi, încît nu putu să înceapă să-i vorbească numaidecît, şi în linişte auzi şi el straniul zgomot. Maisie, aşezată tot în acelaşi loc, îl privea cu oarecare îngrijorare. Ar fi dorit atîta ca el să fie înţelegător şi să înceteze s-o mai chinuiască cu visurile lui de peste mări, cîteodată seducătoare şi de neînţeles pentru ea!

Ea fu uimită de adevărata transfigurare care avu loc în el, în timp ce asculta.

— Ar fi un vapor, zise el, un vapor cu elice dublă, judecînd după zgomot. Nu-l văd, dar sînt sigur că se găseşte foarte aproape de coastă... Ah !...

O rachetă trase dîra sa roşie prin ceaţă.

— ...Asta e : face semnalele de apropiere înainte de a părăsi apele Minecii.

— E un naufragiu ? întreabă Maisie, pentru care acest limbaj era chinezesc.

Ochii lui Dick nu părăseau marea.

— Un naufragiu ? Ce nebunie ! Ee semnalizează, nimic altceva. O rachetă roşie înainte ; acum iată o flacără verde în urmă şi două roşii pe punte...

— Ce înseamnă asta ?

— E semnalul liniei Cross Keys, care face serviciul Australiei. Mă întreb care este vasul ?...

Nu mai era acelaşi sunet în voce : ai fi zis că vorbeşte numai pentru el, în timp ce Maisie era puţin supărată. Dar o rază de lună întredeschise o clipă pînzele cenuşii întinse pe mare, şi această rază denunţă flancul negru al corăbiei care cobora Mineca.

— Patru catarge, trei coşuri... şi încărcat pînă la carenă, aceasta trebuie să fie Barralong sau Blutia. Nu ! etrava Blutiei seamănă cu prora unei corăbii cu pînze, tăiată ca un cliper. Nu, e Barralong care pleacă spre Australia. Într-o săptămînă, va vedea ieşind din apă Crucea Sudului. Ce noroc are acest bătrîn şoşon !

Ochii săi scrutau cu pasiune obscuritatea ; se căţără pe povîrnişul fortului, pentru a vedea mai bine în depărtare ; dar ceaţa mării se îndesea înaintea lui, şi pulsaţia elicelor devenea cu fiecare clipă mai slabă. Maisie îl rechemă, cu o voce pe care nerăbdarea o făcea puţin aspră. El se întoarse spre ea, cu ochii mereu îndreptaţi spre larg :

— Ai văzut vreodată Crucea Sudului cu cerul luminat deasupra capului ? întrebă el. E un spectacol admirabil !

— Nu, răspunse ea cu răceală, şi n-am chef... Dar, fiindcă e atît de frumos, cine te opreşte să te duci să vezi singur ?

Vorbind astfel, ea ridică capul şi faţa sa se îndepărtă de mătăsoasa blană întunecată care o încadra, şi ochii săi străluceau în noapte ca diamantele. Căptuşeala gri se arginţa în clarul de lună ca o promoroacă.

— Pe Jupiter, Maisie, ai aerul unui mic idol păgîn pe soclul său !

Ochii tinerei fete nu arătau că ar fi gustat complimentul prea mult.

— Îmi pare rău, urmă el ; dar Crucea Sudului, ea însăşi, nu merită o privire, dacă n-ai alături de tine pe cineva care să te însoţească să o admiri... Nu mai aud vaporul.

— Dick, zise cu linişte, presupune că aş veni la dumneata, acum, cum o doreşti... Oh ! Rămîi liniştit, te rog !... Presupune că aş veni, aşa cum sînt, fără să te iubesc,... numai că eu te iubesc !

— Fără să mă iubeşti ca un frate! Îţi aminteşti de ceea ce ţi-am spus în parc ?...

— Nu ştiu ; n-am avut niciodată un frate... Să vedem ! Dacă ţi-aş spune : Du-mă pînă acolo, şi poate, cu timpul, aş putea să te iubesc cu adevărat... Ce-ai face ?

— Te-aş lăsa aici să te întorci pe picioare ! Dar nu, haide zău ! N-aş face nimic, aş fi prea aspru pedepsit ! Meriţi să te aştept pînă ce vei găsi cu cale să te dăruieşti, fără rezervă...

— Adevărat, crezi că merit eu asta ?

— Da, o cred ! Oricum, îmi pare chiar că am fost convins... Nu te-ai privit niciodată ?

— Vai ! Am atîtea remuşcări, asupra acestui subiect !

— Ai astăzi mai mult decît în alte zile ?...

— Sînt ingrată faţă de dumneata !... Ah ! dacă aş şti că sacrificîndu-mi libertatea, aş putea să găsesc ceea ce doresc...

— Sărmana mea micuţă, ţi-aş da zece ani din viaţa mea, ca să te ajut ; dar toată iubirea mea nu poate nimic aici. Iată ! Într-o zi, în Sudan, am traversat o cîmpie mărăcinoasă unde se dăduseră lupte timp de mai mult de şaizeci de ore. Erau acolo pe pămînt o mie două sute de cadavre, pe care n-au avut timp să le înmormînteze.

— Oribil !

— Eu tocmai terminam o mare schiţă, şi mă întrebam ce efect ar produce ea, în ţară, dacă va plăcea publicului. Vederea acestui cîmp de carnaj îmi fu foarte instructivă. Părea un aşternut de hidoase ciuperci veninoase de toate culorile. N-am aruncat încă niciodată o singură privire asupra unei asemenea mase de fiinţe umane revenite neantului... Înţelesei atunci că noi toţi, oameni sau femei, sîntem

materiale sau instrumente, nimic mai mult... Or, știi dumneata, Maisie, cîte persoane sînt pe lume care cunosc pictura ? O mie două sute, cel mult : ceilalți pot să pretindă că o înțeleg ; dar nu înțeleg nimic. O mie două sute ! Atîtea cîte corpuri am văzut eu, nemișcate, așezate cum sînt ciupercile pe pămînt, acolo ! Au lipsit umanității acești morți africani ? Nu ! Pentru fiecare om care trece pe stradă, nu e, în definitiv, decît un singur lucru care contează : să se unească cu a sa „Maisie".

— Sărmană Maisie !

— Sărman Dick, mai curînd !... În sfîrșit, lasă-mă să te ajut, dragă ! Vom putea să trăim uniți și vom încerca să mergem împreună. Vom face cîțiva pași greșiți ; și aceasta face mai mult decît ai face greșit fiecare, separat. Nu vrei să înțelegi de vorbă ?

— Nu cred să ne putem împlini. Știi : „Cînd sînt doi de aceeași meserie"...

— La dracu, cel care a inventat acest absurd dicton ! Probabil că trăia într-o peșteră și se hrănea cu carne de urs, crudă.

— N-ai dreptate : eu n-aș fi decît o jumătate de femeie. M-aș chinui pentru pictura mea, ca acum : patru zile din șapte, eu sînt de nesuferit.

— Crezi că nimeni înaintea dumitale n-a atins un penel ? Îți închipui că eu nu cunosc aceste ore de dezgust, de enervare, de neputință ?... Dumneata ai norocul de a nu trăi aceasta decît patru zile pe săptămînă !

— Oh ! Atunci, dacă ai aceeași dispoziție...

— Ei bine, voi respecta mai mult pe cea a dumitale, pentru că voi ști de unde vine și ce înseamnă. Un altul ar fi incapabil... Însă această discuție este prea nefolositoare, într-adevăr ! Dacă acestea sînt ideile dumitale, cu adevărat, nu mă iubești încă...

Fluxul acoperise în întregime bancurile de noroi, și douăzeci de mici talazuri apăruseră pe plajă înainte ca Maisie să fi răspuns.

— Dick, zise ea încet, cred că ești mai bun decît mine.

— Nu-i vorba de asta ! De ce zici așa ?

— N-aș ști s-o explic... arăți atita răbdare, tu, pe care te știu de obicei mînios ! Îți dai atita osteneală să-mi explici arta și viața... Oh ! Eu văd bine că nu te prețuiesc.

Dick rămase un moment nemișcat, ca oprit. Revedea toate fazele existenței sale aventuroase ; scruta trecutul ; căuta să regăsească sentimentul puterii și orgoliul operii sale... Fără a răspunde imediat, el se plecă, luă încetișor marginea paltonului de blană în care tînăra fată era învelită și o duse pînă la buzele sale.

— E pentru tine, numai pentru tine, pentru care am gînduri bune și frumoase, zise el în sfîrșit. Cînd ești alături de mine, totul se luminează. Dar, vai ! Eu nu pun în practică, cînd nu ești lîngă mine, ceea ce am propovăduit... Tu mă vei ajuta, dacă vom fi uniți. Nu sîntem decît noi doi în lume ! Și tu ai spus că m-ai iubi simțindu-mă alături de tine.

— E adevărat ! Dacă ai ști cît sînt de singură ! Sînt doi ani de cînd am închiriat căsuța, mă plimb de la un capăt la altul al grădinei, încercînd să plîng... Eu nu pot niciodată să plîng, Dick ! Tu ?

— Oh ! E mult timp de cînd n-am mai încercat. Dar de ce ești așa de tristă ? Ce nu merge ? Te-ai surmenat, fără îndoială ?

— Nu știu. Visam noaptea că eram bolnavă, că eram ruinată, că muream de foame la Londra. Mă gîndeam toată ziua la asta și mi se făcea frică... Oh ! Ce frică mi se făcea !

— Cunosc această frică. E cea mai rea dintre toate. Mă mai deșteaptă cîteodată și pe mine noaptea. Dar ar trebui s-o ignori !...

— Vai !

— Cei șapte mii cinci sute franci de rentă sînt sigur plasați ?

— În „Consolidated".

— Bine ! Dacă cineva te-ar sfătui la o mai bună plasare, nu-l asculta, Maisie, să fiu chiar eu ! Nu-ți deplasa banii și nu împrumuta niciodată, nici un gologan, nici chiar „părului roșu !"...

— Fii liniștit ! Nu sînt atît de proastă !

— Lumea e plină de oameni care și-ar vinde sufletul pentru trei sute de lire pe an. Sînt femei guralive și plîngătoare, care îți cer împrumut un bilet de cinci livre aici, de zece livre dincolo... și femeile n-au conștiința datoriilor în bani. Păstrează ce-i al dumitale, draga mea, căci nu-i nimic mai oribil ca mizeria la Londra. Această perspectivă m-a înspăimîntat. Da, ea m-a făcut să cunosc teroarea, pe mine, care mă laudam să nu cred nimic lumii !...

Fiecare dintre noi are frica sa particulară, frică de neînvins, nespus de mare, care poate să tîrască pînă la abdicarea oricărei demnități. Experiența trăită nu de mult de Dick, a mizeriei negre, a sărăciei celei mai lucii, îl impresionase într-atît încît se simțea înghețat pînă la măduva spinării, gîndindu-se. Această amintire salutară îl însoțea mereu, și era apărarea sa în orice ocazie, unde avea să-și discute interesele. Se temea de sărăcia pe care o încercase mai înainte de vreme aproape jucîndu-se.

Maisie îi observa fața la lumina lunii.

— Ai mulți bani, acum, îi zise ea pe un ton împăciuitor

— Nu voi avea niciodată atîta, răspunse el cu emfază. Apoi, începînd să rîdă :

— Îmi vor lipsi totdeauna trei pence pentru a încheia socotelile mele.

— De ce trei pence ?

— Am dus într-o zi valiza unui voiajor de la gara Liverpool-street la podul Blackfriars. Era o cursă de șase pence. Nu rîde. Îi meritam și aveam o nevoie disperată de acești bani. Clientul meu nu-mi dădu decît trei și n-avu măcar pudoarea de a mă plăti în monedă de argint... Bogăția oarecare pe care o realizez nu va ajunge niciodată să reiau lumii acele trei pence, care îmi lipsesc.

Era un limbaj străin din partea aceluiași Dick care propovăduia sfințenia muncii fără profit. Așa fu cel puțin părerea lui Maisie, a cărei ambiție întreagă era nu să cucerească bani grei ci aplauze. Ea luă mica punga de bani și scoase cu seriozitate o piesă de trei pence.

— Ei bine, zise ea, vreau să-ți plătesc, Dick ! Să nu mai ai această grijă. E încheiată socoteala dumitale acum ?

— Da, răspunse el numaidecît, foarte mișcat. Da, sînt plătit de o mie de ori. Voi purta această monedă la lanțul ceasului meu. Ești un înger, Maisie!

— Sînt amorțită cu totul, răspunse ea ridicîndu-se, și am o mică degerătură a vîrfurilor degetelor. Oh! Privește: paltonul este alb în întregime; mustața dumitale de asemenea! Nu mi-am închipuit niciodată că s-ar face atît de frig.

Chiciura ușoară strălucea pe umărul pardesiului lui Dick. Uitase cu totul... Începură să rîdă, și fu sfîrșitul gravelor lor cuvinte.

Alergară de-a lungul prundului pentru a se încălzi; apoi se reîntoarseră pentru a contempla gloria fluxului, sub limpezimea rece și umbra neagră a tufișurilor de grozamă. Fu o mare bucurie pentru Dick ca Maisie să poată vedea culorile cum le vedea el însuși, să distingă albastrul în albul cețiî, violetul în spalierele gri, în sfîrșit, toate lucrurile care altădată păreau altfel.

Cît despre ea, de obicei atît de rezervată, păru că o rază de lună a îmbrăcat fantezia sa. Începu să flecărească frumușel, vorbind de toți și de tot, și de Kami, cel mai înțelept dintre maeștri și de tovarășele sale de atelier; de poloneze pe care trebuie să le oprești de a nu se omorî cu munca; de franțuzoaice care vorbesc cu grație și ușurință, de lucruri pe care ele nu le vor face niciodată; de englezoaice rău îmbrăcate, care se încăpățînează fără speranță și care nu pot să înțeleagă că înclinarea nu înlocuiește talentul, de americane care iau mese indigeste și ale căror voci țipătoare și ascuțite, în liniștea laborioasă a caldelor după-amieze, exasperează nervii prea întinși; de furtunoase rusoaice, pe care nimic nu le oprește, cărora nimeni nu li se opune, care povestesc prietenelor lor povești cu strigoi făcîndu-le să țipe; nemțoaice care, venite pentru a învăța un oarecare lucru și învățîndu-l, se întorc să copieze tablouri, pe vecie. Dick asculta entuziasmat, fiindcă era Maisie cea care vorbea. El cunoștea tot personalul atelierelor cosmopolite din Paris și de aiurea.

— Asta nu s-a schimbat prea mult, zise el. Se mai fură mereu culorile în timpul dejunului?

— Nu se fură, răspunse, Maisie, se șterpelesc. Vezi bine! E obiceiul. Nu sînt distrată : n-am șterpelit niciodată decît albastrul marin. Cînd te gîndești că sînt elevi care iau albul !

— Eu am luat !... Dar cum să te împotrivești cînd paletele sînt atîrnate ? Toată culoarea care curge devine firesc proprietate comună : o salvezi stringînd-o... Chiar dacă ai pus acolo o picătură de ulei pentru a o ajuta să alunece. De altfel, asta te învață să nu-ți risipești tuburile tale.

— Ah ! Dacă aș putea să-ți șterpelesc din culorile dumitale, Dick ! Poate că din aceeași atingere ți-aș lua și puțin din succes...

— Ce mi-ai da dacă ți-aș indica un mijloc sigur de a ajunge aici, fără necazuri, fără enervare... și fără furt ? Vrei să-mi promiți că mă asculți ?

— Da, ascult !

— Mai întîi, nu trebuie niciodată să uiți să mănînci, sub pretext că întrerupi lucrul dumitale. Astfel, adăugă el, din întîmplare, știind bine cui vorbea, te-ai lipsit de două ori de dejun săptămîna trecută.

— Nu ! Nu !... O singură dată...

— Ei bine, deja e prea mult. În afară de asta, nu trebuie să te mulțumești cu un biscuit muiat într-o ceașcă de ceai în loc de a cina, pentru a înlătura deranjul.

— Dick, îți bați joc !

— Niciodată în viața mea n-am fost mai serios ! O ! dragostea mea, dragostea mea, n-ai înțeles încă ceea ce ești pentru mine ? Pămîntul întreg conspiră să-ți dea un guturai, să te copleșească de căldură, să te înmoaie pînă la măduva oaselor, să-ți fure banii, să te lase să mori de oboseală și de foame, și eu, n-aș avea simplul drept de a veghea asupra dumitale... Știu că dacă ai avea numai atîta simț comun să te îmbraci cald cînd e frig...

— Dick, ești cu adevărat ființa cea mai plictisitoare din cîte cunosc ! Cum făceam oare, te rog, cînd nu erai aici ?...

— Nu eram aici și nu știam. Acum sînt aici, și-aș da tot ce am să am dreptul de a-ți spune să intri în casă cînd plouă.

— Ai da chiar succesul dumitale ?

— Ei ! Orice-ai voi să fac, dacă mii sau chiar milioane de oameni intonează imnuri în cinstea mea, dacă te-aş şti cutreierînd magazinele din Edgware Road pe un timp ploios, fără umbrelă ?... Haide draga mea, să ne întoarcem ; e tîrziu.

Se întoarseră veseli la Londra. Intrarea în gară întrerupse pe Dick în mijlocul unei elocvente tirade asupra frumuseţii exerciţiilor fizice şi asupra utilităţii sporturilor. Voia cu orice preţ să ofere Maisie-ei un cal... un cal cum nu văzuse niciodată. L-ar da el în îngrijire ca pe al său la vreo douăzeci mile de Londra, şi Maisie, pentru sănătatea sa, l-ar călări de două sau trei ori pe săptămînă, odată cu ei.

— E absurd ! zise ea. N-ai fi convenabil.

— Vrei să încerc să găsim în astă seară la Londra pe individul care se va interesa într-atît de persoanele noastre ca să ne ceară socoteală de ceea ce facem ? Vrei să-mi arăţi pe acela care ar îndrăzni ?...

Maisie privi felinarele, ceaţa, hidosul furnicar al străzii. Dick avea dreptate. Dar calul nu ar înlocui arta...

— Eşti cîteodată foarte fermecător, îi răspunse ea, dar de cele mai multe ori foarte nesocotit. Nu-ţi dau voie deloc să-mi dai cai, nici să te întorci din drumul dumitale, în această seară, ca să mă conduci. Mă voi întoarce singură... Ah ! Promite-mi un lucru : că nu vei mai gîndi niciodată la acest frumos deficit de trei pence. Acum, ţi-ai încheiat socoteala. Deci, nici o supărare : lucrează fără prejudecăţi. Poţi să fii atît de mare încît nu trebuie să te împiedice astfel de nimicuri.

Dick o urcă în trăsură.

— Adio, îi zise ea simplu. Vei veni duminică. Am petrecut o zi plăcută, Dick. De ce nu poate fi totdeauna aşa ?

— Pentru că dragostea e ca şi desenul : trebuie s'o înaintezi sau să dai înapoi. Nu poţi rămîne în acelaşi loc. Adio Maisie, şi pentru dragostea mea... sau pentru ce vrei, ai grijă de dumneata !

El se întoarse acasă pe jos, gîndind. Această zi nu-i adusese nimic din ceea ce spera ; dar, orice s-ar întîmpla, ea preţuia mai mult decît altele : se simţea acum mai puţin apropiat de Maisie. Sfîrşitul nu mai era decît o chestiune

de timp și merita și recompensă pe care o aștepta. Încă o dată, instinctiv, se îndreptă spre Tamisa.

„A înțeles numaidecît, își zise el, privind apa. A descoperit păcatul meu favorit și m-a convins!... Și totuși a spus că prețuiesc mai mult decît ea!"

Începu să rîdă, atît de absurdă găsea această idee.

„Mai mult decît ea!... Mă întreb dacă tinerele fete devin numai jumătate din ceea ce sînt în viața unui bărbat. E imposibil: nu ne-ar mai lua de soți!"...

Scoase din buzunarul său micuța monedă dăruită de Maisie și o privi pios, ca și cum ar fi ținut în adîncitura mîinii sale opera cea mai prețioasă și cea mai rară, chezășia minunată a fericirii în viitor...

„Deocamdată", își zicea el, „sărmanul copil e singur la Londra", lipsit de cineva ca s-o protejeze împotriva tuturor pericolelor care forfotesc în imensul oraș!".

Întocmai ca un păgîn, el adresă în minte o rugăciune destinului. Ridică între degetele sale micuța monedă de argint deasupra fluviului, implorînd că dacă vreo nenorocire trebuie să amenințe viața lor, toată greutatea să cadă asupra lui, numai asupra lui, și Maisie să fie mereu apărată. Această umilă monedă albă, pe care el nu ar fi schimbat-o nici pentru un sac de aur, el o oferea ca jertfă pentru a înduioșa zeii. Tamisa o va păstra ca darul cel mai măreț oferit jertfă.

Moneda căzu fără zgomot. Dick, eliberat momentan de orice teamă, se întoarse la casa sa fluierînd. Avea chef să fumeze și să flecărească între bărbați, după această zi petrecută în întregime alături de o femeie.

O altă dorință îi străbătu spiritul și îi strînse inima cînd se ridică înaintea ochilor săi viziunea Barralong-ului, făcînd ruta în plină mare, către Crucea Sudului.

VIII

Torpenhow termina de numerotat ultimele pagini ale unui manuscris. Antilopa, venit să facă eterna sa partidă de șah, răsfoia articolul cu dibăcie comentînd disprețuitor.

„Are pitoresc, și acesta face tabloul", zicea el; „dar ca expozeu de starea afacerilor în Europa Orientală, e destul de mediocru".

— În orice caz, eu m-am debarasat!... Treizeci și șapte... treizeci și opt... treizeci și nouă... foi: aceasta trebuie să facă unsprezece sau douăsprezece coloane de informații de prima mînă... și de a doua vedere... Uf!

El își strînge la un loc copia, fredonînd, cînd Dick, cu înfățișarea puțin silită, dar în general în bună dispoziție, intră la prietenul său.

— În sfîrșit, te-ai întors, zise Torpenhow.

— Da, sau aproape. Ce-ați făcut voi ăștialalți?

— Noi am lucrat! Dickie, te porți ca și cum ai avea casa dumitale de bani la Banca Angliei. Iată trei zile scurse: duminică, luni, și marți fără ca să fi atins un penel. E scandalos.

— Inspirația vine și se duce, copiii mei!... Ea este și în hausse și în baisse ca la bursă, tot ca tutunul nostru, răspunse viu și repede Dick umplîndu-și pipa cu vîrf.

Se aplecă pentru a arunca chibritul în sobă, cînd fu izbit de un brusc curent de aer făcut de niște suflătoare de care Torpenhow se servea de obicei pentru căminul său și pe care Antilopa le pusese în mișcare.

— Ce dracu te-a apucat cu grosolanele tale glume! zise el întorcîndu-se. Dacă n-ai fi atît de mare și de voluminos...

Căuta cu ochii în jurul său ceva, cu care să pedepsească pe glumeț, cînd Torpenhow strigă:

— Haide, haide, fără box la mine, te rog! Ultima dată, ați doborît jumătate din mobilele mele aruncîndu-vă perne în cap. Cît despre dumneata, Dick, cred că ai putea să zici „bună ziua" domnului Binkie! Nici nu l-ai privit măcar.

Fox-terrier-ul sărise de pe sofa și se freca de piciorul lui Dick, ricîind podeaua în jurul pantofilor săi. Îl luă, îl îmbrățișă peste pata neagră care sublinia ochiul său drept.

— Ei bine, micuțule, îi zise el, acest om uricios te-a gonit de pe sofa! Mușcă-l!...

El se aruncă în pîntecul adversarului său, în momentul în care acesta se instala confortabil și Binkie în toane de

a se juca, începu să muște bucățică cu bucățică din întreaga suprafață întinsă, oferită colților săi.

Antilopa îl respinse rîzînd și îi azvîrli o perniță, sub care micuțul ciine rămase nemișcat, gîfîind și scoase limba spre împăcare. Dick reluă :

— Acest sărman micuț Binkie și-a făcut plimbarea de dimineață: înainte de a te fi sculat, Torp. L-am văzut făcînd ochi dulci măcelarului din colț, cînd acest om teribil scotea obloanele prăvăliei sale. Prin urmare nu-ți hrănești cățelul ?

— E adevărat, Binkie ? întrebă Torpenhow cu un ton sever.

Binkie se retrase sub perniță și se întoarse cu totul arătînd stăpînilor săi spatele său alb și rotund. Se dezinteresa cu totul de discuția lor.

— Sînt alți ciini vagabonzi care s-au sculat mai devreme, în această dimineață, zise Antilopa glumind... Torp a crezut că vrei să cumperi un cal.

— ...Nu. Mă simțeam plictisit ; am fost să văd marea și frumoasele corăbii care trec.

— Ah ! Unde te-ai dus ?

— Undeva în strîmtoare : la Progby sau la Snigly sau în altă stațiune balneară... Corăbiile atingeau aproape coasta.

— Ai recunoscut vreunul ?

— Da : Barralongul, făcînd ruta spre Australia, și un vas cu grîu de Odessa. Era ceață ; dar marea era liniștită.

— Și numai pentru a vedea Barralong-ul te-ai îmbrăcat în pantalonii cei buni ? întrebă Torpenhow.

— Am îmbrăcat pe aceștia fiindcă nu am alții, în afară de cei de lucru. De altfel trebuie să faci onoare mării.

— Și probabil marea te-a enervat puțin ?... insinuă Antilopa.

— Nu mai vorbi ! Ea m-a înnebunit. Regret că m-am dus.

Cei doi corespondenți schimbară o privire, în timp ce Dick se apleca ca să aleagă dintre încălțările prietenului său.

— Iată ce îmi trebuie, zise el în sfîrșit. Nu admir gustul dumitale în materie de pantofi ; dar ai numărul meu.

Își vîri încet picioarele într-o pereche de pantofi de piele, căută un scaun confortabil și se întinse.

— Tocmai voiam să-i încalț, zise Torpenhow, sînt pantofii mei preferați.

— Mereu groaznicul dumitale egoism! Nu poți să mă vezi fericit o clipă fără să mă deranjezi...

— E un noroc pentru dumneata că Dick nu poate să-ți poarte hainele, Torp, zise Antilopa. Pentru rest, trăiți ca părtași.

— Da, numai că el n-are nimic care să mi se potrivească! Nu e bun decît să ia.

— Și dumneata! strigă Dick. De cînd n-ai mai scotocit prin ascunzătorile mele? Pusesem ieri în cutia de tutun o guinee *). Nu mai e acolo. Cum vrei să-mi țin socotelile?

Torpenhow începu să rîdă:

— Ai ascuns o guinee? Ieri? Iată ce mai contabil! Mi-ai împrumutat un bilet de cinci livre acum o lună. Ți-amintești?

— Da, ei bine?

— Ei bine, ți le-am dat după zece zile, și ăsta-i cel pe care l-ai ascuns în cutia de tutun!

— Oh! Credeam că l-am pus în cutia de colonie

— Ah!... Credeai!... Acum o săptămînă am mers în atelierul dumitale să-mi încarc pipa, și am găsit bancnota.

— Și ce-ai făcut cu ea?

— Am dus pe Antilopa la teatru și i-am dat să mănînce.

— Nu-i adevărat! N-ai fi putut să-i dai să mănînce Antilopei cu această sumă! Nici chiar cu dublul ei și oferindu-i chiar carne pentru soldați!

— Ești superb! zise Antilopa rizînd la amintirea ospățului. Torp și cu mine am lucrat mult și am cheltuit prisosul dumitale nemeritat. Iată ce înseamnă un trîndav!

— Și totuși nu sînt obligat să-ți dau să mănînci!...

— Privește-l: crapă de merindele mele... Cît despre mine, voi căuta să cinez într-una din zilele acestea, nu-i așa?... Ei bine, dacă am merge la teatru?

Antilopa zise cu un ton lenevos:

— Oh! Să te încalți!... Să te speli!... Să te îmbraci!...

— Fie, îmi retrag propunerea.

Torpenhow privi pe Dick și insinuă cu blîndețe:

— Fă altceva mai bun! Ca să schimbi, ca să inventezi, ceva nou de tot, inedit și excitant; dacă ne-am vedea de de-

*) Monedă engleză valorînd 21 șilingi.

senul nostru, de cărbunele și pînza noastră, și am începe să lucrăm ?

Dick rămase nepăsător, mărginindu-se să-și mişte picioarele în pantofi.

— Flecărești, Torp !... dacă aș începe vreun studiu, n-aș avea model ; dacă aș avea model n-aș avea estompă... De altfel nu las niciodată un desen în cărbune, seara, fără să-l fixez... Și apoi, la urma urmelor, dacă aș avea estompă și douăzeci de fotografii pentru fonduri, n-aș putea să fac nimic astăzi : nu sînt bine dispus !...

— Nu-i așa, zise Antilopa, nu-i așa cățelușule Binkie, că ăsta este un leneș fudul ?...

— Ah ! Așa este ! strigă Dick ridicîndu-se. Ei bine, voi lucra fiindcă o ceri ! Alerg să caut cartea „Nungapunga", și voi adăuga un nou tablou la povestea Antilopei.

După ce el părăsi camera, voluminosul om îl întrebă pe Torp, cu o voce deodată îmblînzită :

— Nu-l chinuiești prea mult ?

— E posibil ; dar știu de ce ar fi capabil, dacă ar binevoi ! Asta mă turbează : că nu înțelege decît să laude operele sale trecute, cînd ar putea să producă atîtea altele mai bune încă... Dumneata și cu mine, pe legea mea !, noi am dat tot ce am putut ; viața noastră e gata. Cea a lui Dick ar fi atît de frumoasă ; trebuie să fie atît de mare ; prin muncă. Iată ceea ce mă mîhnește.

— Da ! Și cînd dumneata îți vei fi făcut mult sînge rău pentru el, el te va pune deoparte, departe mult timp, poate, pentru o tînără fată !...

— Aș fi curios să văd asta !... Unde crezi să se fi dus astăzi, chiar ?

— La mare, aceasta e neîndoios ! I-ai observat ochii cînd ne vorbea ? Părea agitat, adînc mișcat, ca o rîndunică toamna.

— Da. Însă singur să fi fost acolo ?

— Ah ! asta... În orice caz, oferă simptomele febrei călătoriilor de la debutul său. Nici un motiv de a ne înșela. Are nevoie de mișcare. Atras de depărtare.

— Poate asta ar fi salvarea sa, zise Torpenhow.

— Poate ; însă cu obligația să-l ajuți puțin. Cît despre mine, prefer să nu mă amestec.

Dick reveni cu un mare album cu fermoar pe care Antilopa îl cunoștea bine și care nu-i plăcea deloc. În această culegere, artistul desemnase în fugă, de plăcere, toate felurile de incidente în care camarazii săi, și el însuși, fuseseră eroii în cele patru colțuri ale lumii; erau isprăvile Antilopei și marile proporții ale colosalului reporter care excitaseră de cele mai multe ori verva lui.

În scurte actualități, el se mărginea la invențiile cele mai dezmățate, presărînd cariera eroului său favorit cu episoade necuviincioase. Se vedeau rînd pe rînd căsătoriile Antilopei cu prințese africane; rușinoasa sa trădare închipuită, dînd un întreg corp de armată pentru dragostea unei arabe; tatuajul său operat de abile artiste în Birma; îngrozitoarea întrevedere cu călăul galben la Canton, pe o piață roșie de sîngele execuților și la urmă migrațiunile succesive ale spiritului său în corpuri de balene, elefanți și tucani.

Din cînd în cînd, Torpenhow adăuga desenelor o legendă rimată. În genul său, acest album era o curioasă piesă de artă, Dick fiind hotărît că numele cărții ar însemna în indiană nuditate, Antilopa nu purta nici un fel de îmbrăcăminte, în nici o împrejurare. Astfel, ultima schiță, în care acest cal de bătaie se vedea mergînd la ministerul de război pentru a arăta drepturile sale la medalia de Egipt, de-abia era decentă.

Dick se instală comod la masa lui Torpenhow și începu să întoarcă paginile.

— Ce comoară ar fi fost pentru Blake! zise el. Este în unul din aceste desene o nuanță de trandafir răspîndită cu gust asupra diferitelor părți ale persoanei dumitale... E mai mult decît viața însăși. Astfel, uite: „Antilopa împresurat de Mahdiste în timpul băii sale". E luată după natură, hai!

— Necuviincios mizgălitor! Asta a fost aproape ultima mea baie! Spune-mi: Binkie își are locul său în galerie?

— Nu: copilul Binkie n-a făcut încă nimic pentru istorie. Toată viața sa și-a petrecut-o mîncînd șoareci!... Privește: iată-te în sfînt cristal, într-o biserică. Ce linii decorative în anatomia dumitale! Ar trebui să-mi fii recunoscător, că te fac astfel trecut posterității... În cincizeci de ani, vei exista în rare și curioase facsimile, cu două guinee bucata...

Să vedem... ce vom face din dumneata azi ? „Viața particulară a Antilopei" ?

— Nu are !

— Atunci „Viața publică a Antilopei ?" Asta e !... „Meeting în masă al femeilor sale, a Trafalgar Square" E treaba mea. Toate soțiile sale au alergat de la extremitățile pământului ca să asiste la căsătoria sa cu o englezoaică. Îți voi face un desen sepia... E un procedeu delicat.

— Încă o scandaloasă pierdere de timp, zise Torpenhow.

— Dumneata, lasă-mă în pace !... Întreține mîna, mai ales cînd se începe fără creion.

Începu imediat lucrul.

— Iată coloana lui Nelson. Acum Antilopa se va cățăra aici.

— Cel puțin, de astă dată îmbracă-l !

— Desigur că îl voi îmbrăca ! Îi voi pune un văl, și o coroană de flori de lămîiță, fiindcă e un om însurat.

— Drace ! Iată că e gata ! strigă Torpenhow, care privea pe deasupra umărului lui Dick.

Acesta, în trei trăsături de penel, schița un spate gros și un umăr chinuit împotriva picturii.

— Spune, continuă Dick fără să se oprească din lucru ; dacă am putea să publicăm vreuna din aceste schițe, de fiecare dată cînd Antilopa mă tachinează în presă printr-un camarad care știe să scrie !

— Te avertizez mereu, protestă Antilopa, și spre binele dumitale, că am cerut tînărului Maclagan...

— Bun ! Bun ! O secundă, te rog, dragul meu !... Așează-ți mîna lîngă zid, și continuă să batjocorești cît vei vrea... Umărul stîng este incorect : trebuie neapărat să-l acopăr... Unde-mi e briceagul ?... Și zici că Maclagan ?...

— I-am recomandat simplu să te frece în tezâ generală, pentru că nu produci nimic care să fie destinat să dureze...

— Și apoi acest tînăr nebun, Dick aruncă capul în urmă, închizînd un ochi, și deplasînd pagina sub mîna sa, acest tînăr nebun, lăsat singur numai cu călimara sa, și care ar considera ca idei personale tot ce ar fi răspîndit asupra mea, în ziare !... Ai fi putut să angajezi un om întreg în locul unui

copil pentru acest lucru, Antilopo !... Privește, Torp... acum găsești că voalul nupțial arată bine ?

Torpenhow era stupefiat. Procedeele lui Dick îi păreau mereu noi prin îndrăzneală și preciziune.

— Cum dracu ! reușești dumneata, îi zise el, să faci să țină astfel pînza desfășurată de corp, din trei trăsături și două mizgîleli ?

— N-ai decît s-o așezi unde trebuie. Dacă Maclagan știa meșteșugul lui tot așa de bine cum îl știu eu pe al meu, ar fi scris un articol mai bun.

— Silește-te să faci barem atît pentru o operă care durează, mormăi Antilopa.

Sărmanul om își dăduse o osteneală considerabilă pentru binele lui Dick, el convinsese, făcîndu-l să adreseze dojene autorizate, pe un tînăr critic bine cunoscut prin dizertațiile sale savante, pentru „arta e una și indivizibilă".

— Dumneata, reluă Dick, așteaptă puțin ca să așez cum trebuie procesiunea mea de neveste !... Fără reproș, mi se pare că ai practicat abundent căsătoria. Tot ce aș putea să fac, e să arăt siluetele femeilor dumitale, atît mai e !... Medee, Purthide, Edomite... Și acum, să știi că mi-e cu totul indiferent să creez, cum zici, opere care durează. E visul unui creier obtuz. Mă mulțumesc că am făcut cît am putut de bine pînă astăzi, și nu voi produce nimic mai bun în mai multe săptămîni, cel puțin ; probabil chiar în cîțiva ani, mai probabil încă, niciodată !...

— Și ce ! dragă Torpenhow. Stocul dumitale de mizgilituri, ar fi capodoperele dumitale ?...

— Pînzele pe care le-ai vîndut ? întrebă Antilopa.

— Oh ! nu, ceea ce am făcut mai bun nu este aici și n-a fost vîndut. Nimeni pe lume nu știe unde se găsește aceasta, chiar eu însumi nu știu...Haide ! să-l îndopăm cu femei și iar femei, pe acest desfrînat ! Remarci, Torp, virtuoasa indignare a liniilor care înconjoară monumentul ?

— Explică-ne ceea ce urma să spui, răspunse Torpenhow, aceasta ar prețui mai mult.

— Marea e acea care mi-a amintit aceasta astăzi, răspunse Dick, ridicînd încet capul. E o amintire foarte curioasă și apăsătoare... Trebuie să mă eliberez. Mergeam de la Lima la Aukland pe un vechi pachebot foarte mare, foarte

avariat, care aparținea unei companii italiene de mină a doua. Era o cutie caraghioasă! Noi aveam o porție de cincisprezece tone de cărbuni pe zi și se găsea fericită să alerge din cînd în cînd cu zece noduri pe oră. După care, trebula să se oprească pentru un motiv sau altul.

— Care era profesiunea dumitale în acel timp? Maître d'hôtel sau negustor ambulant?

— Eram în fonduri; deci eram pasager. Fără asta aș fi fost maître d'hôtel, cred, făcu Dick cu o perfectă gravitate reluîndu-și procesiunea sa de femei geloase. Eram unul dintre cei doi pasageri din Lima. Corabia era pe jumătate goală; dar avea o populație de șoareci, de libărci și de scorpioni.

— Ce legătură au toate astea cu pictura dumitale?

— Așteptați! Această corabie, care transportase muncitori chinezi, era împărțită între punți în compartimente putînd să conțină în total două mii de „cozi". Toate paturile fiind suprimate, bastimentul rămînea gol pînă la nas, și lumina intra prin saborduri... O lumină foarte proastă pentru lucru, cît timp nu erai obișnuit. De cîteva săptămîni nu aveam nimic de făcut. Hărțile noastre marine erau în stare rea, și căpitanul nostru, de teama furtunilor nu îndrăznea să avanseze către Sud. Astfel că-și dădu osteneala să găsească una cîte una, toate insulele Societății. Atunci eu coborîi între punți și făcui tabloul meu. Îl făcui în stinga vasului și atît de adînc cît putui pe interiorul compartimentului. N-aveam la dispoziție decît brun și verde, acela care se întrebuințează pentru vopsitul corăbiilor. În plus puțin lustru negru destinat apărătoarelor din jurul corăbiei; acestea fură toate materialele reale.

— Pasagerii au trebuit să te socotească drept un nebun.

— Nu era decît unul; o femeie. Și e cea care mi-a servit de model.

— Cu cine semăna ea? întrebă Torpenhow.

— Era un fel de negresă evreică din Cuba de o moralitate îndoielnică. Nu știa nici să citească, nici să scrie, și asta îi era indiferent. Cobora pentru a mă privi pictînd, ceea ce displăcea patronului, căci el îi plătea călătoria, și locul era al lui pe punte, cel puțin din cînd în cînd...

— Înțeleg! Trebuie să fi fost caraghios!...

— Niciodată nu m-am distrat atîta ! Cînd marea era puțin furtunoasă, te puteai teme că te scufunzi dintr-un moment într-altul ; dar pe un timp liniștit, era paradisul. Această femeie îmi amesteca culorile stîlcind cîteva vorbe englezești, și căpitanul cobora la cinci minute, ca să vadă, zicea el, dacă nu ne-am aprins... Riscam în fiecare clipă să fiu surprins și aveam un splendid subiect de tratat în trei tonuri.

— Ce subiect ?

— Două rînduri din Edgar Poe :

„Nici îngerii în cer, nici demonii sub mare

Nu vor putea vreodată să despartă sufletul meu de sufletul frumoasei Annabel Lee".

— Era, cred, un subiect de circumstanță !... Pictai această luptă, dată în apă, între bunele și relele genii, pentru posesiunea unui suflet în agonie. Femeia servi de model pentru îngeri, și apoi pentru demoni. Sufletul, pe jumătate înnecat, plutea între ape... Nu spune mare lucru, astfel explicat, însă cu lumina bună dintre punți, vă asigur că avea o mișcare aspră. Totul măsura șapte pe patrusprezece picioare, totul în penumbră, pentru că n-aveam de ce să pictez lumina.

— Atunci, zise Torpenhow, această femeie te inspira mult ?

— Ea și marea, enorm ! Fresca mea era destul de rău desenată ; dar niciodată n-am făcut una mai bună. Vai ! presupun că acum corabia este distrusă, sau naufragiată. Ah! o viață așa frumoasă !

— Și-apoi ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Cînd am părăsit eu corabia, se încărca cu baloturi de lînă ; însă pînă în ultimul moment hamalii înșiși evitau să acopere pictura. Cred că le era frică de ochii demonilor.

— Și femeia ?

— Femeia ? Ea nu se mai liniștise. Se închina de fiecare dată cînd cobora între punți. Ah ! Doamne, ce atracție ! Trei culori în totul și peste tot, imposibilitatea de a avea altele, marea bătînd în peretele subțire, dragostea fără frîu, frica morții planînd asupra noastră la fiecare clipă...

Nu-și mai privea desenul. Ochii săi îndreptați de-a lungul camerii păreau că urmăresc o viziune îndepărtată.

— De ce, sugeră Antilopa, nu încerci să refaci ceva în acest gen ?

— Pentru că lucrurile astea nu vin toate singure. Cînd voi regăsi un vas de comerț, o evreică cubană, un spațiu dintre punți, gol, aceeași inspirație și aceeași atmosferă, atunci, poate...

— Aici nu vei întîlni așa ceva ?

— Nu !...

Dick își închise albumul brusc.

— E cald ca într-un cuptor ! Dacă am deschide fereastra ?

Se aplecă în noapte, privind întunecimile adînci ale străzilor din Londra, de sub el. Apartamentul, mult mai ridicat decît acoperișul caselor vecine, domina o sută de coșuri, de urloaie răsucite care avea înfățișarea pisicilor așezate și întorcîndu-se asupra lor însăși, alte forme misterioase și ciudate de cărămizi sau de zinc, rezemate de suporturi de fier sau legate de crampoane în formă de S. La nord, luminile lui Picadilly Circus Square aruncau lumina lor roșcată peste acoperișurile negre și la sud se aliniau felinarele cheiului Tamisei. Un tren trecea pe un pod de fier, înăbușind în năpraznicul său zgomot frumos nelămurita gălăgie a străzii. Antilopa își consultă ceasul și zise simplu :

— Expresul de noapte pentru Paris. Poți să-ți iei bilet direct pentru Petersburg, dacă vrei.

Dick trecu capul și umerii dincolo de fereastră și privi dincolo de fluviu. Torpenhow veni lîngă el în timp ce Antilopa se așeză liniștit la pian. Binkie făcîndu-se atît de umflat cît era posibil, se întinse pe sofa, cu aerul unuia care este perfect hotărît să nu se lase deranjat.

— Ei bine, strigă Antilopa, e prima dată cînd vedeți acest oraș ?

Pe fluviu, un remorcher șuiera trăgîndu-și șlepurile în lungul fluviului. Apoi el încetă, și numai zgomotele străzii se auzeau în cameră. Torpenhow împinse cotul lui Dick ;

— Bun loc pentru a cîștiga bani : însă păcătos oraș pentru a trăi ; nu, Dick ?

Acesta, cu bărbia sprijinită în mînă, fixînd mereu noaptea, reproduse drept răspuns cuvîntul unui general celebru :

— Ce oraș bun de jefuit !

Binkie, cărula aerul nocturn îi mîngîia mustăţile, începu să strănute plîngător.

— O să răcească copilul, zise Torpenhow, să închidem. El închise fereastra, şi Dick se întinse pe sofa, cerînd micuţului cîine permisiunea să întindă picioarele după placul său. Apoi începu să caşte de era să-şi desfacă maxilarele, dezmierdînd urechile de catifea ale lui Binkie.

— Haide! Cîntă-ne ceva, Antilopo, zise Torpenhow, deşi această veche cutie de muzică este dezacordată; în afară de dumneata, nimeni n-o atinge niciodată. Urlă, ca să te audă Dick.

Dick începu să recite una din legendele scrise în cartea „Nunganunga".

Viaţa Antilopei nu-i decît frondă şi masacru.
Scrierile sale sînt ale lui Dickens muiate în apă;
Însă vocea Antilopei în note înalte,
Chiar Mahdiştelor le aduce pace.

Antilopa binevoi să surîdă. Cîntecul era talentul său de societate, bine cunoscut de confraţii săi de presă şi de camarazii săi corespondenţi din străinătate.

— Ce să cînt? întrebă el întorcîndu-se pe taburet.

— Cîntă-ne „Pilotul Gangelui". Îţi aminteşti, l-am cîntat în careul din El-Moghrib. Apropo, mă întreb cîţi mai trăiesc dintre acei care reluau în cor refrenul.

Torpenhow reflectă o clipă.

— Vai! cred că nu mai sîntem decît voi amîndoi şi eu, Raynow, Vickery, Deens, toţi morţi. Vincent s-a îmbolnăvit de variolă în Cairo, a fost adus aici şi a murit... Da, numai dumneata, Antilopa şi eu!...

— Haide! începe, zise Dick.

Şi Antilopa începu.

Cîntecul începea astfel:

„Am împletit cablul meu, camarazi, cobor tîrît de valuri.
Am primit ordinele de drum, în timp ce voi rămîneţi în ancoră,
Şi niciodată, pe o frumoasă dimineaţă de iunie,
n-am plecat pe mare,
Cu conştiinţa mai curată, cu o speranţă mai bună,
inima mai uşoară."

Şi în timp ce cuvintele se desfăşurau, evocînd imagini de luptă, de masacru şi de răpire, Dick, cîntînd cu camarazii săi, căci ei cîntau cu toţii, credea că aude vîntul în pînă mare, mugind în urechile sale şi clipocitul valurilor, şi zgomotul teribil al bătăliilor.

Zdruncinat din cap pînă în picioare de această resimţire, luă pe Binkie şi-l ridică pînă în faţa sa, întrebîndu-l :

— Ce e oare în toate aceste dobitocii ca să mişte astfel inima unui om ?

— Asta depinde de om, zise Torpenhow.

— De omul care a fost la mare astăzi, adăugă Antilopa.

— Nu ştiam că o să mă tulbure astfel.

— Este ceea ce spun oamenii care vor să-şi ia rămas bun de la o femeie.

— Dar o femeie poate... începu Dick, zăpăcit.

Torpenhow izbucni :

— ...O femeie poate să facă parte din viaţa unui om. Nu, asta nu se poate !

Şi tot posomorît, el continuă :

— Ea va pretinde că vrea să se unească complet cu el, să-l ajute în munca sa, să uşureze povara sa... şi apoi îi va scrie cinci sau şase scrisori pe zi, că el nu mai stă să-şi piardă timpul lîngă ea !...

— N-aş fi trebuit să merg la mare ! zise Dick dorind să curme scurt conversaţia. E o curtezană bătrînă tenace, şi regret că am iubit-o atît...

— Uite ! uite ! se leapădă de prima lui dragoste, strigă Antilopa.

Şi apoi, cu o voce răsunătoare care făcu să tremure geamurile, el intonă „Oamenii mării", un vechi cîntec care începe după cum ştie oricine, cu aceste cuvinte :

„Marea este o femeie răutăcioasă,

şi care, după opt versuri pline de imagini pătrunzătoare, se termină cu un refren uşor ca scîrţîitul unui cabestan, atunci cînd corabia urcă silită în lungul malurilor, pe pietricele, şi marinarii, ca un efort penibil, îl schimbă direcţia tropăind din picioare.

„Oh ! tu cea care ne zămisleşti,
Lasă-ne să trăim !
Marea e mai bună decît orice :

Ea vorbește inimilor noastre
Și le face să vibreze cu entuziasm".
Așa cîntau oamenii mării.

Antilopa repetă de două ori acest refren, special pentru Dick; dar acesta aștepta rămasul bun al marinarilor către femeile lor:

„Și voi care ne iubiți,
Mame, fiice și femei,
De ce vă îndoiești?
Ea ne e mai dragă decît voi.
Voi nu veți dormi mai bine fără de noi..."
Așa cîntau oamenii mării.

...Aceste brutale și virile cuvinte răsunau ca altădată valurile asupra bordurilor dărăpănate ale corăbiei plecate pentru Lima... Dick se credea întors la timpul cînd amesteca culorile, în semi-obscuritate, de-a lungul aventuroaselor amoruri... Își amintea de demonii și îngerii pictați la întîmplare, în umbră și în amenințarea constantă a cuțitului căpitanului italian, gata să se înfigă între umerii săi... Și febra, care nu se poate opri, a călătoriei, mai reală și mai incurabilă decît atîtea boli clasate de medici, se ridica din nou, îi ardea sîngele, îl înnebunea... El care o iubea pe Maisie mai mult decît orice pe lume, el aspira să prindă noi puteri în această viață aprinsă, primejdioasă, să se bată, să blesteme, să rîsțe, mai ales să revadă marea și prin ea să creeze opere... Ar vorbi din nou lamentabil Binat, în nisipurile din Port-Said, în timp ce o servitoare galbenă i-ar prepara băutura; ar auzi din nou zgomotul carabinelor și al flintelor barbare; ar vedea fumul desfășurîndu-se cînd gros, cînd subțire, pe un fond de fețe negre, în aceste iaduri de bătălii în care fiecare este liber să răspundă de capul său și să lovească cu un braț împotriva cuiva... Era imposibil, vai! Și în acest timp:

„O, părinți ai noștri din cimitir
Marea e mai bătrînă decît voi.
Și în ea mormintele noastre vor fi mai verzi!"
Așa cîntau oamenii mării.

Urmase liniștea. Torpenhow întrebă deodată:

— Ce ne-ar reține?

— Nu de mult m-ai înștiințat că nu ai vrea să faci înconjurul lumii cu mine.

— Sînt cîteva luni și nu admiteam să te văd căutînd să cîștigi bani pentru a plăti cheltuielile noastre de călătorie... Dar dacă ar fi vorba să pleci pentru a lucra, pentru a vedea, pentru a trăi, în sfîrșit, e o diferență !...

— Te îngrași aici stînd degeaba, zise Antilopa cuprinzînd pe Dick de mijlocul corpului. Iată-te moale ca o găină îndopată.

— Ești mai gras decît mine ! Prima dată cînd vei face o campanie vei muri de apoplexie !

— Atîta rău pentru mine ! Dar dumneata pleci ? Du-te la Lima, în Brazilia, nu interesează unde ! Sînt atîtea tulburări în America de Sud ! Du-te să le vezi !

— Nu. Rămîn aici.

— Ești nebun ! interveni Torpenhow. Ai comenzi, din întîmplare ? Atunci plătește-ți despăgubirea și șterge-o. Ai atîția bani ca să călătorești ca un prinț dacă ai vrea !

— Ai cea mai respingătoare concepție asupra existenței, Torp ! Dumneata mă vezi pasager de primă clasă, într-un hotel plutitor de șase mii de tone ! Mă vezi întrebînd pe cel de-al treilea inginer ce pune în mișcare mașinile, dacă nu e prea cald în cuptorul unde arde combustibilul ? Ah, Dumnezeule mare, aș călători vagabondînd mai curînd, dacă ar trebui să plec... Ceea ce... Iată, voi face un compromis. Voi încerca o excursie pentru a începe.

— E deja ceva, zise Torpenhow. Unde vei merge ? Asta ți-ar face un bine enorm, dragul meu.

— În primul rînd, voi merge la Rathray, să închiriez un cal, pe care-l voi conduce cu mare prudență pînă la Richmond-Hill. Apoi îl voi întoarce din frîu de teamă să nu-l surmenez și să-l supăr pe Rathray. Voi face aceasta chiar de mîine, ca să mă antrenez, să respir și să mă exercit.

— Ah, cum așa ?

Dick abia avu timp să ridice brațul spre a se feri de pernuța pe care Torpenhow exasperat i-o aruncă în cap.

— Ah ! Îi trebuie aer și exercițiu ? strigă Antilopa la rîndul său. Ei bine, noi îi vom da suflătoarele, Torp.

Atunci conversația degeneră în tumult. Dick fu culcat pe masa de joc, unde Antilopa îl menținea cu toată greutatea

sa. I se introduseră cu forța foalele între dinți și i se umflară obrajii, astupîndu-i nasul, pînă cînd aerul izbucnind cu zgomot prin buzele neînchise, dezarmă pe asaltanți, cuprinși de un ris nebun. Dick profită pentru a-i sufoca la rîndul său cu o perniță moale, a cărei stofă desfăcîndu-se, lăsa din toate părțile să zboare fulgii. Binkie, voind să intervină în ajutorul lui Torpenhow, se vîrî în învelișul încă pe jumătate plin de pene, fiind oprit să mai iasă. El totuși ieși după cîteva minute de călătorie agitată, cu perna verde pe pămînt și cînd reapăru în sfîrșit, hotărît să ceară despăgubiri, zări pe cei trei arbitri ai destinului său, stăpînii lumii sale, ocupați să-și scuture penele din păr.

— E plictisitor la culme ! zise Dick. Puful acesta nu vrea să dispară de pe hainele mele.

— Asta te va învăța minte, tinere ! Nimic nu valorează, spune-ne, ca aerul și exercițiile ? Ei bine, iată !

Apoi Torpenhow se tolăni în pat :

— Adevărat, dragul meu, eu nu spun decît ceea ce gîndesc. De ce glumești mereu ?

— Înaintea lui Dumnezeu, te înșeli, răspunse serios Dick. Mă cunoști atît de rău încît mă judeci astfel ? Cîți oameni ca noi care știu ce înseamnă viața și moartea,ar îndrăzni să-și bată joc de asta ? Cîteodată, noi facem la fel, din spirit de contrazicere.

Și nu văd bine, dragul meu, ce motiv ai să te neliniștești mereu din cauza mea ?... Știu, hai, eu știu că îmi dai toate bunele sfaturi pe care poți, pentru a mă îndemna la lucru. Gîndesc eu mult mai mult, te asigur ! Însă dumneata nu poți face nimic, nu vezi ? Nu, chiar, dumneata nu poți face nimic. Trebuie să merg singur, cu fantezia mea, cu riscurile și pericolele mele numai !

— Are dreptate, întrerupse Antilopa : lasă-l propriilor sale puteri.

— Se poate să n-am dreptate, să n-am deloc dreptate ! Ei bine, o voi descoperi eu însumi, fără să mă iau după vecin. Desigur, mă costă mult mai mult decît ar fi s-o crezi că nu pot să mă duc... dar nu pot... asta e ! Trebuie să-mi îndeplinesc opera și să-mi aranjez viața în felul meu, căci numai eu singur sînt responsabil, o știu destul de bine ! Nu mă acuza cu ușurință, dragul meu Torp, te rog. Am chibriturile

mele și sulful meu : voi aprinde singur, vai, focul infernului meu...

Urmă un lung moment de liniște, pe care Antilopa încercă să-l curme printr-o glumă ; dar Dick îl întrerupse numaidecît :

— M-am ușurat, zise el serios.

Apoi, redevenind dintr-o dată vesel și surizător, înhață fox-terrierul, mereu indignat, și-l mîngîie duios :

— Oh, micuțule Binkie, cu gura plină de pene, te-am băgat într-un sac și te-am făcut să alergi pe bîjbîite, micuțule Binkie, și asta ți-a jignit amorul propriu ! Nu contează, vezi tu ? Hoc volo, sic jubeo, sint proratione voluntas, și nu-ți întoarce fața, ignorantule, pentru că îți vorbesc latinește !... Noapte bună tuturor !

Părăsi camera.

— Ceea ce a spus se adresa numai dumitale, remarcă Antilopa imediat ce Dick ieșise. Vezi ce-ți spuneam ?... Nu te mai amesteca în treburile sale, hai !

— Destul ! Nu mi-a spus prostii ; deci îi pare rău. E împărțit între pofta și teama plecării... Numai să nu fie obligat, într-o zi oarecare, să plece fără voia lui !...

*

Cît despre Dick, odată întors la el, o singură problemă îl preocupa mintea : se întreba dacă lumea întreagă, gloria, onoarea echivalau unei simple monede mici de trei pence, ca aceea care zăcea acum pe fundul Tamisei... Însă, atunci, gîndul său aluneca în altă parte :

„Iată ce înseamnă, își zicea el, să fi mers să văd marea ! Mă simt cu adevărat tulburat !...

Și apoi o grațioasă imagine apărea înaintea ochilor săi, și el adăuga încet :

...La urma urmelor, Maisie și cu mine ne vom reîntoarce acolo, la mare ! Ne vom îmbarca împreună ; ne vom petrece luna de miere pe bord..."

Dar îndoiala năștea :

„Da, asta ar fi delicat !... Însă ce influență stranie a lăsat asupra mea imensitatea Oceanului ! Îmi pare că simțeam mai puțin puterea sa, cînd Maisie era acolo ! Blestematele

acelea de cîntece care m-au enervat!... Haide! iată că reîncep!"

Nu! Nu era decît Nocturna de Julia de Herrich, fredonată de Antilopa, şi înainte de sfîrşitul bucăţii, Dick reapăru pe pragul lui Torpenhow. Era numai sumar îmbrăcat, ca pentru noapte, însă spiritul său era înseninat, dispoziţia sa liniştită.

Şi astfel dorinţele sale aveau fluxul şi refluxul lor, ca însăşi marea, la picioarele povîrnişurilor fortului Keeling.

IX

El nu putu să facă nimic pînă la sfîrşitul săptămînii. Apoi veni o nouă duminică. Îi era, în acelaşi timp, dorinţă şi teamă de reîntoarcerea acestei zile; însă, după ce părul roşu făcuse portretul său, teama îl biruia, hotărît.

Maisie, încă o dată, dispreţuise absolut sfaturile sale. Mai puţin ca niciodată, se constrînse să deseneze. Revenind la nebunia sa, hotărîse să atace un cap de expresie. Dick se stăpîni cu greu:

— Era prea greu să-mi ceri părerea!...

— Oh, de astă dată vei vedea! Va fi un tablou, un adevărat tablou! Sînt sigură că îmi va permite Kami să-l trimit la Salon. Atunci vei fi mulţumit?

— Fără îndoială! Însă nu vei avea timpul să termini pentru Salon.

Maisie avu o clipă de ezitare. Părea rău dispusă.

— Peste o lună vom pleca în Franţa, zise în cele din urmă. Îmi voi începe pînza aici şi voi isprăvi-o la Kami.

Lui Dick i se păru că inima încetă să bată, şi pentru a nu-şi pierde deloc sîngele rece trebui să repete în minte că „regina nu poate să facă rău". Însă iritaţia sa nu ceda: „Tocmai în momentul în care credeam că făcusem oarecare progrese în inima sa, îşi zicea el, iat-o că se întoarce să prindă fluturi! Asta te înnebuneşte!"

Totuși, nu putea să-i vorbească în prezența „părului roșu". Dick se mărgini deocamdată să arunce Maisie-ei o privire de elocvent reproș.

— Cred că n-ai dreptate, zise el cu glas tare. Pot să știu care va fi subiectul dumitale ?

— L-am luat dintr-o carte.

— Iată că deja nu valorează nimic ! Nu în cărți se găsesc aceste lucruri.

— Îți voi spune eu, zise deodată impresionată. Alaltăieri citeam Maisie-ei un pasaj din „Cetatea nopții groaznice". Cunoști acest poem ?

— Da, puțin. Retrag ceea ce am spus. Sînt cîteva tablouri acolo !... Și, ce a sedus fantezia sa ?

— Descrierea melancoliei :

„Aripile strînse ca cele ale unui puternic vultur.

Dar prea slabe ca să ridice greutatea

Orgoliului și forței sale, născute din pămînt..."

— Și puțin mai departe... Maisie, vrei să pregătești ceaiul, draga mea ?

„Cu fruntea grea de vise și de gînduri funeste,

Legătura cheilor pe care o poartă, rochia sa cu pliuri drepte,

Numeroase, presate și care o fac rigidă,

Ca o cuirasă inflexibilă de brocart

Cu picioarele strașnic încălțate, pentru a strivi toate slăbiciunile..."

Tînăra fată, urmărindu-și lectura, nici nu se gîndea să-și ascundă disprețul pe care-l exprima vocea sa tărăgănată pentru îndrăzneala Maisie-ei, care pretindea să traducă în pictură visul poetului... Dick fu frapat. Nu se putu reține să nu întrerupă :

— Însă, dacă nu mă înșel, zise el, a fost făcut de un mare artist... care se numea Albrecht Dürer ! E ca și cum ai vrea să descrii „Hamlet" după Shakespeare ! Îți pierzi timpul.

— Nu, zise Maisie, punînd brusc ceștile pe masă, ca pentru a-și face curaj. Nu ! Vreau să fac acest tablou și-l voi face ! Nu vezi cît e de frumos ?

— Dar, nefericit copil, cum ai putea să faci ceva care să fie bun înainte de a fi observat ceva ? Primul imbecil venit poate să aibă o idee ; însă trebuie meșteșug, pentru a

o pune în execuție... meșteșug și conștiință. Nu-i destul să te aprinzi de un capriciu trecător.

El vorbea printre dinți, cu o iritație de-abia stăpînită.

— Dumneata nu înțelegi nimic, răspunse cu liniște Maisie. Sînt sigură că voi putea să pictez această Melancolie.

Vocea netulburată și batjocoritoare a impresionistei continuă, în urma lui, citirea :

„Amăgită și scîrbită, ea lucrează mereu ;
Zdrobită, cu sufletul bolnav, se îndîrjește încă,
Susținută de o teribilă voință,
Iar mîinile sale vor modela operele pe care creierul său
le va plăsmui,
Și-a sa mîhnire însăși se va numi muncă..."

— ...Gîndesc, conchise Dick, că Maisie are intenția să se reprezinte ea însăși sub acest aspect ?...

— Dumneata mă vezi, fără îndoială, așezată pe o grămadă de tablouri refuzate, răspunse Maisie cu răutate. Ei bine, te înșeli. E subiectul însuși cel ce mă seduce, e ideea. Oh, firește, pe bun motiv : pentru că dumneata n-ai știi să faci. Sînge, carnaj, oseminte zdrobite, iată ce îți trebuie !

— Aha ! Asta e o înfruntare, Maisie ! Ei bine, dacă ești capabilă să faci o Melancolie care să nu fie un cap de femeie răcită, îți declar că pot să fac una mai bună încă, și o voi face ! Mai întîi, te rog, ce știi despre melancolie ?

În timp ce vorbea astfel, cu o liniște desăvîrșită, Dick avea conștiința că el realiza în dinsul trei sferturi din suferința umană.

— Iată cum o concep, răspunse neted tînăra fată : o femeie care a plîns mult. Ea a suportat toate torturile imaginabile... Atunci ea a început să rîdă de toate. Asta pictez și trimit la Salon.

Impresionista se ridică zîmbind, cu un rîs silit, și trecu în odaia alăturată.

Dick, abătut, disperat, privea acum pe Maisie cu o veritabilă umilință.

— Puțin îmi pasă de acest tablou, la urma urmelor, zise el. Însă pleci, într-adevăr, cu o lună mai curînd ?

— Trebuie neapărat, dacă vreau să am timp să isprăvesc...

— Oare nu te interesează nimic pe lume decît asta ?

— Fără îndoială !... Asta-i problema !

— Însă niciodată nu vei putea să execuți o asemenea operă !... N-ai decît idei, veleități, mici inspirații de scurtă durată... Mă întreb chiar cum ai putut, timp de zece ani, să perseverezi pe această cale ! Atunci, e adevărat, spune !... Vei pleca, pleca... mai înainte de o lună ?

— Vezi bine ! Trebuie să mă gîndesc bine la lucrul meu.

— Aș ! Lucrul dumitale !... Nu, iartă-mă, draga mea ! Adevărat, trebuie să gîndești. Haide !... Cred că-ți voi spune la revedere pentru astăzi.

— Deja ? Nu rămîi să iei ceaiul ?...

— Nu, mulțumesc... Permite-mi să mă retrag, Maisie... N-ai nevoie de mine, nu-i așa ? N-ai avea decît pentru desen ; însă desenul, acesta are importanță...

— Aș vrea să rămîi să-mi vorbești despre tabloul meu. Gîndește-te : cînd atingi o dată un succes, acesta izbucnește asupra a tot ceea ce ai făcut înainte. Știi bine că am pictat deja lucruri bune ; însă ar trebui să fie cunoscute !... Te asigur că dumneata ai fost acum de o impertinență prea nefolositoare și prea nedreaptă !...

— Îmi pare rău, Maisie, ți-o mărturisesc. Însă trebuie să plec. Vom mai vorbi despre „Melancolie" într-o altă duminică, dacă ai vrea... Mai sînt, cred, încă patru înainte de plecare ?... Da, una, două, trei, patru... Gata... Adio, Maisie!

Tînăra fată rămase adînc gînditoare înaintea ferestrei atelierului, pînă la reîntoarcerea „părului roșu".

Cînd intră, impresionista avea buzele puțin pale.

— Dick a plecat, îi spuse Maisie. Tocmai cînd voiam să-i expun ideea mea. În fond e foarte egoist.

Tovarășa sa deschise gura ca pentru a răspunde și începu să citească liniștit „Cetatea groaznicei nopți".

În acest timp, Dick făcea sute de pași în jurul unui arbore, confidentul pe care-l alesese după mai multe duminici. Începu să rostească toate înjurăturile pe care le cunoștea ; apoi, cînd sărăcia limbii engleze în acest gen pusese margini elocvenței sale, el se adresă arabei, care furniza prețioase resurse oamenilor în mîinile. Iată deci care era recompensa zelului său, a atenției sale și a răbdării sale ! Însă și el fusese atît de prost !... Ah, de astă dată îi trebui oarecare

timp să regăsească senina sa încredere și infailibilitatea reginei!

„Rizînd, cel care pierde, cîștigă, își zicea el. Cum o îmboldește un capriciu oarecare, eu nu mai exist. Hotărît, e seria neagră. Cel puțin, într-un caz asemănător la Port-Said, se îndola, obiectul acțiunii și se continua! Ea! Să facă o Melancolie! Ea n-ar ști nici s-o compună, nici s-o deseneze, nici s-o picteze!... Și ea este convinsă, în fond, că știe mai multe decît mine... Ei bine, eu îi voi dovedi că și pe acest teren, eu pot s-o bat. Însă la ce bun? E hotărîtă că eu nu știu să fac decît scene sîngeroase și macabre... N-are sînge în vine! Și totuși, eu o iubesc, și nu mă voi putea opri niciodată s-o iubesc... Bine, voi face și eu o „Melancolie", însă cea adevărată, aceea care ar înfrunta pe toate celelalte, și pe care numai eu pot s-o concep... Hotărît, să încep fără întîrziere... Vai! Doamne, asta îmi face rău!..."

El observă repede că ideea sa primă nu se desfășura. Nu putea să ajungă să-și elibereze spiritul de continua preocupare a plecării Maisie-ei. El dădu foarte puțin interes schițelor tabloului, pe care ea i le arătă săptămîna următoare. Duminicile treceau una după alta și se apropia ziua în care toate clopotele Londrei ar suna în zadar pentru a chema absența. O dată sau de două ori, el mormăi o oarecare plîngere, înaintea lui Binkie, pe motivul indiferenței unor tinere femei; însă micuțul cîine primea atîtea confidențe de la el și Torpenhow, încît urechile sale, ca o lalea, nu-și mai dădeau osteneala să asculte.

Dick avu permisiunea să asiste la plecarea celor două tinere fete. Luau la Dover corabia de noapte... Era în februarie și ele socoteau să nu se întoarcă decît în august. Toate acestea se explicau înaintea lui cu o inconștientă cruzime. Maisie era atît de ocupată să despuieze căsuța de dincolo de parc și să-și împacheteze pînzele, că nu mai avea timp să gîndească.

Dick se duse la Dover unde petrecu o zi întreagă de groază, țesînd visuri nebune și agitînd la sfîrșitul socotelii o supremă chestiune: Maisie îi va permite s-o sărute în ultimul moment,... numai puțin, cu vîrful buzelor...?

Desigur, ar putea foarte bine să-i răpească acest sărut! Ar putea s-o cuprindă și s-o ducă, cu brațul său puternic,

cum văzuse odinioară că fac oamenii din Sudanul de Jos... Însă ea s-ar opune ; iar rezista ; ar întoarce către el ochii săi cenușii, spunînd : „Oh, Dick, ce egoist ești !"... și atunci curajul i-ar lipsi... Nu, hotărît, mai bine să cerșească acest sărut.

Cînd apăru, Maisie părea mai dispusă pentru îmbrățișare ca de obicei. O văzu coborînd din trenul de noapte, pe debarcaderul măturat de vînt. Avea o pelerină de stofă gri și o mică caschetă pentru călătorie, de aceeași culoare. Impresionista avea mai puțin farmec. Ochii săi verzi erau adînciți și buzele sale uscate.

Dick, după ce le ridicase cuferele pe bord, se așeză lîngă Maisie, în obscuritate, sub puntea comandantului. Coletele poștale se aruncau în cală, cu vuiete groaznice.

„Părul roșu" privea.

— Veți avea o traversare grea, zise tînărul. Se întețește vîntul... Dacă sînt cuminte, îmi va fi permis să vin să te văd în Franța ?

— Oh, nu, voi avea mult de lucru. De altfel, dacă aș avea nevoie de dumneata, te-aș anunța. Îți voi scrie îndată ce voi fi instalată la Vitry-sur-Marne. Îți voi cere o mulțime de lucruri... Ai fost atît de bun cu mine, Dick ! Atît de bun !

— Mulțumesc că-mi vorbești astfel, dragă Maisie !.. Însă, spune-mi, nu s-a schimbat nimic încă în inima dumitale ?

— Nu vreau să te mint... nu !... Nimic, cel puțin cum o înțelegi. Nu mă crede ingrată !...

— La dracu' cu recunoștința ! zise Dick cu o voce aspră, întorcînd capul, ca și cum ar fi vrut să se adreseze elicei vaporului.

— La ce bun să-ți creezi himere ? urmă Maisie. În punctul în care ne găsim, știi bine că ți-aș ruina viața, cum mi-ai ruina-o și dumneata pe a mea. Îți amintești ceea ce îmi spuneai, în parc, în ziua în care erai atît de miniat ! „Va trebui ca unul din noi să fie zdrobit". Ei bine, așteaptă pînă atunci !...

— Nu, dragostea mea !... Te vreau întreagă, fericită, toată a mea.

Maisie lăsă capul în jos :

— Sărmanul meu Dick ! Ce-aș putea să-ți spun ?

— Nu-mi mai spune nimic. Dă-mi numai un sărut. Maisie unul singur ! Îți jur că nu voi lua mai mult. Poți să faci aceasta, cred . cînd acesta nu ar fi decît să mă asigure de recunoștința de care îmi vorbeai !

Maisie întinse capul și Dick își luă recompensa, în întuneric. Într-adevăr, nu fu decît un singur sărut, însă nici unul dintre ei nu prevăzuse durata ; așa că fu puțin cam lung... Maisie se degajă tulburată, nemulțumită, și Dick rămase rușinat lîngă ea, arzînd din cap pînă în picioare.

— Adio ! scumpo ! zise el. Regret că n-am fost stăpîn pe mine : poate te-am supărat ! Adio, mergi cu bine și lucrează cu talent, mai ales la „Melancolia" !... Și eu voi face una. Să-mi povestești frumoasele amintiri despre Kami și mai ales fii foarte atentă la ceea ce vei bea acolo ; la țară apa este întotdeauna rea însă în Franța este mizerabilă. Scrie-mi dacă ai nevoie de ceva... Adio !... Salută și din partea mea pe doamna... nu-mi amintesc numele său... Nu vrei să-mi permiți, spune, să te sărut încă o dată ? Nu, nu vrei? Bine, poate ai dreptate ! Adio, Maisie...

O lovitură de gong îl avertiză că se ridică pasarelele. Ajunse la debarcader tocmai cînd corabia pornea și el o însoți cu inima.

„Spun că nimic pe lume nu ne desparte !... gîndea el, de îndată ce fu pe chei. Nimic decît încăpățînarea sa !... Aceste corăbii pentru Calais sînt prea mici, va trebui să spun lui Torp să facă un articol în privința asta. Iată că deja începe să danseze !..."

Maisie rămăsese în locul unde Dick o părăsise ; după un minut auzi o mică tuse nervoasă lîngă ea. Ochii tinerei fete cu părul roșu străluceau de o flacără răutăcioasă.

— Te-a îmbrățișat, zise ea. Cum ai putut să-i permiți? Nu este nici părintele, nici logodnicul dumitale ; n-ai avut dreptul să-i dai acest sărut ! Oh, Maisie, să coborîm în cabină, mă simt rău, leșin !

— N-am trecut încă digurile... Coboară dacă vrei, dragă; eu rămîn aici. Nu-mi place mirosul mașinilor... Sărmanul Dick ! Merita mult acest mic sărut... Nu mă așteptam să-mi producă atîta teamă !

Dick se întoarse la Londra a doua zi de dimineață, tocmai în timpul dejunului. Anunțase telegrafic întoarcerea sa și dăduse dispoziții... Și care nu-i fu surpriza, cînd, intrînd în atelierul său, găsi masa pusă, însă farfuriile goale... Ridică vocea pentru a se plînge, cu ursul din fabulă, și văzu intrînd pe Torpenhow, foarte rușinat, care-i zise :

— Sst ! nu face zgomot, eu sînt cel care am luat dejunul dumitale. Dacă vrei să știi de ce, urmează-mă.

Dick îl urmă, foarte surprins, și se opri pe pragul celeilalte camere : pe sofaua lui Torpenhow, o fată tînără dormea un somn adînc. Micuța sa beretă marinărească ieftină, rochia albastră și albă, prea subțire pentru anotimp, a cărei margine se pătase cu noroi, jacheta căptușită cu o imitație de astrahan și descusută la subțiori, umbrela sa de un șiling și unsprezece pence și uzura lamentabilă a pantofilor săi de chevreau trădau cu desăvîrșire condiția sa socială.

— Ei, spune-mi oare, drugul meu Torp, zise Dick, la ce gîndești ? Nu trebuie să aduci aici astfel de fete ! Îți umblă prin camere.

— Cum vrei răspunse Torp ; admit că nu impune prin exterior, însă, cînd am intrat, după dejun, ea m-a urmărit în casă, tremurînd pe picioare. Mai întîi, am crezut că era beată ; însă cădea din picioare de foame, foarte simplu... Nu puteam s-o părăsesc în starea aceasta ; am adus-o aici și i-am dat dejunul dumitale. A adormit numaidecît după ce mîncase.

— Cunosc ! Și ea trăise, fără îndoială, cu cîrnați. Indiferent, Torp, ar fi trebuit s-o dai în mîinile unui polițist pentru a-i interzice să se năpustească în casele respectabile. Sărmană ființă ! privește-o în timp ce doarme ; și nu-i cu toate astea un atom de viciu această față ! Inconștiența, numai. Uite : slăbiciune, ușurință, docilitate, moliciune ! Un adevărat tip, acest cap ! Observi că osatura feței începe să se desemneze, de-a lungul învelișului de carne ?

— Ce sînge rece, crud, Dick ! „Nu lovi o femeie căzută" !... Nu putem face nimic pentru ea ? Te asigur că moare cu siguranță de foame. Aproape că a căzut în brațele mele și cînd am pus-o în fața mîncării s-a aruncat asupra ei ca un animal sălbatic. Adevărat, era dureros !

— Pot să-i dau bani dacă vrei ; însă îi va cheltui, probabil, bînd !... Ah, va mai dormi mult timp ?

Tînăra fată deschise ochii și privi în față pe cei doi oameni, cu un amestec de teamă și neruşinare.

— Te simți mai bine ? întrebă Torpenhow.

— Da, mulțumesc ! Nu sînt atît de mulți domni buni ca dumneavoastră, zău ! Mulțumesc.

— De mult timp ți-ai părăsit serviciul ? întrebă Dick care observase mîinile ei roșii și crăpate.

— De unde știți că am fost în serviciu ? Adevărat, eram fată în casă. Dar n-am fost mulțumită.

— Și cum îți merge de cînd îți ești propria stăpînă ?

— Par a fi fericită ?

— Deloc ! Așteaptă un moment ; vrei să binevoiești să întorci capul spre fereastră ?

Tînăra fată ascultă. Dick studie figura sa cu o atenție așa de ascuțită, că ea făcu o mișcare ca și cînd voia să se pună sub protecția lui Torpenhow.

— Ochii sînt bine, zicea pictorul măsurînd odaia, sînt chiar superbi, și sînt minunați pentru ceea ce îmi trebuie mie. La urma urmelor, un cap se rezumă în întregime în ochi. Această fată îmi cade din cer pentru a înlocui... pe cea care mi-a fost luată. Acum, că săptămînile mele vor scăpa de acest chin al așteptării, voi putea poate să lucrez serios. Evident, modelul pe care-l vezi mi-a fost trimis de Providență ! Vrei să ridici puțin bărbia, te rog ?

— Ei, mai încet, dragul meu ! zise Torpenhow, care vedea pe nenorocită tremurînd ; mai încet, înspăimînți pe tînăra fată !

— Nu-l lăsați să mă bată ! zicea ea... Oh, cît de rău trebuie să fie omul ăsta ! Nu-l lăsați să mă bată ! Am mai fost bătută rău de tot, astăzi, pentru că vorbeam unui bărbat... Nu-l lăsați să mă privească așa ; îmi pare că n-am nimic pe mine și ochii săi mă dezbracă.

Nervii prea întinși ai acestui corp slab cedară pînă la urmă ; ea începu să plîngă ca un copilaș, apoi să strige... Dick se aruncă repede către fereastră și o deschise. Torpenhow făcu la fel cu ușa.

— Lasă, lasă, zise bînd Dick ; iată, prietenul meu poate să cheme un agent de poliție și dumneata poți să te

salvezi pe această ușă, dacă vrei. Nu e nici un pericol, nimic care să-ți facă rău.

Tînăra fată suspină convulsiv cîteva clipe ; apoi încercă să zîmbească.

— Nimeni, îți promit, nu te va chinui, continuă Dick. Acum ascultă-mă puțin, eu sînt de profesiune ceea ce se cheamă un artist. Știi ce fac artiștii ?

— Da. Fac desene cu cerneală neagră și roșie pe etichetele Muntelui de Pietate.

— Vreau să te cred, deși personal nu am ajuns așa de departe !... Ei bine, dacă aceia care sînt la Academie lucrează pentru Muntele de Pietate, eu aș vrea să desenez capul dumitale.

— De ce ?

— Pentru că e drăguț. Deci, e hotărît, vei veni din două în două zile, la orele unsprezece dimineață, la mine, în camera care este de cealaltă parte a culoarului și-ți voi da trei guinee pe săptămînă. Iată o guinee acont.

— O guinee pentru nimic, vai, se poate ?!

Tînăra fată învîrtea moneda între degete cu lacrimi de bucurie.

— Și nu vă e frică nici unuia, nici altuia, că vă trag pe sfoară !?

— Nu ! Numai fetele răutăcioase pot să lucreze astfel. Nu uita adresa !... Și, ascultă, cum te cheamă ?

— Bessie... Nu aveți nevoie de restul numelui meu, nu-i așa ? Bessie Broke, dacă țineți... Și dumneavoastră... care vă sînt numele ? Dar, nu, degeaba mi le spuneți ; nu se dă niciodată adevăratul nume.

Dick consultă pe Torpenhow cu privirea :

— Eu mă numesc Heidar ; numele prietenului meu este Torpenhow. Trebuie să-mi promiți că revii. Unde locuiești ?

— La South the Water ; o cameră, cinci șilingi și șase pence pe săptămînă. Nu-ți bați joc de mine, cu cele trei guinee ?

— Vei vedea că nu. Și, te rog, Bessie, cînd vei reveni aici, să nu te fardezi ; asta nu înfrumusețează pielea. Și apoi, dacă ții neapărat, am aici toate culorile de care vei putea să ai nevoie.

Bessie se retrase frecîndu-şi obrajii cu batista ei zdrenţuită.

Cei doi oameni se priviră.

— Eşti un băiat curajos, zise Torpenhow.

— Mă tem, dimpotrivă, că n-am fost decît un nătărău. Nu e deloc treaba noastră de a încerca să transformăm pe Bessie Broke; şi o femeie de această specie n-ar trebui niciodată să intre aici.

— Destul! Poate că nu va reveni.

— Vei vedea! O să vină, fie şi numai pentru ca să mănînce şi să se încălzească după plac. Însă dumneata, dragul meu, aminteşte-ţi că nu e decît o femeie; e modelul meu. Să fii prudent.

— Ce idee! E un micuţ animal vicios, o fiică a mocirlei, nimic mai mult.

— Aşa crezi acum! Aşteaptă puţin, să fie sătulă, să nu mai albă spaima îngrozitoare a mizeriei, şi vei vedea. E un fel de femeie care se reface foarte repede, nu o vei mai recunoaşte după zece sau cincisprezece zile, cînd această teroare abjectă va fi dispărut din ochii săi. Şi atunci va fi prea fericită şi prea surîzătoare pentru ceea ce vreau să fac.

— Oare numai pentru bunătatea sufletului şi pentru a mă obliga s-o iau?

— N-am obiceiul să mă joc cu focul ca să oblig pe oricine ar fi. Această fată, ţi-am spus, mi-a fost trimisă pentru a mă ajuta să fac „Melancolia" mea.

— E pentru prima dată cînd aud despre această doamnă.

— La ce bun să ai un prieten, dacă trebuie să-i faci semn ca să privească şi să-i spui tot ca să înţeleagă?

Dick făcu pe Torpenhow să colinde de la un capăt la altul atelierul, fără să spună un cuvînt; apoi, dîndu-i o lovitură de cot în coastă:

— Oare nu vezi abjecta nepăsare a Bessie-ei; teroarea ochilor săi; apoi unul sau două detalii ale fizionomiei, pe care am avut recent ocazia să le notez studiind expresia durerii... Din toate astea voi face un studiu, în portocaliu şi negru, cu două tonuri pentru fiecare culoare... Dar nu pot să mă exprim limpede pe stomacul gol... Vei vedea, vei vedea!

— N-ai simțul comun ! Stai cu soldații dumitale, Dick, în loc să te lansezi în studii de capete dureroase și cu ochi îngroziți.

— Crezi ?

Dick se învîrti pe călcîie cîntînd încet, apoi se așeză și începu să spună ce are pe inimă, într-o scrisoare de patru pagini, adresată Maisie-ei și plină de sfaturi și de încurajări.

În sfîrșit, își făcu lui însuși jurămîntul de a consacra tot timpul său muncii, chiar de la întoarcerea Bessie-ei.

Tînăra fată fu punctuală la întîlnire. Ea sosi fără nici o podoabă strălucitoare și se arăta rînd pe rînd, timidă, și nerușinată. Cînd înțelese că nu i se cere decît să rămînă liniștită, așezată, se domestici și începu să critice instalația atelierului, cu o mare libertate de expresii și nu fără aproșuri. Se bucura de căldură, de confort și își spunea bucuria de a fi la adăpostul suferinței fizice. Dick făcu după capul ei două sau trei studii monocrome, însă veritabila inspirație a melancoliei nu venea.

— În ce cocioabă trăiești ? zise Bessie cîteva zile mai tîrziu, cînd se familiarizase puțin. Presupun că hainele și lenjeria nu sînt mai bune decît mobilele dumitale. Bărbații nu știu la ce folosesc butoanele și cordoanele.

— Îmi cumpăr haine pentru a le purta, și le port pînă ce mă lasă. Nu știu ce face Torpenhow.

Bessie se grăbi să facă o incursiune în camera acestuia din urmă și aduse un pachet de ciorapi găuriți.

— Vreau să cos cîțiva aici, zise ea, și voi aduce alții. Știi la mine stau toată ziua ca o cucoană, fără să fac ceva, și n-aș vrea să vorbesc cu fetele din casă, fiindcă sînt iscoditoare și dușmane. Eu nu le caut ceartă ; însă le pun la locul lor, îți spun, cînd ele intră în vorbă. Îmi zăvorăsc ușa; atunci ele nu pot să mă ocărască decît pe gaura cheii, și eu mă pot ocupa în liniște de cusut. Voi repara în liniște ciorapii domnului Torpenhow. E ciudat : îi rupe la amîndouă vîrfurile.

Dick asculta flecăreala ei, privind-o cu luare-aminte printre pleoapele sale pe jumătate închise. Așa cum prezisese, hrana bună și repaosul transformaseră deja pe tînăra fată. Își zicea :

„Cît e de femeie ! Are de la mine trei livre pe săptămînă, atîtea priviri pe care pot să i le acord, și, în afară de asta, avantajul companiei mele : și totuși, nu-mi cîrpește lenjeria ! De la Torpenhow n-are nimic, decît un semn din cap, din cînd în cînd, cînd el o întîlnește pe coridor ; pentru care ea își petrece ziua cusînd pentru el !...“

— De ce mă privești așa ? zise ea cu tărie. Nu-mi place. Cînd faci ochii ăștia pari așa de rău... Îți produc impresia unui mare moft, hai ?

— Asta va depinde de conduita dumitale.

Bessie nu se purta rău. Numai că era greu, după ședințele de poză, să o trimiți imediat în mijlocul ceților înghețate ale străzii... Prefera să întîrzie la atelier, așezată pe un scaun, lîngă sobă, cu ciorapii pe genunchi, spre a motiva prezența ei. Torpenhow nu întîrzia să vină și ea începea atunci să istorisească stranii povestiri din viața sa trecută, dînd oarecare detalii mult mai stranii asupra noii și îmbunătățitei ei condițiuni. Se scula apoi și făcea ceaiul, ca și cum ar fi fost îndatorirea ei naturală și dreptul său. O dată sau de două ori, în astfel de împrejurări, Dick surprinse privirea lui Torpenhow fixată asupra sprintenei și micuței fete și prezența Bessie-ei îl ducea inevitabil să dorească pe aceea a Maisie-ei. Citea ca într-o carte deschisă în gîndurile prietenului său. Nu remarcase deja că tînăra fată lua lenjeria primului ei protector ? Nu știa el bine, că dacă ei își vorbeau rar în atelier, li se întîmpla adesea să flecărească împreună pe culoare ?

„Am fost un imbecil și un imprudent“ își zicea el. „Ar fi trebuit să-mi amintesc ce reprezintă lumina și căldura unui cămin pentru călătorul rătăcit într-un oraș străin. Viața noastră, aici, chiar în cele mai bune momente, e solitară, egoistă, aproape monahală... cum să nu cedezi la tentația de a o anima cu un suris ?... Vai ! Maisie nu s-a gîndit niciodată la asta !“

„Totuși, conchise el, imposibil, acum, să o concediez pe Bessie. Iată pericolul de a întreprinde : nu mai știi unde să te oprești !“

Într-o seară, după o ședință prelungită pînă la ultimele limite ale înnoptării, Dick fu deranjat din atipeala în care căzuse de sunetul unei voci rugătoare, ridicîndu-se în

camera lui Torpenhow. Sări în sus din somn. Recunoscuse vocea și înțelesese ce spunea ea.

„Ce să fac?" se întrebă el. „Totuși nu pot să intervin, să mă arăt !... Ar fi ridicol... Ah ! Binkie, fii binecuvîntat !"

Micul terrier deschidea ușa lui Torpenhow cu nasul și alerga să ia în stăpînire scaunul lui Dick. Crăpătura de la ușă, întredeschisă de el, se lărgi pe nesimțite, și, traversînd coridorul, Dick putu să distingă arzătoarea ei rugă. Ea era la picioarele lui, îmbrățișîndu-i genunchii și îi zicea cu o voce răgușită, cu totul schimbată :

— Știu, știu că e rău ceea ce fac ; însă dumneata ai fost atît de bun, atît de bun ! De ce nu mă privești niciodată ? Am avut atîta bucurie să repar, cusînd, lucrurile dumitale. Și nu gîndesc să te iau de soț !... Dumneata știi bine că nu. Spune-mi, vrei ? Eu voi fi domnișoara de mîna stîngă, așteptînd domnișoara de mîna dreaptă, asta-i tot... Aș vrea să-mi macin carnea pînă la oase pentru dumneata! Și, la urma urmei, nu sînt prea urîtă, nu-i așa ?... Spune-mi ce vrei, te rog ?...

Dick recunoscu cu greutate vocea lui Torpenhow, răspunzînd :

— Haide, fii înțelegătoare, scumpa mea micuță. E în zadar. Eu pot să fiu chemat dintr-un moment în altul, dacă izbucnește un război și aș fi forțat să plec...

— Ei bine, pînă la plecarea dumitale, atunci !... Ah !... sper să fii înțelegător ! pînă ce pleci ! Și vei vedea ce bine știu să fac bucătăria !

Îi trecuse un braț în jurul gîtului și-i atrăgea capul înspre ea. El murmură :

— Pînă la... pînă la plecarea mea.

— Torp ! strigă Dick din coridor, întărînd cu greu vocea sa. Torp ! Vino o clipă, dragul meu, mă plictisesc...

„Numai să mă audă !" își zicea el încet. „Numai să mă asculte !"

Un strigăt care păru tare ca o injurătură ieși de pe buzele Bessie-ei. Dick îi făcu atîta frică, că ea se rostogoli pe scară, ca dusă de panică. Trecură cîteva clipe pînă cînd Torpenhow să fi intrat în atelier. Cînd apăru în sfîrșit, se

apropie de sobă, își ascunse capul între brațe și mugi ca un taur rănit.

— De ce te amesteci ? zise el în cele din urmă.

— Mă amestec eu în ceva ?... Bunul dumitale simț nu-i de ajuns oare pentru a-ți spune că sînt nebunii care nu se fac ? Ah ! Tentația a fost grea, nu-i așa, sărmanul meu Antoniu ! Însă iată-te scăpat acum...

Bunul Torpenhow, foarte jalnic, răspunse cu un fel de căință ;

— N-ar fi trebuit s-o privesc mergînd și venind în aceste camere ca și cînd ar fi fost la ea. Asta m-a doborît. Cînd trăiești, singur, ca noi, ai cîteodată nostalgia acestor bucurii, nu-i adevărat ?

— Foarte bine ! Iată că vorbești cum trebuie ! Însă, indiferent, nu cred să fii în stare să discuți cu răceală avantajele și dezavantajele unor astfel de legături. Știi ce ai să faci ?

— Sigur că da.

— Vei pleca să te distrezi într-o lungă călătorie de plăcere, care-ți va reda calmul și forța. Du-te la Brighton, la Scarborough, la Franle-Point, să vezi cum trec corăbiile... Du-te unde vrei, însă pleacă numaidecît. Acest program nu te ispitește ? Fă-ți valiza, îți spun ! Îngrijesc eu de Binkie. Te asigur că e mai bine să nu joci împotriva diavolului, cînd el ține casa de joc. Nu e decît un singur lucru de făcut : să te salvezi.

— Poate ai dreptate ; însă unde să merg ?

— Ești corespondent special și ești nedumerit ?... Umflă-ți sacul și vei vedea după aceea !...

O oră mai tîrziu, Torpenhow era dus într-o trăsură, în noapte.

— Poate vei descoperi în drum vreo localitate plăcută de vilegiatură, îi spuse pictorul în timpul drumului. Iată, hai mai întîi la gară Eustin. Caută acolo. Încă un sfat ! Îmbată-te puțin, în această seară !

Întors acasă, Dick aprinse mai multe lumînări, căci găsea că atelierul său era și mai întunecat ca de obicei.

„Oh, Jezabel, frivolă, micuță, Jezabel", își zicea gîndindu-se la Bessie, „cum mă vei uri mîine !"

— Binkie, vino, aici !

Binkie se întinse în curînd înaintea lui, pe preşul căminului, şi arătă pieptul său roşu şi labele strînse, încît Dick începu să-l fluiere, dus pe gînduri.

— ... Am spus că ea nu era imorală, ci numai nestatornică şi nebună ? N-am avut dreptate. Ea îl asigura că ştie să facă bucătărie. E prin urmare o premeditare... Înţelegi, tu, Binkie ? Dacă ai fi o femeie şi te-ai lăuda, pentru a seduce pe aproapele tău, că ştii să faci mîncare, te vei duce în iad !...

X

„Hotărît viaţa nu-i prea nostimă" îşi zicea Dick, cîteva zile mai tîrziu. „Torp. a plecat, Bessie mă detestă ; „Melancolia" mea nu înaintează, scrisorile Maisie-ei sînt prea scurte... şi cred că am o indigestie !... Binkie, ştii tu de ce avem dureri de cap şi cearcăne la ochi ? Ne recomanzi pilule, căţeluşule ?

Dick suportase o scenă violentă a Bessie-ei. Ea îi reproşa, pentru a cincizecea oară, că îndepărtase pe Torpenhow. Îi declara o ură eternă şi nu ascundea că, dacă ea consimţea încă să pozeze pentru el, era numai de dragul banilor.

— Ah ! Torpenhow face de o sută de ori mai mult decît dumneata, concluzionase ea.

— Nu mă îndoiesc ! Asta pentru că a plecat : am rămas eu să-ţi fac curte.

— Mie ! Să-mi faci mie curte !... Aş vrea s-o văd şi pe-asta ! Dacă nu m-aş teme de spînzurătoare, te-aş omorî !... Nu mă crezi ?

Dick surise cu plictiseală. Adevărat, e puţin agreabil să trăieşti în tovărăşia ideii unui tablou care nu se realizează, a unui fox-terrier care nu poate să vorbească şi a unei femei care vorbeşte mult... Vroia să răspundă ; însă, în acelaşi timp, dintr-un unghi al atelierului se desfăşură

un fel de voal de pînză întunecată... El își frecă ochii ; însă ceața cenușie persista :

„Hotărît, e o groaznică indigestie", își zise el. „Binkie, vom merge la doctor. Nu avem dreptul se ne neglijăm ochii ; ei ne permit să cumpărăm oasele favorite ale cățelușilor".

Doctorul, un binevoitor medic de cartier, cu părul alb, nu se pronunță pînă ce Dick nu descrise ceața cenușie din atelierul său.

— Cu toții avem nevoie din cînd în cînd, de o mică inspecție și oarecare îndreptare, spuse atunci el. Ca și o corabie, dragă domnule, ca și o corabie. Citeodată, trebuie să repari un bord : noi consultăm chirurgul. Altă dată echipajul corăbiei : atunci, îmi dau eu părerea. Cînd e mecanismul, trebuie să mergem la un specialist pentru afecțiunile creierului... Însă, dacă lipsește veghea de pe punte, cel mai simplu e să vezi un oculist... Te-aș sfătui să vezi un oculist... O mică reparație din cînd în cînd, domnule, iată ceea ce e necesar, indispensabil. Vezi un oculist !...

Dick se duse la un oculist, la cel mai bun din Londra. El riscă, convins că acest medic de mahala flecărea și preocupat mai ales de ceea ce ar gîndi Maisie despre el, dacă din întîmplare l-ar obliga să poarte ochelari.

— Vezi tu ? Binkie, zicea el pe drum, am neglijat prea mult timp avertismentele monseniorului Stomac : de acolo aceste pete înaintea ochilor mei.

În momentul în care traversa vestibulul întunecat, care conducea în salonul de așteptare, un om îl izbi. Dick văzu fața acestui om cînd lumina străzii îl lumină.

„Iată tipul scriitorului", gîndi el. „E aceeași frunte ca a lui Torpenhow. Ce desfigurat pare ! Negreșit, a făcut cunoștință cu o supărătoare noutate !".

La această idee, îl cuprinse o teamă veritabilă, o teamă care-i întrerupse respirația în momentul în care intră în salon. Era o încăpere largă, împodobită cu mobile sculptate și masive, cu zidurile zugrăvite în verde și decorate cu gravuri, citeodată însuflețite de culori. Recunoscu reproducerea unuia dintre tablourile sale.

Mulți oameni își așteptau rîndul și trebuiau să treacă înaintea lui. Privirea sa fu atrasă de o culegere de cîntece

de Crăciun, de un roșu strălucitor, bătută în aur. Trebuia să vină copilașii la acest oculist, și, desigur, pentru ei era această carte naivă, imprimată cu caractere groase.

„E de o inferioară artă păginâ", își zise el, luînd acest volum. „Judecînd după anatomia îngerilor, trebuie să fi fost făcută în Germania".

Întoarse paginile : o strofă tipărită în cerneală roșie îl izbi :

„Bucuria sa fără asemănare,
Cealaltă bucurie divină a Mariei
Fusese de a vedea pe iubitul său fiu Iisus
Christos
Redînd vederea orbilor..."

Dick citi și reciti aceste versuri și următoarele, pînă în momentul în care fu chemat la rîndul său.

Doctorul se aplecă asupra lui, după ce-l făcuse să se așeze într-un fotoliu. Lumina unui microscop, proiectată prin reflex pînă în fundul ochilor săi, îl făcu să tresară. Mîna omului de știință atinse pe craniul său cicatricea loviturii de sabie primită în Sudan, și Dick îi explică pe scurt în ce condiții fusese rănit. Cînd fu eliberat de lumina orbitoare a instrumentului, el revăzu fața doctorului, și groaza îl apucă iar. Precizarea pe care o aștepta fu mai întîi învăluită într-o nebuloasă de precauțiuni oratorice. Dick auzi cuvintele : „cicatrice", „os frontal", „nerv optic", „precauțiuni extreme", „înlăturarea oricărei îngrijorări mintale"...

— Verdictul ?... întrebă el cu o voce sufocată. Sînt pictor și am nevoie să lucrez. Ce-mi prevestiți ?

Răspunsul fu iară înecat într-un acces de vorbe ; însă de astă dată avea un sens precis.

— Puteți să-mi dați ceva să beau ? întrebă pacientul. Multe sentințe fuseseră pronunțate în această tristă cameră, și unul dintre cei mai nenorociți, care se așezase aici, probase fără îndoială nevoia unui leac întăritor, căci Dick se trezi cu un pahar de brandy în mînă.

— Dacă am înțeles bine, zise el, tușind după ce băuse, sînt amenințat de o paralizie a nervului optic, sau de ceva asemănător ? Adică sînt lovit, fără speranță de vindecare !...

Care este limita timpului de care dispun... de care pot să dispun, evitînd orice exces de oboseală, orice neplăcere?

— Poate un an.

— Doamne !... şi dacă nu m-aş păzi ?

— Nu pot să-ţi spun sigur... E greu să măsori exact gravitatea acestei lovituri de sabie. Cicatricea dumitale e deja veche şi a rămas mult timp expusă la puternica lumină a pustiului... În afară de aceasta, aplecarea dumitale excesivă asupra unei munci minuţioase. Toate acestea fac să fie greu să precizez sorocul...

— Vă mulţumesc, domnule !... Îmi permiteţi să rămîn o clipă aşezat, înainte de a pleca ?... Vă cer iertare, însă nu mă aşteptam. Aţi fost aşa de bun că mi-aţi spus adevărul... Mulţumesc !

Dick coborî în stradă, unde Binkie îl primi cu demonstraţii de bucurie.

„Am aflat noutăţi supărătoare, căţeluşule, îi zise el, cît se poate de rele. Haide în parc, să reflectăm".

Se îndreptară către un oarecare arbore bine cunoscut tînărului, şi alături de care se aşeză, căci picioarele-i tremurau şi avea o senzaţie de frig în adîncitura pieptului.

— Cum poate să vină astfel, fără avertisment ?... E tot aşa de brutal ca o împuşcătură !... Moartea fără fraze, Binkie, moartea vie !... Într-un an, cu condiţia încă de a fi foarte prudent în timpul acestui an, noi vom fi cufundaţi în întunecime, nu vom mai vedea pe nimeni şi nu vom mai avea nimic din ceea ce am dori... de-ar fi să trăim o sută de ani !...

Binkie dădu bucuros din coadă.

— Trebuie să mă gîndesc la asta, Binkie ! Haide puţin să probăm cum este atunci cînd eşti orb.

El închise ochii : virgule de flăcări, pete luminoase plutiră numaidecît sub pleoapele sale ! Totuşi, cînd el se ridică pentru a privi de-a lungul parcului, cîmpul din apropiere nu-i păru micşorat. Vedea perfect... Apoi avu, groaznic, pe neaşteptate, înaintea ochilor săi, ca snopuri ţîşnitoare de focuri de artificii.

— Căţeluşule, nu stăm bine deloc ! Trebuie să ne întoarcem la noi !... Dacă Torp ar putea să revină, acum !

Însă Torpenhow parcurgea ținuturile din sudul Angliei. Vizita docuri cu Antilopa și scrisorile sale scurte erau pline de reticențe.

Dick nu căutase niciodată simpatia nimănui, nici în bucuriile, nici în necazurile sale ; înțelese, de altfel, în singurătatea atelierului său, de azi înainte împodobit cu o bucată de stofă posomorită, întinsă în toate părțile unde se ducea cu privirea sa că dacă soarta îl condamnă la orbire, toți Torpenhowii din lume nu l-ar scăpa.

„Și apoi, zicea el, cum să-l fac să revină pentru a-l condamna să se așeze lîngă mine și să mă plîngă ? Trebuie să ies singur din încurcătură"...

Culcat pe sofa, se întreba, răsucindu-și mustața, cu ce semăna obscuritatea nopții sale. Memoria sa îi aminti deodată o scenă groaznică și ciudată din campania din Sudan. Un soldat avusese partea de sus a corpului aproape despicată în două de lovitura teribilă a unei mari săbii arabe. După o clipă, nenorocitul păru că nu mai simte nici un rău; însă, aplecîndu-se, văzu curgînd pe pămînt tot sîngele vieții sale... Mirarea stupidă care se zugrăvi atunci pe fața sa fu de un comic atît de imens că Dick și Torpenhow, deși ieșiseră cu greu dintr-o luptă disperată pentru a apăra propria lor existență, izbucniseră într-un rîs crud și zgomotos, de care omul însăși păru un moment că vrea să se bucure. Atunci buzele i se desfăcuseră într-o grimasă năucă, care nu se isprăvi, căci agonia înfricoșătoare îl mișcă, și-l doborî, horcăind, la picioarele lor...

Același rîs de altădată clătină nervii lui Dick, la această amintire, și el își zise că pentru el stupida surpriză a loviturii primite venea să se piardă în noapte.

„Însă, cel puțin", concluzionase el, „mai am timp înaintea mea".

Începu să meargă de-a lungul atelierului, cu un pas liniștit mai întîi, însă pe care enervarea și groaza îl făcu în curînd grăbit și violent, asemănător unei fugi. Era ca și cînd o umbră neagră, ridicată în partea sa, i s-ar fi așezat înainte și cercuri se încolăceau, capete de ace treceau și retreceau prin fața ochilor săi.

— Calm, Binkie ! Calm ! vorbea tare spre a-și face curaj. Ce să facem ? Căci trebuie să facem ceva ; nu mai avem

timp mult înainte! Eu nu mă îndoiesc decît de această dimineață; însă, acum, știu cu ce să ne ocupăm. Nu-i așa Binkie? Unde se găsea Maisie cînd lumina se stingea? Se găsea în întuneric...

Binkie surîse de la o ureche la alta, ca un terrier binecrescut; însă el nu răspunse nimic.

— Dacă am avea înaintea noastră mult timp și spațiu, n-ar fi decît o crimă să ne fie frică. Ce zici tu, cățelușul meu?... Însă mi se pare că aud în urma spatelui meu o groaznică goană...

Își șterse fruntea acoperită de o sudoare înghețată.

— Ce să fac, Doamne?... Toate ideile mi-au fugit; imposibil să le reții, imposibil să raționez! Însă voi deveni nebun, dacă nu fac nimic, la urma urmelor...

Plimbarea înfierbîntată reîncepu. Din timp în timp, el o întrerupea pentru a merge să caute o oarecare pînză neglijată de mult timp, sau în albumele vechi. Din instinct se întoarse la lucrul său, ca la ajutorul, la refugiul asigurat.

Ziua cădea. Dick se crezu o clipă învăluit pe neașteptate și pentru totdeauna de întunecarea orbilor.

— Allah atotputernic, strigă el disperat, ajută-mă să trec zilele de așteptare și nu voi geme cînd va sosi judecata! Dar ce să fac, vai!, înainte de a se stinge lumina?...

Nimeni nu răspunse. Dick se forță să reia puțină stăpînire de sine. Mîinile sale tremurau, aceleași mîini a căror fermitate făcuseră orgoliul său! Dinții îi clănțăneau, sudoarea îi uda fața, frica îl înnebunea... Simți dorința arzătoare de a lucra, de a împlini o operă oarecare; însă creierul său gol îl lăsa nemișcat, neputincios, și el nu știa decît să repete fără încetare: „Voi deveni orb!"

— Haide! își zise el în cele din urmă, e îngrozitor. Dacă Torp m-ar vedea!... Ce fericire că nu e aici!... Și doctorul care îmi ordonă să fug de orice excitație mintală... Vino, dragul meu Binkie, vino să te îmbrățișez.

Cățelușul lătră, pe jumătate înspăimîntat de inconștientele îmbrățișări; apoi, cînd Dick reîncepu să vorbească, cu glas tare, în obscuritate, el înțelese, ca animalul deștept, că n-avea nimic a se teme și se liniști.

— Allah e bun, Binkie... poate nu atît cît noi am dori; să așteptăm însă pînă la urmă. Acum, cred că-mi văd dru-

mul deschis. Toate aceste studii pe care le-am făcut din capul lui Bessie nu prețuiesc doi bani. Ele m-au tulburat. Acum îmi păstrez ideea, e limpede ca cristalul. Melancolia care o imaginez de azi înainte depășește orice concepție. Va avea puțin din Maisie, căci Maisie, care nu se va da niciodată, face parte din tristețea mea. Va avea ceva din Bessie, căci ea cunoaște melancolia, fără îndoială. Așa va fi desenat și opera se va termina într-o izbucnire de rîs. Da, tabloul va aminti și-mi va arunca în față această grimasă de batjocură și de durere, care se numește rîs, și oricine o va vedea, bărbat sau femeie, să fi avut numai puțină supărare în viața sa, „va înțelege limbajul său", cum spuse poetul, „își va simți înaintea lui solidaritatea disperării"... Da, asta va face mai mult decît să mă încăpățînez la o simplă prinsoare pentru a o umili pe Maisie. Voi face bine tabloul meu acum, căci îl văd... îl văd !...

„Așteaptă puțin, Binkie, tu îmi vei folosi de bun augur, vin aici ca să te spînzur de coadă."

Binkie se urcă pe scaunul său și de fiecare dată cînd ridică ochii, văzu pe stăpînul său plimbîndu-se de-a lungul atelierului, în timpul care urmă, frecîndu-și mîinile și rîzînd.

În aceeași seară, Dick scrise Maisie-ei o scrisoare plină de cea mai arzătoare rugăminte pentru sănătatea sa ; el nu spuse nimic despre el însuși și se duce să se culce pentru a revedea în somn „Melancolia" vitoare.

A doua zi, dimineața, dispoziția sa se întunecă din nou; însă carafele de lichior erau acolo pentru 'a-l reconforta. Începu lucrul. Ochii săi, într-adevăr, regăsiră înaintea lor pete întunecate, linii mobile, luciri nelămurite. Atunci luă obiceiul de a recurge la sticle, și „Melancolia" reapăru mai frumoasă ca niciodată pe pînză și în închipuirea sa. Dovedea un delicios sentiment de iresponsabilitate, ca un om care trăind în mijlocul semenilor săi, ar ști că sentința de moarte apasă asupra lui și care s-ar bucura nesățios în ultimele sale clipe, în loc de a le risipi în zadarnice și sterile teorii.

Zilele se scurgeau fără incidente. Bessie venea punctual. Cînd vorbea, vocea suna în urechile lui Dick ca un îndepărtat vuiet, însă fața sa era mereu la depărtarea ochilor care îl studiau. „Melancolia" începu să se nască pe pînză,

evocînd ideea unei femei care a cunoscut toată suferința umană și care rîdea. În tot acest timp, colțurile atelierului se drapau din ce în ce mai mult în pînze întunecoase și se înecau în obscuritate. Petele se înmulțeau înaintea ochilor condamnați, și durerile de cap veneau crescînd. Scrisorile Maisie-i deveneau grele de citit, și răspunsurile costau o oboseală infinită pentru scris. Dick nu vorbea niciodată de nenorocirea sa scumpei absente, și se abținea de la orice aluzie la tabloul pe care-l termina, zicea ea, acolo !...

Zilele de muncă înverșunată, nopțile de visuri care-l înnebuneau, îl consolau de toate. Bufetul său era cel mai bun prieten pe care l-ar fi avut acum pe pămînt...

Cît despre Bessie, devenise insuportabilă. Scotea strigăte de furie, cînd el o contempla lung, cu pleoapele închise pe jumătate. Mîrîia sau îl privea cu dezgust.

Vorbea cu greu.

Torpenhow era absent de șase săptămîni. Un bilet de neînțeles anunță reîntoarcerea sa.

„Noutăți, mari noutăți" scria el. „Antilopa este la curent. Kenen de asemenea. Ne vom reîntoarce cu toții joi. Pregătește-te pentru dejun și curață-ți echipamentul".

Dick arătă scrisoarea Bessie-ei, care găsi această ocazie pentru a reedita, la adresa lui, toate injuriile pe care le merita el, pentru că făcuse pe Torpenhow să plece. El ruinase, astfel, zicea Bessie, viața ei.

— Haida de ! replică el brutal. Ești mai bine aici decît să te întinzi pe stradă cu brutele amețite de băutură.

— Cine vorbește ! zise ea. Nu văd diferența. Pozez acum pentru o „brută amețită de băutură", într-un atelier. Iată trei săptămîni de cînd nu te trezești din beție ! Dumneata, alcoolizat cum ești, pretinzi că prețuiești mai mult decît mine ?

— Ce vrei să spui ?...

— Vei vedea, vei vedea, cînd domnul Torpenhow va veni !

N-avură mult timp de așteptat. Torpenhow întîlni pe Bessie pe scară, fără a lăsa să se vadă cea mai mică emoție: el aducea noutăți mai importante în legătură cu ochii săi, decît mai multe Bessie deodată. Kenen și Antilopa urcau cu zgomot în urma lui, strigînd pe Dick cu glas tare.

— Ah! E într-o stare frumoasă, Dick al dumitale! zise Bessie. Bea ca un burete. E o lună de cînd e tot beat.

Ea urmă pe furiș pe cei trei oameni pentru a asista la revedere.

Ei pătrunseră în atelier, vorbind cu veselie toți deodată, și fură primiți cu demonstrații exagerate, de un nenorocit, cu fața trasă, palidă, încrețită, cu ochii înspăimîntați, barba lungă... O paloare albăstrie înconjura nările sale; umerii săi se ridicau, ochii săi aveau o neîncetată clipire din pleoapa inferioară. Alcoolul își făcuse efectul, tot așa de repede și tot așa de bine cum Dick își împlinea opera sa.

— Dumneata, așa? zise Torpenhow.

— Da. E tot ceea ce a rămas din mine. Binkie merge bine, și eu am făcut un lucru bun.

El tremura pe picioare.

— Ai făcut cel mai idiot lucru din viața dumitale, nenorocitule!... Dumneata!...

Torpenhow întoarse către camarazii săi o privire rugătoare; ei părăsiră atelierul pentru a merge să ia masa aiurea. După plecarea lor, el vorbi; însă, cum reprosul unui prieten este mult prea intim, prea sfînt pentru ca să se imprime, cum de altfel Torpenhow întrebuință figuri și metafore prea nepotrivite și exprimă un dispreț intraductibil în cuvinte, nu se va ști niciodată ceea ce a spus nenorocitului de Dick. Acesta îl asculta cu ochii clipind și cu mîinile sale tremurînde, luînd pe acelea ale prietenului nemulțumit... La urmă, probă totuși nevoia de a ridica puțin capul și de a se apropia să-l vadă mai bine!...

Se ridică, făcu un efort pentru a redresa bustul său îndoit; apoi, întorcîndu-se către această figură familiară pe care în curînd n-o s-o mai recunoască:

— Ai dreptate, zise el, însă și eu am să-ți spun cîte ceva. După plecarea dumitale, am avut necazuri cu ochii... Am fost să consult un oculist care mi-a pus un gazogen... Nu! Vreau să spun un microscop cu gaz în ochi... E mult timp de atunci! Mi-a spus, după ce m-a examinat: „Cicatricea de la cap... lovitură de sabie... nerv optic..." Pe scurt, voi deveni orb! Însă am lucrat, și am dreptul, nu-i așa? Deja nu mai văd bine; însă cînd beau, ochii mei își recapătă lumina... Ți s-a spus că mă îmbăt: adevărat, nu băga-

sem de seamă. Nu beau decît pentru a-mi termina tabloul... Uite ! Dacă vrei să-l vezi, privește !

Torpenhow nu răspunse nimic. În fața atitudinii sale grave și a liniștii sale, Dick scoase un geamăt slab. Era aceasta emoția pe care i-o pricinuise întoarcerea prietenului său ? Era aceasta confuzia, grija pe care i-o inspira înjosirea sa? Însă era cu adevărat înjosit ? Nu era aceasta mai curînd plîngerea unei vanități rănite de indiferență ? Torpenhow nu avusese un cuvînt de elogiu pentru minunata sa pînză...

Puțin mai tîrziu, Bessie privi pe gaura cheii de la ușă și văzu pe cei doi oameni, care se plimbau după obiceiul lor, în atelier, Torpenhow cu mîna pe umărul lui Dick. La aceasta, ea scoase o exclamație atît de grosolană încît Binkie însuși fu șocat, el, care aștepta cu răbdare, așezat în mijlocul gangului, să-i fie permis să salute pe stăpînul său.

XI

Trei zile mai tîrziu, Torpenhow, cu inima apăsată de grijă, zicea lui Dick :

— Deci zici că nu mai vezi ca să pictezi, fără whisky? În general, se produce contrariul.

— Crezi că un bețiv poate să jure pe onoarea sa ? întrebă el.

— Da, dacă el a fost mereu om cinstit.

— Ei bine, eu îți dau cuvîntul meu de onoare ! Mă crezi oare, dragul meu Torp, că acum de abia disting figura dumitale ? Sînt două zile de cînd sînt întunecat, pentru că mă constringi la aceasta : n-am băut nimic, însă n-am mai putut să fac nimic. Nu fi așa de sever, dragul meu ! Umbrele se măresc în fața mea... Pentru cît timp am încă vedere ? Nu știu deloc. Acordă-mi trei zile, trei ședințe cu Bessie, și lasă-mă să beau cum voi vrea : tabloul meu va fi sfîrșit. Ți-e teamă că mă omor în trei zile ? Cel mult voi avea un acces de delirium tremens... Însă vei dobîndi atunci aju-

torul lui Antilopa pentru a mă doborî și a mă lega fedeleș... Nu e pentru whisky, haide, îți cer asta : pentru tabloul meu...

— Continuă, nenorocitule ! îți dau trei zile ; însă asta îmi rănește inima...

Dick se apucă de lucru cu furie. Demonul galben al whisky-ului îi ținea tovărășie și-i alunga umbrele negre din ochi. „Melancolia" se isprăvea, realizînd visul său aproape de perfecțiune. Glumea cu Bessie, însă tînăra fată îi răspundea cu dispreț. Nu era deloc mișcată.

— Dumneata nu poți să înțelegi asta, Bessie, îi zicea el, sîntem pe calea Pămîntului Făgăduinței ; în curînd ne vom putea odihni, gîndind la opera împlinită. Îți voi plăti pentru trei luni de pozat, cînd voi fi sfîrșit și dacă voi avea mai tîrziu nevoie de dumneata... Însă nu e vorba de asta ! Cred că nu mă vei detesta mai puțin, dacă îți voi da aceste trei luni de leafă ?

— Nu, desigur ! Eu te urăsc... și aceasta nu se va schimba niciodată. Domnul Torpenhow nu mă mai privește deloc. Trebuie să fii satisfăcut, hai ?... Își petrece timpul consultînd hărți sau cărți legate în roșu.

Ceea ce Bessie nu spunea era că ea întreprinsese din nou cucerirea lui Torpenhow și că acesta, la sfîrșitul uneia din scenele de pasiune pe care i le juca, o îmbrățișă liniștit, apoi o așeză la ușă, recomandîndu-i să nu mai facă cea mai mică prostie. El își petrecea aproape tot timpul cu Antilopa, discutînd posibilitățile unui război apropiat, studiind mijloacele de transport și dîndu-și socoteală de preparativele care se făceau în secret în arsenale și în docuri. Nu vroia să vadă pe Dick, înainte de trei zile scurse și tabloul său sfîrșit.

— Știi bine, zise el Antilopei, că pictura sa este de prima calitate și cu totul în afară de maniera sa obișnuită... Însă, vai ! și beția sa e tot atît de extraordinară.

— Ce interesează ! Lasă-l în pace. Cînd își va fi recăpătat rațiunea, îl vom duce de aici pentru a-l face să respire aer pur. Sărmanul Dick ! Nu-ți pizmuiesc soarta, Torp, cînd nu va mai vedea !...

— Ce e mai rău e că nu știu cînd se va întîmpla asta. Probabil că această spaimă îngrozitoare l-a îndemnat, la

urma urmelor, să bea. Arabul care i-a spintecat capul ar rîde mult dacă ar şti !...

— Poate să rîdă cît va voi : e mort !... Însă asta e o consolare păcătoasă.

În după-amiaza celei de a doua zi, Torpenhow fu chemat de Dick.

— Gata ! strigă el. Am terminat, intră Torp ! Nu-i aşa că e adorabilă ? Ah ! Am s-o caut în infern, însă mărturiseşte că ea preţuieşte ceva nemaipomenit.

Torpenhow văzu portretul unei femei care rîdea, unei femei cu ochii adînci, cu buzele senzuale. Rîsul său izvora pe pînză, în nota stranie şi puternică în care Dick voise să rîdă.

— Cine te-a inspirat ? întrebă Torpenhow. Nici ideea nici forma nu seamănă cu ceea ce ai făcut mai înainte. Ce faţă ! Ce ochi ! Ce nerușinare !

Involuntar el aruncă capul pe spate şi începu să rîdă cu aceeaşi expresie ca şi a misteriosului model.

— Ea a jucat pînă la capăt jocul vieţii : niciodată n-a cîştigat şi acum îşi bate joc. E ceea ce ai vrut să exprimi ?

— Exact asta.

— Însă de unde ai luat gura şi bărbia ? Nu sînt de la Bessie.

— Sînt de la altcineva... Însă e frumos ? E teribil de frumos ? Recompensează asta oboseala de a mă îmbăta ?... Eu, eu am făcut asta ! Da, eu ! Am făcut-o singur, eu am creat-o !...

Scoase un suspin profund şi murmură :

— Doamne ! Dacă sînt capabil să fac asta astăzi, ce n-aş face în zece ani ?... A propos, Bessie, spune-ne, dumneata ce crezi ?

Tînăra fată îşi muşca buzele, furioasă de indiferenţa lui Torpenhow, care nu o privise încă.

— E cel mai urît şi mai respingător lucru pe care l-am văzut vreodată, zise ea întorcîndu-se.

— Hei ! Nu va fi singura de aceeaşi părere, Dick. Acest cap exercită un fel de sugestie criminală. Trebuie să spun chiar că există în mişcarea bustului ceva perfid şi, ca să spun aşa, ceva de viperă, pe care nu mi-l explic...

— E un truc ! strigă Dick, entuziasmat că a fost atît de bine înțeles. N-am putut să rezist tentației de a întrebuința un artificiu, care l-am învățat în Franța. Inutil să-ți dau detalii : nu ai putea înțelege... să știi numai că se obține efectul dorit, întorcînd puțin capul asupra ei însăși și, pentru aceasta, micșorînd foarte ușor o parte a feței din unghiul bărbiei, spre extremitatea urechii din stînga. După care se accentuează umbra sub lobul urechii. E un siretlic de meserie, cel mult ; însă cum ideea mea era fixată, m-am crezut autorizat să joc. Oh ! Frumusețea mea ! adăugă contemplîndu-și opera.

— Amin ! zise Torpenhow ; e o frumusețe, recunosc, o proclam chiar eu.

— Așa va face orice om care a suferit, concluse el, lovindu-și piciorul într-o furie de bucurie orgolioasă, căci acest om va regăsi acolo chinul, oricine ar fi, și regele Henri, în momentul în care va fi ispitit să se înduioșeze de el însuși, va da capul pe spate și va începe să rîdă... ca ea !... În ea, vezi, am pus viața inimii mele și lumina ochilor mei. Acum n-are decît să se întîmple ! Mă simt sătul, groaznic de sătul !... Cred că voi dormi. Ia whisky-ul, Torp : și-a făcut datoria, și numără, te rog, Bessiei treizeci și șase de guinee și încă trei deasupra socotelii, pentru a-i aduce fericire... Acoperă tabloul !... Se prăvăli pe chaise-long, cu fața lividă, cu figura înspăimîntată. De abia își termină fraza și adormi. Bessie încercă să ia mîna lui Torpenhow.

— Nu-mi vei mai vorbi niciodată ? întrebă ea.

Însă Torpenhow privea pe Dick adormit.

— Ce orgoliu nemăsurat! își zicea el. Chiar de mîine mă voi ocupa de el și-mi voi da toată osteneala. Sărmanul băiat ! Merită osteneala... Ce ? Ce faci Bessie ?

— Nimic... nimic: vreau numai să fac puțină ordine aici, înainte de a pleca. Poți să-mi dai numaidecît cele trei luni de leafă ? El ți-a spus să-mi dai.

Torpenhow completă un cec, i-l întinse și intră în camera sa.

Bessie așeză totul la locul său în atelier, cum promisese și deschise larg ușa, pentru ca nimic să nu o oprească în fuga sa. Ea vărsă jumătate din sticla de esență de tere-

bentină pe o cîrpă și începu să frece ca turbată figura „Melancoliei".

Cum pictura nu se ștergea așa de repede, ea luă un cuțit de pe paletă și rîcîi pînza în toate părțile, trecînd cîrpa sa udă pe fiecare brazdă trasă în culoare. În cinci minute, tabloul, hașurat în întregime, nu mai fu decît o informă amestecătură de culori diferite. Atunci, aruncă cîrpa pătată în soba atelierului, scoase limba către cel ce dormea, murmurînd : „Spoit", apoi coborî scara alergînd. Ea nu va mai revedea niciodată pe Torpenhow, însă cel puțin a făcut cel mai mare rău posibil omului care pusese obstacol fanteziei sale și care-și bătea foc fără încetare. Să încaseze, pe deasupra învoielii, banii acestui om, erau pentru Bessie farmecul suprem al farsei.

Și micuța mizerabilă traversă Tamisa, pentru a se pierde în pîclele din South the Water.

Dick dormi pînă seara tîrziu, și Torpenhow îl trimise din nou să se culce, cu tot dinadinsul. Avea ochii strălucitori și vocea răgușită.

— Haide să aruncăm o privire asupra tabloului meu, repeta el cu încăpățînarea unui copil.

— Haide să te culci ! răspundea Torpenhow. Nu ți-e bine deloc, fără îndoială, ești nervos ca o pisică turbată.

— Totul se va schimba de mîine, Torp. Noapte bună.

Traversînd atelierul, după ce văzu pe Dick în pat, Torpenhow ridică voalul care acoperea tabloul și-și dădu pe față surpriza, scoțînd un strigăt.

— Șters, rîcîit, spălat cu esență !... Dacă Dick află aceasta în astă seară, ar înnebuni... vai, e deja aproape înnebunit. E Bessie ! Mica cerșetoare ! Numai o femeie e capabilă de o asemenea trădare... Și cînd mă gîndesc că cerneala de abia avusese timpul să se usuce pe cecul său ! Sărmanul Dick, ce disperare va trăi mîine ! Și ce turbare ! E greșeala mea ; pentru că am îndrăznit să scap o tîrîtură din mocirlă.

O sărmane, sărmane Dick ! Domnul te încearcă cu cruzime !...

În această noapte, Dick nu putea să doarmă. Eră mai întîi bucuria reușitei care-l agitase atît, încît îi fugise somnul ; apoi luminile izbucnitoare, pe care ochii săi le cunoș-

teau atît de bine, cedaseră locul mănunchiurilor de focuri de artificii, nuanțate în toate culorile.

— Ah ! De azi înainte puteți să trageți toate rachetele voastre ! zise el cu glas tare. Mi-am terminat opera : restul interesează mai puțin.

Rămînea întins, imobil, fixînd tavanul. Delirul alcoolului, înfrînat mul timp, fierbea acum în vinele sale, creierul său înfierbîntat producea un virtej de gînduri care scăpau rațiunii. Mîinile sale erau uscate, animate de crispații necurmate. Zărea că picta figura „Melancoliei" într-un dom, dungat cu mii de raze luminoase și toate ideile sale despre frumusețe se îngrămădeau încarnate, în mai multe sute de picioare, într-un fragil și clătinat morman, de unde intonau un imn în cinstea sa... În acest moment, ceva trosni sub tîmplele sale, ca și cum o coardă prea întinsă a unui arc ar fi plesnit. Domul stins se prăbuși imediat și el rămase singur în tenebre.

— Voi dormi !... Și camera e neagră ! Să aprindem o lampă și să privim puțin „Melancolia"... trebuie totuși să se facă lumină de lună !...

Atunci Torpenhow se auzi chemat de o voce pe care n-o cunoștea, o voce în care suna accentul unei terori mortale.

— A văzut tabloul ; acesta fu primul său gînd.

Se grăbi și intră în dormitor, unde Dick așezat pe patul său bătea aerul cu mîna.

— Torp ! Torp ! Unde ești ? Îndură-te, vino la mine !

— Ce s-a întîmplat ?

Dick se agăță cu unghiile de umărul său.

— Ce să fie ?... Iată, au trecut ceasuri întregi de cînd sînt în tenebre ! Mă auzi ? În tenebre... Torp, dragul meu, nu te duce !... Se lasă noaptea ! Îți spun ! Se lasă noaptea!

Torpenhow așează luminarea la o mînă de ochii lui Dick: nu mai era deloc lumină în acești ochi. Aprinse gazul și Dick auzi zgomotul pe care-l făcu flacăra țișnind. Înfipse degetele în umărul lui Torpenhow.

— Nu mă părăsi ! N-ai să mă lași singur, spune ?... Eu nu văd ! Înțelegi ? Se lasă noaptea... întuneric beznă... Îmi pare că mă cufund în întuneric !

— Liniștește-te !...

Trecînd brațul său în jurul umerilor lui Dick, Torpenhow începu să-l legene cu blîndețe.

— E bine. Nu-mi vorbi. Cred că dacă vei rămîne o clipă liniștit, această obscuritate se va împrăștia. Iată, cred că se va ridica. Sst!

Dick încruntă sprîncenele, cu ochii disperat fixați înaintea lui. Aerul nopții îngheța picioarele lui Torpenhow.

— Poți să rămîi astfel un minut? zise el. Alerg să-mi aduc halatul și papucii.

Dick se agăță cu amîndouă mîinile de căpătîiul patului și așteptă ca obscuritatea să se lumineze.

— Cît timp ai stat! strigă el în clipa cînd se întorcea Torpenhow. Se lasă noaptea, ca niciodată... Oare ce aduci de izbești ușa?

— Chaise-long-ul... cuvertura... perna... să dorm lîngă dumneata. Haide, culcă-te acum; îți va fi mai bine mîine dimineață.

— Vai, nu, zise el gemînd. Doamne, sînt orb!... Și această întunecime nu va înceta niciodată...

Încercă să se azvîrle dincolo de pat; însă brațele lui Torpenhow erau strînse în jurul corpului său; bărbia lui Torpenhow se aplecă peste umărul său; Torpenhow îl strîngea să-l înăbușească la pieptul său. Dick nu putea decît să bîlbîie: „Orb! Orb!" și dădea mereu din mîini și din picioare.

— Haide, Dick, calmează-te, zicea la urechea sa, vocea lui adîncă și duioasă. Și strînsoarea se făcu mai puternică.

— Taie în stîncă, dragul meu! Nu lăsa să se creadă că-ți e frică...

Curajosul băiat, n-ar fi putut să strîngă mai mult. Amîndoi de-abia respirau. Dick începu să-și clatine capul de la dreapta spre stînga gemînd.

— Dă-mi drumul, zise el în sfîrșit, gîfîind. Îmi zdrobești coastele. Nu trebuie să crezi că-mi e frică, nu-i așa? Ei bine, fii liniștit, nimeni nu-l va vedea, nici geniile întunericului, nimeni.

— Culcă-te acum. A trecut...

— Da, zise Dick cu supunere. Numai, vrei să mă lași să-ți țin mîna? Am nevoie să mă țin de ceva: dacă ai ști ce groaznic e să cazi în întuneric!

Din chaise-long Torpenhow întinse mîna sa, labă păroasă. Dick o strînse cu putere și peste o jumătate de oră adormi. Atunci Torpenhow își trase blînd mîna, aplecîndu-se asupra lui Dick, îl sărută pe frunte cu mii de precauțiuni, cum îmbrățișezi un camarad rănit în clipa morții, pentru a-i ușura plecarea.

În zorii cenușii, îl auzi pe sărmanul orb vorbind cu volubilitate. Se lăsa tîrît de valuri pe oceanul fără margini al delirului și pronunța fraze fără legătură :

— E stricăciune !... E mare stricăciune ! Însă nu se poate nimic ; trebuie să se resemneze, maestre George ! Orbirea depinde de o singură zi, și fără a vorbi de melancolii, nici de toate proastele dispoziții trecute, e evident că regina nu poate să facă rău... Torp nu știe nimic din toate acestea : îi voi spune, cînd vom fi puțin mai în pustiu... Ce risipă fac acești marinari cu funiile lor ! Într-o clipă vor uza această frînghie groasă de patru degete !... Uite ! Ți-am spus : asta e, iat-o, ruptă !... Din spuma albă, pe apa verde și vasul vîrînd pe margine : ce frumos e să vezi ! Voi face o schiță... Ce animal sînt, nu mai pot ; sînt atins de o inflamație a ochilor. Era una din cele zece plăgi ale Egiptului ; ea se întinde acum în lungul Nilului, sub formă de „cataracte". Ha ! Aceasta e caraghios ; rizi deci, Torp !... Pari atît de grav, dragul meu... Cît despre dumneata Maisie, te oblig să stai departată de frînghie, ar putea să te facă să cazi în apă și să-ți murdărești rochia. Fii atentă, dragă Maisie !...

— Uite ! gîndi Torpenhow, iată un nume pe care deja l-am auzit, acolo, în Sudan.

— Să vedem, Maisie, ești atît de aproape de dig ? Trișezi ! ...Ah ! Știam că-l vei scăpa... Vrează deci în jos și la stînga ! ...Însă n-ai cea mai mică convingere... Orice în lume, exceptînd convingerea... Haide ! Nu te supăra. Știi bine că mi-aș tăia mîna, dacă aceasta ar putea să-ți satisfacă altceva decît ambiția... Da, ți-aș sacrifica mîna mea dreaptă, dacă ar trebui să fie bună la ceva.

— Iată ! își zise Torpenhow, că secretul izbucnește în sfîrșit din sufletul său... E cum zicea el altădată, „un strigăt de disperare, aruncat de singuratic acelora de care l-ar despărți un ocean de neînțelegeri". Să ascultăm !

Aiurelile continuară şi mereu, mereu revenea acest nume de Maisie... Acum Dick dizerta asupra artei ; blestema nebunia sclavajului său. Ruga pe Maisie să-l acorde un sărut înainte de plecare, şi îi cerea să se întoarcă mai curînd din Vitry-sur-Marne... numai ca aceasta să n-o deranjeze prea mult ! Însă de-a lungul acestor cuvinte fără legătură, el lua pămîntul şi cerul martor că, „regina“ nu poate să facă rău.

Torpenhow nu pierdea nici un cuvînt. El se iniţia încetul cu încetul în viaţa ascunsă a lui Dick. Timp de trei zile, acesta deliră astfel, retrăind din bucăţi tot trecutul său ; apoi, adormi un somn liniştit.

— Ce tortură a trebuit să îndure bietul băiat ! îşi zicea Torpenhow. El, cel mai mîndru şi cel mai independent dintre oameni, se lăsa astfel tratat ca un cîine ! Şi eu care-l dojeneam pentru aroganţa sa !... Totuşi, trebuia să ştiu că nu trebuie să judec cu uşurinţă. Ce fiinţă fără inimă trebuie să fie această tînără fată ! Dick i-a dat viaţa sa, imbecila, şi ea se pare că nu i-a dat decît un sărut !

— Torp ! zise din patul său bolnavul, ieşi, dragul meu, du-te puţin să iei aer. Ai rămas prea mult timp aici. Mă voi ridica eu. Ah ! Iată cine este prea animal ! Nu pot să mă îmbrac singur !

Torpenhow, îl ajută să-şi aşeze vestmintele şi îl conduse în marele fotoliu al atelierului. Dick se aşeză liniştit, deşi nervii săi fuseseră mereu încordaţi de speranţa că obscuritatea se va împrăştia.

Ea nu se risipi nici astăzi, nici în zilele următoare. Atunci el începu o călătorie în jurul camerei. Cum se lovi cu picioarele de sobă, chiar de la primii paşi, se hotărî că ar fi preferabil să se tîrască în patru labe, cercetîndu-şi drumul cu mîna întinsă înaintea lui. Torpenhow, îl găsi în această situaţie pe podea.

— Încerc să învăţ topografia noului meu domeniu, zise el aşezîndu-se pe jos. Îţi aminteşti de acel mare diavol sudanez pe care l-ai chiorît atît de bine în careu ?... Ce păcat că n-ai păstrat ochiul lui ! Ar fi putut să-mi servească. Sînt scrisori pe adresa mea ?... Dă-mi pe toate acelea care vor veni în plicuri groase gris, cu un scris rond pe spate... Sînt fără importanţă.

Torpenhow îi dete una care purta pe dosul plicului un M. izbitor, în negru. Desigur, Dick știa tot ceea ce scrisoarea trebuia să conțină, și nimic nu-l împiedica s-o arate și prietenului său, însă ea aparținea Maisie-ei, atît cît și lui...

— Cînd va vedea că eu nu-i mai răspund, își zise el, va înceta să-mi mai scrie. Asta e bine. Cui i-aș mai folosi acum ?

O clipă, îi veni ideea să anunțe pe tînăra fată de nenorocirea care-l lovise ; însă toată ființa sa revoltase imediat :

„...Nu am căzut deja atît de jos. Nu vreau să cerșesc mila. De altfel pentru ce să-i fac grijă ?"

Se forță să șteargă din spiritul său amintirea Maisie-ei ; însă orbii au nevoie de răgaz, pentru a gîndi, și constatînd că forțele sale reveneau, Dick, în timpul trîndăviei lungilor zile întunecate, se simți încă o dată tulburat pînă în adîncul sufletului. O altă scrisoare de la Maisie îi ajunse ; apoi, încă una. În sfîrșit, nimic.

Rămînea așezat lîngă fereastră, în timp ce aerul ușor de afară vibra la primele chemări de vară, și el își închipuia atunci pe Maisie cucerită de o altă dragoste decît a sa. Maisie cîștigată de o duioșie mai puternică sau mai fericită. Imaginația sa îi reprezenta cu o precizie insuportabilă, pe fondul negru de care se izbea privirea sa moartă, scene care îl făceau să sară în sus furios, de-a lungul delirului. Se izbea fără încetare de sobă, care probabil că ocupa hotărît patru locuri în odaie, căci o întîlnea pretutindeni...

Îi era imposibil chiar să fumeze ; în noaptea în care trăia, tutunul nu mai avea gust.

Toată mîndria sa îl părăsise : era rînd pe rînd o disperare mută, concentrată, înaintea lui Torpenhow, sau, mai adesea, noaptea de accese de tulburare nebună, în care numai perna îi era confidentă.

Și mereu în această intolerabilă așteptare, mereu zdrobitoarea greutate a tenebrelor !...

— Haide să te plimbi în parc, îi zise într-o zi Torpenhow : e o eternitate de cînd n-ai mai ieșit.

— La ce bun ?... Nu există mișcare în întuneric. De altfel..., se opri ezitînd în momentul coborîrii, de altfel, mă voi zdrobi.

— Să n-ai frică ! Nu te părăsesc.

Zgomotul străzii îl lovi ca o teroare nervoasă. Se agăță de brațul lui Torpenhow.

— Iată-mă nevoit să pipăi strada cu vîrful piciorului, strigă el cu mînie în momentul intrării în parc. Ah! Mai bine aș muri, blestemînd pe Dumnezeu!...

— Te opresc să blestemi!... Uite! Iată pazele.

Dick ridică capul și-și redresă talia.

— Să mergem lîngă ele, zise el. Să mergem să le... privim! Du-mă pe iarbă și să alergăm. Simt mirosul ierburilor.

— Atențiune la micile zăbrele... Ridică piciorul... Așa! E bine.

Torpenhow smulse cu călcîiul un bulgăre de pămînt cu iarbă și-i dădu să miroasă prietenului său.

— Simți? îi zise el. Ce frumos miros!

Dick respiră cu desfătare.

— Acum, picioarele la spinare și înainte!

Ei merseră pe cît de posibil aproape de regiment. La zăngănitul baionetelor, nările lui Dick se înfiorară.

— Haide și mai aproape!... Sînt așezați în coloană, nu-i așa?

— Da. De unde știi?

— Am ghicit-o. O! Soldații mei! Frumoșii mei soldați!...

El înaintă privind, ca și cum ar fi putut să vadă.

— Eu îi pictam odinioară. Cine-i va picta acum?

— Iată că se vor așeza în marș. Nu sări auzind muzica?

— Sînt cal bun de trompetă, să n-ai frică! Tăcerile îmi fac rău. Mai aproape Torp, mai aproape. O! Doamne, ce n-aș da ca să-i văd, să nu fie decît un minut, un minut cît de mic.

El simțea trăind și palpitînd armele, la întinderea mîinii sale; auzea curelele întinzîndu-se pe pieptul toboșarului, în momentul în care omul ridica de pe pămînt toba grea.

— Își încrucișează brațele deasupra capului, murmură Torpenhow.

— Știu... Știu... Cine ar putea să știe mai bine decît mine? Liniște!

Bețele se prăbușiră, ridicînd zgomotul și coloana se puse în mișcare, la sunetele muzicii. Dick simți în trecere vîntul mulțimii mîngîindu-i fața; auzi tropăitul asurzitor al pingelelor și strivirea duncelor pe cingători. Toba cea mare ritma refrenul de „café concert" care acompania marșul:

„Numai să aibă frumoasă talie
Şi să pară un om cu vază ;
Chiar dacă simbăta seara
El intră prea amărît în casă,
Numai să mă iubească mai mult
Şi mai mult aş vrea să mă stringă ;
Numai s-ajute menajul
Şi toată voi fi a lui."

— Ce ai ? întrebă Torpenhow văzînd pe Dick aplecînd capul, cînd regimentul trecuse.

— Nimic. Sînt obosit c-am alergat... Du-mă înapoi, Torp! ...De ce m-ai scos din casă ?

XII

„Antilopa", mai gros, mai important, mai agresiv ca niciodată, era la Torpenhow, lîngă el, Kenen, „marele vultur de război", şi între ei o vastă hartă, constelată cu ace cu capetele albe sau negre. Nu era vorba de Balcani, unde, cu precizie, nu se produsese încă nici o răscoală ; ci de Sudanul de Jos era vorba !... Trimisese pe Dick la patul său, căci orbii sînt mereu sub ordinele acelora care şi-au păstrat vederea... După ultima sa ieşire în parc, devenise de altfel şi mai arţăgos. Voia pămîntul întreg. Trăia într-o tăcere neagră, întorcînd şi reîntorcînd între degetele sale cele trei scrisori de la Maisie, mereu închise !

Torpenhow declară imediat celor doi tovarăşi ai săi că, pentru această nouă campanie, el n-ar pleca cu ei. Şi cu degetul, el arăta uşa camerii lui Dick, rămasă deschisă din cauza căldurii.

— Ai îndrăzni să mă dezaprobi ?...

— Pentru nimic în lume !... răspunse Kenen. Numai găsesc că ai împins puţin cam departe bunătatea. Ce dracu ! Dick nu e fără gît ; nu va muri de foame dacă n-ai să fii lîngă el. Totuşi, nu poţi să-i sacrifici toată viaţa dumitale.

Cît despre Antilopa, el mormăi ceva, la adresa nebunilor sentimentali, care-şi compromit cariera pentru alţi nebuni, de la care ei nu obţin nici măcar recunoştinţă.

Torpenhow roşi de mînie. Ştia bine, vai ! că Dick nu părea deloc să înţeleagă devotamentul său ; însă lui îi plăcea să se devoteze şi aşa. Îşi stăpîni enervarea, şi, pentru a face să înţeleagă prietenul său, el le făcu o povestire simplă şi clară asupra a tot ce aflase asupra vieţii sale recente. Cei doi corespondenţi îl ascultară cu atenţie.

— E oare posibil, zise Kenen, după ce el povestise totul, ca un om să poată reveni, după ani, la iubirile sale de copil ?

— Îţi spun fapte. El nu mai vorbeşte acum ; însă rămîne aşezat zile întregi, mîngîind scrisorile de la ea, cînd crede că nu-l văd. Ce mă sfătuieşti să fac ?

— Scrie tinerei persoane.

— Nu ştiu cum se numeşte. Nu-i cunosc decît prenumele : Maisie. Şi apoi ce vrei să-i spun ?... Să accepte pe Dick din milă ?... Întră în camera sărmanului băiat şi fă-l să întrevadă această soluţie ! Vei vedea dacă nu încearcă să te strîngă de gît.

— Ei bine ! Datoria lui Torpenhow e definită, întrerupse Kenen ; el va pleca la Vitry-sur-Marne : aceasta se găseşte pe linia Bezieres-Landes ; se vede un plop pe înălţime, la o mie opt sute de metri de biserică, ceea ce a făcut ca prusienii să aibă excelente repere pentru a bombarda oraşul, în 1870. Garnizoana actuală trebuie să fie un escadron de cavalerie. Torp va expune simplu situaţia tinerei persoane, care va veni numaidecît lîngă Dick, cum o pretinde acesta, a cărui blestemată încăpăţînare îi desparte.

— ...Şi ei vor avea 420 livre rentă anual, adăugă Antilopa. Dick n-a pierdut deloc facultatea de a socoti, chiar în delirul său. Găsesc, Torp, că ai fi de nelertat, dacă nu pleci.

Torpenhow părea foarte nenorocit.

— Însă e absurd ! E imposibil ! Totuşi nu pot s-o aduc de păr.

— Meseria noastră, zise Kenen, aceea pentru care sîntem plătiţi, e să facem lucruri absurde şi imposibile, în general, în singurul scop de a distra publicul. De data aceasta, e un motiv mult mai serios. Deci ne-am înţeles. Eu voi

ocupa acest apartament cu Antilopa, pînă la întoarcerea dumitale. Vom primi toată ziua corespondenții speciali, care se vor abate în oraș, așteptînd clipa plecării. Aici va fi cartierul lor general. Totul se va aranja astfel, și veți putea să veniți cu noi cînd va începe campania. Este singura dumitale șansă de scăpare, și Dick îți va fi recunoscător.

— Nu vreau deloc să încerc... Eu nu înțeleg cum o femeie cu bun simț ar refuza pe Dick.

— O vei mustra. Te-am văzut întreprinzînd cucerirea unei mahdiste fanatice pentru a o face să-ți dea cîteva curmale ; ceea ce vei încerca de astă dată nu va fi nici pe jumătate atît de greu. Haide, ne-am înțeles, mîine după-amiază nu vei mai fi aici. Antilopa și cu mine te expulzăm.

— Dick, zise Torpenhow a doua zi dimineață, pot să-ți folosesc cu ceva ?

— Nu. Lasă-mă în pace ! De cîte ori trebuie să-ți repet că n-am nevoie de nimic, fiindcă sînt orb ?

— Atunci n-ai dori să merg să-ți caut ceva ?

— Nu. Scutește-mă, te rog, de zgomotul pe care-l fac infernalele tale ghete.

— „Sărmanul băiat ! își zise Torpenhow. Are nervii zdruncinați. Asta trebuie să fie greșeala mea. E nevoie de un mers mai ușor în jurul lui".

Apoi răspunse cu glas tare :

— Foarte bine. Fiindcă dorești să te las în pace, eu voi lipsi patru sau cinci zile. Spune-mi cel puțin adio ! Intendentul hotelului se va ocupa de dumneata, și Kenen va locui în apartamentul meu.

Fața lui Dick se întunecă.

— Sper că nu vei lipsi mai mult de o săptămînă ! Am un caracter răutăcios, Torp, o știu ; însă nu pot să mă lipsesc de dumneata.

— Va fi mai bine să te lipsești, și vei fi încîntat să mă vezi plecat.

Dick își caută drumul pipăind pînă la fotoliu, întrebîndu-se ce însemnau toate astea. Îi era scîrbă să se lase îngrijit de hotelier, și totuși îngrijirea constantă a lui Torpenhow îl supăra... Adevărul e că nu știa ce ar dori. Întunericul nu se ridica deloc și scrisorile închise ale Maisie-ei, după multe întorsături între degetele sale, erau toate mototolite și cam

uzate. Desigur, el n-ar putea niciodată să le citească, oricît de lungă să fie viața sa ; însă, ea ar fi putut să-i trimită altele încă, pentru a-l distra !...

Antilopa avu ideea de a-i aduce puțină ceară roșie de modelaj. Spera că Dick ar putea să se odihnească și să se distreze modelînd-o în mîinile sale... Într-adevăr, el o pipăi, timp de cîteva minute ; apoi întrebă trist :

— Seamănă asta cu ceva ? Nu, nu-i așa ?... Ia-o, ia-o ! Voi dobîndi poate în cincizeci de ani, pipăitul orbilor... Știți unde s-a dus Torpenhow ?...

— Nu, zise Antilopa. Noi îi locuim apartamentul pînă la întoarcerea sa. Putem face ceva pentru dumneata ?

— Aș vrea să mă lăsați în pace, vă rog. Nu mă credeți ingrat ; însă mă simt mai bine singur.

Antilopa se îndepărtă dînd din umeri și Dick căzu în obscura sa meditație, abia zdruncinată de o ultimă răzvrătire împotriva destinului. Era mult timp de cînd nu se mai gîndea la opera sa trecută și de cînd el părăsise dorința de a întreprinde o alta !... Se înduioșa adînc de el însuși, iată totul, și disperarea în care se complăcea îi era o odihnă. Cu toate acestea, ființa sa chema încă pe Maisie, Maisie care l-ar înțelege, ea !... Rațiunea sa îi spunea că tînăra fată, mereu ocupată cu munca sa, îl uita fără îndoială... Își zicea că nenorocul face să fugă toată lumea și concurentul căzut e călcat în picioare de aceia care-l urmează... Dar cel puțin, zicea el, Maisie ar putea să se servească de mine cum mă serveam eu odinioară de Binat... Ea ar face din mine studii... Ce să-i cer mai mult ? Să fiu alături de ea, iată ceea ce îmi trebuie ; Ah ! Da, alături de ea, chiar dacă aș ști-o îndrăgostită de un altul... Puah ! Ce murdărie !

O voce veselă, venită dinspre culoar îl întrerupse ; ea cînta :

Toți creditorii noștri vor plînge în zadar,
Cînd vom pleca, cînd vom pleca departe.
Zadarnic o fac, căci marțea viitoare,
Vom fi în drum cu soldații noștrii.

— ...Ura ! În drum, marți, pentru cufărul Indiilor ! Ura !...

Apoi tropăituri... Ușa alăturată deschisă și închisă cu zgomot, strigăte, discuții, izbucniri de rîs. O voce sonoră zicea :

— Priviți cu toții : am pus mîna pe o tubă model nou și de primă calitate. Hai ! Ce ziceți ! Se deschide perfect și se astupă singură...

Dick sări în sus. Recunoștea această voce :

— E Cassavetti ! Cassavetti care a revenit la Londra pentru a pleca în curînd. Ah ! Înțeleg acum, de ce e absent Torp ! Trebuie să se bată undeva... Și eu... eu nu voi fi !...

Auzea. Antilopa cerea în zadar să se facă liniște.

— Pentru mine ! gîndi Dick. Pentru mine vrea să-i facă să tacă !... Păsările călătoare își iau zborul și nu vor ca eu s-o știu... Aud pe Morten... pe Sutherland... Mackay... Jumătate din reporterii militari din Londra sînt acolo... Și eu nu voi fi !...

El traversă coridorul dibuind și intră în camera lui Torpenhow. O simți plină de oameni.

— Unde s-a aprins focul ? întrebă el. În sfîrșit în Balcani, Antilopo ? De ce nu mi-ai spus nimic ?

— Ne gîndeam că nu te-ar interesa deloc, zise Antilopa cu glas zăpăcit. Tot în Sudan, ca totdeauna.

— Fericit ciine ce ești ! Lasă-mă să mă așez aici, să te ascult. Nu te voi jena, îmi voi da osteneala să nu fiu stafia din Bankua. Unde ești, Cassavetti ? Te auzeam adineaori ; engleza dumitale e mai rea ca niciodată, dragul meu.

Dick fu condus pe un scaun și conversația fu reluată. El auzea desfășurîndu-se hărțile ; se discutau consemnele date de presă, se criticau generalii, căile ferate, transporturile militare, aprovizionările cu alimente ; se declama, se garanta, se denunța în termeni care ar fi înspăimîntat încrezătorul public; se rîdea de asemenea fără măsură ; acest uragan de viață activă și veselie entuziasma pe Dick și-l înnebunea. Toți acești oameni aveau în perspectivă un război apropiat și glorios. Antilopa o spunea, trebuia să fie aproape. Kenen întocmea o depeșă pentru a comanda cai la Cairo... Cassavetti își procurase lista, probabil inexactă, a trupelor care ar fi chemate, și o citea cu glas tare... În mijlocul zgomotului, Kenen prezentă lui Dick un necunoscut, pe care Sindicatul Central îl angajase ca desenator.

— E prima sa expediție, spunea reporterul, dă-i cîteva sfaturi.

Chiar în acest moment, fu o explozie nouă de strigăte, de observații, de rîsete și de înjurături... Nu se mai auzea.

— Dar ce-i cu Torpenhow? întrebă Dick, în liniștea relativă care urmă.

— E în vacanță, pentru cîtva timp, răspunse Antilopa. Presupun că el cîntă pe undeva.

— Ne-a spus că nu va pleca cu noi, adăugă Keenen.

— Ah, adevărat! strigă Dick cu furie. Ei bine, vă spun eu că va pleca. Acum nu mai sînt bun de multe lucruri, însă dacă dumneata și Antilopa îl veți ține lîngă mine, îl voi zgîlții pînă ce cedează. El! Să rămînă în urmă? El! Cel mai abil și cel mai puternic dintre dumneavoastră toți? Vă jur... Se va încălzi în jurul Ondurmanului. Noi vom lua parte de astă dată acolo. Vai! Uitasem... Oh! Doamne, cum aș vrea să plec cu dumneavoastră!

— Și noi toți te vom regreta, zise Keenen.

— Și eu vă voi regreta mai mult decît ceilalți, adăugă noul artist al sindicatului.

— Dumitale, domnule, îți dau un sfat, zise Dick ridicîndu-se ca pentru a se îndrepta spre ușă. Dacă ți se întîmplă să fii rănit la cap în vreo hărțuială, nu te apăra. Roagă pe dușman să isprăvească. Dintre toate, asta face cel mai mult!

Apoi, în momentul cînd să treacă pragul, unde era dus de mînă, se întoarse spunînd:

— Mulțumesc tuturor că mi-ați îngăduit să vin!

O oră mai tîrziu, cînd toți corespondenții plecaseră, Antilopa aminti tovarășului său mînia orbului.

— Scrîșnea dinții, hai!

— Sărmanul băiat! răspunse Keenen. Auzise sunetul trompetei și alergase; haide să vedem ce face acum.

Focul entuziasmului se stinsese. Dick se așezase înaintea mesei, în atelier, cu bărbia sprijinită în palme. Nu-și schimbă poziția auzindu-i venind.

— Asta îmi face rău, gemu el încet. Oh, da, aceasta îmi face rău! Totuși, lumea continuă să se învîrtească! Oare voi revedea pe Torp înaintea plecării?

— Desigur, zise Antilopa, îl vei revedea.

XIII

— Maisie, de ce nu te culci ?

— E prea cald ca să dorm. Lasă-mă să respir puțin. Maisie aplecă coatele pe tocul ferestrei și contemplă clarul de lună pe drumul drept mărginit de plopi.

Vara usca Vitry-sur-Marne pînă în măduvă. Iarba era arsă în cîmpii ; huma de pe marginea rîului era arsă ca și cărămida ; florile idealurilor se uscaseră de mult, și în grădină, trandafirii vestejiți se aplecau triști pe tulpină. În micuțul dormitor, cu tavanul scund, situat sub pod, se făcea o căldură de nesuportat. Lumina albă a lunii, lovind din cealaltă parte a drumului zidul atelierului de pictură, părea că face noaptea și mai arzătoare, iar umbra clopoțelului agățat în gangul ușii arunca pe pămînt o vargă de negru aspru, care atrăgea și rănea privirea.

— Groznic ! murmură Maisie. De ce nu-i peste tot alb ? Uite ! Ușa nu este la mijlocul zidului. Nu o observasem încă.

Era într-o dispoziție proastă. Mai întîi căldura acestor ultime zile o copleșea ; apoi lucrul ei nu mergea, nu sfîrșise la timp pentru Salon acest faimos studiu de cap de femeie, care trebuia să personifice Melancolia ; în sfîrșit neplăcerea supremă pentru că era ultima la care ar fi trebuit să se aștepte : Dick, da, Dick, el însuși, supusul său, sclavul său, proprietatea sa vie, nu-i scrisese de șase săptămîni. Era furioasă împotriva căldurii, împotriva tabloului său, împotriva lui Kami, dar mai ales împotriva lui Dick.

Ea îi scrisese de trei ori, de fiecare dată pentru a-i supune o nouă manieră de a-și trata subiectul. El nu găsise de cuviință să-i răspundă. Se sfîrșise ; nu-i va mai scrie. La întoarcerea sa în Anglia (adică la toamnă, căci demnitatea îi interzicea să-și scurteze absența), îi va spune ceea ce gîndea despre procedeul său !...

Totuși regreta convorbirile lor de duminică, pe care n-ar fi vrut să le mai admită. Îl revedea, cutreierînd cu un pas de maestru micuțul atelier al casei din parc, își închipuia că-l mai aude vorbind despre artă cu entuziasm și predicînd-o mult timp, pînă ce-i lua în sfîrșit penelul din mîini pentru a-i demonstra ceea ce îi spusese...

Însă la ce se gîndește oare, de nu-și dă osteneala să-i scrie ?

Ea se aplecă pe pervazul ferestrei, după ce-și aruncase un șal pe umeri pentru a se apăra împotriva răcelii nopții. Un vînt ușor se ridica ; dedesubtul Maisie-ei, un trandafir, care se pleca de asemenea, epuizat de căldură, începu să miște ușor vîrful la suflul vîntului, ca și cînd ar fi posedat un inexprimabil secret.

„Era posibil ca Dick, nepăsător de lucrul Maisie-ei și uituc cu al său, să fi legat alte afecțiuni, să fi căutat alte bucurii ?... Oh ! Nu..."

Trandafirul continua misterioasa sa clătinare din corolă, atît de puternic, încît îi căzu una din petale.

„Nu ! gîndi Maisie. Nu, Dick n-ar fi putut să mă uite. E al meu și numai al meu. Mai întîi, mi-a spus-o !... Și apoi, la urma urmei, ce mă interesează ? Dacă m-ar uita, și-ar face rău și lui însuși, cît și mie..."

Trandafirul mișca mereu floarea, cu divina inconștiență a florilor. Nu era, într-adevăr, nici un motiv ca Dick să nu fi făcut ceea ce îi plăcea ; nici una ! dacă n-ar fi providența. Providența care, pentru el, n-ar fi decît Maisie, îi impunea să-și petreacă viața ajutînd-o pe tînăra fată. Și la ce trebuia s-o ajute ? Să compună și să picteze numeroase tablouri, care ar merge succesiv în toate expozițiile Angliei și care ar fi remarcate de oamenii de gust... Astfel făcea odată dintr-un album, în care erau lipite tăieturi din ziare, pe care același Dick nu găsise niciodată de cuviință să le parcurgă.

Ei bine ! Nimic nu ar opri-o pe ea, Maisie, care știa atît de bine să conformeze actele sale rațiunii, de a continua să-și împartă timpul între micuțul atelier al casei din parc, la Londra, și marele atelier al lui Kami, din Vitry-sur-Marne !... Sau mai curînd nu... ea va merge la un alt maestru, mai capabil de a-i asigura prompt acest succes, la care desigur ea avea dreptul !... Căci, în sfîrșit, un lucru asiduu și de eforturi perseverente merită cel puțin să fie recompensat, după zece ani. E adevărat că zece ani nu-i nimic ! Dick însuși îi spusese... Da, spusese aceasta într-o zi, acest om, acum, nu mai găsea un minut pentru a scrie ! El se lăuda că așteaptă pe Maisie timp de zece ani, dacă trebuia, își zicea sigur că ea va veni la el mai curînd sau mai tîrziu !... Atunci, de ce

nu mai da semne de viață ? La ce se gîndea el ?... Cu ce bucurie i-ar fi spus isprava sa în timpul ședinței ! Însă nu o Maisie în cămașă de noapte, pe care luna putea s-o zărească, în acest moment, la fereastra sa ! Nu, o Maisie cuviincios îmbrăcată, trufașă și foarte demnă.

„Și dacă Dick nu mai voia s-o asculte ? Dacă el își bătea joc de ea ? Dacă s-ar gîndi la alte femei ?... Era o presupunere absurdă ; dar dacă totuși s-ar întîmpla un lucru asemănător ? ...Ei bine, atunci, Maisie s-ar fi ales numai cu îndeminarea de a lucra mai frumos, pentru a începe iar să facă tablouri, care... pe care... etc...“ Piatra de moară a gîndului său se învîrtea mereu în același cerc.

„Părul roșu“ continua să se agite în fundul camerei și să scîncească din pricina căldurii.“

Maisie își sprijini coatele pe balustradă, cu bărbia între mîini și hotărî că nu putea să subziste nici o îndoială asupra vinovăției lui Dick. Cu adevărat femeie, ea începu numaidecît să ridice actul său de acuzare.

„Era odată un copilaș căruia i-am spus că-l iubeam. Și atunci el mă sărută pe obraz, în prezența unui mac galben, care-și clătina corola, exact ca acest supărător trandafir veștejit, al grădinii de dedesubt. După aceasta, avu loc o uitare în amintirile sale. Se scurgeau mulți ani. În acest timp, alți oameni îmi spuneau și ei la fel că mă iubeau și ei la fel, că mă iubeau și alegeau, în general, pentru a-mi face această mărturisire, momentul cînd eram foarte absorbită de lucru... Și-apoi copilul de altădată reapăru, și, chiar din cea de-a doua întîlnire, el începu să-mi vorbească de dragostea sa...

În sfîrșit... însă n-aș sfîrși să povestesc tot ceea ce a făcut el !... Își petrecuse timpul lîngă mine ; încercase să mă învețe ceea ce știa el ; îmi vorbise despre artă, despre ținerea casei, despre tehnică, cești de cafea, de abuzul cornulețelor în alimentație, obraznicul ! De penele maestrului... era același căruia țineam să-i servesc, în fiecare zi, tot ceea ce aș fi avut mai bun. Îmi dăduse sfaturi de care profitam și, în sfîrșit, din cînd în cînd, mă privea... Cu ce ochi mă privea el ! Cu ochi blînzi de cîine bătut, care nu așteaptă decît un cuvînt, pentru a veni să se culce, tîrîndu-se la picioarele stăpînei sale. În schimb, eu nu-i dădusem nimic, absolut nimic...

afară numai"... Gîndindu-se la aceasta, ea atinse instinctiv cu buzele mineca brodată a cămăşii de noapte „Afară numai de favoarea să mă sărute o dată. Şi cum o sărutase el atunci !... E groaznic !... Adevărat, el trebuie să fie prea fericit, după acest sărut !... Şi, în sfîrşit, dacă nu i-ar fi destul, ar socoti oare că merită altele, începînd brusc să-mi scrie ?... Cine ştie ? Îmbrăţişînd alte femei, poate !".

— Maisie, vrei să răceşti ? zise impresionista încet. Vino să te culci ! Nu pot să închid ochii, cînd te simt astfel lîngă fereastră...

Maisie dădu din umeri fără a răspunde. Se gîndea la slăbiciunile lui Dick, la defectele sale, la acelea ale unei alte persoane asemenea... Acest implacabil clar de lună părea că o opreşte să doarmă ; scăldă cu rece sa lumină argintată geamlîcul atelierului, din cealaltă parte a străzii. Maisie începu să contemple această răsfrîngere a luminii şi ideile sale se încurcară. Umbra clopoţelului din gang pe zid se prelungea şi se scurta într-un chip straniu ; cîteodată dispărea complet. Luna cobora puţin cîte puţin în depărtarea orizontului cîmpiilor. Un iepure care intra în vizuină traversă drumul din două sărituri. Apoi briza, care se ridicase de dimineaţă, suflă o răcoare neaşteptată în livezi, şi se auziră primele mugete ale cirezii, lîngă rîul cu malurile crăpate de secetă. Capul Maisiei se înclină pînă să ajungă la bara ferestrei, în timp ce grămada de păr negru se răspîndea pe braţele sale.

— Maisie, trezeşte-te ! Vrei să răceşti...

— Da, dragă, da...

Zăpăcită, se îndreptă spre patul său, şovăind ca un copil obosit şi îşi înfundă faţa în pernă, murmurînd :

— „Oh !Dick !... Cred că... însă de ce nu mi-ai scris ?"

Ziua readuse rutina atelierului, în mijlocul mirosurilor de pictură şi de esenţă şi din nou se manifestă înţelepciunea monotonă a lui Kami, artist mediocru, însă profesor emerit. Maisie, care nu putuse să-şi fixeze atenţia sa de simpatie, în această zi, aştepta cu nerăbdare tradiţionalele mişcări care indicau sfîrşitul şedinţei. Kami, alăturîndu-şi mîinile la spate, ridicîndu-şi şi mototolindu-şi vestonul său de alpaca, începea să povestească istorii din trecut, vorbind despre vechii săi elevi. Avea atunci mereu aceleaşi formule : „Amintiţi-vă că unul nu suferea să aibă metodă, nici simţ

practic, nici abilitatea stilului. Trebuie să ai această convingere, care ţintuieşte opera în zid şi te imobilizează înaintea ei..."

După cîteva vorbe asemănătoare, amestecate cu evocarea elevilor săi de altădată, ei coborî în grădină pentru a-şi fuma pipa, în timp ce discipolii lui se împrăştiau, reîntorcîndu-se la obiceiurile lor respective, sau rămîneau cîteodată, în număr mic, în atelier, ca să-şi prepare lucru pentru a-l relua după orele calde ale zilei.

Înainte de a ieşi, Maisie privi şi ea, o clipă, infortunata sa „Melancolie", înăbuşindu-şi cu greu pofta de a-i face o grimasă. Cum traversa drumul grăbindu-se pentru a merge să scrie lui Dick, întîlni un om înalt, călare pe un cal alb.

Torpenhow reuşise, în douăzeci şi patru de ore, să găsească satul pierdut, luînd informaţii precise, descoperind izolarea pictoriţei şi ducîndu-se acolo. Era, pentru „corespondentul special" un joc de copil, care n-avea nimic extraordinar.

— Îţi cer iertare, domnişoară, zise el. Întrebarea mea vă va părea absurdă; însă nu pot s-o formulez altfel. E aici o domnişoară Maisie?

— Maisie?... Eu sînt! răspunse cu o voce tinerească ce venea din fundul unei largi pălării de voiaj.

— Atunci, trebuie să mă prezint, zise el, în timp ce calul său tropăia din picioare ridicînd un des praf alb. Mă numesc Torpenhow. Dick Helder este cel mai bun prieten al meu, şi... şi... trebuie să vă spun că a devenit orb.

— Orb? zise Maisie fără a înţelege. Asta nu e posibil, nu poate fi orb!...

— Vor fi în curînd două luni, totuşi, de cînd este orb complet.

Maisie îşi ridică faţa, care apăru de un alb ca de var.

— Oh! Nu, nu, nu orb!... Nu vreau ca el să fie orb!...

— Vreţi să veniţi, să vă asiguraţi dvs. însăvă? zise Torpenhow.

— Acum?... Numaidecît?...

— Oh! Nu, trenul de Paris nu trece înainte de opt seara. Aveţi tot timpul să vă faceţi pregătirile.

— Domnul Helder v-a trimis?

— Nu, pot să afirm cu siguranță. Nu există nici o primejdie ca el să fi avut această idee. Stă tot timpul în atelierul său, învîrtind între degete cîteva scrisori, pe care nu le poate citi.

Un fel de suspin înăbușit se auzi sub marea pălărie. Maisie, cu capul plecat, se îndreaptă către casa sa, unde impresionista, culcată pe sofa, se plîngea de o migrenă.

— Dick e orb, îi zise Maisie cu o voce tremurătoare, sprijinindu-se de spătarul unui scaun. Dick al meu e orb !...

— Ce !

„Părul roșu" sărise de pe sofa.

— ...E un om acolo, care vine din Anglia pentru a mă anunța. Iată de ce nu-mi scria de două luni !

— Te duci la el ?

— Nu știu, voi reflecta...

— Să reflectezi !... Trebuie să te întorci la Londra imediat. Trebuie să-l vezi, să-i săruți ochii, să-i săruți mereu, mereu, pînă ce-și vor recăpăta lumina ! Dacă nu te duci acolo, eu voi pleca. Vai ! Ce să spun acolo ! Răutăcioasă prostuță ce ești ! Du-te numaidecît, înțelegi ?

Torpenhow avea o rază de soare pe grumaz. Totuși, păstra buzelor un surîs de o blîndețe nesfîrșită, cînd Maisie apăru pe pragul casei sale, cu capul descoperit, în plină lumină.

— Voi merge, zise ea plecînd ochii.

— Atunci, să fiți în astă seară, la șapte, în gara din Vitry.

Era tonul unui om obișnuit să fie ascultat. Maisie nu răspunse nimic, vag satisfăcută că nu prevăzuse nici o dificultate între ea și acest om înalt, care nu se zăpăcea de nimic și care conducea cu o singură mînă un cal nărăvaș. Reveni lîngă tovarășa sa, care vărsa lacrimi abundente și apăsătoare, după-amiaza se scurse între plînsete, sărutări (foarte puține sărutări), alcoolul de mentă, valiza și o scurtă întrevedere cu Kami ; orice reflecție fu îndepărtată. Pentru moment, era vorba să meargă, să regăsească pe Dick așezat singur în atelierul său, pipăind fără să le vadă ultimele scrisori de la Maisie. Dick, alături de care mergea s-o conducă acest om singuratic, prietenul său, pe care-l lăsase la marginea drumului...

— Și dumneata ce vei face? își întrebă tovarășa.

— Oh! Eu voi rămîne aici, răspunse ea. Și cine știe! Voi sfîrși poate „Melancolia" dumitale!... Scrie-mi...

În acea noapte umblă în Vitry un zvon singular: un tînăr străin, puțin nebun, probabil în urma unei insolații, împrumutase un cal din apropiere, și după o scurtă vizită în ținut, furase una dintre acele smintite de englezoaice, care lucrau în culoare, la acest bun maestru Kami.

Torpenhow vorbi foarte puțin Maisie-ei pînă la Calais; totuși, el se arătă foarte atent cu ea, îi cruță orice grijă și-i găsi un compartiment numai pentru ea, unde o lăsă. Se minuna de ușurința cu care dusese toată afacerea.

„Ceea ce e mai abil, acum, își zicea el, înseamnă a elibera reflecțiile sale. Dacă aș crede frazele scăpate de Dick în delir, ea trebuie să-l facă să meargă învîrtindu-se; trebuie să-i pară nou să o asculte la rîndul său." Maisie nu-și explica niciodată acest punct. Numai în vagonul său ea închidea ochii, pentru a-și da seama de senzațiile orbilor. Asta nu era de la sine era puțin din ordin, așa că își grăbea întoarcerea; însă, lucru ciudat, asta nu o tulbura deloc. În orice caz, cîștigase că nu se ocupase nici de bagaje, nici de o oarecare tovarășă rusoaică, care nu era bună de nimic.

În acest timp simțea vag apăsînd pe ea însăși un fel de dizgrație. Cum putea ea să o facă?... Ea, Maisie!... Să fie nevoită să recunoască o nedreptate! Ea încercase să se justifice în propriii ei ochi și reușea perfect. Cînd Torpenhow veni, o regăsi pe puntea corăbiei și-i povesti cum îl lovise pe Dick groaznica nenorocire. El suprimă oarecare detalii și insista asupra indiscreților delirului... Apoi se opri deodată, ca și cum restul ar fi fost lipsit de interes în ochii săi, și se îndepărtă pentru a merge să fumeze. Maisie rămase singură, furioasă împotriva lui și nemulțumită de ea însăși.

El o duse din Dover la Londra, fără a-i lăsa aproape timp să dejuneze și dacă ea ar poseda încă facultatea de a se indigna de o lipsă de atenții, ar fi protestat împotriva scurtei porunci, care o făcu să aștepte în vestibul, în josul unei scări obscure, ca el să ia lămuriri într-o cameră de la ultimul etaj. Avu, de acum înainte, intuiția că el o trata ca pe o fetiță fără inimă; o roșeață îi coloră obrajii pali. Toa-

te astea erau din greşeala lui Dick, care avusese prostia să orbească.

Torpenhow o duse pe pragul unei uşi închise, pe care o deschise cu grijă. Dick era înaintea Maisie-ei...

Era aşezat lîngă fereastră, cu bărbia sprijinită în mînă. Avea trei scrisori aşezate pe genunchii săi, pe care le mîngîia din cînd în cînd. Omul cel înalt şi tînăr, care o îndreptase pe Maisie atît de poruncitor, nu mai era acolo. Şi uşa se închisese în urma ei.

Auzind zgomot, Dick vîrî încet scrisorile în buzunar.

— Alo, Torp! Dumneata eşti?... Am fost prea singur!...

Vocea sa căpătase sonoritatea joasă, particulară orbilor. Maisie se ghemui într-un ungher al camerei. Încerca să comprime, punînd mîna pe piept, bătăile dezordonate ale inimii. Dick o privea în faţă. Pentru prima dată ea înţelese că nu putea să mai vadă. A închide ochii, în vagon, „pentru a-şi da seama" şi apoi a-i deschide după voie, e un joc copilăresc. Acest om avea ochii mari deschişi, şi totuşi era orb.

— Dumneata eşti, Torp? Mi s-a spus că vei reveni. Liniştea persistînd, părea că miră pe Dick, tulburîndu-l, iritîndu-l chiar.

— Nu! răspunse o micuţă voce tremurătoare... Sînt eu... Maisie de abia putea să-şi mişte buzele.

— Haide! zise Dick încet şi fără a se urni din loc. Iată un nou fenomen... Cu obscuritatea începeam să mă obişnuiesc; însă nu mi-ar place să aud „voci".

Era nebun şi în acelaşi timp orb, pentru a-şi vorbi astfel lui însuşi? Inima Maisie-ei bătea mai tare, şi respiraţia sa gîfîită făcu un zgomot uşor. Dick se ridică, traversă camera, tatonînd... Mîna sa recunoştea în trecere mesele şi scaunele. Între timp, piciorul său se încurcă într-o îndoitură a preşului; căzu în genunchi şi cercetă cu degetele natura obiectului care-l trîntise violent...

Maisie îşi aminti de Dick de altădată, mergînd cu mîndrie, ca şi cum lumea i-ar fi aparţinut. Ea îl revăzu, mergînd şi venind în atelierul parcului şi, mai recent încă, sărind pe puntea vaporului...

Bătăile inimii sale o făceau să leşine. Dick se apropia călăuzit de zgomotul respiraţiei sale.

Mașinal, întinse mîna către el. Era pentru a-l respinge? Era pentru a-l călăuzi, pentru a-l atrage? N-ar fi putut s-o spună! Îi atinse pieptul și Dick se trase înapoi ca lovit de o săgeată.

— E Maisie! zise el cu un scurt suspin. Ce faci aici?

— Am venit... Am venit... ca să te văd.

Buzele lui Dick se strînseră, ca și cum ar face un efort violent asupra lui însuși, apoi:

— Nu vrei să te așezi? zise el. Vezi, am avut... necazuri cu ochii mei...

— Știu! Știu!... De ce nu mi-ai spus nimic?

— Nu puteam să mai scriu.

— Însă ai fi putut să rogi pe domnul Torpenhow...

— De ce s-ar amesteca în treburile mele?

— El m-a adus de la Vitry... Gîndea că aș face bine să vin...

— Cum?... Ce ți s-a întîmplat? Ai nevoie de mine?... Vai! Ce-ți spun? Nu mai pot nimic... uitam...

— Ah! Dick, am atîtea griji. Am venit să ți-o spun. Vrei să te conduc la scaunul tău?

— Nu! Nu! Nu sînt un copilaș... N-am nevoie de milă. Îți fac milă, nu-i așa?... Ei bine, nu, nu n-am vrut să-ți vorbesc de ceea ce mi s-a întîmplat! Nu, sînt un om doborît; un om sfîrșit; nu mai sînt bun de nimic, de nimic... Lasă-mă.

Își găsi scaunul împiedicîndu-se, cu pieptul zdruncinat de suspine.

Maisie îl privea și încetă să mai tremure de teamă, pentru că încerca o confuzie adîncă. Ceea ce îi spunea el „sînt un om doborît, un om sfîrșit", era un groaznic adevăr, pe care nu-l bănuise în timpul scurtei sale călătorii și care îi sărea în ochi acum. Omul autoritar și îndrăzneț pe care-l cunoscuse era acum, înaintea ei, umilit și mizerabil. Nu mai era artistul în care recunoștea altădată pe stăpînul ei, și-și căuta sprijin, ci un om țintuit într-un fotoliu și pe punctul de a izbucni în lacrimi. Da, desigur, îi inspira o milă imensă și sinceră, cum nu simțise niciodată pentru nimeni. Dar în sfîrșit, această milă nu ajungea pînă la a-i inspira un protest împotriva cuvintelor disperate pe care le asculta... Și atunci, rămase mută, nemișcată, tulburată puțin, rănită chiar, căci își închipuise că întoarcerea ei ar fi fost întîmpinată

triumfal. Acum, sentimentul pe care îl încerca, părea din ce în ce mai puțin în dragoste.

— Ei bine, o întrebă Dick întorcînd cu încăpățînare ochii. N-aș vrea să te mîhnesc mai mult... Care-ți sînt proiectele ?

El înțelese că Maisie gîndea înainte de a răspunde ; însă el era tot așa de puțin pregătit ca și ea, față de puhoiul de emoții care se dezlănțui. Oamenii care nu se mișcă cu ușurință, plîng fără constrîngere cînd izvoarele adînci ale lacrimilor sînt sincere. Ea căzuse pe un scaun și plîngea cu disperare, cu capul între mîini.

— Nu pot !... zise ea, în cele din urmă. Cu adevărat, nu pot !... Nu-i o greșeală, te asigur, Dick !... Mi-e teamă.

Dick se ridică în picioare chinuit de aceste naive boceli, ca de o lovitură de bici. Ea continua să plîngă !... Încercarea năpraznică o găsea prea slabă, incapabilă de un sacrificiu, gata să fugă...

— E urît ce fac, o știu și mă disprețuiesc ! continuă ea, însă mi-e imposibil... O ! Dick, nu-mi vei cere nimic, nu-i așa ?

Ea ridică capul o clipă și din întîmplare ochii lui Dick întîlniră pe ai săi. Fața sa pe care n-o mai rădea era palidă și încrețită sub barba nerasă ; buzele sale încercau să se strîngă într-un surîs, care rămînea dureros... Însă ochii stinși, care erau pe deasupra tuturor, înspăimîntau pe Maisie. Dick al ei era orb, și cel pe care-l vedea în locul său era un străin, căruia nu-i mai recunoștea decît vocea.

— ...Cine îți cere să faci cît de puțin, Maisie ? îi zise el. Nu ți-am explicat ?... Îndură-te, nu mai plînge așa : te asigur că n-ai de ce !

— Dacă ai ști cît mă disprețuiesc ! răspunse ea. O, Dick ajută-mă, te rog !

Ea se înăbușea, neputincioasă să-și stăpînească suspinele. Dick, înspăimîntat, se îndreptă stîngaci către ea, cuprinse cu brațul talia ei, și capul tinerei fete căzu pe umărul său.

— Liniștește-te, draga mea, liniștește-te. Nu mai plînge. Ai dreptate, haide ! Cît se poate de mult ! De ce îți faci reproșuri ? Nu meriți nici unul... Călătoria, fără îndoială, te-a

enervat puțin. Și apoi, poate n-ai dejunat ? Ce brută, acest Torp, să te fi adus așa la mine !...

— Eu am vrut să vin !... zise ea numaidecît.

—Bine ! Bine !... Și acum că ai venit, că... m-ai văzut, îți sînt infinit de recunoscător. Chiar dacă te-ai simți mai bine, ar trebui să mă părăsești pentru a te odihni puțin. Ai călătorit bine ?...

Maisie plîngea încetișor. Se simțea vag fericită să aibă pentru prima dată în viața sa o împotrivire pe care să se bizuie. Dick o sărută cu duioșie, însă cu timiditate, pe umăr : nu era prea sigur de locul unde era umărul ei.

Ea își lăsă brațele, în fine, și așteptă, tremurătoare. El, pentru a pune între ei lărgimea camerei, se îndreptă din nou către fereastră. Trebuia să se depărteze ca să-și potolească tumultul inimii.

— Ți-e mai bine acum ? o întrebă el.

— Da. Și tu ?... Cît trebuie să mă urăști !...

— Eu să te urăsc ?... Eu, Doamne !... Eu !

— Ce-aș putea să fac pentru tine, spune ? Vrei să rămîn în Anglia ? Aș putea atunci să vin să te văd din cînd în cînd.

— Nu, Maisie !... Ar fi chiar mai îndurător din partea ta să nu mai revii aici... Iartă-mă că-ți vorbesc astfel... aș vrea să-ți spun o obrăznicie și totuși să nu gîndești că... Da, te asigur, ar fi mai bine să pleci chiar acum.

Puterile sale se istoviseră. El pricepea că îl părăseau și că situația s-ar fi prelungit și că n-ar mai fi stăpîn pe el.

— E tot ceea ce merit, zise ea căzută la pămînt. Fii liniștit, Dick, mă voi duce. Oh ! Doamne, cît sînt de nenorocită !

— Nu... nu ești nenorocită. Nu trebuie să fii nenorocită. Nu-i nici un motiv să suferi... Așteaptă încă o clipă. Aș vrea să-ți dau o amintire de la mine : „Melancolia" mea. Era foarte frumoasă ultima dată cînd am văzut-o ! Păstreaz-o, Maisie, în amintirea lui Dick, și dacă ai fi vreodată în nevoie vinde-o ; prețuiește cîteva sute de livre, pe piață.

El căută printre pînzele sale.

— E înrămată în negru. E un cadru negru, pe care pun mîna ? Ține-o, iat-o... Ce zici ?

Întoarse către Maisie tabloul, unde numai o amestecătură informă de culori dovedea, acum, lucrul șters... În același timp, ochii săi se fixau asupra celor ai tinerei fete, ca și cum ar fi putut să surprindă încă, în privirea ei, licărirea de admirație așteptată !

— Ei bine ?...

Vocea sa răsuna, plină și aproape veselă. Ca artist, știa că făcuse o operă frumoasă, și o arăta cu orgoliu încrezător. Maisie privea această amestecătură de nedescris și o nebună poftă de rîs îi venea. Totuși, orice ar fi însemnat această nebună aberație, trebuia, din milă pentru Dick, să nu lase nimic să se vadă... De asemenea, lacrimi rău înăbușite, tremurau încă în vocea sa cînd răspunse :

— Oh ! Dick, ce frumoasă este !

Urechea lui fu izbită de ușorul suspin nervos, care acompaniase cuvintele sale, și crezu că surprinde un strigăt de admirație.

— Vrei să-l accepți, atunci ! Ți-l voi dedica, dacă-mi permiți.

— Cum ! Vrei ? Mie ? Ah ! Mulțumesc, mulțumesc...

Pentru a nu ceda irezistibilei pofte de rîs, care punea stăpînire asupra ei și acum, trebuia să fugă cît mai repede... Ea alergă, scoasă din minți, către ușă, coborî fără să vadă ceva, fără să audă ceva, pînă în josul scării pustii, luă o trăsură de piață, care o conduse în căsuța sa, din nordul parcului.

Ajunsă acolo se așeză în salonul pe trei sferturi golit și începu să reflecteze. Se gîndi mult la Dick, orb pentru totdeauna, la ea însăși, pentru a-și judeca puterea... Se complăcu în necazul său, resimți din nou puțină umilință și chiar rușine ; își aminti o clipă de tovarășa sa cu părul roșu și își închipui că ar fi mîniată aflînd ceea ce se petrecuse. Apoi, ca totdeauna, sfîrși prin a se ierta, zicîndu-și cu puțină mirare : „La urma urmelor, Dick nu mi-a cerut niciodată nimic".

...Și așa se sfîrși cu Maisie.

Totuși, sărmanul Dick nu era la capătul torturilor sale. Mai întîi, își amintea bine că sfătuise pe Maisie să plece ; însă de ce plecase atît de repede, și fără a-i spune un cuvînt de adio ? Mînia sa se îndreptă în curînd împotriva lui

Torpenhow, care îi arunca această umilire și care-i tulburase pentru totdeauna mizerabila sa pace. Apoi, clipele întunecate se întoarseră populate de regrete, de dorințe, implacabil stinse în obscuritate... Desigur, „regina nu poate să facă rău", însă uzînd, pentru ea astăzi, de dreptul său suveran, ea lovise cu cruzime unicul ei supus... Nu știa el însuși cît de adîncă era rana sa...

„Era tot ceea ce aveam pe lume", își zise el cînd putu să lege două idei, „și am pierdut-o !"... Și acest sărman Torp, trebuie să fie atît de mulțumit de inspirația pe care a avut-o încît nu voi avea curajul să-l dezamăgesc... Haide ! Să ne dăm osteneala totuși să reflectăm puțin".

— Alo ! zise Torp, intrînd în atelier, după ce-i lăsase lui Dick două ore pentru a se reculege. Iartă-mă. Te simți mai bine ?

— Nu știu deloc, Torp ! Vino aici.

Dick tuși de mai multe ori încurcat. Nu știa cum să-l ia pentru a-și îndulci reproșurile.

— La ce bun să ne explicăm? zise Dick. Scoală-te și haide.

Se plimbară atunci prin atelier, cum aveau obiceiul ; Torpenhow cu mîna pe umărul lui Dick și acesta lăsat în voia gîndurilor sale.

— Însă cum mi-ai descoperit secretul ? întrebă el într-un sfîrșit.

— Cînd vrei să ascunzi, nu trebuie să ai delir, Dickie ! M-am amestecat unde nu-mi fierbe oala, e adevărat ; însă tot astfel ai fi rîs dacă m-ai fi văzut în expediție, pe un soare fierbinte, traversînd cîmpiile franceze !... Ah ! Trebuie să-ți spun : vei auzi încă puțin tărăboi, în această seară la mine. Voi avea o jumătate de duzină de colegi.

— Știu ! Știu !... Pentru revolta din Sudanul de Jos, nu-i așa ? Am surprins alaltăieri una dintre întrunirile lor, și asta mi-a făcut rău... V-ați curățat armele ? În ce zi veți pleca ?

— N-am contractat încă cu nimeni. Vreau să văd mai întîi cum se vor întoarce treburile dumitale.

— Ai rămîne oare cu mine... dacă lucrurile s-ar întoarce rău ?

—Ah ! Nu-mi cere atît de mult ! La urma urmelor, nu sînt decît un om.

— Ești o inimă de aur, și vii s-o dovedești prietenului.

— Să nu vorbim de asta !... Vei fi la petrecere în astă seară ? Mă tem că ne îmbătăm puțin : războiul este din ce în ce mai probabil.

— Nu. Mi-ar plăcea atît de mult să nu mă mai arăt! Dacă ți-e indiferent, voi rămîne liniștit aici.

— Pentru a-ți savura bucuria, hai ?... Haida de ! Ai dreptate, nimeni nu merită mai mult decît dumneata să fie fericit.

În timpul zgomotoasei seri care urmă, Dick, așezat în camera sa, încercă să nu audă exclamațiile bucuroase ale vecinilor săi. Reflecta adînc. Deodată începu să rîdă de el însuși.

„Cînd te gîndești, își zise el, situația este cu adevărat de un comic intens. Maisie are de o sută de ori dreptate, sărmana micuță !... Cum a plîns ! N-aș fi crezut niciodată ca ea să fie capabilă să lase astfel să se vadă supărarea sa... Cît despre Torp, acum știu ce gîndește ; trebuie să-l trag pe sfoară, căci cu siguranță el n-ar pleca, dacă ar ghici ce mi se întîmplă... Ar vrea să rămînă aici pentru a mă consola. De altfel, cu nici un preț, n-aș vrea să mărturisesc că mă aruncă la coș ca pe un scaun stricat... Haide ! Trebuie să ies singur din încurcătură. Aceasta nu mă va schimba deloc. Dacă campania n-are loc, și Torp sfîrșește prin a descoperi totul, eu voi fi scutit să par în fața lui un animal, asta-i tot. Însă, dacă războiul izbucnește, nu trebuie să compromit viitorul prietenului meu. Afacerile sînt afaceri. Trebuie să rămîn singur. Ce zgomot fac ei acolo !.

Cineva lovi cu pumnul în ușa atelierului.

— Hei ! Dick, strigă Antilopa, vino să rîzi cu noi.

— Ar fi plăcut, însă nu sînt dispus.

— Ei bine, voi anunța camarazii: ei te vor scoate din vizuină ca pe un viezure.

— Nu, te rog, dragul meu. Adevărat, prefer să mă lase puțin liniștit.

— Atunci vrei să-ți aduc ceva ? Puțină șampanie, de exemplu ?

— Nu, mulțumesc, mă doare capul.

— Virtuos copil ! Iată efectul dulcilor emoții ale tinereții. Toate felicitările mele, Dick ! Am luat și cu parte la conspirația pentru fericirea dumitale.

— Da... da... lasă-mă și uite, trimite-mi pe Binkie.

Cățelușul intră cu un pas hotărît. Era încă glorios că jucase un rol în concertul din dincolo, lătrînd.

Însă abia trecuse pragul și înțelese diferența de mediu și nu mai gîndi să dea din coadă. Se instală pe genunchii lui Dick pînă la ora culcării. Apoi, merse să ia loc pe pat, lîngă stăpînul său orb.

Acesta numără toate orele, care sunară pînă dimineața, și cînd se ridică, cu capul dureros de lucid, după lunga sa insomnie, primi complimentele oficiale ale lui Torpenhow și auzi povestirea amănunțită a orgiei din ajun.

Înfățișarea sa abătută provocă această remarcă.

— Spune-mi, n-ai înfățișarea prea veselă a unui logodnic din ajun !

— Ce interesează înfățișarea mea ! Sînt fericit. Asta ajunge. Veți pleca ?

— Da, și de astă dată tot pentru Sindicatul Central. Am primit oferte, și am acceptat însă în condiții mai bune decît celălalt an.

— Și cînd plecați ?

— Poimîine, spre Brindisi.

— Ah ! Cu atît mai bine, strigă Dick din fundul inimii.

— Ei bine, iată un fel de a-mi spune că nu vei fi supărat că vei fi lipsit de prezența mea ! Însă, să nu-ți pară rău : ai dreptul să fii egoist.

— Nu asta am vrut să spun, dragul meu Torp' . Vrei să-mi faci un serviciu ? Înainte de plecarea dumitale, aș avea nevoie să scontezi o sută de livre.

— Aceasta nu-l decît pentru a începe menajul ?

— Oh ! Nu, pentru... cheltuieli de nuntă.

Torpenhow îi aduse banii, îi numără în bilete de cîte cinci și zece livre, și le puse cu grijă în cutia mesei de scris.

„Acum, îi zicea el, presupun că trebuie să mă resemnez pînă la plecare și să-l aud fîlcărind despre această tînără fată... În sfîrșit, să fim indulgenți cu îndrăgostiții."

Însă Dick nu vorbi nici de Maisie, nici de căsătoria sa. Sta nemișcat pe pragul camerei lui Torpenhow, în timp ce

prietenul său își pregătea bagajul și puse atîtea întrebări asupra campaniei care se pregătea, încît corespondentul, enervat, sfîrși prin a-i spune în seara următoare :

— Ești ca rumegătoarele, Dickie, rumegi mereu aceleași lucruri însă e fumul creierului dumitale pe care cauți să-l aprinzi, nu-i așa ?

— Eu ?... Da... e posibil... Apropos, cît crezi că durează războiul ?

— Cine știe !... Zile, săptămîni, luni... Va dura poate ani...

— Ah ! Cît aș vrea să iau și eu parte !...

— Dumnezeule ! Iată o idee ! Uiți acum că ești pe punctul de a te însura... datorită mie.

— Nu !... Nu... Nu uit. Sînt pe punctul de a mă însura, e adevărat, și știu bine că îți sînt recunoscător. Ți-am spus-o.

— Ai mai curînd aerul unui condamnat la moarte.

Și ziua următoare, Torpenhow își luă adio, părăsindu-l acestei singurătăți pe care el o dorise atît de arzător...

XIV

— Vă rog să mă scuzați, domnule Heldar, însă... aș vrea să știu dacă nu aveți intenția să...

Dick se sculă. O nouă zi de întunecată disperare începea pentru el, și dispoziția sa era cît se poate de rea.

— ...Nu-i treaba mea, o știu bine, continuă Beeton, și, cum spuneam totdeauna : „Ocupă-te de ceea ce te privește și lasă pe alții să se aranjeze cum înțeleg ei ; însă în clipa plecării, domnul Torpenhow mi-a dat să înțeleg că dumneavoastră socotiți să vă mutați, să luați o casă nouă pentru dumneavoastră, una din acele căsuțe cu parter și cu un etaj... Desigur că veți fi mai bine îngrijit, deși fac și eu cît se poate de mult pentru locatarii mei ; însă, în sfîrșit... e adevărat ?

— Torpenhow s-a înșelat... Adu-mi dejunul și lasă-mă în pace.

— Cred că nu ați fost ofensat, domnule Heldar ? N-aș vrea să mă lipsesc de un locatar, mai ales cînd el este năpăstuit...

Domnul Beeton se retrase, lăsînd pe Dick cu el însuși. Era deja mult timp de cînd Torpenhow plecase. Nu se mai auzeau orgii vesele în apartamentul vecin. O liniște absolută. Dick începuse să-și trăiască viața sa cea nouă, tristă ca moartea.

E aspru să rămîi singur în obscuritatea în care se confundă ziua și noaptea ; să adormi, de dezgust, în plină zi ; să te scoli rebegit în frigul crepusculului sau înaintea licăririlor zorilor ! În primele zile, Dick, sculîndu-se, rătăcea dibuind prin coridorul camerelor. Cînd auzea un horcăit, știa că ziua nu venise încă ; atunci se întorcea la el dezgustat și trist. Apoi învăță să nu deranjeze înainte de a fi surprins primele zgomote ale casei. Aștepta, în sfîrșit, ca domnul Beeton să vină să-l scoale. Se îmbrăca. Nu-și făcea toaleta acum cînd Torpenhow nu mai era acolo ; gulerele, cravatele, butoanele se ascundeau prin colțurile cele mai îndepărtate ale camerei, unde trebuia să meargă să le caute, dîndu-se cu capul de toate colțurile mobilelor.

Odată îmbrăcat, nu-i mai rămînea nimic de făcut decît să stea în repaos și să se adîncească în gîndurile sale, pînă la prima dintre cele trei mese zilnice. Erau secole între dejun și prînz, apoi între prînz și cină. Implorase cerul să-i ia înapoi rațiunea ; însă spiritul său se ascuțea, dimpotrivă. Gîndurile sale se învîrteau abia, atingîndu-se unele cu altele, ca pietrele de moară care n-au grîu de măcinat ; creierul său, care nu voia nici să se oprească, nici să se uzeze, lucra fără încetare în gol, gîndea chiar cînd făcea să retrăiască imaginile șterse, evoca figura Maisie-ei, amintea succese depărtate, regăsea itinerarii de îndrăznețe călătorii, împlinite odinioară, traversînd oceanele și pustiurile, făcea să strălucească deodată gloria, sigur legată de opere noi, și era ca o îngrozitoare revistă de ceea ce existența lui Dick ar fi putut să fie, dacă ochii săi nu l-ar fi trădat !

Cînd gîndul se oprea la sfîrșit obosit, un val de groază neraționalâ și irezistibilă cuprindea sufletul lui Dick. Mizeria îi părea amenințătoare ; îi părea că tavanul era să se prăbușească peste capul lui. îi era frică ca focul să nu cu-

prindă casa, s-o mistuiască, neputincios cum ar fi să fugă, ca o vermină în flacăra roșie, traversa agoniile cele mai groaznice încă, după care spaima morții însăși nu mai exista!...

Apoi, îndoind capul și agățîndu-se cu pumnii de brațele fotoliului său, lupta împotriva lui însuși, lac de sudoare, pînă ce un zgomot de farfurii îi anunța masa.

Domnul Beeton îl servea în persoană și, cînd avea timp, Dick asculta avid conversația sa, unde era vorba mai întîi de cîrpe de gaz, rău rînduite, de urloaie de coborîrea apei în rea stare, și de trucuri ingenioase de a bate cuie fără a strica zidurile. Toate trăncănelile funcțiunii, luau pentru el un imens interes. Instalația unui mare robinet devenea un subiect de discuție pentru două zile.

O dată sau de două ori pe săptămînă, îl urma în cursele sale de dimineață. În timp ce el cumpăra pește, plătea fitile de lampă sau miile de ingrediente ale menajului, Dick își odihnea corpul cînd pe un picior, cînd pe celălalt și se juca cu cutiile sau sforile tejghelei.

Încetase să se radă, găsind bărbierelile periculoase, și refuzînd să-și expună infirmitatea la un bărbier. Nu avusese niciodată prea mare grijă pentru ținuta sa, însă, cum nu mai putea să știe dacă i se perlau hainele, deveni repede cît se poate de neglijat.

Domnul Beeton îi oferi, într-o zi, să aducă pe fiul său, Alfred, care luase un premiu de lectură la școală, pentru a-i da cunoștință de noutățile din ziare ; însă copilul de abia îi citise cîteva rînduri dintr-un articol de Torpenhow, că îl trimise imediat la părinții săi, punîndu-i în mînă o jumătate de coroană pentru oboseală... De-a lungul psalmodiei nazale a școlarului, recunoscuse strigătele înspăimîntate ale animalelor de povară în urma soldaților, acolo jos, în careu; revăzuse cu ochii săi de altădată, cîmpia din Souakim; auzise oamenii înjurînd și certîndu-se în jurul gamelelor, și simțise gustul norului de fum gonit în lungul cîmpului, de vîntul pustiului.

În această noapte, el rugă pe Dumnezeu să-i retragă memoria ; însă Dumnezeu nu auzi ruga sa.

Într-o zi, după una dintre cele mai oribile crize de disperare, domnul Beeton veni să-l ia la o plimbare.

— Nu vom merge la piață astăzi, zise hotelierul, ci în parc ! Vă convine ?

— Să fiu blestemat dacă mă mai duc acolo vreodată... Nu, să rămînem pe străzi și să le parcurgem de la un capăt la altul, îmi place s-aud mulțimea în jurul meu.

Nu era totul exact din ceea ce spusese. Dick, ca toți orbii puțin familiarizați cu infirmitatea lor, avea oroare de a simți venind și mergînd pe lîngă el fericiții care aveau libertatea mișcărilor lor ; însă îi repugna să se întoarcă în parc ...Prea multe amintiri îl așteptau aici !...

— Pe ce stradă vreți să apucăm ? întrebă domnul Beeton, puțin dezamăgit, însă cu resemnare.

În ceea ce-l privea, el nu concepea nimic mai delicios decît să consacre o zi de sărbătoare, la o oarecare masă de petrecere, pe peluzele din Green-Park, cu familia sa așezată în plin aer, în mijlocul unei semi-duzine de pungi de hîrtie umplute cu provizii.

— Să rămînem pe malul rîului, zise orbul.

Și merseră în lungul Tamisei pînă la podul Black-Friars, apoi o luară pe aleea Waterloo... Vuietul straniu al corăbiilor și zgomotul curentului absorbiseră mai întîi atenția lui Dick, și domnul Beeton îi explica în zadar frumusețile peisajului ! Însă cînd mergeau pe calea cea mare, totul se schimbă.

— Dacă nu mă înșel, zicea hotelierul, iată în cealaltă parte a străzii pe acea tînără fată care venea să pozeze la dv... mai înainte. Nu mai știu cum se numește, însă îi recunosc figura.

— Oprește-o ! Cheam-o ! strigă Dick. Ea se numește Bessie Broke. Spune-i că aș vrea să-i vorbesc. Haide repede.

Beeton traversă strada în curmezișul valului de trăsuri și acostă pe Bessie, care se îndrepta către pod. Ea recunoscu numaidecît cerberul, care o privea în față odinioară, cînd se urca la Dick, și primul său gînd fu să fugă.

— Nu ești dumneata vechiul model al domnului Heldar ? o întrebă, așezîndu-se înaintea ei... Da, te recunosc destul de bine acum. Vino ; el e acolo, în cealaltă parte a străzii și dorește să-ți vorbească.

— Ce vrea de la mine ? întrebă Bessie încet.

...Își amintea repede, cu o limpezime singulară, oarecare operație la care ea se dăduse, asupra unui tablou, pe care pictorul de abia îl isprăvise.

— Nu știu. El m-a rugat să te chem pur și simplu ; el a devenit orb.

— Orb !... Vreți să spuneți alcoolic, probabil ?

— Nu, nu, orb. Nu mai vede deloc. Uite-l înaintea dumitale, acolo.

Beeton arătă o biată ființă cu ochii încovoiați, cu barba hirsută, care se sprijinea cu stîngăcie de parapetul podului. Această fantomă de om avea la gît o veche cravată ordinară, roșie și pe trup un veston prăfuit. Nu era nimic, într-adevăr, care să inspire teamă în acest om. Admițînd că el ar vrea să urmărească pe Bessie, el n-ar putea să alerge atît de repede, nici prea mult. Ea traversă strada și fața lui Dick se lumină cînd ea fu lîngă el. Era atît de mult timp cînd o femeie, oricare ar fi, nu disprețuise să-i vorbească.

— Cred că ești sănătos, domnule Heldar ? întrebă ea puțin încurcată.

— Da, foarte sănătos, cu adevărat !... Sînt fericit că te văd... sau mai curînd că te aud, Bessie. De ce n-ai mai venit acasă la mine, după ce ți-ai primit banii ? Însă de ce ai mai fi venit, într-adevăr ?...

Domnul Beeton stătea lîngă el, ca un ambasador.

— Mă plimbam, zise Bessie... Acum sînt casieră într-o berărie... unde te duceai ?

Domnul Beeton avu poate, imediat, vaga intuiție că el contribuise la un necrezut roman de dragoste. De altfel, n-avea nici un motiv personal pentru a privi de sus lucrurile acestei lumi. Mereu, fără zgomot, se eschiva, dispărea mai bine zis, ca un nour și se întorcea la fel, fără un cuvînt de scuză, pentru a-și supraveghea scumpele sale țevi de gaz. Văzîndu-l depărtîndu-se Bessie fu cuprinsă mai întîi de o oarecare neliniște ; ce voia el să facă ? Voia să anunțe vreun polițist ! Însă Dick părea că ignoră sau că uitase răul pe care i-l făcuse. Ea se liniști.

— E foarte greu, explică ea, să întorci robinetele la bere ! Și-apoi, e un fel de mașină de control... Ai pe urmă o sumă de necazuri dacă te-ai înșelat cu un gologan la sfîrșitul zilei !... Această mașină nu-i în regulă, nu-i așa ?

— N-am văzut-o niciodată funcționînd... Unde e Beeton ?

— A plecat.

— Haide, va trebui să te rog să mă conduci acasă. Vrei ? Te voi despăgubi pentru oboseală.

El ridică asupra ei ochii nefolositori, adăugînd :

— Privește !...

Bessie privi și văzu acești ochi stinși.

— Însă asta poate te va deranja din drumul dumitale ?... Dacă preferi, aș putea să chem un polițist !...

— Oh ! Nu. Lucrul meu începe dimineața la șapte ; însă sînt liberă să plec de la patru. E foarte suportabil.

— Vai ! Și eu care mă chinuiesc toată ziua !... Aș vrea să fac și eu ceva. Să ne întoarcem, Bessie.

Întorcîndu-se, el se izbi de un trecător și se reculese scoțînd o înjurătură. Atunci, Bessie îi luă brațul fără a spune ceva și merseră cîtva timp în tăcere, tînăra fată călăuzindu-l la dreapta, de-a curmezișul mulțimii.

— Unde este... Torpenhow ? întrebă ea deodată.

— A plecat în pustiu.

Dick arătă într-o parte a orizontului.

— Către est, la vărsarea Tamisei, apoi din nou la est în lungul Europei meridionale ; apoi la sud, Dumnezeu știe cîte leghe...

Această explicație nu fixă deloc ideile Bessie-ei. Totuși, ea tăcu pînă acasă, părînd că nu mai gîndește decît să ușureze mersul lui Dick.

— Vom lua ceaiul și muffins, zise el vesel. Nu pot să-ți spun, Bessie, cît sînt de fericit că te-am regăsit. Ce te-a făcut să fugi astfel ?...

— Nu știam dacă mai aveai încă nevoie de mine...

— Oh ! Nu, n-aveam după cum spui, nevoie de dumneata... Însă, în sfîrșit !... În sfîrșit, sînt mulțumit că te-am regăsit, iată totul ! Cunoști scara, cred !...

Bessie îl conduse pînă la el, nu era nimeni care s-o oprească și închise ușa atelierului.

— Ce cocioabă ! strigă ea imediat. Sînt luni de cînd aici nu s-a aranjat deloc !

— Nu. Sînt numai săptămîni, Bessie. Beetonii se îngrijesc prea puțin.

— Atunci, la ce-ți servesc ei ! Îi plătești, nu-i așa ? Pentru ce ? Praful e peste tot. Șevaletul e acoperit.

— Oh ! Șevaletul... Nu-mi mai servește la nimic !

— Și tablourile, și dușumeaua, și hainele ? Ei bine, le-aș spune două cuvinte cameristelor.

— Atunci sună pentru ceai !...

Dick se îndreptă spre fotoliul său obișnuit. Bessie îl privi cum merge, și deși nu fu numaidecît înduioșată, se simți puțin mișcată... Însă ceea ce o înspăimînta imediat fu sentimentul foarte limpede al noii sale superiorități ; primul său cuvînt o trădă și mai ales accentul vocii sale, cînd reluă :

— De cît timp ești astfel ?

Era mîniată, într-adevăr, ca și cum înfirmitatea lui Dick ar fi fost opera servitoarelor casei.

— De ce mă întrebi ? zise el.

— De cît timp ești... cum te văd ?

— Din ziua în care ai plecat cu cecul meu. Sfîrșisem tabloul. De-abia l-am văzut trăind.

— Ei bine, ești furat mereu din acea zi, asta-i tot ! Din fericire eu văd destul de limpede.

O femeie poate să iubească astfel un om și să urască tot așa pe altul ; însă, regulă generală, ea va face tot posibilul, în virtutea unui neînvins instinct de a opri să nu se înșele asupra celui pe care îl disprețuiește. Îndrăgostitul va ieși singur din încurcătură ; cît despre celălalt, deoarece îl detestă, după cît se pare lipsit de orice inteligență, are deci nevoie de protecție.

— Oh ! Crezi cu adevărat că domnul Beeton mă fură atîta ?

Bessie ieșea și intra în atelier, și era o bucurie pentru Dick, să audă zgomotul fustei sale și al pașilor săi ușori. O servitoare se ivi pe prag.

— Ceai și muffins ! îi comandă Bessie pe un ton scurt. Două linguri de ceai și una pe deasupra pentru infuzie. Și bagă de seamă că nu mai vreau acest ceainic vechi, care ne servea altădată, nu mai e bun de nimic ! Ia un altul.

Camerista se retrase scandalizată. Dick pufnea în rîs. Apoi începu să tușească ; Bessie scotocind mobilele ridica un praf gros.

— Ce dracu faci oare ?

— Aranjez puțin. Acest atelier pare o locuință demobilată. Cum ai putut să lași să ți se ia tot ce îți aparținea?

— Cum aș fi putut să mă opun? Haide, scutură cît vrei!

Ea scutură cu furie, într-adevăr, și în mijlocul acestei învălmășeli, surveni doamna Beeton, care fusese avertizată și care alerga pentru a-și exprima indignarea. Știa ceva despre această intrusă, care-și permitea să ceară muffins și un ceainic curat, ca și cum ar avea dreptul să ordone...

— Ei bine, e gata? întrebă Bessie fără a se deranja din locul ei.

Ah! Nu mai era o micuță nenorocită, o aruncătură de pe stradă! Datorită banilor lui Dick, se răscumpărase; dobîndise dreptul de a întoarce robinetele de bere ca persoanele cele mai distinse ale sexului său. Acum era curat îmbrăcată, în negru, și nimic nu o oprea să privească cu autoritate o intendentă de hotel! Între cele două femei avu loc un rapid schimb de priviri, pe care Dick, dacă le-ar fi putut vedea, le-ar fi apreciat cu siguranță. Distanțele fură imediat restabilite, Bessie biruia. Doamna Beeton se întoarse să pregătească muffins și trebui să-și mărginească răzbunarea la cîteva aluzii făcute încet, în fața soțului ei, asupra modelelor atelierelor, care fatal devin cocote și vagabonde.

— Nu ne amestecăm în treburile acestui om, zicea prudent Beeton. Cînd nu-l contrazici e blînd ca un miel, cînd însă îi reziști, e violent ca un diavol. Noi am luat de la el multe lucruri mici, de cînd a orbit, pentru a ne mai arăta părerile asupra a aceea ce face. Tot nu-i serveau la nimic, fără îndoială, fiindcă nu mai vede; însă, cu toate acestea, am putea avea neplăceri cu poliția. Du-le ceea ce cer, Liza, și nu te certa cu această fată.

— Ah! iată că merge mai bine, zise Bessie așezîndu-se înaintea tăvii cu ceai. Zadarnic să mai rămîi pentru a ne servi! Mulțumesc, doamnă Beeton.

— Nici n-aveam intenția, răspunse cealaltă înțepat...

Bessie nu găsi de cuviință să răspundă. Văzuse de multe ori pe doamne nobile reducînd astfel la tăcere pe inferiorii lor, printr-o purtare indiferentă și mîndră...

Și toată lumea știe că vînzătoarea într-o cafenea de lux nu poate fi oprită de nimic să se căsătorească și să ajungă adevărată doamnă, într-o clipită.

Aruncă o privire asupra lui Dick, așezat în fața ei și fu izbită, supărată, nemulțumită. Haina sa era acoperită de pete; gura, sub barba nearanjată și neglijată se lăsa trist în colțuri; fruntea îi era încrețită, contractată; pe tîmplele sale săpate, părul lua o culoare nehotărîtă, ca și cum ar fi încărunțit deja. Adînca mizerie fizică și decăderea acestui om îi făceau cu adevărat milă! Și cu toate acestea, în fundul inimii ei avea puțină bucurie răutăcioasă văzîndu-l abătut la rîndul său, pe el, care odinioară o umilise.

— Ce bine e să te aud în jurul meu! îi zicea el frecîndu-și mîinile. Haide, povestește-mi succesele dumitale, Bessie; spune-mi cum trăiești acum?

— Ah! Nu-i interesant. Te asigur că am o viață foarte liniștită. Dacă ai putea să mă vezi, ai fi convins. Dumneata nu pari a trăi bine. Ce a putut să te obosească atît de repede!... Cum de n-ai pe nimeni care să te îngrijească?

Dick era prea fericit auzind sunetul acestei voci ca să mai sufere pentru ceea ce îi spunea.

— Am primit o rană la cap, e mult timp de atunci; asta m-a făcut să-mi pierd vederea. De ce vrei să se ocupe cineva de mine? Nu merit atîta oboseală.

— Nu cunoșteai oare pe nimeni, cînd erai sănătos? N-aveai oare un prieten, bărbat sau femeie?

— Oh! Destui, însă nu țin la cei care vin să mă vadă.

— Faptul e că această barbă pe care ai lăsat-o să crească... Ar trebui s-o tai. Nu te prinde.

— Oh! Doamne, copilul meu, îți închipui că mă neliniștesc acum de ceea ce mă prinde sau nu?

— N-ai dreptate. Trebuie s-o tai înainte de a reveni... Îmi vei permite să mai revin, nu-i așa?...

— Îți voi fi foarte recunoscător! Am remușcări că nu te-am tratat bine altădată: mă amuzam să te enervez.

— Oh! Da...

— Sincer, o regret. Vino să mă vezi cînd vei putea. Ori de cîte ori vei putea. Gîndește-te că nu mai am pe nimeni pe lume, care să se îngrijească de mine, decît dumneata... și moș Beeton!

— Ah! Iată unul, de exemplu, care s-ar arunca în fîntînă pentru dumneata!... Și nevastă-sa la fel!...

Zicînd aceasta, Bessie dădea capul pe spate cu aceeași mișcare de mîndru dispreț, cu care ea a „pozat" nu de mult, pentru pictor.

— Te lasă să te descurci singur, și ei nu fac nimic, nimic! Iată adevărul. Nu deschid ochii decît pentru a băga de seamă. Voi reveni, foarte bucuroasă, însă trebuie să te razi și să-ți iei alte haine. Acestea pe care le ai pe dumneata, sînt nesuferite...

— Trebuie să am o mulțime în vreun colț, zise umil.

— O știu bine! Spune domnului Beeton să ți le pregătească pe cele ale dumitale, și eu ți le voi peria și le voi păstra în bună stare. Poți să fii tot așa de orb ca o poartă de închisoare, însă nu-i un motiv să fii pus în rînd cu un măturător!

— Și cu adevărat, par un măturător?

— Asta mă întristează pentru dumneata! zise ea luîndu-i mîinile cu elan. Da, asta mă întristează!...

Instinctiv, el aplecă capul, ca pentru a săruta aceste degete care-i atingeau mîinile... Vai! Era singura femeie care avu milă de el și el nu mai era atît de mîndru pentru a nu fi sensibil la puțină compătimire.

Însă Bessie se degajă.

— Nu! Nu!... Nu așa... pînă cînd nu-ți vei fi reluat aerul dumitale de gentleman. Rade-te și îmbracă-te. După aceea vom vedea. O auzi pregătindu-se de plecare. Ea își așează inelele în degete și se ridică pentru a-i spune adio. Trecînd în spatele lui, îl îmbrățișă cu îndrăzneală peste grumaz; apoi fugi, tot așa de repede ca în ziua în care distrusese „Melancolia".

„Cînd mă gîndesc că îmbrățișez pe acest om! își zicea ea, coborînd scara. După tot chinul pe care mi l-a produs! Nu contează: îți face cu adevărat milă... Dacă ar fi mai bine întreținut, n-ar fi prea urît... Cum îl exploatează acești Beetoni!

Sînt sigură că în acest moment soțul trebuie să aibă pe spate una din cămășile locatarului său. Voi vedea mîine ce este de făcut. Trebuie să aibă bani acest artist!... Asta ar putea fi mai avantajos decît cafeneaua... Nimic de făcut, o situație respectabilă, și nimeni nu ar putea să spună ceva".

Dick fusese adînc tulburat de acest sărut de adio. Păstră urma arzătoare toată noaptea. Cel puțin cîștigase pe cineva care gîndea să aibă grijă de persoana sa. Își tăie barba și se găsi mai bine... Haine curate, lenjerie albă, asigurarea că o femeie se interesa de persoana sa, și voia ca el să fie plăcut la vedere. Timp de cîteva ore, spiritul său fu eliberat de preocuparea Maisie-ei, care ar fi putut, ea, să-i dea un sărut ca acesta!...

„Să vedem!" își zise el după dejun, „această fată nu poate să țină la mine, iată ceea ce este prea sigur! Numai întîmplarea mi-a scos-o în cale și dacă ea revine, aceasta ar fi din interes. Ei bine! Dacă banii pot să plătească bunele sale servicii și atențiile sale, voi cumpăra toate acestea... — De ce nu? Unde sînt oamenii care se vor ocupa de mine de bună voie? Ea consimte să mă îngrijească: pot foarte bine s-o recompensez! E o femeie de condiție abjectă, e adevărat; însă ea s-a ridicat deja la rangul social al domnișoarei de birou: ca să-mi fie folositoare, ca să-mi ție tovărășie, ca să mă îngrijească... o voi pune la adăpost de lipsuri".

Își mîngîie bărbia proaspăt rasă și începu să se teamă că n-ar mai reveni.

„Trebuie să am puțin aerul unui măturător, cum a spus ea! Zău! La urma urmelor nu-i greșeala mea; mi-e cu totul egal! Numai să revină! Ar fi crud din partea ei să nu revină... Maisie n-a venit aici decît o singură dată! Și i-a fost de ajuns!... De altfel, bine a făcut. Viața ei are un scop. În timp ce Bessie n-are decît să întoarcă robinetele sale de bere... Totuși, cel puțin, să nu fie undeva un tînăr care să conteze în existența sa! Să fiu înșelat pentru un golan! Iată ceea ce-mi atîrnă de nas..."

Ceva se revoltă în el.

„...Ei bine! Da, voi suferi crud! Da, aceasta va face să retrăiască toate disperările mele! Da, îmi voi revedea torturile, una cîte una, reînviind înaintea mea, și toate pasiunile mele moarte și toate dorințele mele moarte! Atît de mult, că pînă la urmă, voi deveni nebun!..."

„Da, știu toate astea", strigă el, strîngînd pumnii, „o știu, însă ce interesează! Doamne ceresc, e scris că un mizerabil orb ca mine, va trebui să se mulțumească mereu să-și mă-

nince talnul și să trălască în murdărie ?... Ah ! cum aș vrea ca să vină !..."

Ea veni după-amiază, devreme. Pentru un moment, în orizontul său nu exista „tînărul om" și se gîndea numai la posibilitatea de a găsi lîngă Dick o existență confortabilă, în care zilele s-ar scurge în trîndăvie.

— Nu te-aș fi recunoscut, zise binevoitor. Iată-te din nou ceea ce ai fost altădată, un gentleman care are grijă de persoana sa.

— Și asta nu prețuiește încă un sărut ?... o întrebă Dick, roșindu-se puțin.

— E posibil !... Însă nu-l vei avea numaidecît. Așează-te ca să văd ceea ce trebuie să fac. Sînt sigură că domnul Beeton te fură, acum cînd nu poți să-ți mai examinezi socotelile în fiecare lună. Am dreptate ?

— ...Ar trebui să-mi ții dumneata menajul, Bessie.

— Imposibil aici ! O știi ca și mine.

— Ei bine, am putea să mergem în altă parte, dacă asta ți-ar conveni.

— Nu spun nu. Însă mijlocul ?... Nu mă voi da la o parte să muncesc pentru amîndoi.

Era o invitație perfect clară. Dick începu să rîdă.

— Îți amintești unde puneam eu registrul meu de socoteli ? zise el ! Torpenhow l-a regulat înainte de plecarea sa. Trebuie să fie în vreun colț, dă-ți osteneala să-l găsești.

— De obicei, era sub cutia de tabac... Ah ! iată-l !

— Ei bine ?

— Cum ! Patru mii două sute lire sterline, nouă șilingi și un penny...

— Îți fac cadou penny-ul ! Ce zici de sumă ? nu e rău, nu-i așa ? Pentru munca unui an ?... Cu această și o sută livre rentă, găsești că se poate trăi ?

Era bogăția ; era dreptul de a nu mai lucra, de a avea rochii frumoase și de a trăi după placul său !... Da, însă, pentru a dovedi că era demnă, el convenea ca ea să-și arate talentele sale de menajeră.

— Fie ! însă va trebui mai întîi să mergem de aici, și cînd vom face inventarul mobilierului, vom descoperi că domnul Beeton a șterpelit o mulțime de lucruri... Apartamentul dumitale pare mai puțin plin ca altădată.

— Ce să mă fac? Îi vom lăsa tot ceea ce a luat. Singurul lucru la care țin e tabloul pe care l-am făcut după dumneata, în epoca pe care mi-o detești atita! Vom părăsi această casă, Bessie, și ne vom duce cît se poate de departe.

— Da!... Da!... zise ea puțin tulburată.

— Nu știu, ce-i drept, în ce colț de lume voi reuși să fug eu însumi; însă voi încerca. Vino, Bessie, vei avea toate rochiile frumoase pe care le vei dori. Îți plac rochiile frumoase, hai? Haide, îmbrățișează-mă acum. Doamne atotputernic, ce dulce e să cuprinzi cu brațul tău, talia unei femei!...

Atunci se îndeplini infailibila evoluție a ideilor sale.

„...Dacă brațul lui ar fi cuprins astfel talia Maisi-ei!... Dacă ar fi schimbat un sărut!... Dacă..."

Groaza care-i mișcă în curînd inima, îl făcu să apese și mai mult încă pe Bessie la pieptul său... Cît despre Bessie, singura ei preocupare era de a se întreba, cum ar explica lui Dick „micul accident" întîmplat cu tabloul său. El ar dori s-o păstreze lîngă el, era vizibil... Era tot așa de natural, căci în sfîrșit, în ce prăpastie ar recădea, dacă l-ar părăsi? Atunci ea nu risca să spună nimic. Pe de altă parte ar fi o delicioasă experiență să-i facă această revelație. Ce ar spune el? Ce ar face? După principiile Bessie-ei, era bine ca un om să înscrie o teamă salvatoare în fața tovărășiei vieții lui.

Ea avu un surîs nervos și, zise depărtîndu-se de el:

— Bah! Fii pe pace, nu m-aș chinui pentru acest tablou.

— E undeva printre celelalte pînze ale mele. Caută-l, Bessie; îl cunoști tot așa de bine ca și mine.

— Da, însă...

— Însă ce? Ești atît de delicată pentru a-l vinde pe prețul care valorează, unui negustor. Femeile se pricep mult mai bine decît bărbații să încheie o afacere. Să știi că la iuțeală se va da de la opt la nouă sute livre sterline?... Asta ar fi pentru dumneata! Mult timp am făcut tot ceea ce am putut pentru a îndepărta ideea de a mă despărți de el; vezi, acest tablou era, ca să zic așa, amestecat cu viața mea; însă destul... acum voi șterge tot acest trecut și vom începe cu începutul... Așa-i, Bessie?

Avu un regret amar pentru ceea ce făcuse... atîția bani! Atîția bani care ar fi ai ei acum, și pe care îi pierduse din

greşeala ei... Însă, la urma urmelor, orbul preţuia fără îndoială opera sa cu mult deasupra valorii sale. Artiştii sînt făcuţi ca acesta : ei exagerează totdeauna... Ea începu să rîdă, ca o cameristă nervoasă, care se scuză că a spart un obiect de porţelan.

— Sînt foarte supărată ; însă aminteşte-ţi că eram furioasă împotriva dumitale... în acea clipă... din cauza plecării domnului Torpenhow.

— Da, îmi amintesc, erai furioasă într-adevăr, şi pe legea mea, aveai puţin de ce.

— Atunci... eu... Însă e adevărat că domnul Torpenhow nu ţi-a spus niciodată ?

— Ce ?... Ce mi-ar fi spus ? Nu înţeleg nimic din toate reticenţele dumitale... Îmbrăţişează-mă, hai ! Ar face mai mult.

Bessie îl ascultă şi numaidecît, în timp ce el o simţea încă în braţe, ea zise :

— Eram atît de furioasă, încît ţi-am şters toată pictura cu terebentină... Nu mă mai doreşti, spune ?

— Cum ? Repetă ceea ce spuneai.

Mîna orbului se strîngea în jurul încheieturii mîinii ei, ca o brăţară.

— Am şters-o cu terebentină şi am ras-o cu cuţitul... Gîndeam că nu ţi-ar rămîne decît s-o faci... Ai refăcut-o, nu-i aşa ? Oh ! Dă-mi drumul la încheietură... mă doare !

— Atunci n-a rămas nimic din tablou ?...

— Nu... nimic ! Sînt foarte supărată... Nu ştiam că îţi va pricinui atîta durere ; credeam numai că fac o farsă... Nu mă vei bate, cred ?

— Eu ? Să te bat ?... Oh ! Nu. Lasă-mă să reflectez.

Fără a-i da drumul încheieturii mîinii Bessie-ei, rămase nemişcat, cu ochii fixaţi în preş. Apoi clătină capul, ca un tînăr taur la o lovitură de bici asupra nărilor, întors din drumul spre abator, căutînd să fugă. Timp de săptămîni se străduise să gîndească la opera supremă, care rezuma pentru ei toată viaţa sa trecută. După reîntoarcerea Bessie-ei, noi perspective se deschiseră înaintea lui, se legase spiritual de această figură în care el pusese tot talentul şi tot sufletul său. Ştia că poate să procure datorită ei, o cît de mică bună stare şi să cîştige puţină glorie nouă... Cine ştie. Poate chiar ar fi sfîrşit prin a uita pe Maisie şi prin a trăi fericit lîngă o

tînără femeie nepăsătoare și surizătoare!... Și iată că, prin prostia acestei mici servante viclene, se găsea din nou despuiat de totul! Și devenea chiar imposibil să se lege de azi înainte de această fată. Mult mai rău. Înțelegea acum că el îl făcuse ridicol în ochii Maisie-ei...

Avu un mic surîs, care se termină într-un rîs nervos.

— Iată un avertisment al cerului, Bessie. Atît de apăsător; trebuie să fie pentru păcatele mele... Deci, pentru aceasta a fugit Maisie de aici!... Cu siguranță m-a crezut nebun. Vezi bine! Avea de ce. Figura nu mai există deloc, nu-i așa? Cum ai putut face un asemenea lucru?

— Eram atît de miniată! Însă știi, acum o regret foarte mult.

— Ah! Cu adevărat?... Mă uimești. În orice caz, puțin îmi pasă. Eu sînt înșelat, asta-i tot.

— În ce ești înșelat dumneata?

— Nu ai înțelege, draga mea... Dumnezeule! Să gîndești că o murdărie ca dumneata ar fi putut să mă facă să-mi pierd cumpătul!...

— Nu sînt o murdărie, replică Bessie cu mînie, încercînd să-și desfacă mîna pe care el o ținea strîns. Nu vreau să-mi vorbești pe acest ton. M-am răzbunat pentru că te uram... Și, dacă mă căiesc acum, e pentru că dumneata...

— Pentru că sînt orb, perfect! Totul se arată în cele mai mici lucruri...

Bessie începu să plîngă. Era enervată simțindu-se ținută în cătușe. Îi era frică de această față oarbă. Era iritată de asemenea de batjocura care întîmpinase destăinuirea sa de răzbunare.

— Nu plînge, îi zise el. Nu știi cîtă pagubă mi-ai pricinuit; însă nu sînt miniat, te asigur! Rămîi liniștită acum.

Bessie, tremurînd, era toată împotriva lui; însă Dick nu se gîndea decît la Maisie, și era un gînd dureros ca și cum un fier roșu ar fi atins rana vie a inimii sale. A fi pierdut ceea ce era singura sa dragoste și nemaiputînd chiar să încerce s-o uite la brațul unei alte femei! Să nu mai aibă suprema scăpare, care e oferită tuturor oamenilor, să caute o consolare sau cel puțin o schimbare în lucru. Să fii singur, părăsit, mizerabil... și orb! Cînd un om este așa, cu adevărat, nu merită să-l plîngi?

Dick gîndea la toate astea, păstrînd mîna Bessie-ei într-a sa.

— Dumneata nu poți să înțelegi, zise el ridicînd capul; însă Domnul, care e uneori teribil, totdeauna e drept. Ceea ce mi se întîmplă azi, îmi va folosi. Torp ar fi de părerea mea, dacă era aici. Și el a suferit de pe urma dumitale; însă nu mult timp, datorită mie, care l-am salvat. Sper, chiar, că această acțiune va fi trecută la creditul meu... acolo sus!

— Lasă-mă să mă duc! zise Bessie cu un aer posomorît. Lasă-mă să mă duc.

— Numaidecît!

— Nu-ți bate joc de mine... Vreau să plec.

— De mine îmi bat joc, Bessie!...

Îi slobozi încheietura mîinii, însă, cum el se găsea între ea și ușă, fuga era imposibilă.

— Ce rău înspăimîntător poate să pricinuiască o mizerabilă femeie!... De ce vorbeam, înainte de acest incident?...

— De plecarea noastră... și de banii care ar trebui. Trebuia să mergem amîndoi.

— Ah! Da, e adevărat! Ei bine, vom pleca; sau mai curînd voi pleca.

— Și eu?

— Dumneata? Îți voi da cincizeci de livre, pentru că ai șters acest tablou.

— Atunci, nu mă mai dorești?...

— Nu! Nu!... Cu acești bani vei putea să-ți iei lucruri frumoase, numai pentru dumneata.

— Spuneai că nu poți să te lipsești de mine...

— Acum cîteva minute era adevărat; însă acum mi-e mai bine, mulțumesc. Caută-mi pălăria, vrei?

— Și dacă n-aș vrea?

— Aș chema pe Beeton și aceasta te-ar costa cincizeci de livre, iată totul. Pălăria.

Bessie ascultă, blestemîndu-l încet... Toate planurile sale erau spulberate. Dick îi inspirase din ajun o milă sinceră; îl îmbrățișase fără neplăcere, căci nu era urît... Ar fi devenit bucuroasă îngrijitoarea, protectoarea sa... Pe deasupra, el poseda mai mult de patru mii de livre, care ar fi fost cheltuiți cu plăcere. Și iată că printr-un cuvînt imprudent, printr-o absurdă nevoie de a face puțin rău, totul îi scăpa: bani, toa-

lete, trîndăvie binecuvîntată, plăcerea unei căsnicii şi posibilitatea de a face pe cucoana.

— Vrei să-mi încarci pipa, Bessie? Tutunul n-are gust în întunecime, însă ce contează: ajută să gîndeşti! În ce zi sîntem oare?

— Marţi.

— Bun. Joi e ziua de plecare a vaporului. Ce nebunie era să fac? Cu douăzeci şi două de livre, îmi plătesc călătoria, adaug zece pentru masă. Va trebui să cobor la doamna Binat, în amintirea timpului de altădată... Să zicem treizeci şi două livre, plus o sută pentru cheltuielile ultimei etape... Torp va fi mirat că mă vede!... O sută treizeci şi două de livre; dacă aş lua cu mine două sute zece mi-ar rămîne şaptezeci şi opt pentru băutură şi bacşişuri... Trebuie mult pentru asta. De ce plîngi, Bessie? Şterge-ţi ochii, maimuţo, şi hai cu mine... Ah! Dă-mi cartea mea de cecuri, şi aşteaptă un minut ca să fac un calcul... Patru mii livre cu patru la sută, ceea ce e un cîştig sigur, aceasta face o sută şaizeci livre pe an; cei o sută douăzeci de livre rentă ai mei, siguri de asemenea, e un total de două sute optzeci livre... La aceste două sute optzeci, adăugate încă trei sute... pe care ea îi are deja, fac aproape cincisprezece mii franci rentă. E o îndestulare aurită pentru o femeie singură... Să plecăm, Bessie; mergem la bancă.

Mai bogat cu două sute zece livre, puşi bine la centură, Dick obligă pe Bessie, cu totul uluită, să se grăbească cu el de la bancă la birourile lui „Peninsular and Oriental Company", unde îşi explică pe scurt dorinţa.

— Port-Said. Clasa I. Numai dus. Cabina cît se poate de apropiată de bagaje. Care este vasul de plecare?

— Colgong, zise funcţionarul.

— Pleacă din „Tilbury" sau de la docuri?

— De la docuri. Douăsprezece şi patruzeci. Joi.

— Mulţumesc. Monedă, te rog. Nu văd prea bine: vrei să-i socoteşti în mîna mea?

Cînd Dick se duse, funcţionarul îl urmări cu o privire de stimă.

— Dacă şi-ar luat toţi biletul ca acest domn, zise vecinului său, meseria noastră ar fi mai puţin aspră. Însă avem totdeauna de-a face cu oameni care flecăresc fără a mai sfîrşi.

Dick intră foarte satisfăcut în atelierul său, pipăind cu mîna locul unde erau puși bine la centură banii și biletul.

— Iată-ne acum la adăpostul întreprinderilor omului, diavolului și mai ales femeii, zise el; totul merge bine. Spune-mi Bessie, am de isprăvit pînă joi, trei mici chestiuni; încă nu mă pot lipsi de dumneata. Vino joi dimineață la nouă. Vom dejuna și mă vei conduce la docuri. Eh! Voi pleca, foarte simplu. De ce aș rămîne aici?

— Însă nu te vei lipsi de cineva, care să te îngrijească.

— Bah! Pot să fac totul eu însumi. Încă de ieri nu mă îndoiam deloc; însă acum o știu, ceea ce am îndeplinit deja e considerabil. Destul să vrei. Și domnișoara Bessie ar avea o împotrivire să mă îmbrățișeze, pentru oboseală?

Lucru ciudat, Bessie se hotărî cu anevoință; însă Dick nu-și pierdu veselia.

— Poate ai dreptate, la urma urmei! Ei bine, am spus: vino poimîine la nouă și vei avea banii dumitale.

— Sigur?

— Nu mint niciodată. Vei vedea asta, dacă vei veni! Adio, Bessie; cînd cobori, trimite-mi pe Beeton.

După o clipă intendentul hotelului se arătă.

— Cît face mobilierul meu? îl întrebă Dick pe neașteptate.

— Mi-ar fi greu să v-o spun, domnule. Sînt destule lucruri frumoase; însă altele sînt prea uzate.

— Sînt asigurate cu două sute șaptezeci livre.

— Oh! Polițele de asigurare nu înseamnă cine știe ce. Pentru mine, eu...

— La dracu cu părerea dumitale! Îți pun o întrebare precisă; îmi pare că ai cîștigat de la mine și de la alți locatari, fiindcă vorbeai alaltăieri să te retragi.

— Cincizeci de livre, răspunse domnul Beeton.

— Dublu! Sau îmi sparg jumătate din mobile și ard restul.

El se îndreptă către o bibliotecă rotativă și smulse una dintre coloanele de mahon.

— Oh! Faci un păcat, domnule, strigă hotelierul scandalizat.

— E bunul meu, îmi pare! O sută de livre sau continui.

— O sută să fie !... Mă va costa cel puțin trei șilingi și șase pence repararea a ceea ce ai stricat.

— Trebuia să te decizi mai repede ! Aranjează în așa fel ca să-mi plătești mîine și ai grijă ca efectele mele să fie împachetate în cufărul meu bun. Plec.

— Însă chiria pe trei luni înainte ?

— Ți-o voi plăti. Ocupă-te de bagajul meu și lasă-mă în pace.

Domnul Beeton se întreținu de această plecare neașteptată cu onorabila sa soție, a cărei părere fu că Bessie trebuia să fie toată pricina.

În acest timp, Dick pleca și venea cîntînd. Deodată îl auzi strigînd :

— Domnule Beeton ! Unde dracu e pistolul meu ?

— Alergați ! Se va omorî ! A înnebunit ! zise hotelierul.

Domnul Beeton se grăbi și se forță să adreseze lui Dick cuvintele cele mai bune pentru a-l calma... La urma urmelor, el îi promise să-i dea revolverul, a doua zi.

— Ah ! Asta ! Îți închipui că aș vrea să atentez la zilele mele ? Bătrîn academician cu părul roșu ! îi replică Dick cînd sfîrși prin a înțelege sensul prudentelor sale îndemnuri. Ia-l dumneata, pistolul meu ! Ia-l cu mîinile dumitale tremurătoare, stupid moșneag. Și fii atent, mai ales ; e încărcat ! Îndată ce îl vei atinge, e capabil să ia foc... Caută în echipamentul meu de campanie ; toate acestea trebuie să fie într-un pachet la fundul cufărului.

De mult timp, Dick avusese precauția să se îngrijească de un echipament foarte scump, în total de patruzeci de livre și compus după datele propriei sale experiențe. Era comoara pe care el căuta acum s-o regăsească, răscolindu-și toată garderoba. Domnul Beeton făcu să dispară încet pistolul, care se găsea în partea superioară a pachetului și Dick pipăi cu bucurie nespusă un veston și niște pantaloni kaki, jambiere de crep albastru și cămăși groase de flanelă, care înfășurau o pereche de pinteni îndoiți. Sub veșmintele sale și sub cămăși, avea încă un album și o testea de hîrtie sugativă.

— De aceasta n-am nevoie. Poți s-o iei, domnule Beeton. Păstrez restul. Pune acest sac deasupra și închide cufărul.

Cînd vei fi sfîrşit vino în atelier cu nevasta dumitale. Am nevoie de dvs. amîndoi. Ah ! Dă-mi un toc şi hîrtie.

Nu e uşor să scrii, cînd nu vezi, şi Dick avea totuşi serioase motive, pentru a dori ca manuscrisul său să fie perfect clar. Începu, însoţindu-şi mişcările mîinii drepte cu stînga.

„Iregularitatea scrisului meu provine din cauză că sînt orb. Nu sînt în stare să-mi zăresc nici tocul... Iată ce e clar cred, şi care va suprima orice şicană posibilă !... N-am nevoie de martor pentru a semna această primă declaraţie. Haide, un rînd alb acum şi urmarea :

„Aceasta este ultima voinţă şi testamentul lui Richard Heidar. Sînt sănătos la cap şi la minte şi n-am de anulat nici o dispoziţie anterioară... Las tot ceea ce posed în lume, adică patru mii livre capital, plus două mii şapte sute douăzeci şi opt livre plasaţi în rentă..." Aşa, bun ! Nu scriu drept deloc.

Rupse jumătate din foaie şi reîncepu şi scrise după însemnarea de la început, astfel :

„Las toţi aceşti bani..." urmară numele Maisie-ei şi drepturile sociale ale celor două bănci unde era plasată mica sa avere. Aceasta poate nu e cu totul în formă legală ; însă nimeni n-are o umbră de drept asupra a ceea ce îmi aparţine, şi, în consecinţă, nu-i de temut nici o contestaţie. De altfel, am pus adresa Maisie-ei. Iată, domnule Beeton... Priveşte ; iată semnătura mea, nu-i aşa ? Dumneata ai văzut-o adesea de atîtea ori pentru a o recunoaşte. Vreţi să-mi serviţi de martori, dumneata şi nevasta dumitale ?... Mulţumesc ! Mîine mă veţi conduce la proprietar ; eu îi voi plăti chiria şi îi voi încredinţa această hîrtie pentru cazul cînd mi s-ar întîmpla ceva în drum. Acum să încălzim soba. Rămîi cu mine şi dă-mi toate hîrtiile mele, în măsura în care ţi le voi cere.

Trebuie să o fi experimentat personal pentru a şti ce frumoasă flacără se poate face cu notele scrisorile, hîrtiile de orice fel, strînse în timpul unui an. Dick înfundă soba cu toate documentele atelierului, cu excepţia a trei scrisori închise... Îşi distruse deopotrivă şi albumele, schiţele, pînzele albe sau deja începute...

— Sînt atîtea lucruri inutile în apartamentul unui locatar, care locuieşte casa de mult timp ! zise în urmă domnul Beeton, filozof în felul său.

— Într-adevăr ! Nu rămîne nimic, acum ?

— Absolut nimic. Şi soba e aproape roşie.

— Perfect ! Am distrus schiţe valorînd aproape o mie de livre. Ştii asta ? E ceea ce aş fi scos în puţin timp.

— Da, domnule, răspunde în mod politicos domnul Beeton, care nu era departe să creadă pe clientul său puţin nebun.

În fond se gîndea că aceste vechi pînze şi aceste bucăţi de hîrtie ocupau un loc enorm. Nu-i părea rău a se fi debarasat de ele.

Nu mai avea decît să aşeze testamentul în mîini sigure, aceasta ar fi treaba de mîine. Dick se tîrî pe duşumea strîngînd toate rămăşiţele de hîrtie pentru a le distruge, asigurîndu-se că nici o cutie nu mai conţine vreo urmă din viaţa sa trecută. Apoi se aşeză înaintea sobei, unde focul murea, şi ai cărei pereţi de fier supraîncălziţi trosneau în liniştea nopţii.

XV

— Adio, Bessie ! Ţi-am promis cincizeci de livre : iată o sută... este produsul mobilierului meu vîndut lui Beeton. Cu aceasta îţi vei satisface cîteva visuri... La drept vorbind, nu eşti o fată prea răutăcioasă...

— Transmite complimentele mele domnului Torpenhow, te rog, cînd îl vei vedea.

— Te asigur, draga mea. Vrei acum să-mi dai braţul la puntea corăbiei şi să mă conduci la cabina mea ? Pe bord, vei fi... adică voi fi liber.

— Însă cine se va ocupa de dumneata pe vas ?

— Ei ! Maître d'hotel-ul, bunăoară !... Afară numai dacă banul nu şi-a pierdut toată puterea. Sosind la Port-Said, doctorul va face necesarul, dacă totuşi m-aş înşela asupra so-

cotelii medicilor marinei. După aceea, cînd voi fi debarcat, Domnul va avea grijă de rest, după obiceiul său...

Bessie duse pe Dick pînă la cabina sa, traversînd grupurile îngrămădite de călători și familiile lor, în lacrimi. Apoi el zise adio, o îmbrățișă și se întinse pe pătutul său, așteptînd ca puntea să fie eliberată de toată această mulțime. Îi trebuiseră mai multe zile pentru a se putea obișnui să se miște în atelierul său întunecat, însă el cunoștea de minune topografia unei corăbii, și necesitatea de a îngriji de acum înainte de propria sa securitate îl susținea ca un leac întăritor. Vasul nu trecuse încă de docuri că se și prezentase primului maître d'hotel. Dădu o gratificație princiară acestui prețios personaj și-l însărcină să-i rețină locul la masă, apoi se întoarse în cabina sa, își deschise cufărul, se instală și își simți inima în sărbătoare. Toate aceste plecări și veniri le îndeplinea fără greutate, găsindu-și numaidecît drumul, ca și cum n-ar fi părăsit niciodată bordul. Hotărît, Dumnezeu era bun !

Un somn adînc puse stăpînire pe el, tocmai în momentul în care dorea să se gîndească la Maisie, și adormi liniștit, pînă cînd vaporul, părăsind gura Tamisei, fu deșteptat de primele talazuri ale Mînecii.

Zgomotul mașinilor, mirosul uleiului și catranului, mii de amănunte familiare și pe care el credea să le fi uitat îl readuseră numaidecît la sentimentul situației.

„Ce bine e să prelungești viața !" își zise el deschizînd ochii. Căscă, se întinse cu voluptate și urcă pe punte, unde cineva îl anunță că erau de-a lungul Brighton-ului, de unde se zăreau luminile în depărtare. Nu mai era marea plină, deoarece Trafalgar-Square nu este decît o livadă comunală; însă Dick nu simțea mai puțin influența de pe acum fortifiantă a aerului salin. O briză puțin aspră clătina necuviincios corabia, ridicîndu-i în sus pupa. Un val, spărgîndu-se cu zgomot, stropi partea din urmă a vasului, unde inundă o grămadă de scaune noi. Dick auzi spuma căzînd în jurul lui cu zgomot de vas spart ; primi șfichiul drept în față și respiră stropitura vîntului, cu voluptate, apoi se îndreptă către fumoar. În clipa în care sosea acolo, un puternic val de vînt trecu, smulgîndu-i șapca și lăsîndu-i capul descoperit în pervazul ușii. Un om de serviciu, înțelegînd că are de-a face

cu un călător experimentat, îi spuse că se dansa, pentru a ieși din Mineca. Lucrurile se petrecură întocmai, într-adevăr, și Dick simți o satisfacție fără margini.

La mare, e îngăduit, e chiar recomandat, să te ții de mese, de frînghii, de balustrade cînd vrei să mergi dintr-un loc în altul. Pe pămînt, în omul care merge dibuind și care întinde mîinile pentru a nu se izbi de obstacole, toată lumea recunoaște un orb ; însă pe puntea unui vas, un orb care nu este incomodat de clătinatul corăbiei poate să-și permită oarecare glume asupra infirmităților tovarășilor de călătorie. Dick făcuse cunoștință doctorului ; el îi istorisi toate felurile de povestiri, plătind astfel bunăvenirea sa într-o monedă prețioasă ; fumă lîngă el pînă la ore nepotrivite și se împrietenîră atît de mult, încît obținu cu ușurință promisiunea de a coborî pe pămînt la brațul său, cînd vor fi la Port-Said.

...Și pe mare, numai vîntul ridica talazul zgomotos, sau rămînea liniștit ; și mașinile cîntau noaptea și ziua refrenul lor fără cîntec ; și Tom, bărbierul vorbăreț, rădea pe Dick în fiecare dimineață, sub geamlîcul limpede, aproape de saborduri, unde sufla un vînt rece ; și se desfășurau corturi sub punte ; și călătorii vorbeau, jucau și rîdeau... și în sfîrșit Port-Saidul fu atins.

— Conduceți-mă la doamna Binat, ceru Dick doctorului. Știți unde este ?

— Vag... toate aceste case sînt deopotrivă aproape, aici; însă cea despre care îmi vorbiți, veți ignora-o poate, este una dintre cele mai rele cocioabe ale orașului. Se va începe prin a vă fura și apoi prin a vă asasina.

— Oh ! Nu. Binații nu-mi vor face nimic din toate astea. Conduceți-mă numai la ei ; restul mă privește.

Fu dus acolo și, imediat, nările sale regăsiră parfumul binecunoscut al Orientului, acela care se respiră la intrarea în Canal pînă la Hong-Kong, și în același timp, auzi răsunînd din nou oribila limbă „francă" a Levantului.

Căldura îl lovi între omoplați ca lovitura de pumn a unui vechi prieten ; piciorul său alunecă pe nisip ; mîneca hainei sale, cînd el o apropie de față, îl arse ca o pîine ieșind din cuptor.

Văzîndu-l intrînd în bufetul cu băuturi, doamna Binat surise cu acel surîs pregătit totdeauna și care nu se mîră

de nimic... Fără acest mic accident al completei sale orbiri, ar fi putut să-şi închipuie că nu părăsise niciodată vechea existenţă : zbîrnii încă în urechile sale. Cineva plescăi un dop, destupînd o sticlă cu schildam ; mirosul alcoolului, îi aminti în curînd de domnul Binat... Vai ! Domnul Binat murise. Văduva sa îl încunoştinţă pe Dick după plecarea doctorului, care se scandalizase, atît cît poate s-o facă un medic de marină, de călduroasa primire a tovarăşului său. În revanşă, această primire îl făcea pe acesta foarte mulţumit.

— Îţi aminteşti de mine aici, în timp ce în cealaltă parte a apei trebuie să fiu uitat deja !... Vreau să-ţi vorbesc lucruri serioase, doamnă Binat, cînd vei avea o clipă liberă...

Seara, gazda aşează pe nisip o tavă de cafea, deasupra mesei de fier, şi Dick se aşează lîngă ea, în timp ce prăvălia în spatele lor, se umplea de strigăte, de rîsete, de înjurături şi de dispute. Stelele argintau cerul şi luminile corăbiilor străluceau deasupra canalului.

— Ah ! Prietenul meu, războiul e un lucru bun pentru comerţ, zise ea. Însă ce faci tu aici ? Noi nu te-am uitat, hai !

— Mă întorsesem în Anglia, însă am pierdut lumina ochilor.

— Da ! Însă ai avut un mare succes, mai întîi. Am auzit vorbindu-se pînă aci, Binat şi eu. Te-ai servit adesea de capul Zinei cea Galbenă, în desenele tale !... Ea se vedea mereu, ştii !... Era atît de asemănătoare, că nu putea să se oprească să rîdă, cînd ziarele veneau în cufăr. Erau întotdeauna în ceea ce făceai, lucruri pe care oamenii de aici puteau să le recunoască. Presupun că ai cîştigat bani, cu un succes ca acela acolo ?...

— Mulţumesc Domnului ! Nu sînt sărac. Îţi voi plăti bine.

— Mie nu-mi datorezi nimic.

Şi în şoaptă, adăugă :

— Să rămîi orb atît de tînăr, e groaznic !

Dick nu vedea impresia de duioşie din faţa ei, şi de altfel, nu-i trebuia milă. Îi explică pe scurt arzătoarea sa dorinţă de a găsi frontul trupelor.

— Cum să faci ? îi zise ea. Canalul e plin de vase engleze, care supraveghează totul şi care fac acelaşi exerciţiu

de tir, ca acum zece ani, se bat dincolo de Cairo ; însă tu nu poți să mergi în această parte fără o insignă de ziarist. În pustiu se bat de asemenea : însă nici asta nu-i mai comod de făcut.

— Trebuie cu orice preț să ajung la Souakim.

Era partea unde se găsea Torpenhow, el o știa din ziarele pe care i le silabisise Beeton-fiul. Or, dacă vapoarele liniei P. & O. nu ating acest port, în schimb doamna Binat avea prețioase cunoștințe ; oameni care nu erau în afară de orice reproș, e adevărat, însă care puteau, la ocazie, să dea o mînă de ajutor și să-l facă să treacă peste tot.

— Însă la Souakim se bat tot timpul ! zise ea. Acest pustiu roade mereu și mereu oameni. Și sînt viteji, acești oameni!... Dar de ce vrei tu să mergi în această parte ?...

— Prietenul meu se găsește acolo.

— Prietenul tău ? Taci ! Prietenul pe care mergi să-l regăsești a murit.

Doamna Binat își lăsă să-i cadă greu brațul pe masă, și după ce umplu din nou paharul lui Dick, ea privi cu liniște sub stele... De ce apleacă el capul ca pentru a zice : „da", în același timp ce răspundea :

— Nu, e un om viu, pe care-l voi regăsi ; însă dacă ar trebui să o întîlnesc în drum pe ea, găsești că n-ar fi avut dreptate să plece ?

— Eu, să te dojenesc ? Cine sînt eu pentru a dojeni pe alții ? ...Însă ceea ce vrei să faci, e groaznic.

— Trebuie să merg acolo. Caută pentru mine mijloacele să ajung acolo...

— Bine, nu te mai gîndi. Voi aranja cum trebuie să pleci. Vei vedea pe prietenul tău. Fii cuminte. Stai liniștit aici pînă ce prăvălia o să fie puțin mai calmă. Vei merge să te culci imediat... Îți promit că vei pleca !

— Chiar de mîine ?

— Cît se poate de curînd.

Ea îi vorbea ca unui copil. El rămase singur, așezat lîngă micuța sa masă, ascultînd zgomotul portului și al străzii ; se întreba cînd va fi acest „sfîrșit". Apoi gazda sa veni să-l ia, să-l ducă pînă la camera sa, poftindu-l să doarmă. În prăvălie erau încă strigăte, cîntece, rîsete. Doamna Binat se învîrtea în mijlocul acestei lumi, cu ochiul la piața con-

sumațiilor, atentă la tertipurile servitoarelor și, pe lîngă toate acestea, ocupîndu-se de Dick. Ca să-i fie folositoare, se arătă amabilă cu brutalii ofițeri turci, aparținînd regimentelor de felahi ; ea fu prevenită de cîțiva trimiși subalterni ai comisariatului din Cipru ; știa, în fine, să păstreze atențiuni particulare pentru unul sau doi traficanți cu cămile, de naționalitate dubioasă.

Dis-de-dimineață, îmbrăcată în culori vii și acoperită cu bijuterii false, după obiceiul său, pregăti o ceașcă de ciocolată, și o duse în camera lui Dick.

— Nu sînt decît eu, zise intrînd, și am vîrsta discreției, cred ! Mănînc și bea. Eu sînt ca și mamele franceze, care aduc fiilor lor cuminți dejunul de dimineață.

Se așeză pe marginea patului și zise cu jumătate de glas :

— Totul e aranjat. Vei pleca pe corabia farului. Aceasta te va costa zece livre engleze ; căpitanul nu voia să accepte mai puțin ; pretinde că nu primește nimic de la guvernămînt. Acest vas va sosi în patru zile la Souakim... Vei lua cu tine un catîrgiu grec, numit Georges ; alte zece livre. Eu vei plăti ; nu trebuie să se știe că ai bani asupra ta... Georges te va însoți atît de departe, cît va putea să ducă catîrii săi, apoi va reveni aici, căci eu păzesc pe buna sa prietenă ca zălog, și, dacă nu primesc din Souakim o telegramă, spunînd că ești bine dus și satisfăcut, fata va răspunde pentru Georges.

— Mulțumesc ! Ești de o mie de ori mai bună, dragă doamnă.

El își întinse încet mîna către ceașcă.

— Aș vrea să fac mai mult pentru tine, răspunse străniu femeia, și mai ales aș vrea să te sfătuiesc să rămîi aici ; ar fi mai înțelept. Însă nu-i ceea ce îți trebuie, o înțeleg prea bine... Nu, zău ! Vei pleca, copilul meu. Vei pleca.

Se aplecă către Dick și-l sărută pe frunte între ochi.

— Îți urez zi bună, zise ea retrăgîndu-se. Îndată ce vei fi îmbrăcat, vom chema pe Georges și vom pregăti totul. Însă mai întîi, trebuie să fie gata lada ta. Dă-mi cheile.

„E uimitor că mă îmbrățișează după atîta timp ! gîndea el. Mă aștept ca și Torp să mă acopere de sărutări, cînd mă va vedea... Însă nu ! El va avea mai curînd poftă să mă tri-

mită la dracu, sub pretext că vreau să-l încurc cu persoana mea. Bah ! Nu va fi pentru mult timp !".

— Ohé, doamnă, strigă el, ajută-mă să-mi fac ultima toaletă înainte de ghilotină, te rog. Acolo nu voi mai avea răgazul să mă îmbrac cuviincios.

El scotocea în lucrurile echipamentului său nou și își înțepă degetele în pinteni și în catarame.

— Trebuie să fiu foarte corect îmbrăcat, explică el. Mă voi aranja singur mai tîrziu ; pentru moment, vreau să fiu ireproșabil. Totul e bine ?

Își aranjă gulerul și mîngîie revolverul ascuns într-o îndoitură a bluzei, pe șoldul drept.

— Sînt capabilă să fac mai bine, zise doamna Binat, surizînd ca și cum ar avea poftă de plîns. Privește-te... Oh ! Pardon... uitam...

— Merge bine ! zise el, ștergînd cît se poate de bine cu degetele sale îndoiturile jambierelor. Acum, să mergem să vedem pe căpitanul vasului și pe numitul Georges. Haide, grăbește-te.

— Ce spui ! Nu trebuie să fii văzut în amiaza mare cu mine, pe punte... Dacă vei întîlni doamne engleze ?

— Doamne engleze ? Nu cunosc ! Nu există doamne engleze, sau, dacă sînt, le-am uitat cu desăvîrșire. Condu-mă...

Se făcu repede, se grăbi și împinse toată lumea ; noaptea era aproape întunecată cînd corabia ridică ancora. Gazda făcu recomandații fără sfîrșit căpitanului și lui Georges, privind bunăstarea și siguranța lui. Prețioasă protectoare, într-adevăr, această femeie, căci sînt puțini oameni capabili să-i înfrunte mînia, printre aceia care îi frecventau prăvălia. Toți aceștia știau că imprudența lor, într-o zi sau alta, ar fi fost plătită de un cuțit anonim, în fundul unei cocioabe.

După șase zile, două pierzîndu-se în canalul ticsit de vase, vaporașul făcu drumul către Souakim... Dick întrebuință acest timp pentru a-și atrage bunele grații ale lui Georges, care, sfîșiat de neliniște pe motivul prietenei sale, fusese mai întîi pornit să-l trateze rău.

Cînd sosiră, în sfîrșit, Georges îl luă sub aripa sa ; merseră împreună în lungul cheiului arzător, ticsit de material nou și de lepădăturile liniei Souakim-Berber. Întîlneau la

fiecare pas vechi locomotive scoase din uz și mormane de traverse și de șine.

— Dacă ai rămîne cu mine, îi zise catîrgiul, nu ți se va cere pașaportul, și nu se va căuta să se știe ceea ce vrei să faci...

— Da, însă aș vrea să aud vorbindu-se englezește. Cine știe? Poate sînt oameni care și-ar aminti de mine... mă cunoșteau unii, e mult timp de-atunci, cînd eram cineva.

— În acest ținut, „e mult timp", înseamnă „e prea mult timp" ...Cimitirele se umplu repede. Ascultați: această cale ferată merge pînă la Tanai-el-Hassan, la șapte kilometri de Souakim. Acolo, vei găsi un campament. Trupele engleze, care îl ocupă, fac poduri înainte. Tot ceea ce au nevoie e adus pe drumul de fier.

— Ah! Bine: e o tabără permanentă. Cunosc. Aceasta face mai mult decît a combate pe Fuzzies la cîmp deschis.

— Da, căci totul, chiar și catîrii, sînt transportați pe calea ferată.

— Cum ziceți?

— Trenuri acoperite cu plăci groase, care se trag deasupra.

— Perfect! Un tren blindat. Continuă, Georges.

— Mă îmbarc acolo înăuntru, astă seară cu catîrii mei, numai oamenii, care au o misiune specială la cîmp, pot să urce aici... Pentru că dușmanii trag, de foarte aproape de oraș.

— Haida de! Și-au păstrat obiceiurile; văd asta!

Dick respira cu plăcere mirosul prafului uscat, al fierului supraîncălzit, al vernișului cu solzi... Desigur, vechea sa viață îi ura ca prieten un bun venit, pentru reîntoarcerea sa!..

— Chiar în această seară, îndată ce-mi voi aduna catîrii, voi porni la drum, însă dumneata, te rog, trimite această telegramă la Port-Said, pentru a spune că ești satisfăcut de mine!

— Ah! E adevărat, „Doamna" te are la mînă, nu-i așa? Fără asta, mi-ai da poate bucuros o lovitură de cuțit, dacă ai găsi ocazie?...

— Nu o voi găsi! Inima mea este la femeia aceea.

— Da, da, știu ! E o nenorocire să fii împărțit între dragoste și interes... Toată simpatia mea, Georges...

Merseră la telegraf fără a fi neliniștiți, căci toată lumea avea nevoie să le fie capul deasupra și Souakim este ultimul oraș unde vii să-ți petreci vacanța. Pe cînd se întorceau, Dick auzi o voce englezească răsunînd în urma lui : era un locotenent care îl întreba ce făcea acolo.

Fapt este că aspectul său trebuia să surprindă un soldat : el avea ochii ascunși în urma ochelarilor albaștri și mergea cu mîna sprijinită de umărul lui Georges. Răspunse fără ezitare :

— Guvernămîntul egiptean... Serviciul de catîri. Am ordin să duc animalele mele taberei din Tanai-al-Hassan. Trebuie să vă arăt hîrtiile mele ?

— Nu-i nevoie. Vă rog să mă scuzați. Nu voiam să vă iau un interogatoriu ; însă, cum nu vă vedeam bine fața...

— Presupun că voi putea să merg cu trenul de astă seară ? reluă Dick, cu îndrăzneală, și nu voi avea să îndur nici o oprire pentru a-mi îmbarca animalele ?...

— Puteți vedea de aici platformele pentru cai. Numai, vă oblig să-i luați de dimineață.

Tînărul ofițer se depărtă, întrebîndu-se ce fel de mizerabilă epavă umană putea fi acest individ, care se exprima ca un nobil și se asocia cu catîrgiii greci. Dick se simțea cu inima strînsă. Nu e puțin lucru să te împotrivești unui ofițer englez, și care ar putea să se transforme într-un observator clarvăzător ; însă o așa ispravă devine dureroasă, cînd trebuie s-o îndeplinești în noaptea adîncă, poticnindu-te pe drumuri. Și eternul gînd revenea să-i chinuie spiritul, de ceea ce ar fi putu fi, dacă destinul nu l-ar fi lovit atît de nemilos.

Georges își împărți hrana cu el ; apoi merse să se ocupe de convoiul său. Dick rămase singur, așezat sub un hangar. Prin fața ochilor săi trecea fața Maisie-ei, surizătoare, cu buzele întredeschise. Deodată, un vuiet, care-i păru formidabil, izbucni lîngă el. Îi fu frică și trebui să cheme.

— Spune oare, catirii dumitale sînt gata ? Era vocea locotenentului de adineaori, care îi vorbise din spate.

— Servitorul meu se ocupă de ei. Trebuie să-ți spun că am o inflamație la ochi și nu prea văd bine.

— Ah ! Drace, nu e bine ! Ar trebui să rămîi cîtva timp în spital. Şi eu am suferit de asta. E ca şi cum ai fi orb.

— Aşa e. La ce oră pleacă trenul blindat ?

— La şase. Într-o oră face şapte mile.

— Fuzzies l-atacă oare ?

— În medie trei nopţi pe săptămînă. Eu sînt de serviciu noaptea.

— Campamentul e important ?

— Destul ! Trebuie ca el să poată sprijini şi aproviziona coloana noastră de pustiu.

— Şi e departe, această coloană ?

— La treizeci sau patruzeci mile. Manevrează într-o regiune de o uscăciune infernală.

— Cel puţin ţinutul dintre ea şi cîmpie, e sigur ?

— Depinde ! Nu mi-ar fi frică să-l traversez singur sau chiar cu un detaşament ; însă noi avem cercetaşi, care ştiu să se strecoare pretutindeni, cu o dibăcie minunată.

— Am putut deja să judec.

— Nu e prima dată cînd vii în această parte ?

— Am văzut războiul la început.

„A ! Asta e !" gîndi ofiţerul ; acest om a fost în serviciu şi l-a zdrobit".

Cu toate acestea, se abţinu să întrebe asupra acestui subiect.

— Ia-ţi servitorul cu convoiul de catîri. E ciudat, oricum...

— Ce ? Faptul că sînt catîrgiu ?

— N-aş fi spus-o ; însă e adevărat. Scuză-mi indiscreţia... Vorbeşti ca un om bine crescut...

— Vezi bine ! Am fost la colegiu.

— Eram sigur... Spune-mi, n-aş vrea să te jignesc, însă îmi păreai puţin trist... Te-am văzut adineaori, cu capul între mîini, copleşit. Pentru aceasta te-am oprit să vorbim.

— Îţi mulţumesc. E adevărat că sînt tot atît de profund şi complet nenorocit cît se poate să fie un om.

— Ei bine, să vedem ! N-aş putea ?... Aş fi gata, cu siguranţă...

— Eşti de o mie de ori prea bun ; însă, pe onoarea mea. Am atîţia bani cîţi îmi trebuie... Totuşi, poţi să faci ceva

pentru mine, și dacă consimți, îți voi datora recunoștința eternă ; lasă-mă să mă urc în vagonul platformă al soldaților. Există unul, nu-i așa, în fruntea trenului ?

— Da, de unde știi ?

— Am călătorit deja în felul acesta. Lasă-mă să văd... sau să aud puțin petrecerea : o să-mi facă multă plăcere. Plec cu riscurile și pericolele mele, ca necombatant.

Ofițerul reflectă un minut.

— Fie ! răspunse el. Trenul este socotit gol, și n-are cine să-mi impute la sosire.

Georges, ajutat de zgomotoase manevre, terminase de rînduit catîrii. Pe calea strîmtă a drumului de fier, trenul era gata de plecare. Era acoperit cu o puternică copertină de tablă de fier, care îl făcea să pară un circ lung. Două vagoane deschise erau așezate înaintea locomotivei, unul străpuns la suprafața anterioară de o gaură pentru mitralieră, celălalt, încărcat cu muniții, în amîndouă părțile, pentru a trage lateral. Împreună formau una și aceeași sală rulantă cu bolți de fier, unde rîdeau vreo douăzeci de artileriști.

— Whitchapel ! Toată lumea în vagoane ! E ultimul tren ! strigă unul dintre soldați, în momentul în care Dick pătrundea în vagonul din față. Ah ! Iată cum se urcă într-un compartiment de a I-a !

— Na ! făcu un altul. Un călător în carne și oase, un călător adevărat ! Ecoul, domnu ?... Ediție specială ?...

— Steaua, domnu ? zise al treilea...

— Trebuie s-aducem un samovar domnului ?...

— Foarte mulțumesc ! răspunse Dick ; socotesc că mi-am plătit locul.

Cele mai bune relații se stabiliră între el și ocupanții vagonului, pînă la sosirea ofițerului, a cărui prezență îi liniști pe toți. Apoi trenul se mișcă din loc pe calea zdruncinată.

— Asta face mai mult decît să ataci pe dracii aceia de Fuzzies la loc deschis, zise din colțul său călătorul.

— Da ; însă nimic nu-i impresionează niciodată, răspunse ofițerul. Uite, iată-i că încep ! Primul glonț izbi blindajul. Noi avem totdeauna cel puțin o demonstrație de acest gen împotriva trenului de noapte. Însă cel mai adesea,

atacul se duce de preferință împotriva vagonului din urmă, unde comandă juniorul meu. El are toată plăcerea.

— Nu, în orice caz, nu astă-seară ; ascultați !

Un zbor de gloanțe se abătu asupra acoperișului de tablă, numaidecît urmat de o explozie asurzitoare. Copiii pustiului se lăsau în voia exercițiului lor nocturn, și trenul oferea o excelentă țintă.

— Merită oboseala de a le distribui o jumătate de cartușieră ? întrebă ofițerul pe mecanic, care era locotenent de geniu.

— Cred că și mai mult ! Sînt niște mizerabili, oamenii aceștia ! Ar trebui să le dăm o lecție.

— Dreapta : fie !

Hrrumph ! făcu mitraliera prin cinci guri, îndată ce ofițerul apăsă pe trăgaci. Cartușierele goale căzură cu zgomot pe pămînt și fumul umplu vagonul. Un foc bun, însoțit de noi strigăte, izbucni în urmă, ca un răspuns înjurios la adresa tenebrelor. Dick se întinse pe dușumea, nebun de bucurie, că aude bubuit și simte mirosul prafului de pușcă.

— Doamne, fii binecuvîntat ! striga cu entuziasm : nici nu speram să mai regăsesc o asemenea sărbătoare. Săturați-i, camarazi ! Urraa !

Trenul trebui să se oprească, căci linia era astupată. Un detașament plecă în recunoaștere, reveni în curînd căutînd cazmale și sape. Soldații înjurau. Dușmanii îngrămădiseră pe șine nisip și pietriș ; se pierduseră douăzeci de minute pentru curățat. Apoi, mersul se reluă încet, însoțit de împușcături, de strigăte, de zgomotul sec și regulat al mitralierelor... trebuia să stopeze din cînd în cînd, pentru a așeza la locul ei o șină smulsă dintre traverse...

În fine trenul intră în protecția campamentului din Tanaï-el-Hassan.

— Ei bine ! zise locotenentul, lui Dick, agățîndu-și cartușiera sub mitraliera lui favorită, înțelegi acum de ce traiectul ne ia o oră și jumătate ?

— Ce dans, într-adevăr ! Aș fi dorit ca să fi durat de două ori mai mult timp. Ce frumos trebuie să fie, văzut din exterior !

— Oh ! Știi, dezgustă repede aceste amuzamente. A propos, după ce-ți vei fi făcut afacerile dumitale cu catîri,

vino să vedem sub cortul meu ce se va putea găsi de mîncare. Mă numesc Bennit, din artileria pedestră. Fii atent să nu fii aruncat între funii, de această obscuritate.

Vai ! Totul era pentru Dick întuneric. Fusese anunțat de vecinătatea cămilelor prin grohăitul și prin mirosul pielii lor ; știa că erau pachete de fîn nu departe de el, căci le simțea ; și apoi nările sale regăseau aburi de bucătărie și recunoșteau fumul focurilor de bivuac. Însă era tot ceea ce vedea el.

El rămăsese, pentru a aștepta pe Georges, chiar în locul de coborîre din vagon. Auzi numaidecît un zgomot de saboți ușori pe scînduri și dinspre armura de fier a ultimului furgon apoi strigăte de animale și de oameni. Era Georges, care-și debarca catîrii.

Locomotiva descărca vaporii aproape de urechea sa ; vîntul rece al pustiului se juca printre picioare ; îi era foame, se simțea obosit, murdar... atît de murdar că încercă să-și perie jacheta cu mîinile. Era inutil !... Își băgă mîinile în buzunar și începu să socotească în cîte împrejurări așteptase, în stațiuni străine și depărtate, trenurile sau cămilele sau caii, sau catîrii, care trebuiau să-l ducă la ținta călătoriei sale.

În acest timp, cel puțin, el vedea !... Puțini avuseseră ochi atît de pătrunzători ca ai săi, și spectacolul unui cîmp de bătaie în timpul mesei, seara, îi procura atunci bucurii mereu noi. Era culoare, lumină, mișcare, toate lucrurile fără de care el nu are deloc bucuria de a trăi. Și acum, el nu mai avea în perspectivă decît să facă o lungă călătorie în tenebre, pentru a merge să întîlnească un prieten al durerilor ultimei sale etape !... Ar strînge pentru ultima dată mîna lui Torpenhow, a acestui brav Torpenhow, atît de vioi și atît de puternic, care putea încă să trăiască, în mijlocul acțiunii, și căruia un oarecare Dick Heldar îi datorase altădată reputația sa... Mai cu seamă că mergea să confunzi pe acest Dick triumfător cu vagabondul orb și stricat ca e răspundea aceluiași nume !... Da, asta este ; s-ar întîlni iar cu Torpenhow, s-ar apropia pe cît posibil ,să nu fie decît pentru o oră a vechii existențe... După care, el ar uita totul : pe Bessie care distrusese Melancolia și terminase prin a-i ruina viața ; pe Beeton, această fantomă care locuia o

cetate a coşmarului, plină de cuie, de ţevi de gaz şi diferite obiecte de care n-avea niciodată nevoie ; va uita mai ales pe Maisie, această Maisie infailibilă, vai ! însă care, de la distanţa la care era acum de el, apărea atît de divină, frumoasă şi seducătoare...

Mîna lui Georges pe braţul său, îl deşteptă din vis.

— Ce trebuie să fac acum ? îl întrebă catîrgiul.

— Ah ! Dumneata... Condu-mă lîngă cămilari, în bivuacul unde se culcă cercetaşii, cînd intră în pustiu. Se odihnesc lîngă dromaderul lor, care mănîncă grăunţe dintr-o cuvertură neagră, agăţată de cele patru colţuri ale corturilor. Oamenii mănîncă lîngă animalele lor... Acolo vreau să merg.

Pămîntul era gloduros şi tăiat de făgaşe ; Dick se împiedică de mai multe ori şi-şi încurcă picioarele în mărăcini.

Cercetaşii erau aşezaţi lîngă animale, cum spusese. Reflexul flăcării juca pe feţele lor bărboase ; dromaderii grohăiau în jurul lor.

Dick avea prea multă experienţă pentru a se gîndi să pătrundă în pustiu o dată cu un convoi de vieţuitoare... I-ar pune întrebări zăpăcitoare, şi cum un simplu turist nu e de nici o folosinţă, mai mult, dimpotrivă, pe frontul trupelor, l-ar vedea probabil la Souakim. Trebuia să facă drumul singur şi porni la drum fără întîrziere.

„Haide ! Un ultim efort de iscusinţă, gîndi el, cel mai puternic dintre toate"

Zise cu glas tare :

— Pacea să fie cu voi, fraţii mei !

Georges îl conduse conştiincios pînă în mijlocul unui cerc format în jurul focului. Căpeteniile şeicilor se înclinară grav. Cămilele, mirosind un european, priveau într-o parte, curioase ca găinile cloşte şi gata să sară în sus pe picioare.

— Un animal şi un camelier, pentru a ajunge coloana, în astă seară !

— Un „mulaid" ? zise o voce, numind cu dispreţ cea mai bună vită de povară din această rasă.

— Nu, răspunse Dick ; un mehari. N-am ce să fac cu o grosolană maşină de cărat bagajele.

Două sau trei minute se scurseră ; apoi urmă acest răspuns :

— Sîntem opriți pentru toată noaptea. Nu se poate să mai ieși din cîmp.

— Nici chiar cu bani ?

— Ah !... Cu bani englezi ? Liniște. Cît ?

— Douăzeci și cinci livre engleze plătite camelierului la capătul drumului ; și alte douăzeci și cinci, încredințîndu-le șeicului, aici ; pentru ca el să-i dea la întoarcerea sa.

Era un salariu princiar, și șeicul, gîndind că va avea comisionul său, gîndea în favoarea lui Dick. Acesta le da, pentru o noapte de călătorie numai — cincizeci de livre ?... Adică pămînt, fructe, arbori frumoși, femei, care fac pe un om fericit pînă la sfîrșitul zilelor sale... Haide, cine vrea ?

— Eu, zise o voce... eu vreau ; însă cum să părăsești cîmpul ?

— Imbecil ! Nu știi tu că un dromader poate să spargă piedicile sale, să se salveze, și santinelele nu trag asupra acelora care îl urmăresc ?... Douăzeci și cinci de livre, îți zic și apoi încă douăzeci și cinci de livre !... Însă îmi trebuie un adevărat meharî : nu vreau un animal de povară.

Tîrgul se încheie și într-o jumătate de oră depunerea fu înmînată șeicului, care spuse încet cîteva cuvinte camilarului. Dick auzi pe acesta răspunzînd :

— Drumul nu este lung ; nu interesează ce animal din convoi va face treaba. Nu sînt atît de prost să risc cei mai buni alergători ai mei, pentru un orb.

— E posibil să nu văd bine, zise Dick, ridicînd vocea ; însă am aici un mic instrument, care are șase ochi pentru a înlocui pe ai mei. Cămilarul va fi călare înaintea mea, și dacă în revărsatul zorilor n-am ajuns trupele engleze, e mort.

— Bine ! Am înțeles, răspunse cămilarul morocănos. Depărtați-vă puțin ca să-mi desfac animalul.

— O clipă !... Georges, ține puțin capul acestuia, vreau să-i pipăi obrajii.

Își plimbă mîna pe craniul animalului, căutînd cicatricea în semicerc a însemnării imprimate cu fierul roșu, pe fiecare meharî.

— Iată că merge bine ; desfă-l și amintește-ți că Dumnezeu e nemilos cu cine a înșelat pe orbi.

Oamenii rămaseră așezați în jurul focului și începură să rîdă de pocinogul camaradului lor, care avusese intenția de a substitui o cămilă de povară aceleia pe care Dick o alegea.

— În urmă! strigă unul dintre ei, și atinse mehariul, sub pîntec, cu o puternică lovitură cu biciul său din curele împletite. Dick ținea încă în mînă frînghia trecută peste nările animalului; o simți întinzîndu-se și îl dădu drumul numaidecît.

— Illallah!... Aho! S-a desfăcut!...

Cu grohăituri de furie, mehariul se avîntase către pustiu; conducătorul ei fugi în curînd, în urma sa, cu strigăte de alarmă cu vicleșug modulate; Georges, prinzînd brațul lui Dick, îl tîri, îl susținu și-l călăuzi, împiedicîndu-se la fiecare pas și izbindu-se de cele mai mici accidente ale terenului... Ei trecură, alergînd înaintea unei santinele, din fericire obișnuită cu aceste escapade ale cămilelor...

— Ce s-a întîmplat? întrebă soldatul de strajă.

— Tot echipamentul meu e pe spatele acestui blestemat animal! răspunse Dick, alergînd mereu.

— Vezi! Ai grijă să nu-ți taie gîtul, acolo, dumitale și animalului dumitale de călărit.

Cămila dispăru în urma unei ridicături de teren și strigătele se calmară în curînd. Conducătorul său o chemă și o făcu să îngenuncheze.

— Urcă primul, ordonă Dick.

Apoi, instalîndu-se în al doilea loc, sprijini liniștit revolverul în adînciturile spatelui tovarășului său.

— La drum, acum și pentru Dumnezeu, mînă repede! Adio! Georges. Complimentele mele „Doamnei" și fii fericit cu micuța dumitale prietenă. Înainte, tu, fiu al tenebrelor!

Cîteva minute mai tîrziu, era cuprins de un mare calm, pe care de-abia îl tulburau scîrțîitul șeii și trapul încet al picioarelor neobosite. Luă o poziție comodă pentru a nu fi zdruncinat, și strînse cataramele centurii și simți, de toate părțile în jurul lui, fugind obscuritatea. Timp de o oră, n-avu decît conștiința unui drum rapid, spre necunoscut.

— E un bun alergător!... zise el în sfîrșit.

— A fost mereu bine hrănit, răspunse cămilarul, e un animal de rasă pură. E al meu!

— Merge!

Capul său se apleacă și începu să reflecteze, însă, în fiecare clipă, firul gîndului său se rupea, sub povara somnului... Într-o atipeală, în care el se lăsase să alunece o clipă, simți pe cămilar întorcîndu-se încet în șea, să vadă dacă ar avea un mijloc să-i ia revolverul și să pună capăt plimbării. El îl lovi aspru cu patul revolverului în cap...

Puțin mai departe, meharî-ul, în plină viteză, începea urcușul unei coaste ; cînd dintr-o tufă de mărăcini se ridică strigătul strident al unui om. Un foc de pușcă izbucni, al cărei glonț, se pierdu... Și în urmă liniștea se întinse din nou, și irezistibilul somn apăru să apese asupra spiritului său.

Era atît de obosit, atît de amorțit, încît capul, puțin cîte puțin, îi cădea pe piept... Se deșteptă tresărind brusc și apoi ceda din nou... Tot ceea ce putea să facă era de a burduși, din timp în timp, coastele cămilaruhui, cu patul revolverului său.

— E lumină de lună ? întrebă el după o lungă tăcere.

— Luna e aproape să apună.

— Cît aș vrea s-o văd ! Oprește o clipă, să aud cel puțin vocea pustiului !

Omul îl ascultă. În liniștea adîncă, un suflu de vînt trecu izbind crengile uscate ale tufei, și apoi se stinse. Un bulgăre de pămînt se desfăcu din creasta unei depresiuni tăiate de ploaie și se fărîmiță încet, cu zgomot ușor...

— Noaptea e friguroasă !

Cei care au veghcat pînă dimineață, știu că ultima oră pare interminabilă. I se părea lui Dick că de la originea timpurilor nu făcuse altceva, în obscuritatea sa, decît să-i vîjîie aerul la ureche, călare pe meharî. Odată, mai demult, însă secole de la plecarea sa, începuse să pîpăie capetele cuielor șeii și să le socotească cu grijă. Mii de ani mai tîrziu, însă, își trecuse revolverul din mîna dreaptă în mîna stîngă, lăsînd să cadă în jos brațul anchilozat de oboseală. În timpul acestor mișcări instinctive, își închipuia că este în atelierul său din Londra și pictează pe pînză o scenă a pustiului : galbenul roșcat al nisipului, sub razele lunii care apune și umbra neagră a dromaderului, înălțat cu două siluete umane. Una din ele ținea brațul înainte, cu umbra unui revolver, cu umbra pumnului său...

Cămilarul scoase un țipăt ușor. Dick simțea o schimbare de atmosferă în jurul lui.

— Simt zorile, murmură el.

— E ziuă ! răspunse cămilarul, și trupele sînt acolo. Sînteți mulțumit de mine ?

Dromaderul întinse capul înainte și grohăi mirosind de departe mirosul acru al cămilelor careului.

— Haide ! Haide ! repeta Dick. N-avem timp de pierdut. Să mergem !

— E tulburare în campament. Se face un așa praf încît nu pot să disting ce se petrece.

— Și eu ! Îți închipui că pot s-o văd ? Zorește-te !

Auzeau un zgomot confuz de voci, de țipete de animale, de chemări răgușite de soldați la deșteptare. Se traseră două sau trei focuri de pușcă.

— Sînt la adresa noastră ? Trebuie să vadă totuși că sînt alb !

Vorbea cu un accent de furie.

— Nu, răspunse cămilarul : din pustiu vin. Se culcă pe șea, spunînd animalului său :

— Curaj băiete ! Ce noroc ca ziua să nu ne fi denunțat mai de departe țintei !

Dromaderul o șterse ca o săgeată către soldați, în timp ce, în urma lui, loviturile de foc se înmulțeau. Oamenii pustiului combinaseră cea mai dezagreabilă dintre surprize pentru trupele engleze ; un atac dis-de-dimineață, și măsurau distanțele, trăgînd asupra singurului obiect vizibil și mobil, în afara careului.

— Ce noroc ! Ce noroc nemaipomenit și aproape imperial ! strigă Dick. Doamne, sosesc tocmai la timp pentru bătălie, adăugă el încet, încrețind sprîncenele, numai... unde e Maisie ?...

— Allah ! Iată-ne ! zise cămilarul pătrunzînd în arieregardă.

Mehari-ul îngenunche. O duzină de voci spuseră în același timp :

— Ce dracu sînteți dumneavoastră ? De unde veniți ? Aduceți scrisori ? Cum sînt ei situați acolo jos, în urma dealului ? Cum ați făcut să treceți ?

Dick aspiră adînc aerul, își desfăcu centura și, fără a părăsi șeaua, strigă din toate puterile, ca și cînd nu ar fi înghițit tot praful drumului :

— Torpenhow !... Ohé, Torp !... Sînt eu !... Torp !...

Un om bărbos, care scormonea cenușa unui foc stins pentru a-și aprinde pipa, se îndreptă către locul de unde veneau aceste strigăte de chemare. În același moment, ariergarda, formîndu-se în linie, începea să tragă asupra trîmbelor de fum, care se ridicau de după crestele înconjurătoare. Puțin cîte puțin acești mici nori risipiți se întinseră în lungul banderolelor albe, care plutiră cu greutate în limpezimea aurorei, înainte de a se desfășura ca valurile și de a aluneca deasupra povîrnișurilor. Soldații tăceau, drăculau fumul propriilor lor arme, care le venea în față și le împiedica vederea. Se repeziră pentru a trece acest zid des dintr-o dată și ușor. O cămilă rănită făcu o săritură și, urlînd, se prăvăli aproape imediat, după un grohăit nedeslușit ; cineva îi dă o ultimă lovitură, pentru a înlătura învălmășeala. Apoi, se auzi răgușitul suspin al unui om lovit de moarte de un glonț ; apoi, un urlet de agonie din depărtare, și focul se îndoi.

Nimeni nu se mai gîndea să întrebe de Dick.

— Coboară ! îi strigă Torpenhow. Treci în urma cămilei tale !

— Nu, te rog să mă cobori spre dușman, în fața dușmanului.

Dick întoarse capul spre Torpenhow, cărula îi recunoscuse vocea. Ridică mîna pentru a-și aranja casca ; însă calculîndu-și rău mișcarea, ea căzu în partea cealaltă și Torpenhow văzu capul lui, încărunțit pe tîmple, și trăsăturile unui om bătrîn.

— Coboară, Dick ! Coboară, imbecilule !

Și Dick, ascultînd, coborî... Însă fu ca un arbore care se prăbușește sub secure. Se rostogoli în lungul șeii mehari-ului și căzu la picioarele lui Torpenhow. Șansa îl urmase pînă la capăt : un glonț milos îi traversase capul.

Și Torpenhow îngenunche lîngă pîntecul cămilei, cu corpul lui Dick în brațele sale.

SFÎRȘIT